

**Rhoi
Cymunedau
yn Gyntaf**

**Adroddiad a Chyfrifon
Blynyddol 2021-22**

tnlcommunityfund.org.uk

OGL

© Hawlfraint y Goron 2022

Ni yw'r Gronfa Loteri Fawr yn gweithredu fel Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol.

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu dan delerau Trwydded y Llywodraeth Agored f3.0 oni nodir fel arall.

I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3.

Lle rydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi geisio caniatâd deiliad perthnasol yr hawlfraint.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn: gov.uk/official-documents.

Dylid anfon unrhyw ymholiadau mewn perthynas â'r cyhoeddiad hwn atom yn Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol, 3 Embassy Drive, Edgbaston, Birmingham, B15 1TR

ISBN 978-1-5286-3479-3
E02760897

Argraffir ar bapur sy'n cynnwys isafswm o 75% cynnwys ffibr wedi'i ailgylchu.

Argraffwyd yn y Deyrnas Unedig gan HH Associates Ltd ar ran Rheolydd Llyfrfa Ei Mawrhydi.

Llun y clawr blaen: Rhwydwaith Bwyd Glasgow

Cronfa Loteri Fawr*

Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol 2021-2022

Ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2021 i 31 Mawrth 2022

Wedi'i gyflwyno i Senedd y Deyrnas Unedig yn unol ag Adran 23(3) a pharagraff 21 Atodlen 4A Deddf Y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998 a Deddf y Loteri Genedlaethol 2006).

Wedi'i roi gerbron Senedd yr Alban.

Wedi'i roi gerbron Cynulliad Gogledd Iwerddon.

Wedi'i roi gerbron Senedd Cymru.

I'w argraffu ar 20 Gorffennaf 2022 yn unol â gorchymyn Tŷ'r Cyffredin.

HC 552
SG/2022/130

* (yn gweithredu fel Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol)

L'Arche Belfast

Cynnwys

Rhan un: Rhoi Cymunedau yn Gyntaf

Neges gan y Cadeirydd	6
Neges gan y Prif Weithredwr	8
Ein diben	10
Ein hegwyddorion	10
Arian a ddyfarnwyd yn 2021-22	12
Catalydd i gymunedau	14
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf	18
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yn Lloegr	28
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yn yr Alban	34
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yng Nghymru	40
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yng Ngogledd Iwerddon	46
Rhoi Cymunedau yn Gyntaf ledled y DU	52

Rhan dau: Adroddiad atebolrwydd

Ein hadroddiad llywodraethu corfforaethol	60
Ein hamcanion corfforaethol	64
Ein dangosyddion perfformiad allweddol	65
Dadansoddiad o'n perfformiad: ariannol	69
Dadansoddiad o'n perfformiad: cydraddoldeb	73
Dadansoddiad o'n perfformiad: adroddiad cynladwyedd	79
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	84
Y datganiad llywodraethu	88
Ein hadroddiad tâl cydnabyddiaeth a staff	111
Ein hadroddiad atebolrwydd ac archwilio seneddol	123
Nodiadau i'r chyfrifon	135
Ein cefndir statudol	189

Neges gan y Cadeirydd

“Diolch i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol ledled y wlad, dyfarnodd y Gronfa £4.5 miliwn i 91 o brosiectau ar draws y DU trwy ein Cronfa Jiwbilî Platinwm, gan ddarparu cyfleoedd i bobl ddod at ei gilydd, gyda llawer yn creu etifeddiaeth barhaol i gymunedau.”

Blondel Cluff CBE, Cadeirydd

Diffiniwyd y llynedd unwaith eto gan COVID-19 a'r effaith barhaus ar gymunedau a bywydau pobl. Parhaodd cymunedau i wynebu blaenwyntoedd, er i hynny gael ei atgyfnerthu gan yr ymdeimlad cryf o gymuned a oedd wedi dod i ddynodi'r pandemig ledled y DU. Fodd bynnag, bu newid cynnil ond pwysig yn y ffocws ar y dyfodol ac ar adeiladu yn ôl, adfer a thyfu.

Mae pobl a chymunedau'n addasu i'r 'normal newydd' y mae'n rhaid i'r Gronfa gadw mewn cysylltiad ag ef wrth ymateb i dirwedd sy'n newid yn gyflym, lle mae canlyniadau economaidd y pandemig wedi dod yn flaenoriaeth i lawer.

Dros y flwyddyn fe wnaethom wrando ar gymunedau, arweinwyr a llunwyr polisi a dysgu bod 2022 yn ymwneud â thri pheth allweddol: yn gyntaf, cipio ac adeiladu ar yr ymdeimlad pwerus o ysbryd cymunedol a ryddhawyd gan galedi'r pandemig; yn ail, dod â phobl a chymunedau ynghyd eto er budd eu hiechyd a'u lles; ac yn drydydd, cefnogi cymunedau i adfer a thyfu er mwyn cynhyrchu ffyniant cynaliadwy.

Bu'r mewnwelediad hwn yn amhrisiadwy ac yn gymhelliant pwerus i'n staff sydd wedi cael effaith gadarnhaol ar ein hariannu. Rwyf wedi gweld hyn â'm llygaid fy hun, ar ôl ymweld â phedair gwlad y DU, mae gwaith ein staff a'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu wedi bod yn ddyrchafol ac yn ostyngedig. Mae hefyd wedi bod yn fraint bersonol arwain ein cefnogaeth i Jiwbilî Platinwm Ei Mawrhydi y Frenhines a Gemau Cymanwlad Birmingham.

Diolch i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol ledled y wlad, dyfarnodd y Gronfa £4.5 miliwn i 91 o brosiectau ledled y DU drwy ein Cronfa Jiwbilî Platinwm, gan ddarparu cyfleoedd i bobl ddod at ei gilydd, gyda llawer yn creu etifeddiaeth barhaol i gymunedau.

Fe wnaethom hefyd fuddsoddi £2.3 miliwn yn Y Cinio Mawr Jiwbilî: gan hybu ymwybyddiaeth y cyhoedd a chyfranogiad mewn digwyddiadau dathlu lleol ar draws penwythnos y Jiwbilî Platinwm, gan ddod â miloedd o gymunedau ynghyd ac adeiladu ar y cydlyniant cymunedol sy'n allweddol i'n hadferiad o'r pandemig.

Mae gwaddol ein hariannu wedi dod yn faes diddordeb penodol. Gyda'i gilydd, buddsoddodd y Loteri Genedlaethol dros £40 miliwn i gefnogi Gemau Cymanwlad Birmingham 2022 a'i etifeddiaeth. Roedd hyn yn cynnwys buddsoddi mewn isadeiledd, timau gwledydd cartref a rhaglenni chwaraeon llawr gwlad, hyd at gyfleoedd cyflogaeth, hyfforddiant a gwirfoddoli, yn ogystal â Gŵyl Birmingham 2022.

Ymwelais ag Academi Swyddi a Sgiliau'r Gymanwlad Awdurdod Cyfun Gorllewin Canolbarth Lloegr i weld y gwahaniaeth enfawr y mae arian y Loteri Genedlaethol yn ei wneud i bobl ifanc - yn enwedig y rhai sy'n ddi-waith neu mewn risg o ddiweithdra. Bydd y cymorth hwn yn helpu i ddarparu cyfleoedd gwirfoddoli a chyflogaeth a gynhyrchir gan y Gemau, gan feithrin eu sgiliau a'u hyder fel y gallant fynd ymlaen i sicrhau swyddi yn y dyfodol. Mae hyn yn ymgorfforiad o'n pwrpas, sef cefnogi pobl a chymunedau i lewyrchu a ffynnu'n gynaliadwy.

Er bod y flwyddyn ddiwethaf hon wedi bod yn un o'r rhai anoddaf i mi ddod ar ei thraws mewn dros 25 mlynedd o wasanaeth cyhoeddus, rwy'n falch o gyflawniadau'r Gronfa, nid yn unig o ran y 14,000 o grantiau y dyfarnwyd bron i £600 miliwn i gymunedau'r DU drwyddynt, ond hefyd o ran yr ymdrech aruthrol a wneir gan staff i addasu ac ymateb i'r amgylchedd cyfnewidiol a wynebir gan gymunedau'r DU. Er gwaethaf y cefndir annymunol hwn, mae'r Gronfa wedi cyrraedd uchelfannau

newydd, gyda dros £97.5 miliwn wedi'i roi i gymunedau lleiafrifoedd ethnig y DU, y swm uchaf mewn chwe blynedd, £19.1 miliwn i gymunedau LGBT y DU a £61 miliwn ar gyfer prosiectau sy'n ymwneud ag anfantais i blant a phobl ifanc.

Yr wyf yn ymwybodol iawn o gryfderau sylweddol y Gronfa, ac o ble y mae angen iddi wella os yw am barhau i fod yn addas i'r diben yn yr amgylchedd hwn sy'n newid yn gyflym. Nododd adroddiad annibynnol y llynedd i'n diwylliant feysydd lle dylai'r Gronfa wneud yn well a lle mae'n rhaid iddi wneud yn well. O'r herwydd, rwy'n gobeithio y bydd mabwysiadu'r argymhellion yn nodi newid sylweddol o'r gorffennol. Fel Cadeirydd, rwy'n parhau i weithio gyda'r Prif Weithredwr, y Bwrdd sy'n cael ei adnewyddu gydag ystod eang o sgiliau, ynghyd â'n budd-ddeiliaid y mae'r Gronfa'n gobeithio sicrhau cyfraniadau cadarnhaol ac adeiladol ganddynt i'n gwaith ar ran cymunedau'r DU yn ystod y cyfnod arloesol hwn. Drwy'r ymdrech hon ar y cyd, rwy'n mawr obeithio y bydd y Gronfa'n parhau i gyflawni ei huchelgeisiau fel yr ariannwr cymunedol mwyaf yn y DU y mae ei waith yn parhau i achub bywydau a bywoliaeth bob dydd.

Mae'n bwysig cyflawni hyn, gan fod yn rhaid i'r Gronfa a'r rhai sy'n ei chefnogi, nid yn unig gael eu gweld yn mabwysiadu gwerthoedd, ond yn byw yn unol â hwy. Fel corff cyhoeddus, ceidwad arian achosion da'r Loteri Genedlaethol a hyrwyddwr cymunedau deinamig ac amrywiol y DU, rhaid i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ymdrechu i fod y gorau y gall fod, gan gadw at y safonau moesegol uchaf ym mhopath a wna.

**Blondel Cluff CBE
Cadeirydd
Cronfa Gymunedol y Loteri
Genedlaethol**

Neges gan y Prif Weithredwr

“Mae wedi bod yn fraint aruthrol i deithio ar draws y DU, i Loegr, Gogledd Iwerddon, yr Alban a Chymru. Rydw i wedi gallu ymweld ag ystod eang o brosiectau a gweld yn uniongyrchol sut mae ein hariannu yn newid bywydau pobl.”

David Knott,
Prif Weithredwr

Dros y 12 mis diwethaf rydym wedi gweld unwaith eto'r gwydnwch a'r cryfder sydd yng nghalonau cymunedau'r DU.

Wrth i'r flwyddyn ddod i ben, ledled y wlad rydym yn dechrau pennod newydd, gan ailddarganfod ein hunain, ein cymunedau, yr hyn sy'n bwysig i ni a deall sut rydym yn addasu i'r newidiadau a'r heriau a ddaeth yn sgil y pandemig.

Wrth i gymunedau adfer, ailadeiladu a thyfu, rydym yn gwybod bod ein hariannu yn allweddol i ddod â chymorth mawr ei angen. Rydym yn gweld cymunedau yn parhau i wneud pethau rhyfeddol i wella bywydau oherwydd dros y 12 mis diwethaf rydym wedi dyfarnu bron i £600 miliwn i 14,000 o grantiau fel yr ariannwr mwyaf ar gyfer gweithgarwch cymunedol ledled y DU.

Ym mis Hydref roedd yn anrhydedd cael fy mhenodi'n Brif Weithredwr yma yng Nghronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol. Ar fy niwrnod cyntaf fe gyhoeddodd Ein Hymrwymiad i Gymunedau, gan gadarnhau'r hyn y gall y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu a'r partneriaid rydym yn gweithio gyda nhw ei ddisgwyl gennym. Rydym wedi ymrwymo i degwch a chynhwysiant, fel ariannwr a mudiad. Ym mis Tachwedd, yn dilyn canfyddiadau'r ymchwiliad diwylliannol, fe nodom y camau y byddwn yn eu cymryd i fynd i'r afael â phrofiad y gorffennol ac yn ddiweddar cyhoeddwyd ein hadroddiad cynnydd chwe mis.

Mae angen ein cenhadaeth – helpu pobl a chymunedau i lewyrchu a ffynnu – yn fwy nag erioed o'r blaen. Mae'r foment hon mewn amser yn drobwynt i ni ddysgu gwersi o'r ychydig flynyddoedd diwethaf a gwerthfawrogi a meithrin ysbryd cymunedol y tu hwnt i'r pandemig ac wrth i ni wynebu heriau parhaus fel newid hinsawdd.

Wrth i'r cyfyngiadau symud ddod i ben, roedd yn galonogol gweld trafodaeth wedi'i hadfywio am y ffordd orau i ni fynd i'r afael ag anghydraddoldeb daearyddol. Fel y nododd Papur Gwyn Ffyniant Bro'r Llywodraeth, mae ehangu cyfleoedd yn hanfodol.

Mae Adroddiad Effaith Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yn nodi ein hanes hirsefydlog o gefnogi pobl i adeiladu cyfalaf cymdeithasol ac isadeiledd cymdeithasol yn y manau hynny lle mae ei angen fwyaf. Rydym yn rhoi balchder mewn lle a lles wrth galon ein gwaith. Yn ddiweddar, lansiais ein proses Adnewyddu Strategaeth yn Middleport Matters, prosiect cymunedol yn Stoke-on-Trent, sy'n defnyddio arian y Loteri Genedlaethol i helpu i wella ansawdd bywyd a chyfleoedd bywyd i drigolion. Dim ond un o'r miloedd o brosiectau rydym yn eu hariannu sy'n helpu cymunedau i ddatblygu gallu ac arwain y gwaith o adfywio eu hardaloedd.

Trwy holl gyfnodau da a drwg y flwyddyn ddiwethaf, mae ein staff wedi parhau'n ddiysgog yn eu hymroddiad i gymunedau. Boed drwy ficrograntiau neu fuddsoddiadau ar raddfa fawr, gwerth miliynau o bunnoedd, rydym yn sicrhau bod ein hariannu yn cael ei ddosbarthu i amrywiaeth eang o grwpiau a phrosiectau cymunedol, gan alluogi pobl a chymunedau i wireddu eu huchelgeisiau.

Rwy'n arbennig o falch ein bod wedi cyhoeddi ein Hadroddiad Effaith cynhwysfawr cyntaf erioed eleni, Rhoi Cymunedau yn Gyntaf, sy'n dangos yr effaith anhygoel y mae ein hariannu wedi'i chael dros y pum mlynedd diwethaf. Rhoddodd hyn y darlun ehangach i ni o sut mae ein hariannu a'n cymorth wedi cyrraedd cymunedau ym mhob rhan o'r wlad, gan eu helpu i fynd i'r afael â'r materion cymdeithasol allweddol lle maent yn byw. Yn y Gwanwyn lansiodd ein Strategaeth Adnewyddu. Gyda seiliau cadarn byddwn yn adeiladu ar y gorau sydd wedi bod gyda'r gorau sydd eto i ddod. O angerdd ac arbenigedd ein pobl a'r mewnwelediad o'r Adroddiad Effaith a manau eraill, byddwn yn edrych ar sut y gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf y gallwn yn y blynyddoedd i ddod hyd

TWOCO-Women of Justice Arise

at 2030. Bydd yn ein galluogi i fod yn berthnasol, yn ymatebol, i ychwanegu gwerth, i gael effaith ac i fod yn bwrpasol ac yn ddylanwadol lle mae'n bwysig.

Fel y mae amodau wedi caniatáu, mae wedi bod yn fraint aruthrol i deithio ar draws y DU, i Loegr, Gogledd Iwerddon, yr Alban a Chymru. Rwyf wedi gallu ymweld ag ystod eang o brosiectau a gweld â'm llygaid fy hun sut mae ein hariannu yn newid bywydau pobl.

Wrth i ni, fel y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu, droi pennod newydd edrychwn ymlaen at ymgysylltu â chymunedau ledled y wlad, gwranddo ar eu blaenoriaethau a'u dyheadau a thynnu ar eu gwybodaeth a'u profiad. Edrychaf ymlaen at y syniadau, y dyheadau, y mewnwelediadau a'r profiadau a fydd yn llywio'r hyn y gallwn ei ddysgu, ei wella a'i newid wrth i ni edrych i'r dyfodol.

Drwy'r broses hon, ein nod yw gosod cyfeiriad newydd ar gyfer y blynyddoedd i ddod a sicrhau ym mhopeth a wnawn, y byddwn yn Rhoi Cymunedau'n Gyntaf.

David Knott
Prif Weithredwr
Cronfa Gymunedol y Loteri
Genedlaethol

Ein diben

Rydym yn cefnogi pobl a chymunedau i ffynnu a llewyrchu.

Ein hegwyddorion

Mae'r hyn a wnawn a sut rydym yn gweithredu fel mudiad yn seiliedig ar ein hegwyddorion

Ar gyfer pawb:

Mae ein grantiau'n agored i'r holl gymunedau, beth bynnag eu man cychwyn ac rydym yn deall y bydd angen cefnogaeth ychwanegol ar rai.

Cryfderau pobl:

Rydym yn dechrau gyda'r hyn y gall pobl ei gyfrannu, a'r potensial yn eu syniad.

Catalydd i bobl eraill:

Rydym yn gwrando ar, dysgu gan, gweithredu ar ac yn hwyluso'r pethau sydd o bwys i bobl, cymunedau a'n partneriaid.

Cyfeiriad a rennir, dulliau amrywiol:

Rydym yn gwerthfawrogi amrywiaeth y cymunedau rydym yn gweithio gyda nhw ar draws y Deyrnas Unedig, yn gyson o ran ansawdd y cyfleoedd a gynigiwn, ac yn cefnogi pobl i daclo anghydraddoldeb.

Hyder, nid rheolaeth:

Mae gennym ffydd mewn gallu pobl i beri i bethau gwych ddigwydd, gan gredu y dylai ein hariannu alluogi yn hytrach na rheoli.

Prosesau syml, barn dda:

Rydym yn defnyddio prosesau syml a chymesur sy'n ein galluogi i ffurfio barn dda.

Defnyddio adnoddau'n dda:

Rydym yn gwneud dewisiadau gwybodus am yr adnoddau a roddir i ni gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol: gyda gwybodaeth, gyda phobl a gydag arian, ac mewn ffordd sy'n amgylcheddol gynaliadwy.

Fframwaith Strategol

Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yw'r ariannwr mwyaf ar gyfer gweithgarwch cymunedol yn y DU – rydym yn cefnogi pobl a chymunedau i llewyrchu a ffynnu.

Rydym ar gyfer pawb ac mae ein hariannu yn agored i bob cymuned, beth bynnag eu man cychwyn.

Pobl yw'r rhai sy'n deall yr hyn y mae ei angen yn eu cymunedau'n well na neb.

Rydym yn dechrau gyda'r hyn y gall pobl ei gyfrannu, a'r potensial yn eu syniad.

Rydym yn gwrando, yn cydweithio ac yn ariannu'r pethau sy'n bwysig i gymunedau.

Dyna pam rydym yn falch o ddyfarnu arian a godir gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol ym mhob cwr o'r Deyrnas Unedig.

Arian a ddyfarnwyd yn 2021-22

Cyfanswm
£579.8m

14,611 grant

Yr Alban
£55.5m

1,554 grant

Lloegr
£421.2m

10,616 grant

Gogledd Iwerddon
£30.2m

731 grant

Cymru
£34.5m

750 grant

Mae'r holl ffigurau'n adlewyrchu arian y Loteri Genedlaethol ac ariannu nad yw'n dod o'r Loteri Genedlaethol.

Portffolio
Deyrnas Unedig
£38.3m

960 grant

Artizan Café

Targeddu'r ardaloedd â'r angen mwyaf

Mae tua hanner ein hariannu yn mynd i'r meysydd a nodwyd fel y flaenoriaeth uchaf ar gyfer yr ardaloedd hynny sydd â'r angen mwyaf.

Yn 2021-22, fe ddarparom y canrannau ariannu a ganlyn i'r 30% o ardaloedd lleol yn y DU sydd â'r lefelau uchaf o amddifadedd.¹

- Lloegr – 54%
- Gogledd Iwerddon – 65%
- Cymru – 42%
- Yr Alban 44%

¹ Mynegeion Amddifadedd Lluosog y DU

Mewn blwyddyn...

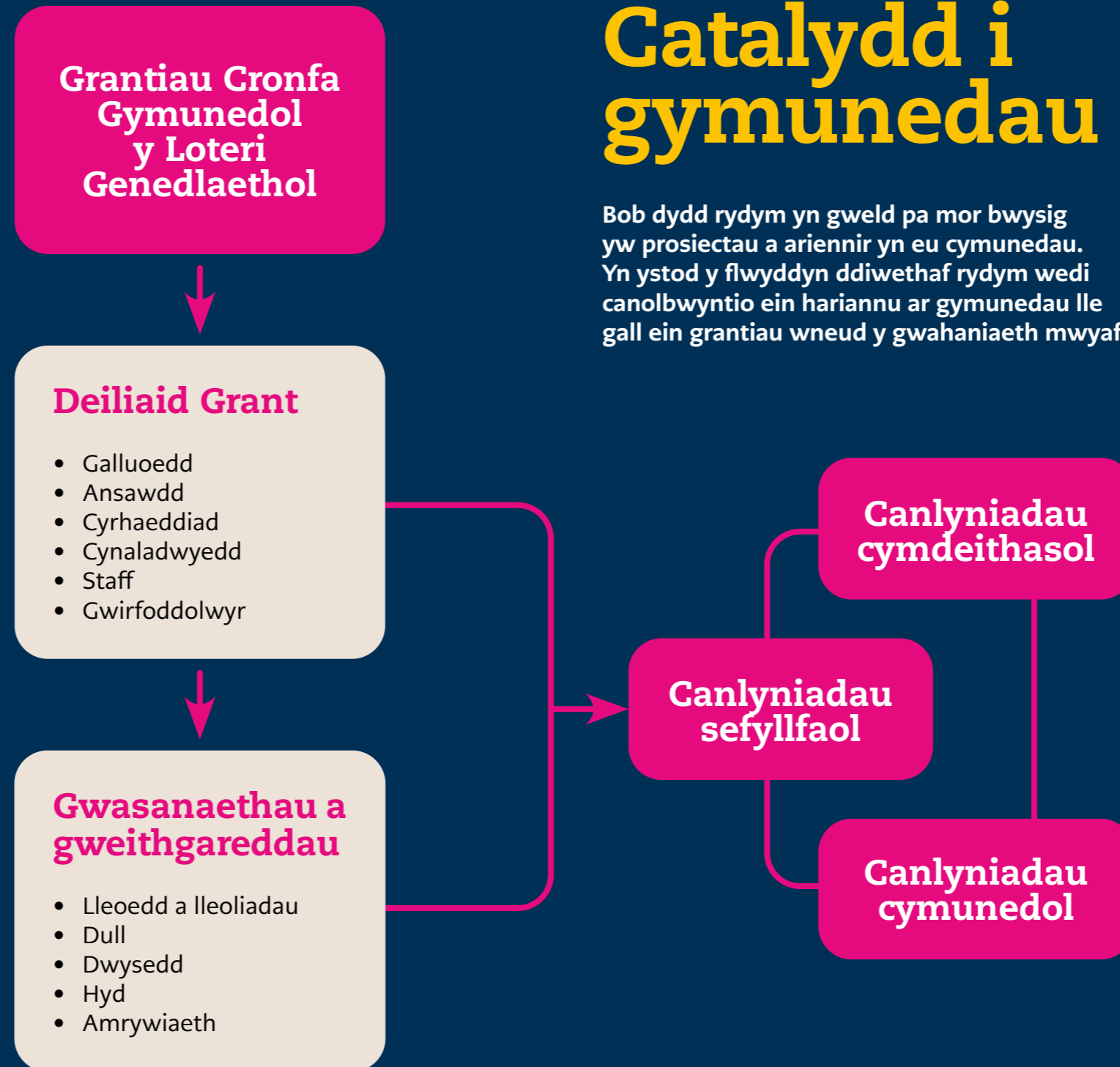
Ym mis Ebrill 2021, i'n helpu i ddeall cyrhaeddiad ac effaith ein hariannu ymatebol, fe gomisiynom ymchwil annibynnol gan IFF Research.

Dywedodd ein deiliaid grant wrthym fod ein cymorth yn golygu:

- Bod dros 7,600 o fudiadau'n gallu cynyddu eu gallu neu gyrraedd mwy o fuddiolwyr.
- Bod dros 5,500 yn gallu bod yn fwy gwydn, a
- Bod 3,000 yn gallu gwella ansawdd eu gwaith.
- Mae dros 6,000 o fudiadau yn cyrraedd buddiolwyr newydd, mae tua 5,300 yn gwella eu lleoedd a'u gofodau lleol, ac mae 4,300 yn cefnogi mwy o wirfoddolwyr.

Trwy'r gweithgareddau a ddarperir gan ddefnyddio ein hariannu, mae pob deiliad grant yn cefnogi cyfartaledd o

- **455 o fuddiolwyr unigryw yn ystod oes eu grant**
- **5.2 miliwn o bobl mewn blwyddyn 'nodweddiadol'.**

Catalydd i gymunedau

Bob dydd rydym yn gweld pa mor bwysig yw prosiectau a ariennir yn eu cymunedau. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi canolbwyntio ein hariannu ar gymunedau lle gall ein grantiau wneud y gwahaniaeth mwyaf.

Mae arian y Loteri Genedlaethol i bawb

Y llynedd fe flaenoriaethom adeiladu gallu mudiadau er mwyn iddynt fod mewn sefyllfa gryfach i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau ar ôl y pandemig. Rydym wedi cynyddu gwerth dyfarniadau ym mhob achos ers y flwyddyn ariannol ddiwethaf.

- Gwerth y grantiau a oedd yn canolbwyntio ar gefnogi grwpiau lleiafrifoedd ethnig oedd 1,869 o ddyfarniadau, £97.5 miliwn.
- Gwerth y grantiau a oedd yn canolbwyntio ar gefnogi pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol (LGBT+) oedd 424 o ddyfarniadau, £19.1 miliwn.
- Gwerth y grantiau a oedd yn canolbwyntio ar gefnogi pobl anabl oedd 2,547 o ddyfarniadau, £103 miliwn.

Grantiau bach – effaith fawr

Eleni roedd 84% o'r holl grantiau a ddosbarthwyd gennym ar gyfer symiau bach o hyd at £10,000.

Mae'r ariannu hanfodol hwn yn cyfrif am ychydig o dan un rhan o bump (18%) o gyfanswm ein hariannu yn ôl gwerth, sy'n werth £101 miliwn.

Cefnogi plant a phobl ifanc

Mae llawer o brosiectau yn cynnig cymorth wedi'i dargedu i helpu pobl ifanc i aros yn ddiogel a llywio'r symudiad tuag at fod yn oedolion. Gall hyn gynnwys ymdopi â heriau megis defnyddio cyffuriau neu alcohol, datblygu sgiliau newydd i reoli perthnasoedd ac ymddygiad, a chymorth penodol i'r rhai sy'n wynebu'r risg fwyaf o niwed, er enghraifft gan gangiau neu gamfanteisio rhywiol.

<p>Prosiectau wedi'u targedu at blant a phobl ifanc ac sy'n cynnwys anfantais</p> <p>£61m 539 grant</p>	<p>Prosiectau wedi'u targedu at blant a phobl ifanc ag anabledd</p> <p>£39m 836 grant</p>	<p>Prosiectau wedi'u targedu at blant a phobl ifanc o grwpiau lleiafrifoedd ethnig</p> <p>£37m 766 grant</p>	<p>Prosiectau wedi'u targedu at blant a phobl ifanc ac sy'n ymwneud â chamddefnyddio sylweddau</p> <p>£19m 126 grant</p>
<p>Prosiectau sydd wedi'u targedu at blant a phobl ifanc ac sy'n cynnwys cam-drin (domestig neu fel arall)</p> <p>£22m 119 grant</p>	<p>Prosiectau wedi'u targedu at blant a phobl ifanc ac sy'n ymwneud â digartrefedd</p> <p>£14m 77 grant</p>	<p>Prosiectau sy'n targedu plant a phobl ifanc ac sy'n ymwneud â throseddu neu aildroseddu</p> <p>£3m 25 grant</p>	<p>Prosiectau sy'n targedu plant a phobl ifanc ac yn cynnwys cymunedau LGBT+</p> <p>£9m 222 grant</p>

Cefnogi pobl i gyflogaeth a chyflogadwyedd

Mae llawer o'n hariannu yn cefnogi gwaith sy'n cynnwys grwpiau penodol o bobl a all wynebu heriau wrth ddod o hyd i waith - fel unig rieni, gofawyr neu bobl ar incwm isel.

<p>Gofalwyr</p> <p>£31m 150 grant</p>	<p>Pobl ifanc</p> <p>£52m 363 grant</p>	<p>Pobl anabl</p> <p>£35m 261 grant</p>
<p>Pobl ar incwm isel</p> <p>£69m 490 grant</p>	<p>Unig rieni/rhieni sengl</p> <p>£51m 363 grant</p>	

Cefnogi pobl ag anghenion lluosog a chymhleth

Diffiniwyd anghenion lluosog a chymhleth fel cyfuniad o salwch meddwl, digartrefedd, problemau cyffuriau ac alcohol, neu hanes o droseddu. Gall dynion a merched gael profiadau gwahanol o'r anfantais hyn, gyda dynion yn fwy tebygol o fyw gyda thri neu fwy o anghenion ar yr un pryd, a merched yn fwy tebygol o brofi anfantais drwy gydol eu hoes.

Mae'n anodd cyfrifo'r union gostau i gymdeithas ac unigolion oherwydd bod anghenion a defnydd gwasanaethau'n amrywio'n fawr. Mae gwariant cyhoeddus cyfartalog y DU fesul oedolyn yn £4,600, gydag amcangyfrif o gostau o £16,000 y flwyddyn i rywun sy'n cysgu allan a £21,180 y flwyddyn ar gyfer cleient cyffredin â thri math o anfantais.*

Yn gyffredinol, amcangyfrifir bod cost flynyddol gronrus darparu gwasanaethau i bobl ag anghenion lluosog a chymhleth, yn Lloegr yn unig, rhwng £1.1 a £2.1 biliwn.

Yr hyn rydym yn ei ariannu

Mae llawer o'n prosiectau'n mynd i'r afael â chyfuniad o anghenion lluosog a chymhleth gan gynnig ystod o gefnogaeth a gwasanaethau i fodloni gofynion unigolyn.

* Bramley, G; et al. Sefydliad Lankelly Chase. (2015).

* Yr Adran dros Gymunedau a Llywodraeth Leol. (2015). Addressing complex needs: Improving services for vulnerable homeless people, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/417230/150325_Addresssing_Complex_Needs_-_final_publication_amended.pdf

<p>Materion iechyd meddwl</p> <p>£277m 4,620 grant</p>
<p>Pobl Ddigartref</p> <p>£63m 473 grant</p>
<p>Cyffuriau, alcohol a sylweddau eraill</p> <p>£66m 448 grant</p>
<p>Troseddwyr, ail-droseddwyr a chyn-droseddwyr</p> <p>£13m 115 grant</p>

Dros y 12 mis diwethaf, rydym wedi dyfarnu £580 miliwn mewn dros 14,000 o grantiau ledled y DU. Rydym wedi cyrraedd cymunedau ym mhob rhan o'r wlad.

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf

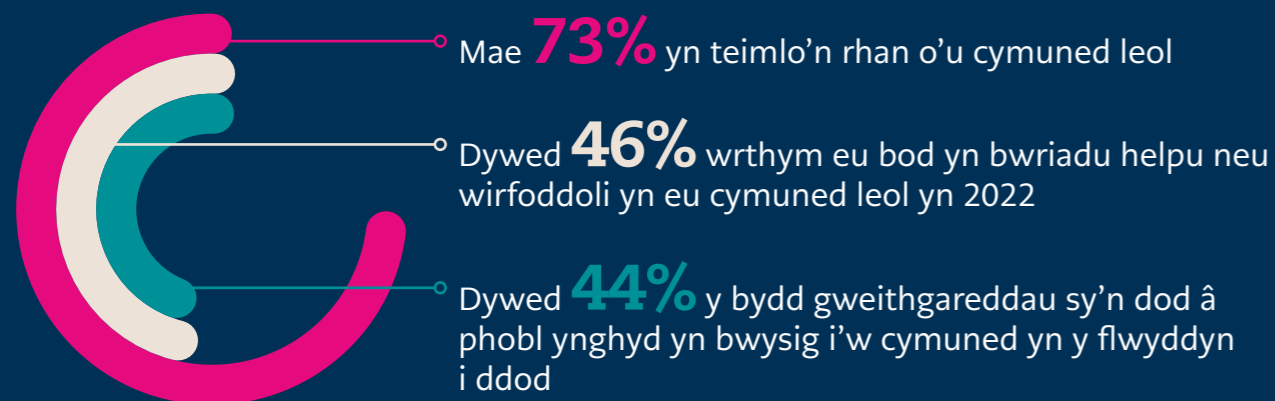
Y llynedd fe gynhalion yr arolwg cynhwysfawr cyntaf o effaith ein hariannu. Dangosodd dros y pum mlynedd diwethaf sut mae ein hariannu wedi helpu 10,000 o fannau cymunedol i gael eu hadeiladu neu eu gwella a sut bob blwyddyn mae deiliaid grantiau o fudd i dros 5 miliwn o bobl - gan godi i 11 miliwn yn ystod pandemig Covid-19 - wrth ysgogi 290,000 o wirfoddolwyr.

Drwy edrych yn galed ar ganlyniadau ar draws ystod o flaenoriaethau cymdeithasol, o hinsawdd i gyflogaeth i gyfleoedd i bobl ifanc, mae'n darparu sylfeini cadarn ar gyfer adnewyddu ein strategaeth. Yn ein Hymrwymiad i

Gymunedau rydym yn nodi'r hyn y gall cymunedau ei ddisgwyl gennym wrth i'r DU addasu i newidiadau a heriau a ddaeth yn sgil y pandemig.

Ochr yn ochr â'n hymrwymiad i wneud gwahaniaeth a'n ffocws ar faterion cymdeithasol allweddol, rydym wedi ailddatgan ein hymrwymiad cyson i bobl a chymunedau, bod yn agored i bawb, wedi ymrwmo i degwch a chynhwysiant a bod yma wrth i gymunedau adfer, ailadeiladu a thyfu. Byddwn yn cefnogi syniadau gan gymunedau ac yn sicrhau bod ariannu yn cael ei lywio gan brofiadau bywyd, dysgedig ac ymarferol, a mewnwelediad a gwybodaeth gan eraill.

Pwysigrwydd cymunedau

Mae ein hariannu yn helpu pobl a chymunedau i fynd i'r afael â'r heriau mawr y maent yn eu hwynebu lle bynnag y maent yn byw. Gyda'n gilydd rydym yn chwarae rhan ganolog wrth fynd i'r afael â materion cymdeithasol allweddol sy'n wynebu cymunedau'r DU. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi ailddyblu ein hymdrechion i fesur, deall a rhannu'r

hyn sy'n gweithio, pam a ble.

Fel rhan o'n hymrwymiad i sicrhau ein bod yn diwallu anghenion cymunedau ac yn gwrandao arnynt, fe gynhaliom ein hail Fynegai Ymchwil Cymunedol (CRI) blynyddol, sef arolwg annibynnol, gyda dros 8,000 o aelodau'r cyhoedd yn cynrychioli'r boblogaeth ledled y DU.

Blaenoriaethau cymunedol, ailadeiladu ar ôl y pandemig

Dywedodd **63%** wrthym eu bod am flaenoriaethu diogelwch ar y strydoedd

Mae **53%** yn teimlo eu bod am flaenoriaethu cefnogaeth i bobl ifanc

Mae **40%** eisiau blaenoriaethu iechyd meddwl ar gyfer eu cymuned

Pryderon newid hinsawdd yn sbarduno gweithredu

Gyda'r adeg unigryw a ddaeth yn sgil 26ain Cynhadledd Newid Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig (COP26) a'n hymrwymiad ariannu parhaus i'r amgylchedd, rydym yn cyfrannu at ddyheadau'r DU tuag at darged sero net. Roedd ffocws ychwanegol ar bobl ifanc a chefnogi pobl ag anghenion lluosog a chymhleth hefyd yn rhan o'n cynnig ariannu wrth i ni weithio mewn partneriaeth â nifer o fudiadau i wneud y gwahaniaeth mwyaf posibl, wrth i'r wlad barhau i ddod allan o'r pandemig a'r cyfan a ddaw yn sgil hyn.

Cyfrifoldeb: Er bod bron i 9 o bob deg (88%) yn dweud mai Llywodraeth y DU sy'n gyfrifol am fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, mae pobl yn cydnabod bod gan unigolion (82%) a chymunedau (79%) rôl allweddol hefyd

Cymryd rhan: Mae mwy na hanner (55%) o oedolion y DU yn dweud eu bod naill ai'n cymryd rhan ar hyn o bryd mewn gweithredu ar yr hinsawdd a arweinir gan y gymuned neu eu bod yn bwriadu gwneud, neu y byddant yn ystyried gwneud, yn y dyfodol

Dywedodd **54%** wrthym eu bod yn poeni am sut y bydd newid hinsawdd yn effeithio ar eu cymuned leol

Dywed **44%** fod COVID-19 wedi cynyddu pwysigrwydd mynd i'r afael â newid hinsawdd ar lefel bersonol

Middleport Matters

“Mae'r prosiect hwn wedi rhoi pwrpas mewn bywyd i mi. Mae'n bendant wedi gwneud i mi deimlo'n hapusach ac yn fwy llon. Mae Middleport Matters yn cynnig cymaint o amrywiaeth o gefnogaeth. Mae'n golygu'r byd i bawb. Mae'n lle neis, diogel a chyfforddus iawn i'r gymuned gyfan.”

Abigail Scott o Middleport Matters, Stoke-on-Trent

Ymrwymiad i gymunedau

Ym mis Hydref 2021, fe gyhoeddodd ein Hymrwymiad i Gymunedau pum pwynt i nodi'n glir yr hyn y gall cymunedau ei ddisgwyl gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol:

1. Fe addawom y byddai ein hariannu yn parhau i gefnogi pobl a chymunedau i ffynnu a llewyrchu wrth iddynt adfer, ailadeiladu a thyfu.
2. Mae ein hariannu ar gyfer pawb, ac rydym wedi ymrwymo i gymryd camau i sicrhau ein bod yn deg ac yn gynhwysol.
3. Mae bod yn ymatebol nawr i'r hyn sydd ei angen ar gymunedau wrth wraidd yr ymrwymiad hwn.
4. Rydym wedi ymrwymo i dynnu ar ein gwybodaeth, ein dirnadaeth a'n gweledigaeth – a gwybodaeth y partneriaid o'n cwmpas – i wneud yn siŵr ein bod yn rhagweld cyfleoedd yn dyfodol hefyd.
5. Ymrwymwyd i dargedu ein hariannu i'r manau lle mae ei angen fwyaf a lle mae'n ychwanegu'r gwerth mwyaf.

Ym mis Tachwedd 2021, cyhoeddwyd Rhoi Cymunedau yn Gyntaf, ein hadroddiad effaith cyntaf. Roedd yn crynhoi ein cyflawniadau rhwng 2016/17 a 2020/21 gan ein helpu i ddeall a dysgu o'r gwahaniaeth a wnawn.

Roedd yn dangos yr hyn y mae ein hariannu yn galluogi pobl a chymunedau i'w wneud. Roedd hefyd yn adrodd stori bwerus am gyrhaeddiad, graddfa a chyfraniad y £3.4 biliwn a ddyfarnwyd gennym rhwng 2016/17 a 2020/21. Mae'r adroddiad yn dangos sut y cefnogodd dros 72,000 o grantiau dros 47,500 o elusennau a mudiadau cymunedol ledled y DU mewn ffyrdd gwirioneddol arloesol a chynhwysol.

Roedd yr adroddiad yn archwilio rhai o'n meysydd ariannu blaenoriaethol:

- Cymdeithas ffyniannus ac arloesol
- Pobl ifanc
- Cyflogaeth a chyflogadwyedd
- Anghenion lluosog a chymhleth
- Sero net
- Ariannu argyfwng y Coronafeirws.

Gwyddom, mewn unrhyw un flwyddyn, fod deiliaid grantiau gyda'i gilydd yn cefnogi tua 5.2 miliwn o bobl. Mae ein hariannu yn gwneud gwahaniaeth – nododd 97% o ddeiliaid grantiau fanteision cadarnhaol i bobl, megis gwell lles, mwy o gyswllt cymdeithasol, a gwell hyder a hunan-barch. Diolch i'n hariannu,

soniodd 92% am fanteision cymunedol, megis gwasanaethau wedi'u cysylltu'n well, cyfleoedd i gymysgu ag eraill, a digwyddiadau a gweithgareddau mwy lleol.

Fel y **nododd ein Prif Weithredwr**, mae'n darparu sbardunau pwysig wrth i ni gychwyn ar gyfnod o adnewyddu strategaeth, gan gynnwys rôl hanfodol ariannu cymunedol ar lawr gwlad, rôl partneriaethau â phwrpas ac yn y manau yr ydym yn eu gwasanaethu, a'r rhan y gallwn ei chwarae yn y chwyldro data i ddod, gan ysgogi ein hariannu, ein strategaeth a'n hymgysylltiad a'i ddefnyddio er budd y cyhoedd.

Diolch i'n hariannu, soniodd 92% am fanteision cymunedol, megis gwasanaethau wedi'u cysylltu'n well, cyfleoedd i gymysgu ag eraill, a digwyddiadau a gweithgareddau mwy lleol.

Mae dros **56%** o ddyfarniadau yn mynd i fudiadau sydd â throsiant o lai na £100,000

Mae dros **84%** o'n holl grantiau yn £10k neu lai

Cyrraedd cymunedau sy'n cael eu gadael allan

Y llynedd gwelwyd effaith barhaus y pandemig ynghyd â heriau newydd i'r rhai yr ydym yn ceisio eu gwasanaethu. Mae angen cefnogi cymunedau ar hyd a lled y DU i gael mynediad at ein harian a darparu sefydlogrwydd ar gyfer y gwasanaethau y mae pobl yn eu gwerthfawrogi nawr yn fwy nag erioed.

Mae ein model ariannu datganoledig yn golygu y gall ein timau ariannu ganolbwyntio ar a chynnig y cyrraedd mwyaf i feysydd sydd fel arfer yn cael eu tanwasanaethu. Gyda thimau rhanbarthol yng Nghymru, Lloegr, Gogledd Iwerddon a'r Alban, mae ein rhwydweithiau a'n perthnasoedd sefydledig mewn cymunedau ym mhob etholaeth yn y DU yn golygu y gallwn weithredu'n gyflym i gael ariannu i'r meysydd hynny, lle gallai cyfalaf cymdeithasol fod yn isel a lle mae angen cymorth ychwanegol.

Dangosodd ymchwil gan 360Giving a'r Cyngor Cenedlaethol Mudiadau Gwirfoddol (NCVO) mai Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yw prif ariannwr grwpiau llawr gwlad, a'r sector gwirfoddol a chymunedol 'cudd' o fudiadau bach, anghofrestredig.

Mae dros 84% o'n holl grantiau yn £10k neu lai ac mae dros 56% o'r ddyfarniadau yn mynd i fudiadau gyda throsiant o lai na £100,000. Y llynedd, gwnaed dros 5,000 o ddyfarniadau i fudiadau a oedd yn cyrchu ariannu a ddsberthir gan y Gronfa am y tro cyntaf.

Helpu pawb i ymuno mewn adegau cenedlaethol

Rydym wedi darparu cefnogaeth hanfodol ar gyfer prosiectau mawr sydd wedi'u cynllunio i ysbrydoli cyfranogiad cymunedol a darparu cyfleoedd a fydd yn para ymhell i'r dyfodol. Arweiniodd y Gronfa'r ffordd i deulu'r Loteri Genedlaethol wneud cyfraniad sylweddol i'r Jiwbilî Platinwm, gydag isafswm ymrwymiad o £22 miliwn ar draws Dosbarthwyr y Loteri i nodi'r achlysur mawreddog hwn. Diolch i Chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, yma yng Nghronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol roeddem yn gallu dyfarnu £4.5 miliwn i 91 o brosiectau dwy flynedd o hyd ledled y DU ym mis Mawrth 2022, yn ogystal â dros £2.3 miliwn mewn grantiau o lai na £10,000 i bron 400 o brosiectau drwy Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol, gyda gwobrau'n parhau i mewn i 2022-23.

Gyda dros £1.7 miliwn o'n hariannu, ehangodd Coventry UK City of Culture 2021 raglen Love Coventry i gyflwyno prosiectau a digwyddiadau sy'n rhoi hwb i'r ysbryd sy'n dathlu'r ddinas a'i phobl. Sicraodd Gorllewin Canolbarth Lloegr fuddsoddiad pellach gyda grant o dros £700,000, gan ddarparu cyfleoedd gwirfoddoli a chyflogaeth newydd i bobl ifanc cyn Gemau'r Gymanwlad Birmingham 2022.

Mae'r wobwr bwysig hon i West Midlands Combined Authority (WMCA) yn rhoi cymorth personol i fwy na 800 o bobl ifanc ddifreintiedig. Nid yn unig y mae'n eu helpu i gyrchu rolau a grëwyd gan y digwyddiad; yn hollbwysig, mae hefyd yn cefnogi cyfranogwyr i adeiladu ar eu profiad i sicrhau cyfleoedd cyflogaeth hirdymor.

Pobl ifanc

Mae pobl ifanc yn parhau i wynebu ystod o heriau, nifer ohonynt yn etifeddiaeth cwpl o flynyddoedd anodd o newid byd-eang. Mae'r pandemig, y tarfu ar addysg ac amodau cyflogaeth ansicr yn effeithio'n andwyol ar iechyd meddwl pobl ifanc, yn ogystal â'r heriau arferol y maent yn eu hwynebu wrth iddynt dyfu. Y llynedd, cefnogom y sector ieuenticid gyda 2,970 o grantiau gwerth cyfanswm o £146.8 miliwn, gan ariannu amrywiaeth eang o brosiectau.

Ledled Lloegr, mae Cronfa #iWill yn parhau i gefnogi nod ymgyrch Symudiad #iWill o weithredu cymdeithasol, gan ddod yn norm i bobl ifanc rhwng 10 a 20 oed. Gyda £2.9 miliwn o fuddsoddiad eleni, rydym wedi gweithio mewn partneriaeth ag arianwyr eraill i alluogi mwy o bobl ifanc, yn enwedig o gymunedau llai cefnog, i gymryd rhan mewn gweithredu cymdeithasol o ansawdd uchel sy'n adeiladu arfer am oes. Eleni, i gyd-fynd â Diwrnod Rhyngwladol Ieuenticid, fe gyhoeddodd ariannu ychwanegol – £2 filiwn gan yr Adran dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS) a £2 filiwn gan Y Gronfa, ar gyfer Cronfa #iwill i greu miloedd o gyfleoedd gweithredu cymdeithasol newydd i bobl ifanc.

Fe wnaethom recriwtio 10 o bobl ifanc deinamig o bob rhan o'r prosiectau a ariannwyd gennym i weithio'n agos gyda'n Pennaeth Llais Ieuenticid a phartneru gyda ni drwy gydol 2020-2021. Nod y Panel Ymgynghorol Ieuenticid oedd mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r materion yr oedd pobl ifanc a'u cymunedau yn eu hwynebu, gyda'r nod o lywio newid sylweddol a chadarnhaol mewn cymunedau ac annog eraill i

Cychwynnodd **Fusion Health and Wellbeing** yn Grimsby eu taith ariannu fel prosiect bocsio ieuenticid saith mlynedd yn ôl. Mae wedi tyfu o ddechrau bach i fod yn fudiad angori cymunedol bywiog sy'n diwallu anghenion y gymuned leol, sy'n cynnwys rhai o'r codau post mwyaf difreintiedig yn Lloegr. Gyda dros 250 o bobl yn amrywio o 4 i 64 yn dod trwy eu drysau bob wythnos, maen nhw'n llwyddiant gyda gwreiddiau lleol. Eleni dyfarnwyd grant o £190,648 iddynt i ehangu eu darpariaeth.

Dywed y rheolwr Wayne Bloy: "Rydym yn llawer mwy na jyst prosiect ffitrwydd nawr. Mae gennym sesiynau

rhieni a phlant bach, addysg oedolion a gweithgareddau dan arweiniad ieuenticid. Rydym ar fin dechrau sesiynau ar gyfer pobl hŷn ynysig yn ogystal â mynd i'r afael â llythrennedd digidol. Rydym wedi bod yn brysur yn gwranddo ar yr hyn y mae pobl leol wedi dweud wrthym sydd ei angen arnynt a gyda'n gilydd rydym yn ei gyflawni."

ymgorffori llais ieuenctid yn eu gwaith eu hunain.

Yn ystod eu hamser ar y panel, bu'r bobl ifanc eithriadol hyn yn cynnal ac yn siarad mewn 20 o gynadleddau cenedlaethol, gan gyrraedd dros 3,000 o fudd-ddeiliaid ar draws y Llywodraeth a'r trydydd sector. Fe aethon nhw ati i greu pecynnau cymorth i staff ar sut i ymgorffori llais ieuenctid a beth yw blaenoriaethau pobl ifanc o'n cymunedau. Cawsant hefyd rolau dylanwadol ar ein Bwrdd, Pwyllgor Lloegr ac fel staff cyflogedig yn y Gronfa.

Yn dilyn llwyddiant y Panel Cyngori Ieuenctid, rydym yn ehangu'r ymagwedd hon drwy groesawu Timau Llais Ieuenctid newydd ar gyfer pob gwlad ledled y DU, gan gynnwys 10 o bobl ifanc newydd i Gronfa Gymunedol y

Loteri Genedlaethol yn Lloegr i'n helpu i wreiddio llais ieuenctid ymhellach.

Ychwanegu ein gwerth

Y llynedd, ochr yn ochr â'r Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol – a elwir bellach yr Adran Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau (DLUHC) – ymrwymwyd £18 miliwn gennym i gefnogi ehangu rhaglen £64 miliwn **Newid Dyfodol** y Llywodraeth. Bydd y rhaglen estynedig yn helpu mwy o oedolion sy'n wynebu materion lluosog megis digartrefedd, camddefnyddio sylweddau a cham-drin domestig.

Bydd ariannu ychwanegol yn ymestyn hyd y rhaglen i helpu partneriaethau lleol i ddatblygu cymorth mwy hirdymor a mwy effeithiol ar gyfer y rhai mewn angen. Mae un ar hugain o ardaloedd

Newid bywydau: Yr Ymddiriedolaeth Life Changes

Ym mis Mawrth 2022 cafwyd casgliad arfaethedig Yr Ymddiriedolaeth Life Changes, a sefydlwyd yn 2013 gyda gwaddol o £50 miliwn gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yn yr Alban. Roedd ganddo nod triphlyg – trawsnewid bywydau pobl ifanc â phrofiad o ofal, pobl yr effeithir arnynt gan ddementia a gofalwyr di-dâl y rhai â dementia.

Mae'r Ymddiriedolaeth yn gadael etifeddiaeth gref o bartneriaethau a phrosiectau profiad o lygad y ffynnon gyda straeon sy'n newid bywydau yn ganolog iddynt.

Arweiniwyd gwerthusiad annibynnol o'r Ymddiriedolaeth a'i gwaith i greu newid trawsnewidiol a chynaliadwy gan Brifysgol Stirling, ochr yn ochr â thîm o ymchwilwyr cymunedol. Roedd

hyn yn cynnwys pobl sy'n byw gyda dementia, eu gofalwyr di-dâl a phobl ifanc â phrofiad o fod mewn gofal.

Cydnabuwyd pwysigrwydd profiad o lygad y ffynnon yn y gwerthusiad, ynghyd â ffocws yr Ymddiriedolaeth ar lais, grymuso a chyfranogiad a adlewyrchwyd yn y prosiectau a ariannwyd. Amlygodd y gwerthusiad hefyd bwysigrwydd cadw etifeddiaeth y buddsoddiad hirdymor sylweddol hwn o arian y Loteri Genedlaethol yn fyw.

Dros wyth mlynedd cyrhaeddodd y gwaith hwn 13,274 o bobl ifanc â phrofiad o fod mewn gofal, 21,292 o bobl yn byw gyda dementia ac 11,193 o ofalwyr di-dâl. Hyfforddodd ac ymgysylltodd dros 200,000 o ymarferwyr hefyd i wneud y gwaith gwerthfawr hwn yn bosibl.

Darllenwch y [Crynodeb gweithredol](#) yma am ragor o fanylion.

ar restr fer y rhaglen a byddant yn cyflwyno cynlluniau llawn. Mae'r ariannu yn adeiladu ar ein rhaglen **Fulfilling Lives** – buddsoddiad o £112 miliwn dros wyth mlynedd sy'n canolbwyntio ar wella cymorth i bobl agored i niwed, ag anghenion lluosog a chymhleth, drwy roi mwy o lais iddynt wrth ddylunio a darparu gwasanaethau. Ni ellir diystyru effaith clywed eu barn.

Roedd **Cronfa Local Connections** yn rhaglen £4 miliwn ar y cyd rhwng Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol a DCMS i gefnogi elusennau llawr gwlad a grwpiau cymunedol sy'n mynd i'r afael ag unigrwydd yn Lloegr. Dyfarnwyd

mwy na 1,700 o grantiau, gwerth £3.6 miliwn, drwy Gronfa Local Connections, a rannwyd yn ddau gylch ariannu yn ail hanner 2021. Roedd y grantiau a ddyfarnwyd rhwng £300 – £2,500, yn canolbwyntio ar annog pobl i fanteisio ar weithgareddau lleol a gwasanaethau, yn ogystal â chefnogi prosiectau cymunedol i greu cyfleoedd i adeiladu cysylltiadau parhaol. O dalu am gostau technoleg ac offer, i ddod â phobl ynghyd mewn amgylchedd diogel, cynlluniwyd yr ariannu i gefnogi grwpiau cymunedol bach ag incwm o lai na £50,000 i fynd i'r afael ag unigrwydd ac arwahanrwydd. Y nod oedd helpu pobl i deimlo eu bod yn cymryd mwy o ran yn eu cymunedau.

Mae'r elusen yn Llundain, **Just Like Us**, yn grymuso pobl ifanc rhwng 18 a 25 oed i gyflwyno sgysiaau a gweithdai mewn ysgolion sy'n hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant LGBT+. Diolch i grant o £30,000, maent wedi ehangu cyrhaeddiad eu Rhaglen Llysgenhadon, gan roi mynediad i bobl ifanc yn y brifddinas at raglen wirfoddoli gyda chefnogaeth lawn, gan helpu i wneud ysgolion yn y ddinas yn fwy cynhwysol.

Rhannodd Pippa Sterk, un o dros 300 o Lysgenhadon LGBT+ medrus, ei phrofiad: "Des yn Llysgennad yn ystod y pandemig ac mae'r sgysiaau ysgol ar-lein wedi bod yn hynod wych – mae'r bobl ifanc wedi bod llawn diddordeb yn ein sgysiaau hyd yn oed pan na allwn weld nhw wyneb yn wyneb.

"Mae wir yn tanio trafodaeth y maen nhw'n ei chymryd i ddyfnderoedd cynnil iawn sy'n anhygoel i'w weld. Rydych chi'n teimlo eich bod chi'n rhan o gymuned, nid yn unig yn gymuned LGBT+ ond yn bobl sy'n poeni am addysg a gwneud yn siŵr bod pobl eraill yn tyfu i fyny yn cael amser haws nag y gwnaethon ni efallai."

"Des yn Llysgennad yn ystod y pandemig ac mae'r sgysiaau ysgol ar-lein wedi bod yn hynod wych – mae'r bobl ifanc wedi bod llawn diddordeb."

Pippa Sterk, Ambassador

Chwarae ein rhan i gyflawni sero net

Mae ein Cronfa Gweithredu Hinsawdd – lle bydd £100 miliwn wedi'i ymrwymo dros 10 mlynedd ar gyfer gweithredu hinsawdd – yn ganolog i'n Strategaeth Amgylcheddol. Mae'n buddsoddi mewn prosiectau i gryfhau bywydau pobl a chymunedau ochr yn ochr â gwella'r amgylchedd.

Yn ogystal â'r £5.98 miliwn a ddyfarnwyd drwy'r Gronfa Gweithredu Hinsawdd yn 2021-2022, eleni, rydym hefyd wedi gweithio'n galed i wreiddio gweithredu ar yr amgylchedd a'r hinsawdd ym mhob rhan o'n portffolios ariannu a'n mudiadau ehangach. Cyfanswm ein hariannu ar gyfer gweithgarwch seiliedig ar yr amgylchedd oedd £100 miliwn.

Ym mis Tachwedd 2021, rhoddodd COP 26 adeg garreg filltir i amlygu sut mae ein harian Loteri Genedlaethol yn cefnogi cymunedau'r DU i weithredu'n lleol ar yr hinsawdd.

Er mwyn hybu'r momentwm a roddir gan y ffocws byd-eang ar lywyddiaeth COP26

y DU, lanswyd Gyda'n Gilydd ar gyfer Ein Planed, rhaglen grantiau DU gyfan, sy'n cyd-fynd â menter ymgysylltu â'r cyhoedd y Llywodraeth ar weithredu hinsawdd.

Dyfarnodd Gyda'n Gilydd ar gyfer Ein Planed ddyfarniadau ariannu o rhwng £1,000 a £10,000 a chefnogodd fenter y Llywodraeth i ysbrydoli gweithredu cadarnhaol ar yr hinsawdd. Dyfarnwyd £3.9 miliwn i 446 o grantiau drwy ein Portffolio y DU ac £811,000 i 92 o grantiau drwy ein portffolio yr Alban, gan ganolbwyntio ar ariannu grwpiau cymunedol sy'n dechrau ystyried sut y gallent gymryd camau lleol ar y newid yn yr hinsawdd.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi herio a chefnogi ein deiliaid grant i wella eu perfformiad amgylcheddol, trwy hyrwyddo eu straeon a rhannu eu dysgu. Rydyn ni wedi gweithredu ar yr hinsawdd fel mudiad hefyd. Trwy ein timau craidd a'n rhwydwaith o Hyrwyddwyr Gwyrdd, rydym wedi cynyddu'r ffocws ar yr amgylchedd ym mhopeth a wnawn.

Gyda grant o £9,550, bydd **Civil Society Consulting** yn Lloegr yn sefydlu Rhwydwaith Arweinwyr Cymunedol. Bydd hyn yn darparu hyfforddiant a mentora i arweinwyr cymdeithas sifil ac arweinwyr ffydd o gefndiroedd ethnig amrywiol i annog mentrau cymunedol lleol a ysbrydolwyd gan weithredu hinsawdd.

Dyweddodd Mark Ereira-Guyer, Cyfarwyddwr Sefydlu yn Civil Society Consulting CIC: "Mae'n bryd nawr i weld beth allwn ni i gyd ei wneud fel trefnwyr gweithredu hinsawdd ac arweinwyr yn y cymunedau yr ydym yn byw ynddynt – i greu calon eco-ganolog, cadarn fel sylfaen i'n gweithgareddau ffydd a chymunedol, gwasanaethau a phrosiectau."

"Mae'n bryd nawr i weld beth allwn ni i gyd ei wneud fel trefnwyr gweithredu hinsawdd ac arweinwyr."

Mark Ereira-Guyer, Cyfarwyddwr Sefydlu yn Civil Society Consulting CIC

Yr Wythnos Fawr Werdd

Derbyniodd **The Climate Coalition** £100,000 i gefnogi'r gwaith o gydlynu **Wythnos Fawr Werdd** gyntaf y DU – wythnos genedlaethol o ddigwyddiadau lle bu cymunedau ledled y wlad yn dathlu gweithredu ar newid yn yr hinsawdd a natur. Roedd y prosiect yn adlewyrchu amrywiaeth a chreadigrwydd y symudiad hinsawdd, gyda nifer o brosiectau a ariannwyd gan y Loteri Genedlaethol hefyd yn cymryd rhan.

Dyweddodd Fiona Dear, Pennaeth Ymgyrchoedd yn The Climate Coalition: "Mae canlyniadau ein harolwg, a gynhaliwyd gennym diolch i arian y Loteri Genedlaethol, yn dangos bod 88% o drefnwyr gweithgareddau yn teimlo'n fwy cysylltiedig â grwpiau eraill yn lleol ac mae 94% o drefnwyr yn bwriadu parhau i weithio gyda phartneriaid y gwnaethant gyfarfod â nhw yn ystod yr Wythnos Fawr Werdd, sy'n hynod gyffrous. Neges glir gan drefnwyr digwyddiadau lleol oedd eu bod yn gwerthfawrogi'r ymdeimlad cyffredinol o bwrpas y mae bod yn rhan o wythnos genedlaethol yn ei ddarparu."

Wild Youth

Yng Ngogledd Iwerddon, mae **Wild Youth** yn brosiect pedair blynedd i wella iechyd meddwl, lles a chyflogadwyedd pobl ifanc trwy weithgareddau amgylcheddol. Wedi derbyn £499,802 trwy raglen Empowering Young People, mae'n cael ei ddarparu gan Belfast Hills Partnership ac Ulster Wildlife.

Daeth Alanna McDonnell, o Belfast, i ymwneud â gwaith amgylcheddol ar ôl gadael yr ysgol ac mae bellach yn arwain y gwirfoddolwyr newydd yn Wild Youth.

"Mae hwn yn waith mor bwysig. Gyda phawb yn sownd yn eu cartrefi, mae pobl yn dechrau gwerthfawrogi byd natur yn fwy ac yn sylweddoli sut y gall wella eich iechyd meddwl. Mae cynlluniau fel hyn hefyd yn gwneud pawb yn fwy ymwybodol o faterion byd-eang ehangach. Po fwyaf o bobl sy'n cymryd rhan mewn ychwanegu bwrdd bwydo adar neu fan gwyrddach yn eu gardd gefn, y mwyaf o wahaniaeth y gallwn ei wneud."

Yr Wythnos Fawr Werdd

Generation 22 (Canal River Trust)

“Mae Gen22 wedi cael ei ddylunio ar y cyd â phobl ifanc. Mae eu syniadau am weithredu cymdeithasol yn y llefydd y maen nhw'n byw'n mynd i wraidd yr hyn sydd ei angen.”

Nicola Turner MBE, Cyfarwyddwr Etifeddiaeth Birmingham 2022

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yn Lloegr

10,616 grant
gwerth
£421.2 miliwn

Ledled Lloegr, rydym wedi gweld cymunedau dros y flwyddyn ddiwethaf yn dechrau ail-ddychmygu eu dyfodol. Mae llawer o gymunedau yn parhau i lywio ansicrwydd gydag effaith barhaus y pandemig a mwy o bwysau ar gostau byw.

Mewn ymateb, rydym wedi parhau i addasu a bod yn hyblyg i anghenion pobl a chymunedau. Rydym wedi gweld galw mawr iawn am ein hariannu eleni ac, o ganlyniad, wedi mynd yn fwy nag ein cyllideb dyfarnu grantiau.

Mae ein timau rhanbarthol wedi dechrau mynd yn ôl i gymunedau eto, gan eu cefnogi i esblygu ac addasu. Er gwaethaf y cyfyngiadau dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, mae ein perthnasoedd lleol ar draws y rhanbarthau wedi parhau'n gryf ac yn un o'n hasedau mwyaf wrth gefnogi cymunedau i ffynnu.

Rydym wedi gweld dychwelyd at geisiadau am ariannu ar gyfer gweithgareddau a digwyddiadau wyneb yn wyneb sy'n canolbwyntio ar ddod â chymunedau at ei gilydd ar ôl misoedd lawer o adfyd. Drwy Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol roedd yn bleser gennym ddyfarnu dros **300 o wobrau yn Lloegr i brosiectau yn dathlu Jiwbilif Platinwm Ei Mawrhydi'r Frenhines gwerth £1.8 miliwn**, gyda dyfarniadau'n parhau i mewn i fis Ebrill a mis Mai 2022. Yn gyffredinol, roedd cyfanswm ariannu ehangach Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol yn **£74.8 miliwn ar draws 8,335 o ddyfarniadau** a chynyddodd ein cyfraddau bodddhad cwsmeriaid i 86%.

83% o ddyfarniadau i fudiadau ag incwm o lai na £1m

56% o ddyfarniadau i fudiadau micro/bach ag incwm o lai na £100k

28% o ddyfarniadau safonol o dan £100k

Mae **EPIC Dad** yn Gwmni Buddiannau Cymunedol yn Suffolk ar gyfer tadau, gan ddod â nhw at ei gilydd, rhoi lle iddynt gymdeithasu, meithrin cysylltiadau a derbyn cyngor magu plant. Mae'n rhoi lle i dadau fod yn onest am eu brwydrau ac yn gwella eu hyder. Dyfarnwyd ariannu i'r prosiect drwy rownd 2 o Gronfa Local Connections.

Dyweddodd Andy, tad i ddau a gafodd hi'n anodd jyglo cydbwysedd bywyd a gwaith ar ddechrau'r pandemig: “Cyn ymuno â phrosiect EPIC Dad, roeddwn i wir yn dechrau cael trafferth gyda phwysau bywyd – mae pawb yn fy ngweld fel person hynod gadarnhaol, hyderus ac felly doeddwn i ddim yn teimlo y gallwn siarad ag unrhyw un am sut roeddwn i'n teimlo.”

Andy, EPIC Dad

“Roedd cwrs Dads Matter o gymorth mawr – rhoddodd awgrymiadau ymarferol i mi a all fy helpu wrth i mi fagu fy mhlant ac rwyf eisoes wedi gallu gweld fy hun yn eu defnyddio, sydd wedi gwneud gwir wahaniaeth.”

ADAB

Dyfarwyd £274,391 i ADAB (Cymdeithas Datblygu Asiaidd Bury), sy'n gweithio yn un o ardaloedd mwyaf difreintiedig Bury.

Mae eu gwaith yn gwella iechyd a lles pobl o grwpiau lleiafrifoedd ethnig, gan gynnwys ceiswyr lloches a ffoaduriaid. Mae ADAB, fel nifer o fudiadau cymunedol, wedi gorfod addasu'n aruthrol dros y 12 mis diwethaf. Mae rhwng 120 a 160 o bobl yn cael eu cefnogi bob wythnos, trwy wasanaethau ar-lein, cyfeirio at gymorth arall, neu ddarparu anghenion sylfaenol fel parseli bwyd. Maen nhw hefyd wedi ailagor eu canolfan gan gynnig cyfarfodydd wyneb yn wyneb unigol i gael cyngor a gwybodaeth.

Dywedodd Tan Ahmed yn ADAB: "Roedd pobl eisiau gweld rhywun yn bersonol a siarad â nhw yn eu hiaith i gael y cymorth ymarferol yr oedd ei angen arnynt. Rydym wedi cysylltu â mwy o bobl o gymunedau amrywiol; cefnogi mwy o bobl agored i niwed o bob oed a materion iechyd; galluogi mwy o bobl i gael swydd neu addysg; wedi cael mwy o hwyl a mwy o chwerthin ac rydym wedi dod â mwy o bobl ynghyd!"

Clwb Cinio Crossgates

Gwneud argraff anhygoel

Mae ein rhaglen Reaching Communities wedi dyfarnu £257 miliwn drwy 1,309 o grantiau i 1,287 o fudiadau, gan wneud ymrwymiad hirdymor i gymunedau, cefnogi isadeiledd cymdeithasol a mynd i'r afael ag anghydraddoldebau ledled Lloegr.

Dros y flwyddyn ddiwethaf ar draws ein hariannu yn Lloegr, rydym wedi gwneud cynnydd gan sicrhau bod ein hariannu ar gyfer pawb. Mae ein penderfyniadau ariannu wedi adlewyrchu'r boblogaeth yn Lloegr, gyda 15.2% o ddyfarniadau'n mynd i brosiectau a oedd yn canolbwyntio ar gefnogi grwpiau lleiafrifoedd ethnig, 3.3% yn cefnogi cymunedau LGBTQ+, a 19.5% i gymorth wedi'i dargedu ar gyfer pobl ag anableddau.

Yn ystod 2021, fe estynnem ein hariannu ar gyfer ein rhaglenni Headstart, Ageing Better a Building Better Opportunities i sicrhau darpariaeth

hanfodol ar gyfer pobl ifanc, pobl hŷn a phobl ag anghenion lluosog a chymhleth.

Ers 2016, mae Headstart wedi cefnogi dros 220,000 o bobl ifanc ag iechyd a lles meddwl mewn bron i 650 o ysgolion. Wrth i'r rhaglen ddirwyn i ben, bydd ei hegwyddorion yn parhau drwy'r rhaglen #BeeWell, a grëwyd ar y cyd â phobl ifanc, a fydd yn arolygu lles disgyblion mewn ysgolion uwchradd ar draws Manceinion Fwyaf.

Cefnogodd ein rhaglen saith mlynedd Ageing Better bron i 150,000 o bobl a gwnaeth welliannau mesuradwy yng nghysylltiad cymdeithasol a lles y cyfranogwyr. Roedd amrywiaeth y dulliau gweithredu'n golygu bod gan y rhaglen gyraeddiad sylweddol i gymunedau agored i niwed a'r rhai sydd mewn perygl arbennig o unigrwydd, ynysigrwydd cymdeithasol a llesiant isel, gan gynnwys y rhai o grwpiau lleiafrifoedd ethnig, grwpiau LGBTQ+ a chefnidiroedd cymdeithasol ynysig. Daeth y rhaglen hon i ben ym mis Mawrth 2022.

YMCA

The LGBT+ Futures: Equity Fund

Ym mis Chwefror 2022, lansiodd LGBT+ Futures: Equity Fund – partneriaeth dwy flynedd gyda'r Consortiwm sy'n helpu grwpiau LGBT+ a arweinir gan y gymuned ac ar lawr gwlad i oresgyn y rhwystrau y maent yn eu hwynebu o ran cael mynediad at ariannu a chymorth.

Bydd £465,000 yn cael ei ddsbarthu dros ddwy flynedd mewn grantiau bach i grwpiau llawr gwlad a grwpiau a arweinir gan y gymuned.

Mae'r Consortiwm wedi bod yn gweithio gyda'r cymunedau yr effeithir arnynt o ddechrau'r prosiect hwn ac wedi'i arwain gan eu profiad a'u harbenigedd. Mae'r ffordd gyfranogol hon o weithio yn sicrhau bod y lleisiau cywir yn cael eu clywed ym mhob penderfyniad. Mae cyfranogwyr yn dod ag ystod eang o sgiliau ac maent yn angerddol am y Gronfa Ecwiti a'i photensial i drawsnewid bywydau cymunedau LGBT+ ymylol.

Sol Cafe (Birmingham)

Gweithio gyda'n Gilydd

Fe wnaethom hefyd ymestyn ein cyrhaeddiad i gymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol a dylanwadu ar arferion arianwyr eraill trwy ein hariannu i bartneriaid arbenigol.

Dros y flwyddyn, rydym wedi gweithio ar y cyd ag eraill i gefnogi digwyddiadau o bwys, gan gynnwys Dinas Diwylliant y DU yn Coventry. Daeth hyn â chymdogaethau a chymunedau ynghyd i danio actiffaeth gymdeithasol, cysylltu cymunedau, meithrin cysylltiadau cymdeithasol a dysgu sgiliau newydd.

Byddwn yn parhau i weithio gydag eraill i helpu i gyflwyno digwyddiadau pwysig i gymunedau yn 2022, gan gynnwys sicrhau etifeddiaeth gymdeithasol Gemau'r Gymanwlad Birmingham 2022.

Yr heriau mawr

Mae pobl ifanc wedi bod yn un o'r grwpiau sydd wedi cael eu heffeithio fwyaf gan y pandemig. Dros y flwyddyn ariannol ddiwethaf, mae 27% o'n hariannu wedi mynd i brosiectau sydd wedi'u targedu at blant a phobl ifanc. Eleni comisiynwyd ymchwil gennym dan arweiniad The Young Foundation fel rhan o Gronfa #iwill, gan alluogi pobl ifanc ledled Lloegr i arwain a chynnal ymchwil i brofiadau eu cyfoedion.

Mae'r ymchwil bwysig hon wedi helpu i gryfhau lleisiau pobl ifanc a llywio penderfyniadau a gweithredoedd arianwyr, mudiadau darparu a mudiadau pobl ifanc. Mae wedi ein galluogi i ddeall effaith uniongyrchol a hirdymor COVID-19 a thynnu sylw at flaenoriaethau pobl ifanc ar gyfer eu rhanbarth wrth symud ymlaen.

Generation 22

Dyfarwyd £750,000 i **Generation 22**, prosiect etifeddiaeth a grëwyd ac a redir gan Birmingham 2022 i gefnogi cannoedd o bobl ifanc ar draws Gorllewin Canolbarth Lloegr i gael mynediad at gyfleoedd newydd i hybu gwirfoddoli a chyflogadwyedd.

Dywedodd Nicola Turner MBE, Cyfarwyddwr Etifeddiaeth Birmingham 2022: "Rwyf wrth fy modd bod Gen22 wedi'i gyd-gynllunio gyda phobl ifanc. Mae eu syniadau ar gyfer gweithredu cymdeithasol yn y lleoedd y maent yn byw ynddynt yn ganolog i'r hyn sydd ei angen, byddant yn talu ymlaen 30,000 o oriau anhygoel o gefnogaeth gymunedol."

"Er mai'r canlyniad uniongyrchol yw etifeddiaeth i fil o bobl ifanc unigol, mae'r effaith gyfunol yn mynd gymaint ymhellach – mae'n wir etifeddiaeth Gemau i Bawb."

O ystyried effaith economaidd y pandemig, rydym wedi cefnogi cyflogaeth a menter drwy ein hariannu. Yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf, roedd 36% o gyfanswm yr ariannu a ddosbarthwyd yn Lloegr yn ymwneud ag elfen o gyflogaeth a menter.

Yn ystod y flwyddyn, fe estynnem ein rhaglen Building Better Opportunities (BBO), gan ddarparu bron i £48 miliwn i 104 o bartneriaethau. Cyrhaeddodd y rhaglen garreg filltir o 150,000 o bobl yn ymgysylltu ac yn cael eu cefnogi gan brosiectau BBO ledled Lloegr. Mae'r ystod o wahanol weithgareddau a ariennir nid yn unig yn hybu cyflogadwyedd ond hefyd yn canolbwyntio ar gynhwysiant cymdeithasol yn ogystal â datblygu cynaliadwy.

Canolfan Gymunedol Inchgarth

“Fe ddaethon ni â 70% o’n rhaglen cyn-Covid yn ôl a chreu cyfleoedd newydd a oedd yn seiliedig ar anghenion ein cymuned.”

Paul O’Connor MBE, Rheolwr Canolfan Gymunedol Inchgarth

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yn Yr Alban

1,554 o grantiau gwerth £55.5 miliwn

Drwy gydol y flwyddyn, bu ein timau’n gwranddo ac yn dysgu oddi wrth grwpiau lleol, gan eu helpu i sicrhau ariannu ar gyfer gweithgareddau newydd, ailgynllunio gwasanaethau presennol a chanolbwyntio ar eu hadferiad, ar ôl y pandemig.

Fe wnaeth dyfnhau perthnasoedd lleol trwy ein gwaith seiliedig ar le ein helpu i ddeall beth sydd ei angen ar grwpiau i helpu eu cymuned i ffynnu.

Fel rhan o’r ymrwymiad hwn i feithrin gallu ymhlith grwpiau cymunedol bach, dosbarthwyd 68% o’n dyfarniadau eleni, cyfanswm o £7.8m, drwy ein cynllun grantiau bach, Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol yr Alban.

Ac rydym wedi cynnal ein taith tuag at gefnogi mudiadau sydd ag incwm o lai na £150,000 y flwyddyn, gyda 57% o’n holl grantiau (gwerth £20.5 miliwn) yn cael eu dyfarnu i’r mudiadau hyn, sy’n aml yn lleol.

81% o ddyfarniadau i fudiadau ag incwm o lai na £1m

50% o ddyfarniadau i fudiadau micro/bach ag incwm o lai na £100k

51% o ddyfarniadau safonol o dan £100k

Adferiad ôl-bandemig

Yn Aberdeen, roedd **Canolfan Gymunedol Inchgarth** yn gallu ail-agor ei drysau i bobl leol a gwirfoddolwyr, diolch i ddyfarniad o £165,000.

Dywedodd Rheolwr y Ganolfan, Paul O’Connor MBE: “Chwaraeodd ein harian

Loteri Genedlaethol ran hanfodol yn ein cynaliadwyedd, ac adferiad ein 170 o weithgareddau cymunedol. Daethom â 70% o’n rhaglen cyn-COVID-19 yn ôl a chreu cyfleoedd newydd a oedd yn seiliedig ar anghenion ein cymuned.”

Fe wnaethom dreialu dulliau newydd o roi grantiau cyfranogol, gan gynnwys cynllun micro-grantiau mewn partneriaeth â’r Fife Centre for Equalities, gyda phenderfyniadau’n cael eu gwneud gan bobl â phrofiad o lygad y ffynnon.

Dywedodd Nina Munday o’r Fife Centre for Equalities: “Ni allem fod wedi rhagweld y fath amrywiaeth a chyfoeth yn y prosiectau a ariannwyd gennym. O lanhau traethau i beintio neuadd gymunedol, roedd pob prosiect yn bosibl diolch i broses ymgeisio a oedd yn hygyrch i grwpiau â phrofiad cyfyngedig o wneud cais am arian.”

Wild Fife Babies & Bairns

Gwneud effaith anhygoel

Mae Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant wrth wraidd ein grantiau. Trwy gynlluniau Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant, canolbwyntiodd ein timau ariannu ar feithrin cysylltiadau cryfach â phobl o gefndiroedd amrywiol, darparu cymorth mwy dwys, wedi'i deilwra i grwpiau a blaenoriaethu ceisiadau Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant wrth wneud penderfyniadau.

Gweithio gyda'n Gilydd

Buom yn gwranddo ar ba grwpiau oedd eu hangen ar gyfer dysgu, hyfforddi a meithrin gallu i greu pecyn cymorth newydd i ymgeiswyr a'n deiliaid grant.

Gydag adnoddau trydydd sector a rhestr o ymgynghorwyr allanol cymeradwy, buom yn helpu deiliaid grantiau i feithrin sgiliau mewn meysydd megis dulliau gwerthuso a chynllunio strategol.

Cysylltodd The Befriending Association yn Glasgow â CEIS, asiantaeth cymorth menter gymdeithasol sy'n defnyddio'r adnodd hwn.

Dywedodd Sheila McPherson, y Rheolwr Gyfarwyddwr: «Roeddem yn gwerthfawrogi'n fawr bod ein swyddog ariannu wedi ein cyfeirio at y ffynhonnell hon o gymorth. Bydd yn helpu gyda'n cynllunio busnes ac yn caniatáu i ni ystyried opsiynau ar gyfer arallgyfeirio ein hincwm.»

Yn Ynysoedd y Gorllewin, symudodd **Deepness Ltd**, sy'n cael ei redeg ar gyfer a chan bobl â dementia, o'u grant bach cyntaf yn anterth y pandemig i ddyfarniad mwy gan ein cronfa Improving Lives. Dywed un o'i gyfarwyddwyr, Michael Cheung, 72: "Cefais ddiagnosis o Alzheimer's bedair blynedd yn ôl. Ers ymuno â'r bwrdd, rwyf wedi gorffen hyfforddiant cymorth

cymheiriaid ac wedi cyfrannu llyfr coginio Tsieineaidd i'n rhaglen addysg ar gyfer pobl â dementia. Mae'n fy nghadw i'n actif ac yn rhoi pwrpas i mi."

Ledled yr Alban, gwnaethom 215 o ddyfarniadau gwerth cyfanswm o £14.6 miliwn i brosiectau a oedd yn cynnwys elfen o gefnogi pobl â'u hiechyd meddwl a'u lles.

Derbyniodd Man On! Inverclyde, gwasanaeth cymorth cymheiriaid atal hunanladdiad i ddynion, £199,480 i adeiladu ei allu ac ehangu ei gymorth llesiant iechyd meddwl.

Dywedodd y sylfaenydd, Chris Paul: "Mae cael yr ariannu gan y Loteri Genedlaethol wedi rhoi hwb enfawr i ni ac wedi ein galluogi i gadw ein gwaith i fynd. Mae hefyd yn ein galluogi i adeiladu ar y tîm a'r gwasanaethau anhygoel sydd gennym i greu mwy o lwybrau cymorth."

Michael Cheung, Deepness Ltd

"Mae'n wych gweld cymaint o leisiau a fudiadau'n cael eu cynrychioli. Cymaint o weithgarwch i ysbrydoli cydweithredu cadarnhaol ar yr hinsawdd."

Cyfranogwr, Gŵyl Hinsawdd Caeredin.

Buom yn cydweithio ag arianwyr eraill ar gyfres o sgysiau am iechyd meddwl a lles plant a phobl ifanc, a ddyfnhaodd ein dealltwriaeth o'r effaith barhaus yn y maes hwn a achosir gan COVID-19.

Cynhaliom hefyd sesiynau peilot gan gymheiriaid a ddaeth ag arweinwyr o amrywiaeth o fudiadau ynghyd. Roedd y rhain yn archwilio syniadau ac offer i gefnogi lles arweinwyr a'u staff yn wyneb pwysau enfawr yn sgil y pandemig.

Fe wnaethom ni gydgyfnnull Fforwm Cyllidwyr yr Alban, gan feithrin cysylltiadau rhwng arianwyr annibynnol a chyhoeddus, a hyrwyddo dysgu a gweithredu ar y cyd ar feysydd diddordeb cyffredin gan gynnwys Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant a newid yn yr hinsawdd.

A gwnaethom barhau i weithio gyda Llywodraeth yr Alban gydag ymateb

COVID-19, gan ddarparu dros £1.9 miliwn o arian y llywodraeth drwy'r Gronfa Adfer Cymunedau i alluogi cymunedau i ymateb i'r heriau a gyflwynir gan y pandemig.

Yr heriau mawr

Wrth i Glasgow groesawu cynadledwyr ar gyfer COP26, fe adeiladom ar y momentwm ar gyfer gweithredu hinsawdd cymunedol drwy ariannu prosiectau sy'n cefnogi uchelgais sero net yr Alban erbyn 2045.

Trwy ein rhaglenni ar gyfer yr Alban a'r DU gyfan, buom yn cefnogi prosiectau fel **Gŵyl Hinsawdd Caeredin** a ddaeth â 3,000 o bobl o gymunedau lleol amrywiol ynghyd, yn ogystal â 55 o fudiadau ar gyfer gweithgareddau a gweithdai ar drafndiaeth, ynni, uwchgyrchu, natur a chyfiawnder hinsawdd.

Tynnodd y pandemig sylw at lefelau'r anghydraddoldebau sy'n bodoli eisoes yng nghymunedau'r Alban. Trwy ein hariannu Improving Lives, fe wnaethom gefnogi prosiectau fel **Lucky Ewe** gyda dyfarniad o £85,121, gan roi sgiliau newydd i'r rhai ag anghenion cymorth ychwanegol trwy ffermio, magu anifeiliaid a chynhyrchu bwyd.

Dyweddodd Jay Carr, sy'n ei arddgau: "Rwy'n hoffi bod y tu allan, yn dysgu sgiliau newydd. Mae'n weithle maddeugar iawn – mae pobl yma yn cymryd y pwysau oddi arno. Mae'n hynod foddhaol gweld yr ŵyn yn cael eu geni, gan wybod fy mod wedi helpu i ddod â rhywbeth da i'r byd."

Lucky Ewe

Shelter Scotland

"Fel mentor cymheiriaid rydw i'n helpu i newid pethau i bobl eraill ac yn rhoi rhywbeth yn ôl i fy nghymuned."

Mae ein hariannu hefyd wedi cefnogi pobl ag anghenion lluosog a chymhleth. Derbyniodd **Shelter Scotland** £137,580 i gefnogi pobl ddigartref yn Dundee trwy fentoriaid cymheiriaid â phrofiad o lygad y ffynnon.

Dyweddodd Div, a oedd yn byw mewn hostel ar ôl cael ei rhyddhau o'r carchar: "Bues i'n cael trafferth gyda digartrefedd ac iechyd meddwl gwael am y rhan orau o 20 mlynedd. Nawr fel mentor cymheiriaid rydw i'n helpu i newid pethau i bobl eraill ac yn rhoi rhywbeth yn ôl i fy nghymuned."

ISARO Community Initiative

Young Start – yn dyfarnu ariannu cyfrifon segur yn yr Alban

Trwy ein cronfa Young Start, dyfarnwyd £5.3 miliwn mewn arian cyfrifon segur i 69 o grwpiau a arweiniwyd gan ac ar gyfer pobl ifanc, gan gynnwys y rhai sy'n helpu pobl ifanc i archwilio eu doniau creadigol ac ennill sgiliau newydd ar gyfer cyflogaeth yn y dyfodol.

Un o'r grwpiau hynny yw **ISARO Community Initiative** yn Clydebank. Mae'n darparu cyfleoedd chwaraeon, hyfforddiant a gwirfoddoli, fel y gall pobl ifanc o grwpiau lleiafrifoedd ethnig gyflawni eu llawn botensial.

Ymunodd Roua, sy'n wreiddiol o Syria, ag ISARO pan ddaeth ei theulu i'r Alban. Meddai: "Rwyf bob amser yn edrych ymlaen at fynychu gweithgareddau grŵp oherwydd mae'n gyfle gwych i gymdeithasu â phobl ifanc eraill a gwneud ffrindiau. Rwyf wedi dysgu llawer am ddiwylliannau gwahanol, newid hinsawdd, beicio, sgiliau cyfathrebu a llawer mwy.

"Pan ymunais i, roeddwn i'n swil iawn, yn enwedig oherwydd bod lefel fy Saesneg yn isel iawn. Mae fy hyder a hunan-barch wedi cynyddu erbyn hyn. Rwyf bellach yn wirfoddolwr i ISARO lle rwy'n helpu i drefnu digwyddiadau cymunedol a siop gyfnewid."

Cymdeithas Merched Tsieineaidd Gogledd Ddwyrain Cymru

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yng Nghymru

750 o grantiau gwerth £34.5 miliwn

Fe wnaethom barhau i gefnogi cymunedau ledled Cymru gyda chymysgedd o ariannu ymatebol a thematig mewn meysydd sy'n cefnogi'r amgylchedd, digartrefedd, iechyd meddwl a phobl ifanc.

Yn 2021, fe lansiom hefyd gam cyntaf ein Hadolygiad o Bortffolio Cymru. Gwahoddwyd cymunedau ledled Cymru a budd-ddeiliaid i'n helpu i nodi'r blaenoriaethau nesaf ar gyfer arian y Loteri Genedlaethol yng Nghymru.

Trwy arolwg cynhwysfawr, grwpiau ffocws cyhoeddus, sgysrsiau bwrdd crwn a chyfarfodydd, fe adeiladom ddarlun manwl o anghenion ledled Cymru. Canfuom fod anghenion cymunedau yn niferus ac yn amrywiol, ac roedd ansicrwydd wrth i ni ddod allan o'r pandemig COVID-19 yn ei gwneud yn anodd nodi camau penodol y dylai'r Gronfa eu cymryd, gan wneud hyblygrwydd dros y 12 mis nesaf yn bwysig.

Wrth i ni edrych i'r dyfodol, byddwn yn alinio canfyddiadau ein Hadolygiad o Bortffolio Cymru â'n Hadolygiad Strategol DU gyfan, a gynhelir yn 2022, i'n galluogi i ddeall ble y gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf wrth symud ymlaen.

78% o ddyfarniadau i fudiadau ag incwm o lai na £1m

55% o ddyfarniadau i fudiadau micro/bach ag incwm o lai na £100k

42% o ddyfarniadau safonol o dan £100k

Ein Cadeirydd Blondel Cluff CBE, yn ymweld â'r ardal gemau aml-ddefnydd newydd yn Neuadd Gymunedol Treowen, Y Drenewydd

Gwneud effaith anhygoel

Drwy gydol heriau ac ansicrwydd y pandemig, rydym wedi parhau i fod yn ymatebol ac yn hyblyg er mwyn galluogi cymunedau ledled Cymru i gael eu cefnogi a ffynnu. Mae ein rhaglenni dyfarnu grantiau craidd – Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol, a Pawb a'i Le – wedi parhau ar agor, gyda 100% o geisiadau'n cael eu hasesu o fewn yr amserlenni a hysbysebwyd. Dosbarthwyd £5.5 miliwn i 643 o grantiau drwy Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol, a £20.3 miliwn i 100 o grantiau drwy Pawb a'i Le.

Gyda'r pwysau parhaus ar gymunedau, mae'r galw am y ddwy raglen yng Nghymru wedi bod yn uchel, a rhagwelwn y bydd y galw hwn yn

parhau. Dosbarthwyd £8.3 miliwn gennym i dri phrosiect drwy ein rhaglen Taclo Digartrefedd i ailgynllunio gwasanaethau i wneud digartrefedd yn brin, yn fyr ac yn anghylchol. Mae pob prosiect yn cynnwys partneriaid lluosog, gan gynnwys yr awdurdod lleol, i helpu i leihau dyblygu a bylchau mewn gwasanaethau ac i sicrhau cymorth sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i bobl sydd â phrofiad o ddigartrefedd.

Os oedd unrhyw bawf erioed o'r angen am ddull amlochrog, bydd y tri phrosiect a ddyfarnwyd drwy Taclo Digartrefedd yn cynnwys 18 o bartneriaid uniongyrchol a ariennir a 36 o bartneriaid eraill nad ydynt yn cael eu hariannu.

The Wallich yw'r partner arweiniol ar gyfer partneriaeth £2 filiwn o 24 o fudiadau trydydd sector a sector cyhoeddus, a mudiadau addysgol ar draws Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot. Mae'r bartneriaeth yn darparu ymyrraeth gynnar i leihau'r tebygolrwydd y bydd pobl ag anghenion cymhleth yn profi argyfwng a digartrefedd. Mae'r ariannu yn ei gefnogi i gyflawni hyn drwy gysylltu gwasanaethau cymorth yn fwy effeithiol, gan newid systemau i wneud yn siŵr bod pobl yn cael cymorth pryd a sut mae ei angen arnynt, helpu i sicrhau bod cymorth yn gydgyssylltiedig, ac yn ystyried amgylchiadau'r unigolyn a thrawma blaenorol.

The Wallich

“Bob dydd, rydyn ni'n gweld sut mae trawma heb ei ddatrys yn effeithio ar allu person i reoli eu perthnasoedd a chynnal cyflogaeth sefydlog neu'n bygwth eu sefyllfa cartref. Heb gymorth, gall eu trawma arwain at ddigartrefedd mynych. Mae'r prosiect hwn yn gyfle gwirioneddol i fynd i'r afael â hynny.”

Debbie Motely, Rheolwr Ardal ar gyfer Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot The Wallich

Gyda grant o £9,600, mae **Sefydliad Jac Lewis**, sydd wedi'i leoli yn Rhydaman, yn darparu gwasanaeth cwnsela, gwybodaeth a chymorth grŵp i Gymru gyfan i helpu'r rhai sydd wedi cael profedigaeth oherwydd hunanladdiad. Mae ymddiriedolwyr yr elusen i gyd yn aelodau o'r gymuned sydd wedi colli rhywun agos atyn nhw drwy hunanladdiad. Mae pob un o'r bobl y maen nhw wedi'u cefnogi wedi dweud bod y gwasanaeth wedi bod o fudd iddyn nhw, gyda 70% yn dweud na fydden nhw wedi gwybod beth i'w wneud heb y gwasanaeth.

“Cynyddodd nifer yr hunanladdiadau yng Nghymru yn ystod pandemig COVID-19, felly mae'r ariannu hwn wedi bod yn allweddol wrth ddatblygu'r gwasanaeth newydd hwn i gefnogi teuluoedd sy'n colli anwyliaid oherwydd hunanladdiad ar yr adeg anodd iawn hon.

“Hoffem ddiolch yn fawr i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol am eu cefnogaeth barhaus gyda Phrosiect Profedigaeth trwy Hunanladdiad Cymru. Roedd y broses ymgeisio am grant yn hawdd ac yn hygyrch, ac roedd y Swyddog Ariannu o gymorth mawr. Byddwn yn bendant yn annog pobl i gyflwyno cais.”

Liz Thomas-Evans, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Sefydliad Jac Lewis

Bydd y prosiectau hyn yn darparu ar gyfer ardaloedd trefol yng Nghymru yn bennaf. Yng ngwanwyn 2022, fe lansiom ail rownd o ariannu gwerth £3 miliwn i helpu i fynd i'r afael â digartrefedd yn ardaloedd gwledig Cymru.

Gweithio gyda'n Gilydd

Mae ein Tîm Llais Ieuencid Cymru, sy'n cynnwys pobl ifanc o bob rhan o Gymru, wedi ein cefnogi drwy gydol y gwaith o

gynllunio Meddwl Ymlaen, rhaglen grant gwerth £10 miliwn i gefnogi pobl ifanc i ddychmygu a chreu dyfodol mwy gwydn ac iach yn feddyliol iddyn nhw eu hunain. Fodd bynnag, ni ddaeth yr ymglymiad a'r cyd-gynhyrchu i ben gyda dylunio'r rhaglen. Mae'r bobl ifanc ysbrydoledig hyn wedi gweithio gyda ni i asesu'r 28 o geisiadau ail gam a dderbyniwyd, gan ddarparu mewnwelediad i helpu i lywio ein penderfyniadau terfynol.

Platform

Ychwanegiadau Hinsawdd

Mae chwe mudiad cymunedol wedi lleihau eu hallrydiadau trafniadaeth naill ai drwy newid i gerbydau trydan neu deithio llai. Dros 12 mis, mae **Partneriaeth Ogwen** wedi arbed 3 tonnell o CO₂e, o gymharu â char petrol cyffredin.

“Mae’r ceir trydan wedi codi ymwybyddiaeth o newid hinsawdd yn sylweddol yn yr ardal. Enwyd y cerbyd ym Methesda yn ‘Carnedd’ gan blant Ysgol Llanllechid. Ers mis Hydref 2021 mae Carnedd wedi teithio 1,800 o filltiroedd ar drydan a grëwyd gan baneli solar y Llyfrgell Gymunedol.”

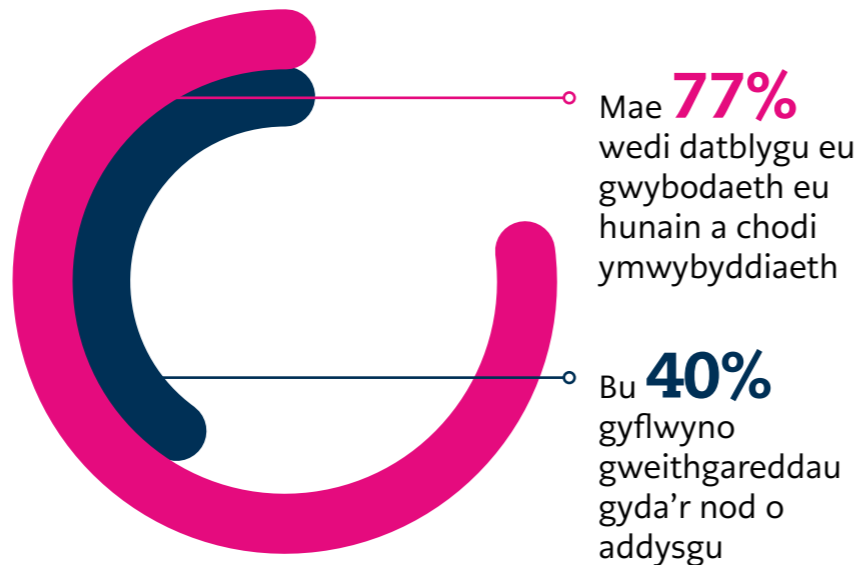
Huw Davies, Partneriaeth Ogwen

Yn ogystal, mae’r panel wedi gweithio gyda’n Pwyllgor Cymru, gan ddod â dysg a safbwyntiau o’r cymunedau amrywiol y maent yn eu cynrychioli. Mae pob person ifanc wedi partneru ag aelod o Bwyllgor Cymru, gan ddarparu cyfleoedd ar gyfer rhannu gwybodaeth ac uwchsgilio.

Rydym hefyd yn cefnogi nod Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, drwy ddarparu cymorth ac ariannu i brosiectau sy’n grymuso pobl i ddysgu a defnyddio’r iaith. Cynhaliom ddigwyddiadau wedi’u targedu i godi ymwybyddiaeth o’n hariannu ymhlith fudiadau Cymraeg, a fynychwyd gan 145 o bobl. Buom hefyd yn gweithio gyda Chomisiynydd y Gymraeg i ddarparu cymorth ar gyflwyno prosiect dwyieithog i ddeiliaid grantiau.

Yr heriau mawr

Mae ein cynllun Hwb i’r Hinsawdd wedi galluogi grwpiau nad sy’n rhai amgylcheddol i dderbyn hyd at £15,000 o ariannu i leihau eu heffaith ar yr amgylchedd, gyda chefnogaeth ychwanegol yn y gwaith hwn oddi wrth Adfywio Cymru a Chymunedau Cynaliadwy Cymru. Roedd yr ymagwedd hon yn brosiect peilot i lywio ein gwaith ynghylch sut rydym yn cefnogi grwpiau nad ydynt yn ymwneud â’r amgylchedd i gymryd camau amgylcheddol. Canolbwyntiodd y 35 o grwpiau a

gymerodd ran ar leihau ynni neu symud at ynni adnewyddadwy; lleihau neu ddefnyddio dulliau teithio sy’n creu llai o niwed; bwyd lleol a/neu leihau defnydd.

Hyd yma, mae 34 o’r grwpiau wedi cwblhau’r fenter a 24 (69%) wedi cadarnhau eu bwriad i wneud mwy. Mae 27 o grwpiau (77%) wedi datblygu eu gwybodaeth eu hunain ac wedi codi ymwybyddiaeth ymhlith cydweithwyr ac mae 14 (40%) wedi darparu gweithgareddau a gynlluniwyd i addysgu, gan gyrraedd dros 935 o bobl.

Cafodd Menter Iaith Fflint a Wrecsam ychwanegiad hinsawdd i ddatblygu perllan gymunedol

Bu **CBC Manage Money Wales** ganolbwyntio ar godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd ailgylchu a brwydro yn erbyn stigma eitemau yr oedd pobl eraill yn eu hoffi o’r blaen, a gwelwyd cynnydd o 30 y cant mewn rhoddion. Dros chwe mis dargyfeiriwyd 708 cilogram o decstilau o safleoedd tirlenwi. Mae hefyd yn mentora grwpiau cymunedol, mudiadau, a busnesau i redeg eu prosiect rhannu eu hunain, ac wedi creu pecyn adnoddau ar-lein.

Gwnaeth 12 grŵp

welliannau effeithlonrwydd ynni i’w hadeiladau, gan arwain at ostyngiad o rhwng 25% a 73% mewn costau rhedeg neu ddefnydd ynni. Gosododd **Sefydliad Paul Sartori** system paneli solar newydd a fydd yn nodweddiadol yn cynhyrchu 7,871kWh y flwyddyn. Gallai hyn gyfateb i ostyngiad blynyddol rhwng £1,250 a £1,600 yn y bil trydan (o Ionawr 2022), ac arbediad amcangyfrifedig o 1.82 tonnall o CO₂.

The Cabbage Patchers

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf yng Ngogledd Iwerddon

731 o grantiau gwerth £30.2 miliwn

Dros y flwyddyn ddiwethaf, roeddem yn falch o weithio gyda grwpiau ledled Gogledd Iwerddon, gan ddarparu hyblygrwydd a chefnogaeth i gymunedau wrth iddynt adfer ac ailadeiladu ar ôl COVID-19.

Rydym wedi bod yn gwranddo ar ein budd-ddeiliaid a'n deiliaid grantiau ac yn dysgu oddi wrthynt, gan ymateb i'r angen am sefydlogrwydd yn ystod y cyfnod hwn o drawsnewid a chadw ein rhaglenni grant presennol ar agor tan fis Ebrill 2023.

Mae ein deiliaid grant wedi cael eu heffeithio gan COVID-19 mewn gwahanol ffyrdd, ac rydym wedi bod yno fel elfen gyson i grwpiau wrth iddynt ymateb i newidiadau. Rydyn ni'n cynnig sicrwydd i'r grwpiau rydyn ni'n gweithio gyda nhw trwy fod yn hyblyg o ran eu hariannu a'u gweithgareddau.

Y tu ôl i'n holl brosiectau a ariennir mae pobl sy'n gwella eu hardaloedd lleol, yn adeiladu sgiliau newydd ac yn cymryd rhan mewn gweithgareddau i gysylltu neu ailgysylltu eu cymunedau wrth i adferiad o COVID-19 barhau.

Rydym hefyd wedi bod yn falch iawn o weithio gyda grwpiau i rannu eu straeon â chyfryngau megis y BBC, gan ddod â'r gwahaniaeth y mae arian y Loteri Genedlaethol yn ei wneud i fywydau pobl yn fyw mewn cymaint o ffyrdd.

85% o ddyfarniadau i fudiadau ag incwm o lai na £1m

54% o ddyfarniadau i fudiadau micro/bach ag incwm o lai na £100k

57% o ddyfarniadau safonol o dan £100k

Mae **incredABLE** yn cefnogi pobl ifanc 18-25 oed ag anabledd dysgu a/neu awtistiaeth i gyrraedd eu llawn botensial ar ôl gadael yr ysgol. Mae grant pum mlynedd o £560,857 wedi ei gwneud yn bosibl i bobl ifanc fel James fagu hyder a datblygu sgiliau newydd (ar gyfer bywyd a gwaith) mewn amgylchedd menter gymdeithasol go iawn.

Dywedodd Allison Harrison, mam James: "Pan gynigion nhw le i James ar y raglen incredABLE Me, roedd hi fel fy mod i wedi ennill y loteri – i rywun nad oedd eisiau mynd allan i nawr yn dewis mynd allan, mae hynny'n enfawr.

"Roedd yn grŵp neis iawn o bobl oedd â'r un goliau â ni a dydych chi ddim yn cael hynny fel arfer. Mae angen i bobl wybod am y prosiect hwn."

James, incredABLE

Gwneud effaith anhygoel

Rydym yn parhau i wreiddio a hyrwyddo tegwch a chynhwysiant ym mhopeth a wnawn, megis nodi cyfleoedd i ddod â lleisiau newydd a phrofiad o lygad y ffynnon i'n gwaith.

Roeddem wrth ein bodd gyda'r ymateb i'n cronfa beilot Cymunedau Du, Asiaidd a Lleafrifoedd Ethnig, sy'n ein helpu i nodi rhwystrau posibl y mae'r mudiadau

hyn yn eu hwynebu wrth wneud cais i ni.

Fe wnaethom recriwtio tri o bobl â phrofiad o lygad y ffynnon i'r panel gwneud penderfyniadau ac ariannu 18 o brosiectau gwerth £587,358. Fel rhan o'r cynllun peilot, rydym wedi datblygu perthnasoedd da gyda phobl a mudiadau o grwpiau lleiafrifoedd ethnig ac wedi coladu'r hyn a ddysgir i lywio ein proses o ddyfarnu grantiau yn y dyfodol.

Gall grantiau bach wneud gwahaniaeth mawr, megis grant o £750 gan Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol, a alluogodd **Pwyllgor Cymdeithasol Glenravel** i ddod â phobl at ei gilydd i ailgysylltu a chymryd rhan mewn fideo grŵp yr oeddent yn falch ohono.

Eglurodd Mairead Higgins, Ysgrifennydd Pwyllgor Cymdeithasol Glenravel: "Roedd y bobl a gymerodd ran yn y fideo wrth eu bodd yn cael bod yn rhan ohono. Canu a dawnsio gyda'i gilydd ac, i rai, dim ond i gwrdd â ffrindiau. Mae wedi bod yn ddwy flynedd anodd ac i rai pobl roedd cymryd rhan yn y prosiect yn rheswm i fynd allan o'r tŷ a chwrrd â phobl eto."

Pwyllgor Cymdeithasol Glenravel

Mae **L'Arche Belfast** yn rhedeg prosiect pedair blynedd diolch i grant o £499,987 drwy ein rhaglen People and Communities. Mae L'Arche yn darparu gweithgareddau datblygiad personol ar gyfer pobl ag anableddau dysgu a grwpiau ymylol, megis pobl hŷn ynysig, pobl sy'n ceisio lloches a chyn-garcharorion, i wella lles meddwl cymunedol.

Dywedodd Brian Burns o L'Arche Belfast: "Rydym yn gobeithio arfogi grŵp amrywiol o bobl ag amrywiaeth o sgiliau datblygiad personol buddiol. Bydd rhai o'r sgiliau hyn yn drosglwyddadwy a gallant hyd yn oed gynorthwyo cyfranogwyr yn eu datblygiad proffesiynol.

"Bydd Pentref L'Arche hefyd yn cynrychioli gofod lle gall pawb ddod at ei gilydd a chael eu cefnogi a'u dathlu yn eu gallu unigol. Bydd cyfranogwyr

L'Arche Belfast

yn cael cyfleoedd i gysylltu ag eraill, ehangu eu golwg ar y byd, a datblygu hunaniaeth gyffredin; yn y modd hwn, gall y cyfleuster helpu i frwydro yn erbyn unigrwydd a mwy o gydlyniant ar lefel leol."

Gweithio gyda'n Gilydd

Rydym yn adeiladu ar berthnasoedd presennol ac yn datblygu rhai newydd gyda budd-ddeiliaid ac arianwyr eraill ar lefel tîm strategol a lleol. Rydym yn gwrandao ac yn dysgu o'r hyn yr ydym yn ei glywed, gan ddefnyddio'r sgysiau gwerthfawr hyn i lunio dyfodol ein portffolio Gogledd Iwerddon a'n strategaeth DU gyfan, ynghyd â'n cydweithwyr ledled y DU.

Fe wnaethom ni gydgynnull Fforwm Cyllidwyr Gogledd Iwerddon, gan feithrin cysylltiadau rhwng arianwyr annibynnol a chyhoeddus, hyrwyddo

dysgu a gweithredu ar y cyd ar feysydd o ddiddordeb cyffredin, gan gynnwys dyfodol y sector ac effaith newid hinsawdd ar gymunedau.

Buom yn gweithio gydag Adran Isadeiledd Llywodraeth Gogledd Iwerddon i gyflwyno rhaglen amgylcheddol grantiau bach, Living Places and Spaces. Dyfarnwyd ariannu i fwy na 100 o brosiectau ledled Gogledd Iwerddon, gan gefnogi amrywiaeth o weithgareddau megis ail-wylltio ar raddfa fach, datblygu gerddi cymunedol, ysgolion coedwig/gerddi ysgol, toeau gwyrdd, waliau tyfu fertigol a phlannu coed.

Mae Rhaglen Cancer Connected Communities yn dod â phartneriaid Action Cancer, Advice North West, Care For Cancer, Cancer Focus NI a SWELL at ei gilydd yn ardal Ymddiriedolaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol y Gorllewin i integreiddio gofal ar gyfer cleifion cancer. Wedi'i ariannu gan grant o £465,000 dros bedair blynedd ac yn cael ei arwain gan **Derry Well Women**, mae'r prosiect yn cysylltu pobl yr effeithir arnynt gan ganser â'i gilydd, i gefnogi yn y gymuned ac i bobl sy'n darparu gwasanaethau cancer fel y gallant ddefnyddio eu profiadau i wneud gwelliannau.

Cafodd Patrice Doherty, 39, ddiagnosis o ganser y fron dair blynedd yn ôl ac mae wedi cael ei chefnogi gan Derry Well Women am y ddwy flynedd ddiwethaf. Meddai: "Mae taith cancer

pawb yn wahanol, felly mae angen cefnogaeth a gwybodaeth wahanol arnynt. Mae gallu cael llais a defnyddio ein profiadau amrywiol i wella gwasanaethau yn wych. Mae'r grŵp cymorth yn Derry Well Women wedi golygu nad wyf erioed wedi teimlo'n unig - rydym yn system cymorth i'n gilydd. Mae'r prosiect hwn yn mynd i wneud gwahaniaeth mawr i bobl fel fi."

Yr heriau mawr

Roedd yn bleser gennym recriwtio wyth o bobl ifanc o bob rhan o Ogledd Iwerddon i eistedd ar ein grŵp Llais Ieuenctid newydd.

Mae rhai o'r bobl ifanc eisoes wedi bod yn rhan o'n penderfyniadau ac mae'r grŵp eisiau dod â'u llais i mewn i sgysiau wrth i ni adnewyddu ein portffolio Gogledd Iwerddon a'n strategaeth ar gyfer y DU gyfan. Bydd hyn yn ein helpu i ddeall cymunedau Gogledd Iwerddon yn well ac archwilio ac arddangos effaith ein hariannu a'n deiliaid grant.

Rydym hefyd yn cefnogi ein deiliaid grant i gymryd camau amgylcheddol, gan leihau ein heffaith amgylcheddol ein hunain fel cyflogwr a gweithredu fel catalydd i rannu ein dysgu a'n harferion.

Roeddem hefyd yn gallu cefnogi rhai o'n deiliaid grant presennol i liniaru costau trydan cynyddol eu hadeiladau cymunedol drwy gyfuniad o systemau storio ynni solar ffotofoltäig a/neu batri, tra'n gwneud gostyngiadau sylweddol i'w hôl troed carbon.

Fe ddarparom cymorth ariannol i grwpiau llawr gwlad sy'n gweithio'n agos gyda chymunedau lleol i weithio gyda'i gilydd i wella eu hamgylchedd lleol a hybu balchder yn lle maent yn byw.

Mae **Grŵp Fforestwyr Eco Larne** yn defnyddio grant o £10,000 gan raglen Arian i Bawb y Loteri Genedlaethol i brynu offer hanfodol ar gyfer eu gweithgareddau glanhau cymunedol, megis sesiynau codi sbwriel.

Dywedodd Abe Agnew, sylfaenydd y Fforestwyr Eco: «Mae gwirfoddolwyr Fforestwyr Eco yn falch o gasglu sbwriel bob dydd ac maent wedi tynnu miloedd o fagiâu o wastraff o'r amgylchedd lleol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

"Mae'r adborth wedi bod yn hynod gadarnhaol, ac mae'r cyhoedd yn chwarae eu rhan drwy leihau faint o sbwriel sy'n cael ei daflu. Mae ymdeimlad amlwg o falchder yn amlwg ar draws holl ardal Dwyrain Antrim."

Cyfrifon segur

Rydym dros flwyddyn i mewn i gyflwyno Cronfa Cyfrifon Segur GI, gan gefnogi

cynaliadwyedd hirdymor y trydydd sector. Mae'r galw am y rhaglen hon yn gyson a gwnaethom 85 o ddyfarniadau i amrywiaeth o fudiadau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Mae'r ariannu hwn yn helpu mudiadau yn y sector i edrych y tu hwnt i'r ddarpariaeth o ddydd i ddydd a chanolbwyntio ar gynaliadwyedd hirdymor eu mudiadau.

Derbyniodd **The Turnaround Project**, sy'n cefnogi pobl sydd â phrofiad o'r system gyfiawnder, £99,953 i roi eu cynllun busnes ar waith a dod yn fwy cynaliadwy.

Dywedodd Richard Good, Cyfarwyddwr: "Bydd hyn yn caniatáu i ni ganolbwyntio adnoddau ar ddatblygu ein prosesau mewnol, cam hanfodol a fydd yn ein galluogi i gynyddu nifer y cyfleoedd cyflogaeth trosiannol y gallwn eu cynnig i'r rhai sy'n gadael y system gyfiawnder."

Street Doctors

Rhoi Cymunedau yn Gyntaf ar draws y Deyrnas Unedig

960 o grantiau gwerth £38.3 miliwn

Drwy gydol y pandemig, rydym wedi clywed gan ein deiliaid grantiau a phartneriaid ehangach i helpu i fynd i'r afael â materion mwyaf cyffredin a datblygol cymdeithas. Mae ein Portffolio DU yn gweithio ar draws y pedair gwlad, gan ein galluogi i wneud cyfraniad ledled y DU drwy ein rhaglenni ariannu, mewnwediadau, polisi ac ymarfer. Rydym yn darparu amrywiaeth o raglenni ariannu sy'n mynd i'r afael â materion cymdeithasol ac yn archwilio ffyrdd newydd o wneud pethau.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, clywsom fod angen adnoddau, gofodau a sgiliau ar gymunedau i ddatblygu atebion newydd i heriau dybryd. Mewn ymateb i hyn, fe lansiom a chyflwyno'r Gronfa Datblygu'r Dyfodol sydd wedi galluogi ein deiliaid grantiau i ailfeddwl sut y gallai daioni edrych i gymunedau.

Crëwyd y **Gronfa Jiwbilî Platinwm** i nodi Jiwbilî Platinwm Ei Mawrhydi y Frenhines. Bydd yr ariannu yn helpu i greu mwy o etifeddiaeth i'n lleoedd a'n manau, ac yn cefnogi cyfleoedd a gweithgareddau newydd ac yn meithrin perthnasoedd gwell â'i gilydd, ar draws cenedlaethau a gyda'r byd naturiol.

Cyrhaeddodd yr ariannu rai o'r cymunedau a'u hesgeuluswyd fwyaf yn y DU a defnyddiodd ein timau ariannu dystiolaeth a data, ynghyd â gwybodaeth leol i dargedu allgymorth ar gyfer y rhaglen. Fe wnaethom gynnwys pobl ifanc o'n tîm Llais leuentid yn y broses o wneud penderfyniadau, lle dewiswyd 91 o brosiectau gyda'n gilydd, gan dderbyn cyfran o bron i £4.5 miliwn.

Cymuned Ffoaduriaid Croydon grant o £50,000 i ddod â phob oedran o grwpiau lleiafrifoedd ethnig ynghyd i rannu a dathlu eu treftadaeth, eu traddodiadau diwylliannol a'u seigiau, fel ffordd o nodi'r Jiwbilî Platinwm.

87% o ddyfarniadau i fudiadau ag incwm o lai na £1m

62% o ddyfarniadau i fudiadau micro/bach ag incwm o lai na £100k

68% o ddyfarniadau safonol o dan £100k

Derbyniodd **Cymdeithas yr Hostelau Ieuentid** grant drwy ein Cronfa Datblygu'r Dyfodol. Derbyniodd eu prosiect Outside Voices £40,000 o ariannu, gan sicrhau bod dyluniad manau awyr agored yn y dyfodol yn gweithio i gymunedau nad ydynt yn cael eu clywed, eu gweld na'u cynrychioli'n dda yn aml yn y sector awyr agored.

Dywedodd Debbie, cyfranogwr yn Outside Voices: "Pan ddechreuon ni, roedden ni bron yn teimlo bod yna nenfwd gwydr o ran creu cefn gwlad i bawb ond oherwydd, yn ôl ein natur, roedden ni'n ystyfnig ac yn uchel ac yn gwneud pethau i ddangos ei bod hi'n bosibl cael antur yn y bryniau, er bod gennym anabledd, fe ddechreuon ni newid canfyddiadau am hygyrchedd."

Gwneud effaith anhygoel

Drwy gydol y flwyddyn, mae ein hariannu wedi parhau i wneud gwahaniaeth hanfodol i gymunedau

ledled y DU. Buddsoddwyd hefyd mewn cydweithrediadau megis Together Partnership, Y Cinio Mawr Jiwbilî ac adegau cenedlaethol ehangach i roi plattfform i'r ysbryd cymunedol a welwyd drwy'r pandemig.

Ein Cadeirydd, Blondel Cluff CBE, yn WeMindTheGap

Mae **WeMindTheGap** yn cefnogi pobl ifanc nad ydynt mewn gwaith nac addysg i ennill sgiliau a phrofiadau newydd sy'n eu helpu i baratoi a chynllunio ar gyfer eu dyfodol. Ar draws Gogledd Cymru a Manceinion, mae'n cynnal rhaglen 12 mis sy'n cynnig lleoliadau gwaith â thâl i bobl ifanc, gyda gofal cofleidiol i feithrin sgiliau a hyder. Dyfarnwyd grant pum mlynedd o bron i £1.3 miliwn gennym i'w helpu i ehangu eu cymorth o tua 40 o bobl ifanc y flwyddyn yn 2019 i tua 160 erbyn 2023. Awgrymodd ymchwil annibynnol fod **WeMindTheGap, am bob £1 a fuddsoddir, yn dychwelyd £3.60 mewn gwerth cymdeithasol** o fewn 18 mis.

Yn ogystal, rhoesom £3.45 miliwn **The Innovation Unit** i arwain prosiect ar ehangu model Living Well Lambeth a chreu systemau newydd o iechyd meddwl cymunedol mewn safleoedd ar draws y DU. Hyd yn hyn mae'r rhaglen wedi cefnogi tua 2,500 o bobl na fyddent o bosibl wedi cael cymorth fel arall ac wedi cynhyrchu dros £5 miliwn o fuddsoddiad ychwanegol gan y GIG ledled Lloegr a'r Alban. Mae'r prosiect yn parhau i dyfu, gyda gwasanaethau statudol Manceinion Fwyaf a Swydd Derby bellach yn gweithio i gefnogi trawsnewid iechyd meddwl cymunedol ar draws eu siroedd i fodel Living Well.

CBC Nature's Living Room

Mae **CBC Nature's Living Room** yn gweithio gyda theuluoedd mewn profedigaeth i gefnogi eu galar trwy eco-therapi a chefnogaeth cymheiriaid. Mae'r grŵp yn defnyddio eu hariannu

i ddarparu man diogel i deuluoedd siarad a rhannu atgofion am eu hanwyliaid a chael cefnogaeth ar gyfer eu lles meddyliol.

Gweithio gyda'n Gilydd

Gan adeiladu ar ein hawydd i weithio'n agosach gyda'r sector preifat, buom yn cydweithio â phartner corfforaethol IKEA mewn rhaglen grant cyntaf o'i math sy'n adeiladu ar egni a chreadigrwydd cymunedau yn dod at ei gilydd, a ddangoswyd yn ystod argyfwng COVID-19, i ysbrydoli a galluogi gweithgareddau i adeiladu cymunedau cysylltiedig, gwydn a chynaliadwy.

Mae'r ariannu o £1.5 miliwn ar gyfer ein rhaglen ariannu IKEA – Caru'n Cynefin yn cynnwys £1 miliwn, diolch i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol a £500,000 gan IKEA UK. Yn ogystal, dynododd IKEA UK £200,000 i greu rhaglen ddysgu i ddeiliaid grantiau rhithwir, dan arweiniad Participatory City.

Mae IKEA hefyd wedi ariannu prosiect ymchwil trwy Brifysgol Middlesex i ddeall sut y gall ariannu grant a chymuned o gefnogaeth a rhannu gwybodaeth helpu i sicrhau effaith ystyrion a pharhaus.

Yr heriau mawr

Fe gyflwynom amrywiaeth o raglenni ariannu trwy gydol y flwyddyn, pob un wedi'i anelu at her wahanol y bydd cymdeithas yn parhau i'w hwynebu ymhell ar ôl y pandemig. Mae Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant yn parhau i fod yn ffocws cryf sy'n rhedeg drwy ein rhaglenni a'n hymagwedd.

Dyfarwyd dros £8 miliwn drwy ein rhaglen Tyfu Syniadau Gwych, gan

gefnogi prosiectau tymor hwy sydd â'r potensial i wneud newidiadau cadarnhaol sylweddol i gymunedau.

Derbyniodd prosiect **Down to Earth** £1.49 miliwn i gyflawni prosiect trawsnewidiol sy'n mynd i'r afael ag anghydraddoldeb cymdeithasol a heriau amgylcheddol drwy adeiladu adeiladau sy'n addas ar gyfer y dyfodol mewn termau ecolegol, wedi'u cyd-ddylunio gan eu defnyddwyr, gan gynnwys cleifion ysbyty a phlant ysgol.

Down to Earth

Gardd Ynni

Dyfarwyd bron i £6 miliwn drwy ein rhaglen Dod â Phobl Ynghyd, sy'n cefnogi prosiectau sy'n meithrin cysylltiadau cryfach ar draws cymunedau; cryfhau'r rhain trwy archwilio a datblygu'r amodau sydd eu hangen i adeiladu ffyrdd gwella a pharhaol o ddod â phobl ynghyd.

Mae ein hymrwymiad i'r amgylchedd hefyd yn rhedeg drwy gydol ein rhaglenni a'n hymagwedd. Rydym yn parhau i ddarparu rôl gynghori i eraill ar

draws y mudiad ehangach, gan sicrhau ymagwedd gyson at benderfyniadau ariannu a datblygu rhaglenni strategol.

Bu i ni hefyd ddatblygu a lansio'r Hwb Gweithredu Hinsawdd ar wefan y Gronfa, gan nodi'n glir ymrwymiad ein mudiad i ddarparu ariannu pwrpasol i gefnogi gweithredu ar yr hinsawdd, cefnogi'r gymuned ehangach a'r sector gwirfoddol i leihau ei effaith amgylcheddol, a lleihau ein heffaith carbon ein hunain.

Prif Weithredwr, David Knott, gydag aelod o grŵp cymunedol Middleport Matters

Rhan dau Adroddiad atebolrwydd

Cynnwys

Ein hadroddiad llywodraethu corfforaethol	60
Ein hamcanion corfforaethol	64
Ein dangosyddion perfformiad allweddol	65
Dadansoddiad o'n perfformiad: ariannol	69
Dadansoddiad o'n perfformiad: cydraddoldeb	73
Dadansoddiad o'n perfformiad: adroddiad cynaladwyedd	79
Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	84
Y datganiad llywodraethu	88
Ein hadroddiad tâl cydnabyddiaeth a staff	111
Ein hadroddiad atebolrwydd ac archwilio seneddol	123
Nodiadau i'r cyfrifon	135
Ein cefndir statudol	189

Ein hadroddiad llywodraethu corfforaethol

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Ein diben a gweithgareddau

Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yw enw gweithredu'r Gronfa Loteri Fawr. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gorfforaeth statudol a sefydlwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006. Mabwysiadodd y Gronfa yr enw gweithredu newydd ym mis Ionawr 2019 er mwyn adlewyrchu ffynhonnell ein hadnoddau ariannol yn well a'r ariannu ar gyfer achosion da a godir trwy gemau'r Loteri Genedlaethol ynghyd â'n rôl yn cefnogi cymunedau wrth eu helpu i wireddu eu huchelgeisiau.

Mae'r Gronfa yn gyfrifol am ddosbarthu 40% o'r holl arian a godir ac rydym yn dosbarthu hwn trwy ddyfarniadau grant i gefnogi prosiectau gyda ffocws cymunedol. Yn y pum mlynedd diwethaf rydym wedi dosbarthu dros £3.4 biliwn mewn dyfarniadau. Mae gennym amrediad o raglenni ariannu, o grantiau bach gwerth hyd at £10,000 i raglenni strategol, graddfa fawr gwerth miliynau o bunnoedd.

Yn ychwanegol at ein gwaith yn dosbarthu arian a godir gan y Loteri Genedlaethol i achosion da, mae'r Gronfa'n gyfrifol am ddosbarthu arian a ryddheir o gyfrifon banc segur ac asedau perthynol dan ddarpariaethau Deddf

Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008.

Rydym hefyd yn gweithio gyda mudiadau eraill, cyrff cyhoeddus yn bennaf, i reoli a dosbarthu eu hariannu trwy raglenni grantiau a redwn ar eu rhan. Rydym wedi dosbarthu dros £80 miliwn trwy'r rhaglenni hyn. Mae esiamplau o'r math hwn o weithgarwch yn cynnwys dosbarthu arian mewn partneriaeth â'r Adran dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS) mewn perthynas â Chronfa #iwill a rhaglen cyllid cyfatebol Cronfa Gymdeithasol Ewrop, Building Better Opportunities.

Wrth gyflwyno ein rhaglen waith rydym yn gweithredu o fewn y ddeddfwriaeth berthnasol, arweiniad sector cyhoeddus arall a gofynion yr Adran dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS), ein hadran nodd sy'n darparu Cytundeb Rheoli i ni'n disgrifio ein perthynas â'r llywodraeth. Mae DCMS hefyd yn cyhoeddi Cyfarwyddiadau Polisi sy'n amlinellu'r blaenoriaethau sy'n rhaid i ni eu hystyried wrth sefydlu ein rhaglenni grant ar gyfer Lloegr a'r portffolio grant ar gyfer y Deyrnas Unedig gyfan. Mae'r adrannau priodol ym mhob un o'r llywodraethau datganoledig yn cyhoeddi Cyfarwyddiadau Polisi ar weithgarwch dyfarnu grantiau yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Wrth ddilyn y cyfarwyddiadau hyn, mae

penderfyniadau'r Gronfa ar raglenni a grantiau yn annibynnol o'r llywodraeth. Mae gofyn bod ein hariannu'n dilyn egwyddor ychwanegedd - hynny yw, rhaid bod ein hariannu yn wahanol i arian gan y llywodraeth, gellir ei ategu ond ni ddylai ddisodli rhaglenni gwariant y llywodraeth.

Rydym yn darparu cydbwysedd o raglenni ariannu sy'n ymateb i alw ac wedi'u targedu i fodloni gofynion cymunedau mewn modd sy'n cyfateb i'r egwyddorion a ddisgrifir yn ein Fframwaith Strategol.

Mae'r Gronfa'n gweithredu ym mhedair gwlad y Deyrnas Unedig gyda rhaglenni ariannu penodol ar gyfer pob gwlad. Ar ben hynny, rydym yn gweithredu amrediad o raglenni sydd â chwmpas y Deyrnas Unedig gyfan. Mae pob un o'r gwledydd a phortffolio'r DU yn dyfarnu grantiau trwy bwyllgor portffolio, gydag aelodau'r pwyllgorau hyn yn cael eu penodi'n allanol. Eu rôl yw amlinellu a chytuno ar raglenni grantiau a fewn Fframwaith Strategol y Gronfa gan sicrhau eu bod yn cyd-fynd â'r ymagwedd gyffredinol a gymeradwywyd gan y Bwrdd. Mae cymeradwyaeth o'r rhan fwyaf o ddyfarniadau wedi'i dirprwyo i swyddogion y Gronfa neu baneli penodol ar gyfer y rhaglenni amrywiol ym mhob portffolio. Mae ein cyllidebau dyfarniadau grant yn cael eu dosrannu rhwng pob gwlad ar sail cyfrannau a gytunwyd arnynt, sy'n cael eu pennu gan fwyaf yn seiliedig ar boblogaeth ac ar ôl didynnu cyfran - hyd at 10% o'r cyfanswm - i fynd tuag at bortffolio'r Deyrnas Unedig.

Mae'r Gronfa wedi addasu i'r gofynion amrywiol a ddaeth yn sgil pandemig COVID-19 ar ein hariannu a'n gweithrediadau. Rydym wedi parhau

i weithredu a diwallu gofynion ein hymgeiswyr a deiliaid grantiau, er gyda rhai newidiadau i brosesau a sut rydym yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid.

Materion a risgiau allweddol

Mae mwyafrif ein hincwm yn dibynnu ar y refeniw a gynhyrchi gan y Loteri Genedlaethol; mae cyfran pris gwerthu pob gêm yn cael ei dyfarnu at achosion da ac yn cael ei basio i Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF), ac yn cael ei wneud ar gael i ddosbarthwyr y Loteri trwy'r Gronfa honno. Rydym yn rheoli ein dyfarniadau grant, cyllidebau a phroffiliau talu dros nifer o flynyddoedd er mwyn lliniaru yn erbyn amrywiadau posib yn refeniw y Loteri Genedlaethol ac i sicrhau y gallwn gyflawni ein rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus. Cynyddodd gwerthiant tocynnau, ac felly enillion at achosion da, yn ystod blwyddyn gyntaf y pandemig ac maent wedi parhau'n uchel yn ystod 2021/22. Fodd bynnag, gan fod cyfnod y drwydded bresennol yn agosáu at ei ddiwedd, rydym yn mynd ati'n weithredol i reoli'r risg o ansicrwydd ynghylch incwm yn y dyfodol yn ystod cyfnod cychwyn y cytundeb trwydded nesaf. Mae hyn yn angenrheidiol i sicrhau ein bod yn gallu bodloni ein rhwymedigaethau presennol yn llawn tra'n gwneud y mwyaf o faint o arian parod y gallwn ei ddarparu i barhau i gefnogi'r sector wrth iddo adfer ar ôl y pandemig.

Rydym hefyd yn newid ac yn addasu ein ffordd o weithio er mwyn cyflwyno ein strategaeth yn well. Ym mis Hydref 2021, fe gyhoeddodd Ein Hymrwymiad i Gymunedau. Dyweddom y byddwn yn defnyddio data ac effaith i lywio strategaeth ac yn ailddyblu ymdrechion i fesur, deall a rhannu'r hyn sy'n gweithio,

pam a ble mae'r heriau a'r cyfleoedd. Yna fe gyhoeddodd Rhoi Cymunedau yn Gyntaf: Ein Hadroddiad Effaith fel ein cam cyntaf ar yr ymrwymiad hwn, a oedd yn edrych ar draws ein holl hariannu ac yn disgrifio ei effaith a'r hyn a alluogodd ar gyfer ein deiliaid grant a'r cymunedau y maent yn gweithio gyda nhw.

Yn ystod y flwyddyn rhyddhawyd canfyddiadau'r Ymchwiliad Diwylliant Annibynnol i'r Gronfa. Ymatebwyd gydag ymrwymiad i weithredu ar yr holl argymhellion yn yr adroddiad er mwyn sicrhau diwylliant teg, cynhwysol a chyson i bawb. Mae cynnydd yn erbyn yr ymrwymadau hyn yn cael ei fonitro a'i adrodd yn rheolaidd gan yr Uwch Dîm Rheoli i'r Bwrdd.

Rydym yn wynebu risgiau ariannol mewn perthynas â'n hamlygiad i dwyll posibl sy'n deillio o'n gweithgareddau dyfarnu grantiau drwy geisiadau twyllodrus neu gamddefnyddio grant. Rydym hefyd wedi gorfod rheoli ein hymgysylltiad â rhaglenni grant arian cyfatebol Cronfa Gymdeithasol Ewrop yn ofalus mewn ymateb i'r newidiadau a ddaeth yn sgil ymadawiad y DU â'r Undeb Ewropeaidd. Mae ein rhaglen newid yn gofyn am gynllunio gofalus i sicrhau bod mentrau newydd yn llwyddiannus. Fodd bynnag, mae dibyniaeth gynyddol ar wasanaethau digidol yn cynyddu ein hamlygiad posibl i risgiau seiber a thoriadau rheoli data ymgeiswyr. Mae ein rhaglen rheoli risg yn darparu dull o asesu'r risgiau allweddol yr ydym yn agored iddynt a sefydlu mesurau rheoli priodol i liniaru'r rhain. Mae asesiad llawnach o'n prosesau rheoli risg wedi'i gynnwys yn ein datganiad llywodraethu.

Crynodeb o Berfformiad

Bob blwyddyn rydym yn disgrifio ein hamcanion corfforaethol a'r dangosyddion perfformiad allweddol (DPA) a ddefnyddiwn i asesu sut rydym wedi cyflawni ein nodau corfforaethol. Ar gyfer 2021/22, fe osodom dri amcan gyda saith DPA i'w cefnogi. Fe gyflawnom pump o'r saith DPA a osodwyd. Mae'r DPA wedi'u rhestru yn adran 'Ein dangosyddion perfformiad allweddol' hwyrach ymlaen yn yr adroddiad hwn. Mae'r Gronfa yn asesu ei pherfformiad trwy gydol y flwyddyn gan ddefnyddio'r DPA a metrig perfformiad arall gan gynnwys mesurau gweithredu allweddol, dangosyddion ariannol, data cyfrifeg rheoli a thechnegau rhagweld er mwyn sicrhau ei bod yn gallu cymryd camau lliniaru ble fo angen ar yr adeg gynharaf bosib er mwyn cyflawni ei hamcanion ac i leihau'r risg i'w gweithrediadau ac amcanion.

Nid ydym yn gosod unrhyw warged neu ddiffyg gweithredu penodol fel mesur rheoli allweddol neu darged. Rydym yn rheoli ein perfformiad allweddol er mwyn mwyafu ein gallu i wneud grantiau ar sail yr arian a dderbyniwyd ac a gaiff ei dderbyn gan y Loteri Genedlaethol. Rydym yn cydnabod dyfarniadau grant yn llawn pan gânt eu cymeradwyo, ni waeth pryd y bydd arian parod ar gyfer y dyfarniadau hynny yn ddyledus i'w talu. Felly, mae ein canlyniad ariannol, a fesurir trwy warged neu ddiffyg, yn gallu amrywio yn sylweddol blwyddyn ar ôl blwyddyn.

Ar gyfer y flwyddyn ariannol cofnodwyd gwarged o £123 miliwn yn dilyn gwarged (a ailddatganwyd) o £224 miliwn yn 2020/21.

Ceir asesiad manylach o'n perfformiad yn ein dadansoddiad perfformiad ac yn ein datganiadau ariannol.

Paratowyd y datganiadau ariannol ar sail busnes cyfredol. Mae ein datganiad sefyllfa ariannol yn cofnodi rhwymedigaethau net sylweddol. Mae hyn o ganlyniad i'n polisi cydnabod dyfarniadau grant sy'n cofnodi gwerth llawn dyfarniadau ar adeg cymeradwyo a hysbysu (ac eithrio pan fydd meini prawf perfformiad penodol) er na fydd y taliadau arian parod o bosib yn berthnasol am beth amser. Rydym yn rheoli ein rhwymedigaethau yn seiliedig ar ein gallu i gwrdd â gofynion arian parod o adnoddau arian parod presennol a rhagolygon incwm y dyfodol (sy'n deillio o ragamcanion y Comisiwn Hapchwarae ac wedi'u cymeradwyo gan y Bwrdd). Mae hyn yn tybio, fel mater o bolisi cyhoeddus, y bydd y Loteri Genedlaethol yn parhau i weithredu. Mae ein cynllun corfforaethol blynyddol yn disgrifio ein cyllidebau, amcanion a thargedau ar gyfer y flwyddyn.

Ein hamcanion corfforaethol

Amcan corfforaethol un:

Mae Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yn cefnogi syniadau a phrosiectau sy'n bwysig i bobl a chymunedau

Beth ydym wedi'i wneud?

Mae ein prosesau dyfarnu grantiau yn dal ar y trywydd iawn i gyrraedd y nod hwn er gwaethaf heriau'r pandemig. Rhwng Ebrill 2020 a Mawrth 2022, roedd ymrwymiadau grant dros £1.1bn ac mae ein cyllideb ariannu grantiau ar gyfer 2022/23 yn rhoi hyder i ni y byddwn yn cyrraedd y nod hwn.

Amcan corfforaethol dau:

Mae ein hariannu yn gatalydd ar gyfer newid ehangach i sicrhau bod cymunedau ledled y DU, a'r mudiadau sy'n eu cefnogi, yn ffynnu, yn amrywiol, ac yn addas ar gyfer y dyfodol.

Beth ydym wedi'i wneud?

Buom yn gweithio ar draws cymunedau, llunwyr polisi, y cyfryngau a phartneriaid i sicrhau bod y rhai sy'n gymwys am ein hariannu yn gallu cael mynediad at ystod o gyfleoedd i wneud y gwahaniaeth mwyaf i bobl ledled y DU, diolch i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol. Gan ddefnyddio ein hymgysylltiad, mewnwelediad ac ariannu, rydym wedi gallu cysylltu cymunedau a chodi ymwybyddiaeth o effaith gwaith a ariennir ar amrywiaeth o faterion cymdeithasol. Mae hyn wedi bod yn

arbennig o bwysig wrth i'r wlad ddod allan o'r pandemig a gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd i ddod ynghyd yn 2022.

Amcan corfforaethol tri:

Mae Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yn effeithlon, wedi'i werthfawrogi ac ymddiriedir ynddi.

Beth ydym wedi'i wneud?

Rydym wedi parhau i wella profiad cwsmeriaid trwy ein system rheoli grantiau newydd (GMS), sydd hefyd wedi galluogi perfformiad gweithredol mwy effeithlon ac effeithiol, hyd yn oed yng nghyd-destun ein holl aelodau o staff yn gweithio gartref yn ystod y pandemig.

Mae ein Strategaeth Ymgysylltiad a Mewnwelediad yn nodi sut rydym yn atgyfnerthu gwerth y Loteri Genedlaethol i gymunedau drwy achosion da, ac yn defnyddio gwybodaeth a geir gan grwpiau cymunedol ledled y DU i helpu i sicrhau ein bod yn parhau i gael yr effaith fwyaf posibl.

Yn ystod y flwyddyn ariannol, mae'r Gronfa wedi llwyddo rheoli ei chostau gweithredu lawer is na'i throthwy costau o 7.75%. Yn ystod y flwyddyn, rydym hefyd wedi cychwyn adolygu ein strategaeth eiddo er mwyn lleihau cyfanswm gofod swyddfa o fewn y portffolio i gyflawni'r manau gorau posibl i dimau a budd-ddeiliaid weithredu'n effeithlon ac yn fwy hyblyg. Rydym eisoes wedi lleihau maint ein swyddfa yng Nghymru yn 2020/21.

Ein dangosyddion perfformiad allweddol

Ochr yn ochr â'n hamcanion, mae ein DPA yn helpu i asesu ein perfformiad mewn nifer o feysydd gan ein cefnogi i gyflawni ein hamcanion yn llwyddiannus. Rydym wedi cyflawni pump o'r saith DPA a osodwyd ar gyfer y flwyddyn. Mae ein hamcanion hefyd yn llunio'r sail o reoli ein risg tra bod ein gallu i gyflawni amcanion corfforaethol a lleol yn pennu'r parodrwydd i dderbyn risg ar gyfer y mudiad. O hyn rydym yn pennu i ba raddau y mae angen rheolaethau, mesurau lliniaru a chamau gweithredu i gyfyngu ar risg, tra'n ein galluogi i aros yn uchelgeisiol yn ein hymagwedd ac yn gymesur yn ein hymateb. Gan hynny, mae cynnydd gyda'r DPA yn ganllaw ar gyflawni amcanion ac yn llywio ein hymagwedd at reoli risg.

DPA 1: Boddhad cwsmeriaid dros o leiaf 80%.

Cyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol

Roedd Boddhad Cwsmeriaid yn 86% o ddeiliaid grantiau ac ymgeiswyr.

Adroddiad diwedd blwyddyn

Arhosodd Boddhad Cwsmeriaid yn uwch na'r targed yn 2021/22 ar 86% (2020/21: 83%). Mae boddhad wedi cynyddu'n sylweddol dros y 12 mis diwethaf. Mae cwsmeriaid yn parhau i deimlo'n gadarnhaol iawn am y Gronfa, gan ddweud wrthym ei bod yn hawdd gweithio gyda ni, bod ein prosesau'n syml a bod ein staff yn hynod gefnogol.

DPA 2: Costau gweithredu yn unol â'n throthwy a gytunwyd o 7.75% o incwm dros dair blynedd.

Cyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol

Roedd ein costau gweithredu gwirioneddol ar gyfer dosbarthu gweithgareddau'r Loteri Genedlaethol yn 6.3% o incwm y Loteri Genedlaethol yn ystod 2021/22 ac yn 6.2% dros dair blynedd.

Adroddiad diwedd blwyddyn

Gwnaethpwyd arbedion cost yn bennaf oherwydd swyddi gweigion yn ystod y flwyddyn a gostyngiad mewn costau teithio a threuliau wrth i staff barhau i weithio gartref yn ystod 2021/22.

DPA 3: Dyfarniadau grant i fod o fewn 5% o'r gyllideb.

<p>Cyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol Cyfanswm y grantiau a ddyfarnwyd gennym oedd £588.7m sef 2.5% yn uwch na'r gyllideb a bennwyd gennym.</p>	<p>Adroddiad diwedd blwyddyn Mae'r Gronfa wedi llwyddo i ddyfarnu grantiau o fewn 5% o'r gyllideb gyda gan gynnwys dyfarniadau ar draws yr holl bortffolios. Mae ein targed yn seiliedig ar ddyfarniadau gwirioneddol a wnaed yn y flwyddyn ac nid yw'n cynnwys unrhyw addasiadau diwedd blwyddyn ar gyfer rhwymedigaethau amodol pan nad yw'r derbynnydd wedi'i hysbysu am y dyfarniadau neu addasiadau o ran grantiau amodol eto. Dyna pam mae'r cyfeirnod gwerth £588.7m ar y chwith yn wahanol i'r ymrwymadau grant a ddangosir yn y cyfrifon.</p>
--	---

DPA 4: Bydd ein sgôr ymgysylltu â gweithwyr yn 76% o leiaf

<p>NI chyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol Nododd ein harolwg ymgysylltu â gweithwyr a gynhaliwyd yn ystod pedwerydd chwarter y flwyddyn fod 61% o gydweithwyr yn cytuno bod y Gronfa yn lle da i weithio.</p>	<p>Adroddiad diwedd blwyddyn Dangosodd ein harolwg ymgysylltu â gweithwyr a gynhaliwyd yn ystod pedwerydd chwarter y flwyddyn fod 61% o gydweithwyr wedi ymgysylltu. Mae'r gostyngiad o'n sgôr blaenorol yn adlewyrchu rhai o'n heriau sefydliadol presennol yn dilyn yr ymchwiliad diweddar a gomisiynwyd gan DCMS. Rydym yn gweithio'n galed i wella diwylliant y mudiad, ac er ein bod yn siomedig â'r gostyngiad yn y sgôr ymgysylltu, rydym yn dal i feincnodi'n ffafriol o gymharu â mudiadau allanol.</p>
--	---

DPA 5: Bod nifer y bobl sy'n ymwybodol bod y Loteri Genedlaethol yn ariannu achosion da dros 45%

<p>Cyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol Nododd ein harolwg diweddaraf ar gyfer y DPA hwn fod 46% o bobl yn cydnabod y Loteri Genedlaethol fel ariannwr achosion da.</p>	<p>Adroddiad diwedd blwyddyn Rydym yn parhau i wneud cynnydd yn y maes hwn ynghyd â theulu'r Loteri Genedlaethol. Rydym wedi cefnogi gweithgaredd brand y Loteri Genedlaethol sy'n tynnu sylw at yr ariannu sy'n mynd at achosion da i gymunedau ledled y DU. Mae ein holl gyfathrebu'n parhau i dynnu sylw at rôl ariannu'r Loteri Genedlaethol mewn cymunedau.</p>
--	---

DPA 6: Bod nifer y bobl sy'n ymwybodol o ddiben Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol dros 45%

<p>NI chyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol Nifer y bobl sy'n ymwybodol o ddiben Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol oedd 43%.</p>	<p>Adroddiad diwedd blwyddyn Rydym wedi gweld gostyngiad bach ar draws ein DPA canfyddiad cyhoeddus yn ystod y misoedd diwethaf. Mae hyn oherwydd sawl ffactor, gan gynnwys blaenoriaethu Un Brand y Loteri Genedlaethol, rhaglenni trydydd parti megis cyfran yr arian o Gronfa Cymorth Cymunedol Coronafeirws y Llywodraeth (CCSF) a gohirio parhaus gweithgarwch ymgysylltu cyhoeddus ar raddfa fawr (oherwydd cyfyngiadau COVID-19). Er bod ymwybyddiaeth o'n diben yn uwch yng Ngogledd Iwerddon, yr Alban a Chymru, mae rhagor o waith i'w wneud i godi'r ymwybyddiaeth hon yn Lloegr.</p>
--	---

DPA 7: O leiaf 80% o'n grantiau'n cael eu dyfarnu i elusennau a mudiadau cymunedol**Cyflawnwyd y dangosydd perfformiad allweddol**

Ar gyfer y flwyddyn gyfan, roedd 95.32% o'n dyfarniadau yn ôl swm i elusennau a mudiadau cymunedol tra bod 94.06% o werth dyfarniadau'n bodloni'r meini prawf hwn.

Adroddiad diwedd blwyddyn

Un ffocws allweddol dros y flwyddyn ddiwethaf fu rhoi cymunedau yn gyntaf. Fel rhan o'r ymrwymiad hwn, fe ymrwymom i ddyfarnu o leiaf 80% o'n hariannu i fudiadau o'r sector gwirfoddol a chymunedol. Parhaodd hyn trwy gydol 2021/22 gyda maint a gwerth dyfarniadau i'r cyrff hyn yn fwy na'n targed dros y flwyddyn.

Yn ychwanegol at y DPA a nodwyd uchod, mae'r Gronfa'n defnyddio nifer o fesurau eraill i asesu cynnydd tuag at ein nodau ac iechyd y mudiad. Mae'r rhain yn cynnwys mesurau ariannol - er enghraifft pennu amrediad priodol ar gyfer ein gweddill yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol; Mesurau cwsmeriaid gan gynnwys dadansoddiad manwl o fodlonrwydd cwsmeriaid gydag agweddau prosesau ar draws pob un o'n portffolios; a mesurau yn ymwneud â Phobl er enghraifft monitro lefelau absenoldeb gyda rhesymau. Mae data arall yn ymwneud â rhai o'r mesurau hyn yn ymddangos mewn rhannau eraill o'r adroddiad hwn gan gynnwys yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth a Staff.

Dadansoddiad o'n perfformiad: ariannol

Ein mesur effeithlonrwydd ariannol allweddol yw'r gyfran o'n hincwm gan y Loteri Genedlaethol a wariwn ar ddsbarthu grantiau. Rydym yn eithrio o'r mesuriad hwn y costau rydym yn eu hail-godi ar bobl eraill, er enghraifft, y costau o ddsbarthu ariannu nad sy'n arian y Loteri Genedlaethol gan gynnwys mewn perthynas â'r cynllun cyfrifon segur. Hefyd, rydym yn eithrio costau penodol eraill, er enghraifft costau unigol sy'n fuddsoddiadau neu ailstrwythuro i gyflawni mesurau effeithlonrwydd yn y dyfodol (gweler Nodyn 6 y datganiadau ariannol). Mae TAW anadferadwy hefyd wedi'i heithrio.

Mae'r llywodraeth yn pennu uchafswm targed ar gyfer costau gweithredu'r holl ddsbarthwyr Loteri. Ar gyfer 2021/22 roedd hyn yn 7.75% o'n hincwm gan y Loteri Genedlaethol. Caiff y mesur hwn ei asesu dros gyfnod treigl o dair blynedd.

Yr hyn a gyflawnwyd yn 2021/22

Yn ystod y flwyddyn cyflwynwyd yn llwyddiannus yn erbyn y targed cyfanswm costau gweithredu 7.75% a bennir gan y llywodraeth. Cyfanswm y gwariant gweithredu cymwys ar gyfer gweithgareddau gwneud grantiau y Loteri Genedlaethol oedd £45.9 miliwn, £7.9 miliwn yn uwch nag yn 2020/21. Roedd ein gwariant gweithredu cymwys go iawn yn 6.3% o incwm y Loteri Genedlaethol yn ystod y flwyddyn ac yn 6.2% o incwm y Loteri dros y cyfnod o dair blynedd hyd at fis Mawrth 2022.

Ein perfformiad yn y ddwy flynedd cyn hynny oedd 5.1% a 7.1% yn y drefn honno. Ar y sail hon, roedd costau gweithredu'r Gronfa dros y tair blynedd hyd at fis Mawrth 2022 £33.3 miliwn yn is nag y caniateir gan y mesuriad effeithiolrwydd. Gwneir y gwaged hwn ar gael ar gyfer gweithgareddau gwneud grantiau.

Mae costau staff yn gyfran sylweddol o'n costau gweithredu. Mae ein niferoedd staff wedi gostwng yn ystod 2021/22 gyda nifer cyfwerth ac amser llawn (CaALL) o 788 (2020/21: 815). Fel rhan o'n hymateb i'r pandemig, symudom yn gyflym i newid ein blaenoriaethau ariannu ar unwaith i gefnogi cymunedau a mudiadau yr effeithiwyd yn ddifrifol arnynt, gan ddarparu proses cyflymach wrth asesu ceisiadau a gwneud penderfyniadau ariannu. Roedd yr ymagwedd hon yn 2020/21 yn ei gwneud yn angenrheidiol i gynyddu ein CALL dros dro o fewn timau dyfarnu grantiau er mwyn gallu cyflawni'r ymagwedd hon, gyda lefelau CALL yn dychwelyd yn raddol drwy gydol 2021/22.

Yr hyn rydym yn bwriadu ei gyflawni yn 2022/23

Mae'r gyllideb yn seiliedig ar ddatblygu gweithgareddau i gefnogi ein cynllun corfforaethol, parhau ein rhaglen o newid a cheisio effeithiolrwydd i'n galluogi i ddyfeisio a chyflwyno gweithgareddau buddsoddi a fydd yn ein cefnogi i gyflwyno blwyddyn derfynol y Fframwaith

Strategol cyfredol. Yn ystod 2022/23 byddwn yn cynnal proses ymgynghori fewnol ac allanol eang a chynhwysol i helpu i lywio cyfeiriad y Gronfa wrth i ni ddechrau ar y gwaith o adnewyddu strategaeth i'w lansio yn 2023/24.

Rydym wedi cyllidebu i gyflwyno cyfanswm costau gweithredu o fewn y trothwy costau 7.75% yn 2022/23 ond gyda'r capasiti am rywfaint o fuddsoddiad ychwanegol yn ymarfer adnewyddu strategaeth uchelgeisiol y Gronfa a gwelliannau gwasanaeth yn seiliedig ar yr ymagwedd tair blynedd treigl newydd. Mae'r targed yn seiliedig ar incwm Loteri Genedlaethol y cyllidebwyd ar ei gyfer o £720 miliwn, sy'n deillio o'n rhagolwg o refeniw (yn seiliedig ar ragamcaniadau'r Comisiwn Hapchwarae) ar gyfer 2022/23 ar adeg paratoi'r gyllideb a gan ystyried newidiadau disgwylidig mewn gweithrediadau yn ystod y flwyddyn.

Ein gwarged ar gyfer y flwyddyn

Roedd gennym warged ar gyfer y flwyddyn 2021/22 o £123 miliwn (Wedi'i ailddatgan 2020/21: £224 miliwn).

Ein diffyg cronus ar 31 Mawrth 2022 oedd £314 miliwn (Wedi'i ailddatgan Mawrth 2021: £437 miliwn).

Mae ein polisi cyfrifyddu'n trin dyfarniadau fel gwariant mor fuan ag y bydd eu cymeradwyaeth wedi'i chyfathrebu i'r derbynnydd (yn amodol ar feini prawf penodol). Yn yr un modd â holl ddsbarthwyr y Loteri, rydym yn rheoli ein llif arian dros y tymor hwy yn seiliedig ar rwymedigaethau arian grant a rhagamcaniadau incwm yn hytrach na cheisio cyflawni unrhyw warged neu ddiffyg blynyddol penodol. Telir dyfarniadau dros nifer o flynyddoedd

ac rydym yn hyderus y bydd modd i ni fodloni ein rhwymedigaethau o incwm y dyfodol wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Roedd gennym warged ar gyfer y flwyddyn o £85 miliwn o weithrediadau'r Loteri Genedlaethol (2020/21: £169 miliwn). Roedd yr incwm ar gyfer 2021/22 yn £723.1m, yn is nag yn 2020/21 (£725.5m) ond yn uwch na'r gyllideb a osodwyd gennym. Roedd cyfanswm ein dyfarniadau ar gyfer 2021/22 £80 miliwn yn uwch na'r llynedd, sef £597 miliwn (2020/21: £517 miliwn) ac roedd ychydig yn uwch na'r gyllideb a bennwyd gennym.

Cofnodwyd warged o £39.7 miliwn ar gyfer Asedau Segur (gwarged o £54 miliwn wedi'i ailddatgan yn 2020/21). Roedd yr incwm £36 miliwn yn is tra bod dosbarthiad trwy ddyfarniadau a throsglwyddiadau i fudiadau eraill yn sylweddol is ar £14 miliwn (2020/21 wedi'i ailddatgan: £36 miliwn) oherwydd cyfarwyddiadau polisi pellach yn dyrannu arian i ddsbarthwyr dynodedig a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn.

Ein strategaeth ariannu

Ar gyfer ein rhaglenni arian y Loteri Genedlaethol, ein strategaeth yw dyfarnu'r uchafswm y gallwn ymrwymo iddo'n ddiogel dros gyfnod o bum mlynedd, o ystyried incwm disgwylidig, yn deillio o ragamcaniadau'r Comisiwn Hapchwarae. Gan fod nifer o'n grantiau yn talu allan dros nifer o flynyddoedd ar ôl y dyfarniad cychwynnol, mae'r strategaeth hon yn sicrhau bod y prosiectau a gweithgareddau a gefnogir gan ein dyfarniadau yn gallu cyflwyno'u buddion mor gynnar â phosib gan sicrhau ein bod yn amddiffyn ein hunain rhag unrhyw newidiadau annisgwyl mewn incwm.

Ar 31 Mawrth 2022, roedd gennym £863 miliwn (2020/21 £865 miliwn) o ymrwymadau yn ddyledus mewn perthynas â dyfarniadau a wnaed ond fe gadwom £399 miliwn (2020/21 £264 miliwn) yng Nghronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF) er mwyn eu bodloni. Mae hyn yn golygu yr oeddem wedi gwneud rhwymedigaethau net o £464 miliwn (2020/21 £601 miliwn) uwchben yr adnoddau sydd ar gael i ni ar hyn o bryd. Mae hyn yn cyfateb i tua wyth mis o incwm y Loteri Genedlaethol yn y dyfodol yn seiliedig ar ein rhagamcaniadau cyfredol.

Rhaglenni ariannu nad yw'n gysylltiedig â'r Loteri

Yn ychwanegol at ein busnes craidd o ddsbarthu arian achosion da'r Loteri Genedlaethol, rydym hefyd yn gyfrifol am ddsbarthu arian sydd wedi'i ryddhau o Reclaim Fund Ltd o dan ddarpariaethau Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008. Mae'r gweithgareddau hyn wedi'u cynnwys o fewn ein datganiadau ariannol cyfunedig. Disgrifir set o gyfrifon cryno ar gyfer y gweithgaredd hwn yn nodyn 35 y cyfrifon.

Mae Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 yn galluogi banciau a chymdeithasau adeiladu i drosglwyddo arian a ddelir mewn cyfrifon segur i gronfa ganolog i'w fuddsoddi yn y gymuned. Mae'r cynllun hefyd yn gwneud darpariaeth i'r Gronfa ddyfarnu grantiau yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon dan gyfarwyddyd polisi a amlinellir gan y gweinyddiaethau datganoledig. Ar gyfer Lloegr, roedd cyfarwyddiadau polisi gwreiddiol yn ei gwneud yn ofynnol bod ariannu'n cael ei basio'n gyfan gwbl at Big Society

Capital sy'n gweithredu fel cyfanwerthwr buddsoddiad cymdeithasol.

Yn dilyn codi'r arian, rydym yn adneuo arian tan fod angen y rhain i fodloni ymrwymadau grant neu rwymedigaethau trosglwyddo. Yn ystod y flwyddyn derbyniwyd llog gwerth £7,219 (2020/21: £136,493) mewn perthynas â'r arian hwn.

Mae Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 hefyd yn amlinellu pwerau i'r Gronfa weithio gyda mudiadau eraill i ddsbarthu arian. Rydym yn cyfeirio at y gweithgareddau hyn fel Rhaglenni Trydydd Parti. Mae'r pwerau hyn yn rhoi cwmipas i ni ddsbarthu arian ar ran neu ochr yn ochr â, mudiadau eraill pan ddaw hyn o fewn y meysydd ariannu a bennir gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol ar gyfer ein gwaith a'i fod yn gweddu i'n hamcanion strategol. Yn ystod y flwyddyn dosbarthwyd ariannu gwerth cyfanswm o £80.9 miliwm trwy'r dull hwn dros arianwyr eraill.

I'r graddau bod yr arian a ddyfernir o dan y rhaglenni hyn yn cael ei lywodraethu gan yr ariannwr trydydd parti, rydym yn gweithredu fel y dosbarthwr yn unig. Nid ydym yn cofnodi derbyn yr arian ei hun neu'r grantiau a wneir yn ein cyfrifon ein hunain. Fodd bynnag, rydym yn adennill y costau o ymgymryd â'r gweithgaredd hwn o'r arianwyr perthnasol ac yn cofnodi hwn fel incwm. Pan fyddwn yn darparu arian ar y cyd neu gyfatebol ar gyfer y rhaglenni hyn rydym yn cofnodi ein cyfran o'r dyfarniadau grant a wnaed mewn gwariant ar raglenni'r Loteri Genedlaethol. Rydym yn cofnodi arian a gedwir i'w ddsbarthu yn ein balansau arian yn y Datganiad sefyllfa ariannol ynghyd ag unrhyw rwymedigaethau a wnaed cyn derbyn yr arian o'r ariannwr.

Mae cofnod o'r balansau yn ymwneud â phob rhaglen yn nodyn 24 y cyfrifon.

Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF)

Delir enillion achosion da net y Loteri Genedlaethol yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF), sydd o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon hyd nes y caiff ei dynnu i lawr gan ddosbarthwyr y Loteri Genedlaethol. Mae'r Gronfa yn derbyn incwm buddsoddi a enillir gan NLDF yn ychwanegol at enillion y Loteri o'r un gyfran ag enillion o dderbynebaw'r Loteri Genedlaethol (40%). Yn 2020/21 roedd hyn yn £1.0 miliwn (2020/21: £0.4 miliwn).

Roedd ein balans NLDF yn £399 miliwn ar 31 Mawrth 2022 (20/21: £264 miliwn).

Cododd ein balans yn y NLDF yn ystod y flwyddyn gan £135 miliwn. Mae hyn o ganlyniad i incwm y Loteri sy'n perfformio'n uwch na'r rhagamcaniad ar gyfer y flwyddyn, ynghyd â gostyngiad mewn taliadau grant a wnaed yn 2021/22 o gymharu â 2020/21, er gwaethaf cynnydd yn ymrwymadau grant. Rydym yn cymryd y newid disgwylidig yn y balans i ystyriaeth ochr yn ochr â rhagamcaniadau o refeniw y dyfodol ac amser rhwymedigaethau dros ben wrth bennu cyllideb dyfarniadau grant y dyfodol. Gan nad ydym yn rheoli incwm y Loteri Genedlaethol nid yw'n bosib i ni reoli'r balans yn y NLDF yn y tymor byr ac felly nid ydym yn pennu targed penodol ar gyfer ein balans, yn hytrach amrediad yr hoffem weithredu oddi fewn iddo. Ein strategaeth ariannu yw uchafu gwerth ymrwymadau grant

newydd y gallwn eu gwneud yn ddiogel dros gyfnod o bum mlynedd gan ystyried ymrwymadau cyfrif cyfredol. Rydym yn rhagweld ein llif arian i mewn ac allan yn y dyfodol er mwyn asesu balans isafswm diogel yn y NLDF er mwyn sicrhau y gallwn fodloni ein rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus, gan ganiatáu ar gyfer asesiadau seiliedig ar risg o amrywiadau posib mewn incwm. Bydd y balans gwirioneddol ar unrhyw adeg benodol yn amrywio yn ôl strwythur ac amseru ein rhaglenni grant a'r incwm a gynhyrchir trwy'r Loteri Genedlaethol ar gyfer y cyfnod dan sylw.

Archwilwyr

O dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc 1993, mae'n rhaid i'n cyfrifon blynyddol gael eu harchwilio a'u hardystio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Gronfa yn ymwybodol ohoni.

Nid oedd unrhyw ffioedd ar gyfer gwasanaethau nad oeddent yn ymwneud ag archwilio gan archwilwyr allanol.

Deiliad gwybodaeth y sector cyhoeddus

Fel pob corff cyhoeddus, mae'r Gronfa yn ddeiliad gwybodaeth sector cyhoeddus. Nid yw felly wedi codi tâl am aildefnydd penodol o wybodaeth.

Dadansoddiad o'n perfformiad: cydraddoldeb

Cydraddoldeb yn cyrchu ariannu

Mae'r Gronfa i bawb mewn cymunedau. Rydym yn gweithio'n barhaus i esblygu cyrhaeddiad ein gwahoddiad a'n croeso. Rydym yn gwerthfawrogi ac yn gweithio gyda'r asedau a'r wybodaeth y mae pobl amrywiol yn dod â nhw i'w cymunedau ac i'r Gronfa.

Mae ein hegwyddorion ac arweiniad cydraddoldeb ar gyfer ymgeiswyr a deiliaid grant ar gael ar ein gwefan: nlcommunityfund.org.uk/about/customer-service/equalities

Mae'r tabl isod yn amlinellu ein hadroddiad monitro cydraddoldeb ar gyfer 2021/22.

Grwpiau Lleiafrifoedd Ethnig	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Du/Affricanaidd/Caribiaidd				
Affricanaidd	2,619	1,047	296,856	47,669
Caribiaidd	2,053	784	275,168	36,747
Du Prydeinig	1,663	548	223,185	19,517
Unrhyw gefndir Du / Affricanaidd / Caribiaidd arall	2,313	880	281,920	42,408
Asiaidd				
Bangladeshaid	1,598	629	116,869	28,245
Tsieinaidd	1,007	362	210,988	16,452
Indiaidd	1,595	604	115,423	25,537
Pacistanaid	1,730	677	249,061	31,162
Asiaidd Prydeinig	1,227	411	206,219	13,031
Unrhyw gefndir Asiaidd arall	1,465	577	111,387	30,434

Grwpiau Lleiafrifoedd Ethnig	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Arabaid	1,251	504	215,485	22,420
Cymunedau Sipsiwn a Theithwyr	721	244	188,514	12,932
Iddewiaeth	695	234	48,531	4,922
Ethnigrwydd lluosog/cymysg	2,348	926	298,931	61,570
Dim ethnigrwydd penodol	31,475	12,714	2,123,435	479,548

Oedran	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
0 – 24	7,405	2,940	508,025	141,413
65+	1,810	919	225,653	40,891
Dim oedran penodol	26,413	10,756	1,729,105	397,444

Menywod a merched	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Ie	3,226	1,321	303,886	51,492
Na	32,402	13,294	2,158,897	528,257

Cymunedau ffydd	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Bwdhaeth	228	27	36,481	3,214
Cristnogol	541	88	47,641	11,613
Hindŵaeth	258	11	37,363	2,161
Iddewiaeth	741	121	46,168	4,385
Moslemiaeth	556	65	51,213	6,615
Sikhiaeth	322	25	41,651	3,296
Arall	268	8	37,416	1,484

Pobl ag anableddau	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Ie	5,299	2,509	431,964	95,335
Na	30,329	12,106	2,030,819	484,413

LGBTQ+	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
LGBTQ+	1,086	423	83,688	18,440
Heb ei dargedu at LGBTQ+	34,542	14,192	2,379,095	561,308

Siaradwyr Cymraeg*	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Pawb	53	20	488	220
Mwy na hanner	994	520	57,530	16,609
Llai na hanner	268	127	10,092	1,649
Neb	66	31	3,005	467
Dim ateb	179	52	65,431	15,584

* Portffolio Cymru'n unig

Cefndir Cymunedol Gogledd Iwerddon**	Nifer o geisiadau	Nifer o ddyfarniadau	Swm y gofynnwyd amdano	Swm a ddyfarnwyd
	Nifer	Nifer	£'000	£'000
Catholig a Phrotestannaidd	1,001	472	48,940	22,322
Catholig yn bennaf (dros 60%)	232	113	7,910	3,196
Protestannaidd yn bennaf (dros 60%)	227	118	5,809	2,057
Dim ateb/Nid y naill na'r llall	95	29	7,666	2,654

** Portffolio Gogledd Iwerddon yn unig

Noder: Nid yw'r data uchod bob amser yn adio i fyny i'r un cyfansymiau ar gyfer unrhyw weithgareddau dyfarnu grantiau. Mae hyn oherwydd nad yw'r dosbarthwyr yn ein data grant yn fandadol pan gwblheir data ymgeisio ac mae'n bosib y bydd rhai ceisiadau'n cwblhau is-set yn unig o'r cyfanswm. Yn ogystal, gellir dewis categorïau lluosog mewn llawer o ddsbarthwyr.

Cydraddoldeb mewn cyflogaeth

Mae'r Gronfa yn ceisio bod yn gyflogwr amrywiol a chynhwysol. Rydym yn ceisio sicrhau bod ein staff yn adlewyrchu ac yn cynrychioli'r cymunedau y maent yn eu cefnogi'n briodol. Mae ein dull recriwtio'n sicrhau ein bod yn denu ystod amrywiol o ymgeiswyr ac rydym yn defnyddio ffynonellau, sianeli, cysylltiadau, asiantaethau a dulliau hysbysebu priodol i gefnogi hyn.

Rydym yn ceisio sicrhau ein bod yn darparu cyfleoedd hyfforddi a datblygu i'r holl staff i fwyafu eu gallu i ymgymryd â rolau dros y Gronfa. Rydym yn cefnogi ystod o gyfleoedd hyfforddi sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol, ac yn unigryw, i sgiliau y mae eu hangen i gyflawni'r rôl gan gynnwys datblygu arweinwyr a rheolwyr. Pan fydd staff yn datblygu problemau mynediad yn ystod eu cyflogaeth rydym yn ceisio sicrhau y gallant barhau i fodloni gofynion eu rôl gan gynnwys darparu cefnogaeth a hyfforddiant ychwanegol fel y bo angen. Mae'r tabl isod yn amlinellu ein hadroddiad monitro cydraddoldeb ar gyfer 2021/22.

Statws anabledd	Y Gronfa	Gwasanaeth sifil	Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd
	%	%	%
Staff sydd wedi datgan anabledd	14.1	12.8	14.2
Staff sydd heb ddatgan anabledd	85.9	87.2	85.8

Rhyw	Y Gronfa	Gwasanaeth sifil	Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd
	%	%	%
Benywaidd	68.6	53.8	47.8
Gwrywaidd	31.4	46.2	52.2

Rhyw	Bwrdd	Cyfarwyddwyr	Uwch Staff y Gronfa (Arweinwyr)
	%	%	%
Benywaidd	63.6	36.4	67.7
Gwrywaidd	36.4	63.6	32.3

Grŵp Ethnig	Y Gronfa	Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd
	%	%
Asiaidd	8.2	5.1
Du	4.1	3.4
Tsieineaidd	0.2	0.6
Cymysg	2.4	1.4
Arall	0.2	2.8
Gwyn	83.8	86.6
Dim gwybodaeth	1.1	0.1
Ddim eisiau datgan	-	-

LGBT+	Y Gronfa	Gwasanaeth sifil
	%	%
LGBT+	7.8	3.3
Nad sy'n-LGBT+	66.7	61.8
Anhysbys	25.5	34.9

Safonau'r Gymraeg

Rydym yn ymroddedig i gyflwyno gwasanaeth dwyieithog yng Nghymru trwy weithredu Safonau Cymraeg y Gronfa a ddaeth i rym ar 25 Ionawr 2017. Mae gweithrediad y Safonau'n cael ei fonitro a'i drafod mewn cyfarfodydd rheolaidd rhwng Swyddog Iaith Gymraeg y Gronfa a Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg. Rydym wedi bodloni holl derfynau amser Safonau'r Gymraeg, gyda'r olaf yn cael eu bodloni ym mis Gorffennaf 2018. O ganlyniad i Safonau'r Gymraeg a'n hymagwedd ragweithiol fel mudiad, mae nifer o wasanaethau a gynigir gan y Gronfa i'w staff ar gael yn Gymraeg gan gynnwys ein gwasanaethau Adnoddau Dynol a chysiau hyfforddiant. Rhoddir cyfle i'n cwsmeriaid ddilyn eu taith gyda ni yn Gymraeg o'r pwynt cyswllt cyntaf, boed dros y ffôn, ar e-bost, cyfryngau cymdeithasol neu trwy gais ysgrifenedig hyd at ddiwedd eu grant. Darperir ein

presenoldeb mewn digwyddiadau ac mewn cymorthfeydd ariannu yng Nghymru yn Gymraeg a Saesneg ac rydym yn cynnig hyfforddiant pwrpasol ar ofynion y Gymraeg i'n deiliaid grantiau. Rydym hefyd yn darparu presenoldeb cyfryngau cymdeithasol a digidol cwbl ddwyieithog ar draws sawl sianel gan gynnwys Twitter a Facebook. Dros y flwyddyn ddiwethaf o weithio gartref/hybrid, rydym wedi parhau i gynnig ein holl wasanaethau i'n cwsmeriaid a deiliaid grantiau yn Gymraeg neu Saesneg yn rhithwir ac mae dros hanner ein staff yng Nghyfarwyddiaeth Cymru naill ai'n siaradwyr Cymraeg neu'n ddysgwyr. Mae ein cyfarfodydd Pwyllgor Cymru a chyfarfodydd penderfynu rhaglenni bellach yn cael eu cynnal yn ddwyieithog gyda'r defnydd o gyfieithydd ar y pryd, gan roi cyfle i Aelodau'r Pwyllgor a staff gyfrannu at gyfarfodydd a chael trafodaethau trwy gyfrwng y Gymraeg.

Dadansoddiad o'n perfformiad: adroddiad cynaladwyedd

Parhau i reoli effaith amgylcheddol y Gronfa

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr, Gwastraff a Defnydd 2021/22

Ein hamcangyfrif ar gyfer yr holl allyriadau y gellir eu cyfrifo yw 288 tCO₂e¹. Mae hyn yn ostyngiad o 26% yn erbyn allyriadau'r llynedd.² Mae'n cyfateb i 0.4 tCO₂e fesul CALL, o gymharu â 0.5 tCO₂e fesul CALL y llynedd.

Wrth i gyfyngiadau teithio a phellter cymdeithasol leddfu eleni, mae pobl wedi dechrau gweithio yn ôl yn y gymuned ac yn ein swyddfeydd. Fodd bynnag, mae cyfraddau defnydd swyddfeydd wedi aros yn isel ac rydym wedi lleihau maint tair swyddfa gan arwain at ostyngiadau pellach mewn allyriadau Cwmpas 1 a 2.

Wrth i gydweithwyr setlo i batrymau gwaith hybrid newydd, mae angen i ni ystyried allyriadau gwaith a gynhyrchir mewn cartrefi. Mae sawl dull o amcangyfrif y trydan a nwy ychwanegol y mae pobl yn ei ddefnyddio yn eu cartrefi wedi dod i'r amlwg, gan

roi symiau sylweddol wahanol. Gan gymryd cyfartaledd y cyfrifiadau hyn, amcangyfrifir mai ein hól troed gweithio gartref ar gyfer 2021/22 yw ~400-500 tCO₂e ac er nad ydynt wedi'u cynnwys yn y ffigurau isod, cânt eu cynnwys yng nghyfanswm ein gwrthbwyso.

Mae teithio wedi bod yn rhan fawr o'n hól troed yn hanesyddol, gan gyrraedd uchafbwynt o 411 tCO₂e yn 2018/19. Gostyngodd allyriadau sy'n gysylltiedig â theithio i'r lefel isaf erioed oherwydd cyfyngiadau COVID-19 yn 2020/21 (7 tCO₂e). Eleni maent wedi codi i 46 tCO₂e, dim ond 11% o'r sefyllfa yn 2018/19. Rydym wedi cryfhau ein polisi teithio i atgyfnerthu cyfarfod yn rhithwir fel opsiwn cyntaf, ac wedi cefnogi cydweithwyr i barhau i weithio gartref. Mae ein polisi teithio hefyd yn atgyfnerthu'r angen i gerdded, beicio neu deithio ar drafnidiaeth gyhoeddus lle mae opsiwn i wneud hynny.

Edrych i'r dyfodol

Mae ein Cynllun Corfforaethol ar gyfer 2022/23 wedi cryfhau ein hymrwymiad i fynd i'r afael ag argyfyngau hinsawdd a natur gan gynnwys ymrwymiad i gyflawni

¹ O'n cyfrifiadau ein hunain, bydd Planet Mark yn craffu ar y data cyn achrediad ein trydedd flwyddyn a gall newid.

² Defnyddio cyfrifiad terfynol Planet Mark o 387 tCO₂e ar gyfer ein hallyriadau 2020-21.

sero net erbyn 2030 ac ymrwymiad i weithio gyda'n deiliaid grantiau i wella eu perfformiad amgylcheddol ac ymrwymo 50% o'n Cronfa Gweithredu ar yr Hinsawdd erbyn 2023.

Rydym yn y flwyddyn ddiwethaf o weithio tuag at ein targedau 2020-23 o leihau'r holl allyriadau teithio 25%, teithiau awyr mewnol 20%, allyriadau cwmpas 1 a 2 20% a gwastraff i safleoedd tirlenwi 25% (pob un yn seiliedig ar waelodlin 2019 /20). Mae'r cyfnod hwn wedi'i effeithio'n sylweddol

gan COVID-19, fel yr amlinellwyd o'r blaen, ac mae rhai o'r targedau hyn wedi'u cryfhau yn ystod y cyfnod hwn (e.e. ein targed hedfan mewnol). Fel rhan o'n hadnewyddiad strategol byddwn yn adolygu ein hymagwedd gyda golwg ar wella perfformiad ymhellach.

Cyflawnwyd ein **hail dystysgrif** gan yr achredwyr addasrwydd Planet Mark eleni, ar gyfer blwyddyn ddata 2020-21, ac rydym yn parhau i weithio gyda nhw ar fesur ôl troed carbon a newid ymddygiad.

Allyriadau nwyon tŷ gwydr

		2021/22	2020/21 ³
Dangosyddion anariannol (tCO ₂ e) ⁴	Cyfanswm gros ar gyfer Cwmpasau 1 a 2	241	380
	Cyfanswm net ar gyfer Cwmpasau 1 a 2 (llai gostyngiadau h.y. tariffau Gwyrdd)	241	380
	Allyriadau gros ar gyfer Cwmpas 3 (teithio busnes)	46	7
	Allyriadau Cwmpas 3 eraill a fesurwyd	1	-
	Trydan: anadnewyddadwy	308,214	525,254
Defnydd ynni cysylltiedig (kWh) ⁵	Trydan: adnewyddadwy	-	-
	Nwy	955,945	1,384,975
	LPG	-	-
	Arall	-	-
Dangosyddion ariannol (£000)	Gwariant ar ynni	210	147
	Gwariant ar deithio busnes swyddogol	195	20

³ Diwygio'r ffigurau i gyd-fynd â'r rhai a gyflwynwyd yn adroddiad achredu amgylcheddol Planet Mark 2020/21.

⁴ Mae **tCO₂e** yn sefyll am dunelli o garbon deuocsid a'i gyfatebol. Mae 'carbon deuocsid a'i gyfatebol' yn uned safonol ar gyfer cyfrif allyriadau nwyon tŷ gwydr (GHG).

⁵ Mae **kWh** yn sefyll am awr cilowat. Mae'n fesur o faint o egni rydych chi'n ei ddefnyddio. Nid yw'n golygu nifer y cilowat rydych chi'n eu defnyddio bob awr. Yn syml, uned fesur ydyw sy'n cyfateb i faint o ynni y byddech chi'n ei ddefnyddio pe byddech chi'n cadw teclyn 1,000 wat yn rhedeg am awr.

Gwastraff

		2021/22	2020/21
Dangosyddion anariannol (t) ⁶	Cyfanswm gwastraff	4.7	-
	Gwastraff Peryglus	-	-
	Tirlenwi	0.3	-
	Ailddefnyddio/Ailgylchu	0.1	-
	Ynni o wastraff a losgir	-	-
	Gwastraff WEEE	4.28	-
Dangosyddion ariannol (£000)	Cyfanswm cost gwaredu	6.2	9
	Gwastraff peryglus - cyfanswm cost gwaredu	-	-
	Tirlenwi ⁷	3.1	4.5
	Ailddefnyddio/Ailgylchu	3.1	4.5
	Ynni o wastraff a losgir	-	-

Adnodd Meidraidd - defnydd/dŵr

		2021/22	2020/21
Dangosyddion anariannol (m ³) ⁸	Dŵr a gyflenwyd	-	-
Dangosyddion ariannol (£'000)	Costau cyflenwi dŵr	12	16

Mae cwmpas 1, 2 a 3 yn cyfeirio at y diffiniadau a ddisgrifir yn y Protocol Nwyon Tŷ Gwydr gan Sefydliad Adnoddau'r Byd a Chyngor Busnes y Byd ar Ddatblygu Cynaliadwy.

Mae **Cwmpas 1** yn cyfeirio at nwyon tŷ gwydr a gynhyrchir yn uniongyrchol (yn bennaf trwy wresogi ein swyddfeydd) tra bod **Cwmpas 2** yn cyfeirio at gynhyrchu anuniongyrchol megis trydan.

Daw'r data a ddefnyddir i gyfrifo allyriadau Cwmpas 1 o ddarlleniadau mesurydd a thaliadau gwasanaeth. Yn y ddau achos rydym yn cael ffigurau adeiladau cyfan ac mae'n rhaid i ni amcangyfrif ein cyfran o nwy a ddefnyddir, yn seiliedig ar gyfran y gofod swyddfa sydd gennym. Fe wnaeth darlleniadau uchel yn ein swyddfa yn Birmingham ein galluogi i dynnu sylw at broblem cynnal a chadw boeleri gyda'n landlord, a'i thrwsio.

⁶ Mae **t** yn sefyll am 'tunelli'. Dyma'r mesur safonol ar gyfer mesur gwastraff.

⁷ Mae'r gost gwastraff wedi'i rhannu 50/50 rhwng tirlenwi ac ailgylchu, i adlewyrchu adroddiad y llynedd. Rhagdybiaeth yw hon gan nad yw costau rheoli gwastraff adeiladu yn cael eu dadansoddi fesul ffrwd wastraff.

⁸ **m3** yw'r mesur ar gyfer y defnydd o ddŵr. Mae'n cynrychioli metr ciwbig.

Mae allyriadau **Cwmpas 2** yn fwy cywir gan eu bod yn cael eu cynhyrchu drwy gymysgedd o anfonebau defnydd gwirioneddol a darlleniadau mesurydd. Fodd bynnag, mae newid tri safle swyddfa eleni wedi lleihau ansawdd y data hwn. Mae'r data hefyd wedi'i effeithio gan y ffaith nad oes staff ar y safle i ddarllen mesuryddion. Eleni rydym wedi ychwanegu amcangyfrifon ar gyfer ein cyfran o drydan a ddefnyddir mewn ardaloedd cymunedol swyddfeydd. Ynghyd â lleihau'r gofod swyddfa a'r defnydd o offer, rydym wedi lleihau'r data ar ein gweinyddion ein hunain a'r aerdymheru yn ein hystafelloedd gweinyddion. Rydym yn amcangyfrif bod ein gweinyddion wedi defnyddio 32% yn llai o drydan eleni o gymharu â'r llynedd. Dylid nodi y bu gostyngiad bach hefyd yn nwyter carbon trydan fesul kwh (9% yn seiliedig ar ffactorau trosi'r llywodraeth).

Mae **Cwmpas 3** yn cyfeirio at allyriadau o deithio busnes a gweithgareddau eraill megis aros dros nos, gwastraff, dŵr ac argraffu. Mae ein hallyriadau o dan y categori hwn wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod 2021/22 wrth i bobl ddechrau teithio eto.

Mae ein 46 tCO₂e o allyriadau teithio a llety yn cynnwys; 4 o hedfan, 13 o deithiau trên, 21 o deithiau car, 8 o aros dros nos mewn gwesty. Er bod 54% o'n hallyriadau teithio'n dod o ddefnyddio ceir, teithiom 4 milltir ar y trên am bob un mewn car. Cofnodwyd cyfanswm o 43 o filltiroedd yn beicio i gyfarfodydd.

Ni adroddom ar unrhyw ffigurau gwastraff y llynedd. Nid yw ein hanfonebau gwastraff yn cofnodi pwysau ac ychydig iawn o bobl oedd yn ein swyddfeydd. Unwaith y dechreuodd pobl ddychwelyd i'n swyddfeydd, fe

wnaethom ailddechrau pwyso ein gwastraff yn ein dau leoliad prysuraf. Nid yw'r chwe mis o ddata a chofnodi ein gwastraff WEEE (wrth i ni ailgylchu ein cynhyrchion cyfathrebu a thechnoleg) yn rhoi cyfanswm gwastraff i ni, ond mae'n ein helpu i ddeall ein cymhareb tirlenwi/ailgylchu gyfredol. Rydym wedi ailgylchu 93% o'n gwastraff mesuredig eleni. Rydym hefyd wedi ailddosbarthu ac ailosod dodrefn yn fwriadol ar draws ein swyddfeydd, yn hytrach na phrynu dodrefn newydd.

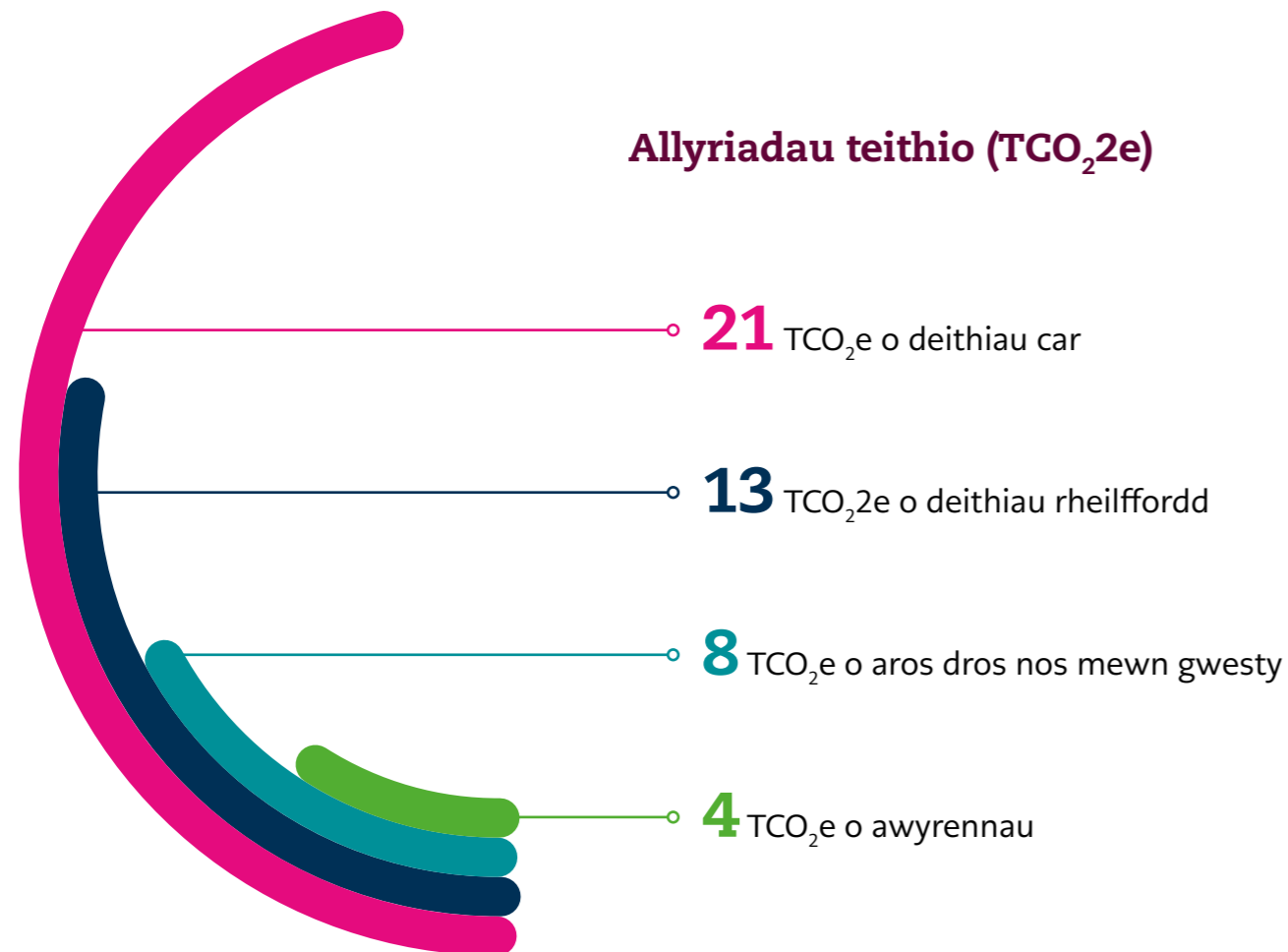
Mae allyriadau o ddŵr wedi'u cyfrifo ar sero eto gan nad ydym yn derbyn unrhyw wybodaeth gan ein landlordiaid ac nid ydym wedi gallu nodi unrhyw fesuryddion dŵr.

Y llynedd gostyngodd ein hargraffu swyddfa bron i 100% ac mae nifer y dalennau a argraffwyd wedi parhau i fod mor isel, gydag allyriadau cysylltiedig bras o 0.17 tCO₂e.

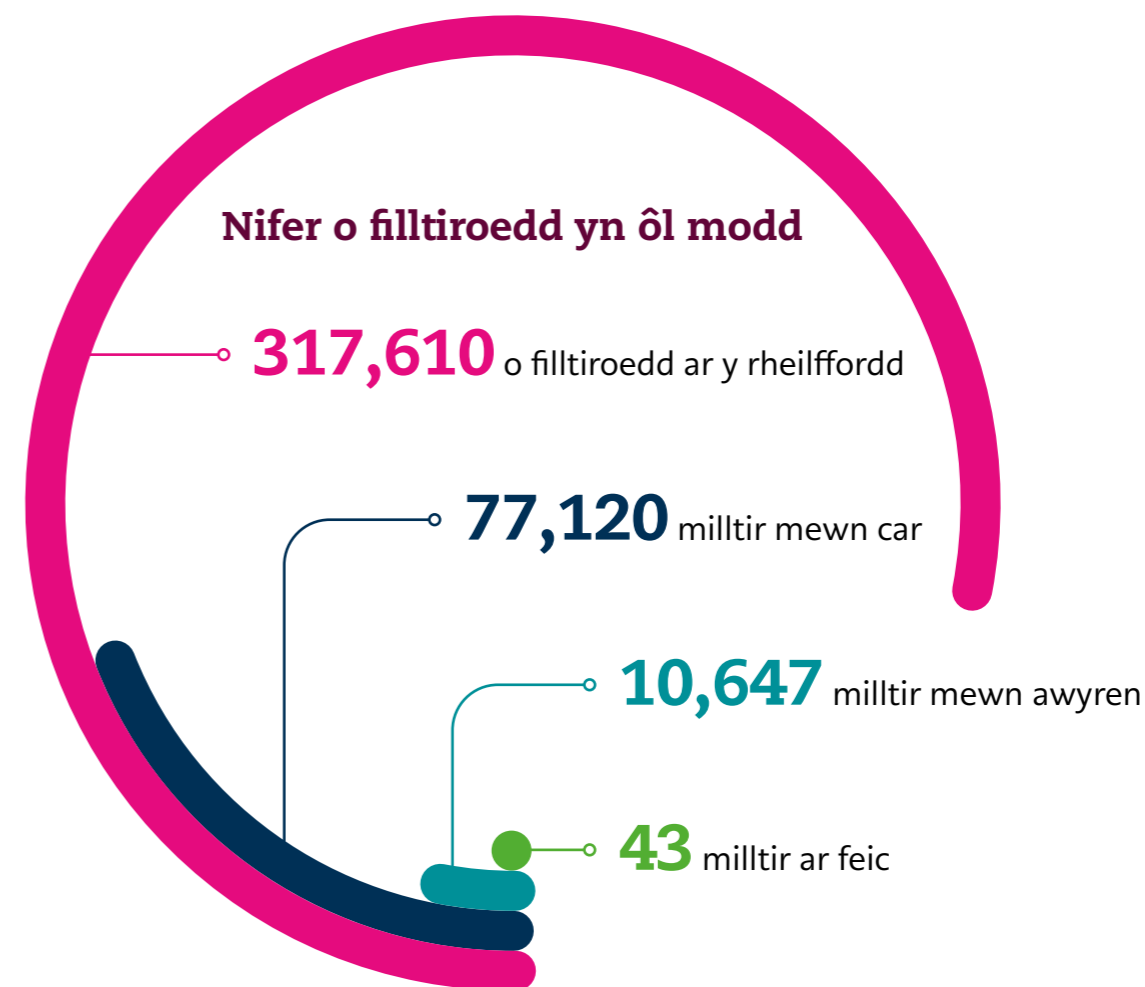
Eleni rydym wedi ychwanegu cyfrifiad ar gyfer negeswyr (0.04 tCO₂e) a'n harchebion deunydd swyddfa (0.5 tCO₂e). Byddwn yn parhau i geisio tynnu eitemau a gweithgareddau i mewn i'n hôl troed a adroddir arno, gyda'r bwriad o edrych ar arlwyyo nesaf.

Wrth geisio lleihau ein hôl troed, byddwn yn parhau i wrthbwysu ein hallyriadau cyfrifedig yn flynyddol, ar ôl gwneud hynny drwy gynlluniau diogelu coedwigoedd Amazonaidd a ddilyswyd gan Carbon Footprint ers 2018.

Allyriadau teithio (TCO₂e)

Nifer o filltiroedd yn ôl modd

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

O dan Adran 36A Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol 1998 a 2006), mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi cyfarwyddo'r Gronfa Loteri Fawr i baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer bob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a amlinellir yng Nghyfarwyddiadau'r Cyfrifon. Paratoir y Cyfrifon ar sail cronadau ac mae'n rhaid iddo ddarparu golwg gwir a theg o sefyllfa'r Gronfa ac o'i hincwm, ei gwariant, Datganiad sefyllfa ariannol a'i llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol:

- glynu wrth y Cyfarwyddyd Cyfrifyddu a gyhoeddir gan yr Ysgrifennydd Gwladol, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a chymhwyso polisiau cyfrifyddu priodol yn gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol;
- datgan a yw safonau cyfrifyddu perthnasol fel y'u disgrifir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth wedi eu dilyn, a datgelu ac esbonio unrhyw wyriadau materol yn y datganiadau ariannol;

- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes cyfredol;
- cadarnhau bod yr Adroddiad a Chyfrifon Blynnyddol cyfan yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy.

Fel Swyddog Cyfrifyddu ers 7 Mehefin 2021, ymgymeraf â chyfrifoldeb dros yr Adroddiad a Chyfrifon Blynnyddol a'r farn y mae ei hangen i bennu eu bod yn deg, cytbwys ac yn ddealladwy. Cadarnhaf fod yr adroddiad hwn yn gyffredinol yn bodloni'r gofynion hynny yn fy marn i.

Mae DCMS wedi penodi Prif Weithredwr y Gronfa yn Swyddog Cyfrifyddu. Mae cyfrifoldebau Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol amdano, cadw cofnodion priodol a diogelu asedau'r Gronfa, wedi'u disgrifio yn 'Rheoli Arian Cyhoeddus' a gyhoeddir gan Drysorlys EM.

Fel y Swyddog Cyfrifyddu, rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylwn i sicrhau fy mod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i bennu bod archwilwyr y Gronfa'n ymwybodol o'r wybodaeth honno. Hyd yr wyf yn gwybod, does dim gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni.

Cyfrifoldebau dirprwyedig

- Pryd bynnag y bo'n briodol, mae'r Gronfa wedi ceisio defnyddio pwerau dirprwyo y darparwyd ar eu cyfer gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998. O ganlyniad i hyn, gall partion eraill fod yn atebol am elfennau penodol o raglenni dyfarniadau.

Cynlluniau ar y cyd

- Mae'r Gronfa wedi ymgymryd â chynlluniau ar y cyd, fel y'u diffinnir yn Neddf y Loteri Genedlaethol 1998, i ddarparu ariannu ochr yn ochr â chyrrff eraill er mwyn cyflawni'r canlyniadau a ddiffiniwyd gan y Gorchymyn Cynllun ar y Cyd perthnasol. Yn y cynlluniau hyn mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn gyfrifol am sicrhau:
- y cymhwysir arian Loteri a ddyrennir gan y Gronfa yn unol â'n pwerau cyfreithiol;
- defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o arian y Loteri a ddyrennir gan y Gronfa i'r rhaglen;
- bod y systemau a ddefnyddir i weithredu'r rhaglen yn gadarn ac yn addas i'r diben;
- bod y mecanwaith ar gyfer dyrannu costau gweinyddol y rhaglen yn cael ei gytuno ar y cyd rhwng y dosbarthwyr Loteri sy'n cymryd rhan.

Yn ystod 2021/22, mae'r Gronfa wedi cymryd rhan yn y cynllun canlynol ar y cyd:

- Parks for People - cynllun a weinyddwyd gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, ar ran Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol a Chronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol;

Partneriaid dyfarnu

Mae'r Gronfa wedi defnyddio'r pwerau a ddarperir gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998 i ddirprwyo'r cynlluniau grant a restrir isod i bartneriaid dyfarnu. Mae'r cytundeb dirprwyo rhwng y Gronfa a'r partner dyfarnu'n amlinellu cyfrifoldeb Prif Weithredwr y partner dyfarnu i sicrhau bod y systemau a roddir ar waith i weinyddu ceisiadau'r Loteri Genedlaethol ac i brosesu a monitro grantiau'r Loteri Genedlaethol yn dderbyniol ac yn addas i'r diben a bod arian y Loteri Genedlaethol yn cael ei ddsbarthu mewn ffordd gywir a phriodol.

Mae Prif Weithredwr y Gronfa yn cadw'r cyfrifoldeb dros ddiogelwch cyffredinol yr arian cyhoeddus a ddaw o'r Loteri Genedlaethol a dros sicrhau bod partneriaid dyfarnu yn gweithredu o fewn telerau a gytunir arnynt ac yn unol â chyfarwyddiadau ariannol a pholisi.

Ein partneriaid dyfarnu

Fel rhan o'r rhaglen Buddsoddiad Cymdeithasol

- Yr Ysgol Entrepreneuriaid Cymdeithasol

Fel rhan o'r Gronfa Dwf

- Forward Enterprise FM Limited
- Community Impact Partnership
- BIG Issue Access Limited
- Cultural Impact Loans
- Devon Community Foundation
- GMCVO
- Homeless Link Social Investment Ltd
- Kent Community Foundation
- Somerset Community Foundation
- Sporting Capital Ltd
- UnLtd
- First Ark

- Key Fund Investments Ltd
- Resonance Health & Wellbeing

Fel rhan o raglen y Gronfa #iwill

- Sport England
- Co-operative Community Investment Foundation
- Awdurdod Llundain Fawr
- Clarion Futures
- Ormiston Trust
- Sefydliad Paul Hamlyn
- UK Community Foundations
- Ymddiriedolaeth Ysbryd 2012
- Young Manchester
- Plant mewn Angen y BBC
- Ernest Cook Trust
- Dunhill Medical Trust
- Premier League Charitable Fund
- Bite Back 2030
- The Dulverton Trust
- Impetus – The Private Equity Foundation
- Sovereign Housing Association Limited

Fel rhan o'r rhaglen Partneriaeth

- Yr Ysgol Entrepreneuriaid Cymdeithasol
- Consortiwm o Fudiadau Gwirfoddol a Chymunedol Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol
- Community Links Bromley

Fel rhan o Ymddiriedolaeth y Loteri Ynys Manaw

- Ymddiriedolaeth y Loteri Ynys Manaw

Fel rhan o raglen Reaching Communities

- Cripplegate Foundation
- Buttle UK

Fel rhan o Gronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws

- The Landworkers' Alliance
- The Bulldog Trust
- Community Foundation for Surrey
- The Bridge Renewal Trust
- Kingston Voluntary Action
- Harrow Community Action Ltd
- Hampton Fuel Allotment Charity
- CVS Brent
- Community Barnet
- Community Action Sutton
- Bexley Voluntary Service Council Ltd
- Blagrave Trust
- Enfield Voluntary Action
- Essex Community Foundation
- Y Sefydliad Entrepreneuriaid Cymdeithasol
- Yr Ysgol Entrepreneuriaid Cymdeithasol
- Key Fund
- Community Land and Finance CIC
- Big Issue Invest Ltd
- Buttle UK
- Bridge House Estates
- Centre for the Acceleration of Social Technology
- Power to Change Trust
- The Access to Justice Foundation
- The Barrow Cadbury Trust
- Homeless Link
- Heathrow Community Trust

Fel rhan o raglen Tlodi Gwledig

- Asiantaeth Ynni Hafren Gwy Cyf

Fel rhan o raglen Gronfa Gweithredu Hinsawdd

- Cumbria Action for Sustainability

Ychwanegedd

Yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol 2006 mae'n ofynnol i holl ddosbarthwyr y Loteri adrodd am eu polisiâu a'u harferion ychwanegedd. Mae ychwanegedd yn egwyddor bwysig ein hariannu. Mae'r Gronfa'n defnyddio'r diffiniad a ganlyn: "Dylid defnyddio arian y loteri i ariannu prosiectau, neu agweddau ar brosiectau, y byddai ariannu yn annhebygol o fod ar gael ar eu cyfer gan Lywodraeth y DU neu'r Gweinyddiaethau Datganoledig. Gelwir

hyn yn 'egwyddor ychwanegedd' gan sicrhau bod datblygiad rhaglenni ac ariannu prosiectau yn ychwanegol at ac yn wahanol i ariannu'r llywodraeth, tra'n ategu ac yn ychwanegu gwerth ato mewn meysydd o ddiddordeb polisi cilyddol."

Roedd yr holl ddyfarniadau a wnaed yn 2021/22 yn cyfateb i'r diffiniad hwn o ychwanegedd. Yn ychwanegol at y diffiniad hwn, mae'r Gronfa hefyd yn ystyried y ddarpariaeth a ganlyn ar ychwanegedd a ddisgrifir yn ein cyfarwyddiadau polisi. "YCHWANEGEDD a CHYDWEDDU – dylai datblygu rhaglenni ac ariannu prosiectau gydweddu ag arianwyr a phartion eraill sy'n gweithio tuag at gyrchnodau'r Gronfa, ychwanegu gwerth atynt a bod yn unigryw iddynt."

Y datganiad llywodraethu

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu, fy nghyfrifoldeb i yw'r datganiad llywodraethu hwn.

Yr wyf yn gyfrifol am sicrhau trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol cadarn ar draws y mudiad cyfan i gefnogi cyflawniad cenhadaeth y Gronfa ac ar yr un pryd diogelu'r arian ac asedau cyhoeddus yr wyf yn gyfrifol amdanynt.

Cefais fy mhenodi'n Brif Weithredwr Dros Dro a Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol o 7 Mehefin 2021 ac fe'm gwnaed yn barhaol o 18 Hydref 2021. Trosglwyddwyd sicrwydd y Swyddog Cyfrifyddu gyda minnau yn eu derbyn fel y Swyddog Cyfrifyddu newydd.

Mae'r datganiad hwn yn disgrifio sut yr wyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldeb i reoli a rheoleiddio adnoddau'r Gronfa yn ystod y flwyddyn. Mae'n galw ar waith Bwrdd y Gronfa, ei bwyllgorau Archwilio a Risg a Thâl Cydnabyddiaeth ynghyd â'r Uwch Dîm Rheoli (UDRh) fel ei gorff gweithredol. Rwyf hefyd wedi adolygu ac ystyried yr adroddiad sicrwydd blynyddol a baratowyd gan yr adran Archwilio Mewnol.

Atebolrwydd y Gronfa i Senedd y Deyrnas Unedig, y cyrff deddfwriaethol a llywodraethau datganoledig

Crëwyd y Gronfa, sy'n gweithredu ar draws y Deyrnas Unedig, gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006, a ddiwygiodd Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993

ac sy'n amlinellu'r prif reolau y mae'n gweithredu oddi tanynt. Mae hefyd wedi derbyn swyddogaethau penodedig o dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008.

Mae'r Gronfa'n gorff cyhoeddus anadrannol ac yr wyf yn llawn atebol i Senedd y Deyrnas Unedig am ein hariannu. Mae gorchmynion penodol sy'n gysylltiedig ag arian Loteri a chyfrifon segur yn cael eu gwneud gan Senedd y Deyrnas Unedig neu Senedd Yr Alban, Cynulliad Cenedlaethol Cymru neu Adran Cymunedau Gogledd Iwerddon ond gweithredir y prif oruchwyliaeth o'r Gronfa gan y llywodraeth trwy gyfarwyddiadau a gyhoeddir gan weinidogion.

Mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn atebol am Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol a hefyd yn cyhoeddi cyfarwyddiadau ariannol a chyfrifon i'r Gronfa mewn perthynas â'i swyddogaethau o dan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn cyhoeddi cyfarwyddyd tebyg mewn perthynas ag arian cyfrifon segur. Mae'r cyfarwyddiadau hyn yn rheoleiddio systemau a phrosesau'r Gronfa.

Noddwr polisi'r Gronfa yw'r Adran dros Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS). Mae Gweinidog yr adran nodd'i'n cyhoeddi cyfarwyddiadau polisi y mae'n rhaid eu hystyried wrth ddosbarthu arian yn gyffredinol ar draws y Deyrnas Unedig ac yn benodol yn Lloegr, ac mae'r gweinyddiaethau

datganoledig yng Nghymru, Yr Alban a Gogledd Iwerddon yn cyhoeddi cyfarwyddiadau polisi mewn perthynas ag arian a ddosberthir yn y gwledydd hynny. Mae'r cyfarwyddiadau hyn yn gynwysedig o dudalen 189 o'r adroddiad hwn.

O fewn fframwaith y cyfarwyddiadau hyn mae'r Gronfa yn gwneud penderfyniadau annibynnol ar ba raglenni y dylai eu rhedeg a pha grantiau y dylai eu gwneud.

Mae'r Gronfa'n cymhwyso arweiniad Trysorlys EM a Swyddfa'r Cabinet mewn Llywodraethu Corfforaethol adrannau llywodraeth ganolog i'r graddau ei fod yn berthnasol i gyrrff cyhoeddus anadrannol. Rwyf wedi fy modloni bod yr egwyddorion yn yr arweiniad, ynghyd â ffynonellau arweiniad eraill ar arfer da mewn llywodraethu corfforaethol wedi'u hadlewyrchu'n llawn yn nhrefniadau llywodraethu'r Gronfa.

Mae'r Gronfa wedi cydymffurfio â Hysbysiad diweddaraf Trysorlys EM ynghylch sancsiynau ariannol yn erbyn Rwsia. Nid yw'r Gronfa'n cynnal unrhyw gyfrifon nac yn dal unrhyw gronfeydd, buddsoddiadau, rhoddion nac adnoddau economaidd gan y personau/mudiadau a restrir yn Hysbysiad diweddaraf Trysorlys EM ar Sancsiynau Ariannol, Rwsia.

Adolygu llywodraethu anweithredol

Mae'r Gronfa wedi'i llywodraethu gan Fwrdd sy'n cynnwys y Cadeirydd, cadeiryddion y pedwar pwyllgor gwlad a hyd at saith aelod arall. Mae'r Bwrdd wedi penodi un o'i aelodau fel Is-gadeirydd. Yn ystod 2021/22 roedd 12 aelod o'r Bwrdd (rhai am ran o'r flwyddyn adrodd yn unig). Mae nifer o newidiadau wedi bod i rolau Byrddau a Phwyllgorau yn ystod y flwyddyn. Mae

rhagor o wybodaeth ar hyn yn y tabl ar ddiwedd yr adran hon.

Mae gan bob gwlad bwyllgor sy'n gyfrifol am y rhaglenni ariannu yn ei wlad; mae'r Bwrdd wedi penodi pwyllgor ar gyfer ariannu Deyrnas Unedig gyfan hefyd.

Mae'r Bwrdd yn pennu Fframwaith Strategol y Gronfa ac mae'r pwyllgorau'n gweithio o fewn y fframwaith hwn, wedi dirprwyo awdurdod i bennu'r rhaglenni ariannu yn eu gwledydd (neu ar gyfer y portffolio ariannu Deyrnas Unedig). Maent hefyd yn gwneud penderfyniadau am grantiau, neu'n cytuno ar y trefniadau dirprwyedig ar gyfer gwneud nhw, o fewn y rhaglenni hyn.

Mae'r Bwrdd wedi penodi Pwyllgor Archwilio a Risg sy'n cwrdd pob chwarter i roi cyngor ar faterion adrodd ariannol, archwilio a sicrwydd a rheoli risg. Hefyd, mae wedi penodi Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth i ddelio gyda'r materion a ddisgrifir yn yr adroddiad tâl cydnabyddiaeth. Mae'r Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth yn cwrdd bob blwyddyn fel arfer. Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg yn adrodd i bob cyfarfod o'r Bwrdd ar unrhyw faterion y mae'r Pwyllgor yn tybio y mae angen eu dwyn at eu sylw, ac i ddarparu sicrwydd i'r Bwrdd. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd yn darparu adroddiad llawn i'r Bwrdd ar ei waith unwaith y flwyddyn.

Mae'r Bwrdd yn derbyn adroddiadau am y rhaglenni ym mhob portffolio gwlad er mwyn iddo sicrhau bod eu gweithgarwch gwneud grantiau'n cydymffurfio â'r Fframwaith Strategol a bod dysgu'n cael ei rannu.

Mae aelodaeth y Bwrdd a'r holl bwyllgorau a phresenoldeb ynddynt wedi'i amlinellu yn y tablau ar ddiwedd yr adran hon.

Mae holl aelodau Bwrdd wedi'u penodi gan y Gweinidog dros yr adran nodd. Mae aelodau Pwyllgorau Gwlad yn cael eu penodi gan y Gronfa. Mae'r gweinyddiaethau datganoledig yn cymryd rhan yn llawn yn y penodiadau sy'n gysylltiedig â'u gwledydd ac mae'r holl aelodau Bwrdd a phwyllgor yn cael eu penodi yn sgil proses hysbysebu a dethol agored.

Ansawdd data

Mae'r Bwrdd yn derbyn data perthnasol a rheolaidd gan systemau ar draws y Gronfa i ddarparu sicrwydd ar berfformiad, mesurau rheoli a risg. Mae wedi'i foddhau bod ansawdd a chywirdeb y data hwn yn briodol ar gyfer ei anghenion o ran asesu effeithiolrwydd y rhaglenni ariannu, y dull rheoli risg, perfformiad ariannol a gweithredu'r Gronfa a phriodoldeb mesurau rheoli mewnol. Mae'r systemau sy'n darparu'r wybodaeth hon wedi'u sicrhau trwy gael eu cynnwys yn y rhaglen archwilio mewnol.

Rheolaeth weithredol

Rwy'n arwain rheolaeth weithredol y Gronfa gyda chefnogaeth yr Uwch Dîm Rheoli (UDRh) a oedd â 10 aelod ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Mae'r UDRh yn cwrdd yn rheolaidd gyda chyfarfodydd ffurfiol o leiaf unwaith y mis fel arfer. Mae'r UDRh yn ystyried materion polisi, strategol a gweithredol allweddol, yn darparu cyngor i'r Bwrdd ar faterion sy'n gofyn am ei gymeradwyaeth ac yn goruchwyllo perfformiad gweithredol ac ariannol a threfnau rheoli risg y Gronfa'n gyffredinol.

Mae aelodau'r UDRh a'u meysydd cyfrifoldeb wedi'u disgrifio ar ddiwedd yr adran hon.

Yn dilyn ymadawiad y Prif Weithredwr blaenorol ym mis Rhagfyr 2020, penodwyd Cyfarwyddwr Cymru John Rose yn Brif Weithredwr Dros Dro rhwng 1 Ionawr 2021 a 6 Mehefin 2021. Yna deuthum yn Brif Weithredwr Dros Dro o 7 Mehefin 2021; Ailgychwynnodd John Rose ei swydd fel Cyfarwyddwr Cymru o 7 Mehefin 2021. Cefais fy mhenodi'n Brif Weithredwr parhaol ar 18 Hydref 2021. Gadawodd dau aelod o'r UDRh (Cyfarwyddwr Lloegr a Chyfarwyddwr Technoleg a Data) y Gronfa yn ystod y flwyddyn. Penodwyd Cyfarwyddwr Cyllid parhaol newydd o 17 Ionawr 2022.

Sefydlwyd grŵp llywodraethu gweithredol newydd, y Grŵp Pontio a Gwella, ym mis Mawrth 2021, er mwyn cynnal trosolwg priodol o gyfeiriad y Gronfa yn ystod cyfnod o drawsnewid sylweddol. Aelodau'r grŵp hwn oedd Cadeirydd y Bwrdd, y Prif Weithredwr newydd, y Prif Weithredwr interim sy'n gadael a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol. Mae ymwneud â hyn a dyletswyddau ychwanegol eraill sy'n ymwneud â thrawsnewid arweinyddiaeth a thrawsnewidiad mawr parhaus wedi golygu felly bod Cadeirydd y Bwrdd wedi ymgysylltu â'r Gronfa y tu hwnt i ofyniad amser y contract cychwynnol. Ar hyn o bryd mae'r Cadeirydd yn gweithio 3.5 diwrnod yr wythnos, a gymeradwywyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros DCMS, ac mae hyn yn parhau i gael ei adolygu gan yr adran.

Mae strwythurau rheoli gweithredol priodol yn bodoli ar draws y mudiad i oruchwyllo'r holl weithgareddau a'r prosiectau a rhaglenni sy'n cael eu gweithredu ar draws y Gronfa.

Rheoli risg

Mae'r Gronfa'n gweithredu system rheoli risg gynhwysfawr, gyda chofrestr

risgiau strategol yn cael ei hadolygu bob chwarter gan y Pwyllgor Archwilio a Risg.

Mae'r Bwrdd yn adolygu'r gofrestr risgiau i sicrhau o leiaf bob blwyddyn i sicrhau nad oes unrhyw hepgorion materol. Gyda chyngor ac arweiniad y Pwyllgor Archwilio a Risg ac yn dilyn argymhelliad yr UDRh, mae'r Bwrdd hefyd wedi pennu 11 thema risg i'w defnyddio i reoli ein hymagwedd at risg ac wedi cytuno i lefelau goddefiant y Gronfa ar gyfer pob un o'r rhain.

Mae cofrestrau risgiau'n cael eu cadw ar lefel cyfarwyddiaethau ac ar gyfer pob prosiect a rhaglen, ac maent yn cael eu hadolygu ar lefel uwch o leiaf bob tri mis. Mae proses yn bodoli ar gyfer esgoli materion risg sylweddol i'r UDRh ac i'r Pwyllgor Archwilio a Risg os bydd angen. Ar ben hynny, mae'r UDRh yn ystyried yn rheolaidd pa risgiau allweddol sydd â'r potensial i effeithio ar y mudiad ac yn sicrhau bod yr ymagwedd rheoli risg yn mynd i'r afael â'r rhain ar draws y Gronfa.

Mater allweddol i'r Gronfa yw cydnabod bod ein nod o helpu cymunedau ar draws y Deyrnas Unedig weithiau'n mynnu ein bod yn ariannu o dan amgylchiadau heriol ac yn cymryd risgiau o ran llwyddiant rhai prosiectau. Mae hyn yn gofyn am farn dda ar ran ein staff gwneud grantiau ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn y parodrwydd i dderbyn risg a osodwn yn ein themâu ariannu a risg twyll.

Mae'r themâu risg wedi cael eu pennu gan y Gronfa i helpu ystyried y risgiau sy'n codi o ganlyniad i'w gweithgareddau ar i ddarparu ffocws wrth reoli risg. Y themâu a ystyrir mewn perthynas â rheoli risg yw:

1. Ariannol

Mae'r Gronfa'n gwneud ymrwymadau dyfarniadau ar sail bodloni

rhwymedigaethau yn ymwneud â'r dyfarniadau hynny sy'n deillio o dderbynebau'r Loteri Genedlaethol yn y dyfodol. Rydym yn rheoli'r risg o anghysondebau mewn incwm trwy ragolygon arian parod cadarn. Bu'r incwm leihau ychydig yn 2021/22 ond mae'n parhau i fod yn sylweddol is na'i uchafbwynt yn 2015/16. Mae rheoli ein atebolrwydd a llif arian yn y dyfodol wrth ystyried incwm amrywiol yn faes sy'n derbyn llawer o sylw. Yn y thema hon rydym hefyd yn ystyried y rheoliadau o ran ein costau gweithredu ac, yn benodol, sicrhau ein bod yn gweithredu o fewn y trothwy costau a bennir ar ein cyfer gan y llywodraeth. Rydym yn rheoli ansicrwydd ychwanegol ynghylch lefelau incwm y Loteri yn y dyfodol mewn perthynas â newidiadau o ganlyniad i 4ydd dyfarniad y drwydded ar gyfer y cyfnod 2024-2034. Nid yw rhagolygon y Comisiwn Hapchwarae ar gael y tu hwnt i ddiwedd cyfnod y drwydded gyffredol, felly rydym yn parhau i gynllunio ar gyfer y dyfodol gyda'n rhagamcanion mewnol ein hunain ond gyda dull mwy darbodus nag y byddem yn ei ddefnyddio fel arfer.

2. Amgylchedd Allanol

Ymhlith y risgiau a ystyriwyd yma mae'r effaith bosib ar enw da yn sgil gostyngiad yn nifer y mudiadau ar ariennir a'r effaith yn y sector yn ehangach o faterion sylweddol i elusennau a grwpiau cymunedol. Ystyrir hefyd effaith cynnydd costau byw sy'n trosi i bwysau staffio, sydd yn ei dro yn rhoi pwysau ar gyllid deiliaid grantiau.

3. Arweinyddiaeth a Llywodraethu

Rydym yn ystyried yma effaith bosibl colli unigolion allweddol gan gynnwys newidiadau i'r Bwrdd o ganlyniad i gyfnodau penodiad yn dod i ben. Rydym hefyd yn mynd i'r afael â'r risgiau nad yw ein cynllun strategol yn cyd-fynd â diben

y mudiad a'r effaith ar ein diwylliant a'n timau. Mae gan golli unigolion allweddol sy'n gweithio mewn rolau rheoli y potensial i ychwanegu ansicrwydd i dimau sydd yn ei dro yn cynyddu'r risg ariannol posib a'r risg i enw da i'r Gronfa. Mae'r Gronfa'n lliniaru'r risgiau hyn o fewn ei chynllun strategol. Fodd bynnag, mae'r Gronfa'n parhau i fod yn ymrwymedig i ddisodli unigolion allweddol cyn gynted â phosibl drwy bolisi recriwtio cadarn i wneud iawn am risgiau posibl o grisialu.

Dull arall o liniaru yn erbyn y risg hon yn ystod y flwyddyn oedd ffurfio'r Grŵp Pontio a Gwella dros dro i gynnal trosolwg gweithredol priodol o gyfeiriad y Gronfa a sicrhau proses gyson o wneud penderfyniadau.

4. Pobl

Ymhlith y risgiau a ystyriwyd ar gyfer y thema hon oedd ein gallu i wobrwyo ein timau'n briodol mewn marchnadoedd fwyfwy cystadleuol; sicrhau bod ein timau'n meddu ar yr hyfforddiant a sgiliau priodol i gyflwyno ein huchelgais a'n bod yn bodloni ein hamcanion amrywiaeth o ran gweddu natur amrywiol y cymunedau a gefnogwn. Mae risgiau pobl hefyd yn ymgorffori canfyddiadau'r Ymchwiliad Cyhoeddus i ddiwylliant y Gronfa a sut y gallai hyn effeithio ar gydweithwyr. Mae'r Gronfa wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r materion a nodwyd gan yr Ymchwiliad ac mae nifer o gamau gweithredu eisoes ar waith. Bydd canfyddiadau arolwg staff 2022 hefyd yn arwain at gamau gwella pellach yn cael eu rhoi ar waith mewn ymateb i adborth cydweithwyr.

Mae pandemig COVID-19 wedi cyflwyno risgiau newydd i'r Gronfa sydd wedi gwneud i ymrwymidiadau pobl y Gronfa esblygu'n gyflym. Mae risgiau i iechyd a diogelwch galwedigaethol, lles staff,

isadeiledd technoleg digonol i gefnogi cydweithwyr sy'n gweithio gartref a rheoli pobl o bell wedi dod â set unigryw o amgylchiadau. Mae'r Gronfa wedi ymrwymo i addasu i ddiwallu anghenion yr amgylchedd gweithle sy'n esblygu yn unol â chanllawiau'r Llywodraeth.

5. Gweithrediadau

Ymhlith y risgiau yn y thema hon mae'r amlygiad posib at faterion Seiberddiogelwch, sicrhau bod gennym y bensaerniaeth a systemau TG priodol i gefnogi ein dulliau gweithio a bod ein awyrgylchoedd gweithio'n briodol ar gyfer ein timau a'n hamgylchiadau. Rydym wedi gwneud newidiadau sylweddol i'n pensaerniaeth TG dros y blynyddoedd diweddar ac yn parhau i ddatblygu ein hymagwedd i fodloni ein hanghenion i rannu gwybodaeth ar draws y Gronfa. Rydym wedi symud yn helaeth i ddarparu gwasanaethau drwy'r cwmwl sydd hefyd wedi gofyn am newidiadau i'n hisadeileddau mewnol. Mae hyn yn cysylltu'n agos â sut rydym yn dylunio ac yn defnyddio ein cyfleusterau swyddfa ein hunain i greu lleoedd hyblyg sy'n galluogi ein timau i gydweithio'n effeithiol gan gynnwys gweithio o bell yn unol â chanllawiau COVID-19 y Llywodraeth. Yn ein gweithrediadau rydym hefyd yn parhau i ystyried ein hymagwedd at reoli gwybodaeth gan gynnwys gwaredu ar ddata mewn modd priodol er mwyn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data tra'n bodloni ein hanghenion am ddata o ansawdd ar ein gweithgareddau ariannu.

6. Prosiectau

Rydym yn ystyried y risg o fethiant mewn prosiectau allweddol gan gynnwys y sawl sy'n ymwneud â systemau ac isadeiledd busnes a bod gennym sgiliau

priodol i gyflwyno ar amser ac o fewn y gyllideb.

7. Ariannu

Rydym yn wynebu nifer o risgiau o ran ein gweithgareddau gwneud grantiau gan gynnwys amlygiad posib at weithgarwch twyllodrus mewn ceisiadau neu gyflwyno grantiau yn ogystal â risg bosib i'n henw da o brosiectau neu fudiadau a ariennir gennym sy'n methu neu nad sy'n bodloni'r safonau uchel y disgwylir ohonynt.

Gan weithio ar y cyd â'n tîm gweithredol, mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Archwilio a Risg wedi parhau i adolygu a datblygu ein hymagwedd at reoli risg yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau bod gennym ymagwedd briodol at risg. Rydym yn ceisio sicrhau bod ein cofrestr risgiau corfforaethol yn cysylltu'n agos â'n nodau ac uchelgeisiau strategol.

8. Technoleg

Gallai risgiau o ecsbloetio gwendidau isadeiledd anhysbys a/neu heb eu cywiro arwain at wrthod gwasanaeth neu golli data. Mae defnyddio platfformau technoleg annigonol i gyflawni amcanion y Gronfa yn arwain at risg i enw da o ganlyniad i golli data cwsmeriaid, dirwyon neu doriadau eraill.

9. Twyll

Rydym yn wynebu risg o dwyll drwy ecsbloetio ein rhaglenni ariannu, boed hynny drwy dwyll ceisiadau neu gamdefnyddio grant. Wrth bennu'r awydd am y risg hon, rhoddir ystyriaeth ofalus i gydbwyso ariannu arloesol i fod yn gynhwysol ac ar gael i bawb â gofynion Rheoli Arian Cyhoeddus.

10. Ymgysylltu

Mae'r risgiau a ystyrir o dan y thema hon yn cynnwys ein gallu i ymgysylltu'n briodol â budd-ddeiliaid allweddol, gweinidogion a'r cyhoedd er mwyn sicrhau ein bod yn diwallu eu hanghenion.

11. Yr Amgylchedd

Rydym yn cydnabod bod yn rhaid i ni gymryd camau digonol i leihau ein heffaith amgylcheddol ein hunain, ac effaith y mudiadau a ariannwn, er mwyn osgoi colli cyfleoedd a methu â chyfrannu at sero net erbyn 2030. Rydym yn gwneud hyn drwy iteriad pellach a chynnydd yn erbyn ein Strategaeth Amgylcheddol a chynllun blynyddol.

Mae ein system o fesurau rheoli, ynghyd â goruchwyliaeth gan dîm rheoli profiadol, wedi'i dylunio i reoli risg i lefel dderbyniol. Ni all ddileu pob risg o fethiant wrth geisio cyflawni ein nodau strategol, ac felly ni all ond ddarparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd llwyr.

Mae ein rheolaethau ar dwyll yn cynnwys polisi gwrth-dwyll clir a pholisi chwythu'r chwiban, ynghyd â dulliau i'r cyhoedd gyfeirio pryderon yn uniongyrchol at ein tîm archwilio ac ymchwilio.

Mae rhaglen waith archwilio mewnol yn cael ei pharatoi bob blwyddyn gan y Pennaeth Archwilio Mewnol a'i chytuno gyda'r UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Dylunnir y rhaglen hon i roi sicrhau bod mesurau rheoli priodol wedi cael eu dylunio a'u bod yn gweithredu'n gywir mewn perthynas â'r holl risgiau sylweddol y mae'r Gronfa yn eu hwynebu. Yn ystod y flwyddyn, mae adroddiadau Archwilio Mewnol wedi mynd i'r afael â nifer sylweddol o risgiau o fewn y themâu risg allweddol a ganlyn:

Rheoli Perthynas â Budd-ddeiliad, caffael, fframwaith cyflogaeth, cytundebau dirprwyo allanol, seiberddiogelwch/TG, strategaeth data, recriwtio, datganiadau buddiant, hyfforddiant sgiliau dyfarnu grantiau, rheolaethau ariannol allweddol, rheoli risg a gwaith dilynol ar achos o dorri data yr adroddwyd amdano.

Mae canfyddiadau adroddiadau archwilio mewnol yn cael eu hystyried gennyf i, y cyfarwyddwyr perthnasol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Craffir unrhyw adroddiadau sy'n rhoi sicrwydd cyfyngedig o ran dyluniad mesurau rheoli neu eu heffeithiolrwydd gweithredol yn fanylach. Mae camau gweithredu'n cael eu cytuno gan reolwyr wrth ymateb o bobl argymhelliad a wneir, ac adroddir am gynnydd yn erbyn y rhain i bob cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

O'r ystod o adroddiadau Archwilio Mewnol a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn nodwyd rhai bylchau sylweddol yn y gweithdrefnau a'r rheolaethau mewn meysydd allweddol, ynghyd â diffyg cydymffurfio â gweithdrefnau a rheolaethau allweddol. Mae'r rhain wedi gwanhau system rheolaeth fewnol y Gronfa a gallent achosi i fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth y Gronfa fynd yn annigonol os na wneir ymdrechion i fynd i'r afael â hwy.

Mae'r Gronfa'n rhoi mwyafrif ei weithgaredd archwilio mewn ar gontract allanol mewn trefniant a drefnir ar y cyd. Mae cyflenwr newydd wedi bod yn darparu'r gwasanaethau hyn er Ebrill 2019.

Mae pob un o gyfarwyddwyr yr UDRh wedi darparu datganiad sicrwydd y maent yn gyfrifol amdano i mi. Gan alw ar y rhain a chanlyniadau adolygiadau archwilio mewnol, mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi darparu adroddiad sicrwydd blynyddol ar fy

nghyfer. Mae'r adroddiad yn asesu bod gan y Gronfa 'sicrwydd cyfyngedig' mewn perthynas â'i fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth. Fodd bynnag, fy myfyrdod ar yr adolygiad o'r adroddiad yw bod yr adolygiadau archwilio mewnol sy'n cynnig sicrwydd cyfyngedig ynghylch cynllun neu effeithiolrwydd rheolaethau yn ymwneud â meysydd nad ydynt yn sylfaenol i weithrediadau'r Gronfa. Er nad yw gwendidau yn systemau a phrosesau'r Gronfa yn dderbyniol (mae cynlluniau gweithredu eisoes yn eu lle i fynd i'r afael â'r materion a godwyd), gellir cael rhywfaint o gysur bod yr adolygiadau mewn perthynas â gweithrediadau a rheolaeth graidd y Gronfa wedi dangos lefelau cymedrol i sylweddol o sicrwydd. Bydd canfyddiadau adolygiadau sicrwydd cyfyngedig mewn perthynas â materion pobl yn cael eu hymgorffori yn y rhaglen trawsnewid sefydliadol sydd ar ddod sy'n cael ei rhoi ar waith mewn ymateb uniongyrchol i'r ymchwiliad.

Cyflawnir archwiliad allanol yr Adroddiad Blynyddol hwn a'r Cyfrifon hyn gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol. Ymdrinnir â chanfyddiadau ac argymhellion sy'n deillio o'r archwiliad allanol yn yr un modd â'r rhai o archwilio mewnol ac maent yn cael eu hystyried yn llawn gan y Pwyllgor Archwilio a Risg.

Sicrwydd Swyddog Cyfrifyddu

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae gen i gyfrifoldeb dros gynnal system gadarn o reolaethau mewnol sy'n cefnogi cyflawni polisiau, nodau ac amcanion y Gronfa i ddiogelu arian cyhoeddus ac asedau'r Gronfa.

Er mwyn cyflawni'r amcan hwn, mae'r Gronfa wedi ennill a derbyn sicrwydd o'r ffynonellau canlynol:

1. Adroddiad Archwilio allanol diwedd blwyddyn

Er i'r Gronfa wneud ailddatganiad sylweddol o'r cyfrifon oherwydd newid yn y polisi cyfrifyddu, ni chynigiwyd unrhyw addasiadau archwilio perthnasol ac ni wnaed unrhyw argymhellion blaenoriaeth uchel ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 22. Mae gwaith archwilio allanol ar drafodion yn rhoi sicrwydd bod rheolaethau digonol ar waith i ddangos priodoldeb a chysondeb ein gweithgarwch ariannu.

2. Datganiad sicrwydd blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol ac adroddiadau archwilio mewnol

At ei gilydd, mae'r adroddiad mewnol blynyddol yn rhoi sicrwydd cyfyngedig, sy'n is nag yn y blynyddoedd blaenorol. Rwyf wedi adolygu'r adroddiad hwn yn fanwl ac rwy'n fodlon bod unrhyw feysydd perthnasol i'w nodi naill ai wedi cael sylw eisoes neu fod yna gynlluniau gweithredu diffiniedig ar gyfer gwella. Gellir dadlau bod y dirwedd reoli yn y Gronfa wedi'i chryfhau gan yr adolygiadau a gomisiynwyd gan y Bwrdd Gweithredol a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, y mae eu canfyddiadau wedi'u hystyried yn drylwyr ac yn bwydo i mewn i gynlluniau uniongyrchol ac i adnewyddu'r strategaeth.

3. Datganiadau Sicrwydd Blynyddol gan gyfarwyddwyr

Fel rhan o'r broses lywodraethu a'r swyddogaeth archwilio fewnol, derbynnir datganiadau Sicrwydd gan y cyfarwyddwyr yn cadarnhau eu bod wedi cyflawni eu cyfrifoldebau wrth sicrhau y cydymffurfir â pholisiau a gweithdrefnau'r Gronfa.

4. Rheoli risg

Adolygir y cofrestrau risg yn fanwl bob chwarter. Yna trafodir cofrestrau risg y gyfarwyddiaeth, a'r gofrestr risg sefydliadol gan banel cymedroli risg i benderfynu pa risgiau y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r gofrestr risg sefydliadol.

5. Asesiad risg twyll a llwgrwobrwyo manwl

Craffwyd yn fanwl ar risg twyll a llwgrwobrwyo a oedd yn cynnwys cynnal cyfarfodydd manwl gyda'r penaethiaid adrannau perthnasol a staff gweithredol. Mae'r asesiad risg twyll yn dangos y prif risgiau twyll a pha reolaethau sydd gan y gronfa ar waith i liniaru'r risgiau hyn. Mae risg twyll cyffredinol i'r Gronfa yn cael ei fonitro a'i adrodd yn chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio a Risg drwy'r Grŵp Rheoli Risg Twyll.

6. Adolygiad a chymeradwyaeth yr Uwch dîm rheoli (UDRh)

Mae UDRh yn adolygu'r holl newidiadau i gofrestrau risg y gyfarwyddiaethau a'r gofrestr risg sefydliadol bob chwarter.

7. Pwyllgor Archwilio a Risg

Mae'r pwyllgor Archwilio a Risg yn cyfarfod bob chwarter i adolygu a thrafod yr holl ddiweddariadau risg i sicrhau bod risgiau'n cael eu rheoli'n briodol trwy liniaru rheolaethau.

8. Safonau swyddogaethol

Yn ystod y flwyddyn, bu'n ofynnol i'r Gronfa gwblhau hunanasesiad blynyddol yn erbyn y 15 swyddogaeth busnes a bennwyd gan DCMS. Cwblhawyd ein hunanasesiad ym mis Rhagfyr 2021, gydag uwch arweinwyr busnes ym mhob un o'n swyddogaethau yn cynnal

yr asesiad yn eu meysydd unigol. Cyflwynwyd hwn wedyn i DCMS.

Aseswyd un maes (Safon Swyddogaethol 004: Eiddo) fel un nad oedd yn bodloni'r gofynion ar hyn o bryd ac aed i'r afael â hyn ers hynny.

Cynllunio corfforaethol a rheoli perfformiad

Mae gan y Gronfa system gynllunio gyda'r nod o adnabod blaenoriaethau a chynlluniau corfforaethol ym mhob cyfnod ac i weithredu fel canllaw wrth gyflwyno'r strategaeth a gymeradwywyd gan y Bwrdd. Mae cynlluniau Cyfarwyddiaethau'n cael eu datblygu ar draws y Gronfa, ac yn bwydo i mewn i'r cynllun corfforaethol cyffredinol ac amcanion personol staff.

Roedd cynllun corfforaethol 2021/22 yn cynnwys dau ddangosydd perfformiad allweddol (DPA) ariannol a phump anariannol. Cafodd y rhain eu monitro'n rheolaidd ac adroddwyd amdanynt i'r UDRh ac i'r Bwrdd, gyda chomau cywiro'n cael eu cytuno pryd bynnag y bu angen.

Adroddir ar ein perfformiad yn erbyn y DPA hyn yn adran Adroddiad Perfformiad y ddogfen hon. Bodlonwyd pump o'r saith DPA a osodwyd ar gyfer y flwyddyn.

Coladwyd a dadansoddwyd gwybodaeth reoli allweddol (KMI) ychwanegol ar gyfer yr UDRh trwy gydol y flwyddyn mewn amryw ffurfiau.

Mae hyn yn cyflwyno data ar y fath faterion ag ystadegau cyflogaeth, gwasanaethau gwneud grantiau a materion ariannol eraill fel ein balans yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol.

Mae ein hymagwedd at gynllunio yn parhau i esblygu ac mae wedi cefnogi ein cynlluniau a'n cyllideb ar gyfer y cyfnod i ddod. Mae hyn yn cynnwys gosod blaenoriaethau penodol i ddatblygu yn erbyn pedwar nod corfforaethol.

Asedau Segur

Mae gan y Gronfa uwch brosesau llywodraethu sydd wedi'u hen sefydlu i reoli llif ariannu'r Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur mewn ymateb i lefelau cynyddol o weithgarwch. Rydym wedi gweithio gyda DCMS i sefydlu strwythurau adrodd i sicrhau bod pob agwedd ar yr ystod o weithgareddau dyfarnu grantiau yn cael eu dylunio a'u cyflawni'n briodol, a bod y trefniadau llywodraethu ar gyfer y Gronfa yn effeithiol yn y maes hwn a'u bod yn cefnogi'r cynllun Asedau Segur cyffredinol yn briodol. Mae'r gwaith i gyflwyno gweithgareddau cyfrifon segur yn llunio rhan o'n hymagwedd gyffredinol at lywodraethu sefydliadol ar draws y Gronfa a, thrwy hynny, mae rôl y Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio a Risg, Archwilio Mewnol a'r Swyddog Cyfrifyddu yn ymestyn i fynd i'r afael â'r gweithgareddau hyn ynghyd â'r sawl sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau a ariannwn trwy'r Loteri Genedlaethol.

Mae cronfeydd Asedau Segur yn parhau i gael eu dosbarthu er mwyn cael effaith a dod â budd i'n cymunedau. Mae nifer o newidiadau strwythurol parhaus yn Reclaim Fund Limited (RFL) sydd wedi arwain at y Gronfa yn adolygu ac yn diweddarau ei pholisiau cyfrifyddu mewn perthynas â chydabod incwm o'r cynllun Asedau Segur a'r dosbarthiad ymlaen cysylltiedig ar ffurf Grantiau. Mae'r newid hwn mewn polisi cyfrifyddu yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol ac ailddatganiad angenrheidiol o gyfnodau cymharol. Nid yw symiau ac amseriad dosbarthu incwm asedau

syniadau i helpu cymunedau i gynyddu graddfa ac ehangu eu busnesau.

Yn ogystal â gwneud gwaith diwydrwydd dyladwy tebyg cyn y dyfarniad, mae'r Gronfa yn penodi amddiffynnwr annibynnol yn y mwyafrif o achosion sydd â phwerau i sicrhau bod y gwaddol yn cael ei gymhwyso'n briodol yn unol â bwriad y Gronfa.

Ein polisi ac arfer talu

Yn unol â'r canllaw Arfer Taliadau Gwell, rydym yn anelu at dalu ein holl gredydwy o fewn 30 niwrnod o dderbyn anfoneb, oni bai bod amodau a thelerau eraill wedi eu cyd-drafod. Yn 2021/22, talwyd 82% (81% yn 2020/21) o'r holl gredydwy o fewn 30 niwrnod ar ôl i ni dderbyn anfoneb.

Canran y cyflenwyr a dalwyd o fewn 10 diwrnod oedd 43% yn ystod 2021/22 (40% yn 2020/21).

Roedd ein cyfanswm diwrnodau credydwy (cyfanswm gwerth ein credydwy ar 31 Mawrth 2022 wedi'i rannu â'r cyfanswm taliadau credydwy yn ystod 2021/22, wedi'i fynegi mewn diwrnodau) yn 25 diwrnod (23 diwrnod yn 2020/21).

Ansawdd data a diogelu data

Rydym yn trin ein rhwymedigaethau diogelu gwybodaeth fel mater o'r bwys pennaf ac, o dan weithdrefnau craffu a chynghori'r Pwyllgor Archwilio a Risgiau, aseswn ddigonolrwydd ein mesurau diogelu gwybodaeth yn rheolaidd.

Daeth y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data i rym ym mis Mai 2018 gan osod mwy o reoliadau ar fudiadau yn ymwneud â'u cyfrifoldebau wrth gasglu a storio data personol. Mae llawer o waith y Gronfa yn ymwneud â chasglu data personol yn

cwmpo o dan ein rôl statudol ond mae'r rheoliad yn berthnasol i'r Gronfa i gyd. Rydym wedi addasu ein prosesau a'n hymagwedd er mwyn sicrhau ein bod yn gallu bodloni'r gofynion newydd. Rydym wedi diweddarau ein trefniadau grantiau ac ystyried yn ofalus y trefniadau gyda deiliaid grant o ran casglu, storio a rhannu data personol buddiolwyr unigol gan gynnwys lle mae categorïau arbennig o ddata personol yn cael eu storio.

Ym mis Gorffennaf 2021, adroddodd Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol (TNLCF) am doriad data i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO). Fel gyda phob mudiad, mae mân achosion o dorri data wedi digwydd yn y gorffennol. Fodd bynnag, ni fu angen hysbysu'r awdurdod rheoleiddio o'r blaen am unrhyw doriadau. Digwyddodd y toriad o ganlyniad i golli dwy ddisg (o gyfanswm o bedwar) yn cynnwys gwybodaeth am grantiau etifeddol. Roedd y data a storiwyd ar y disgiau yn atodiadau archif o'n hen System Rheoli Ariannu (FMS). Roedd y data'n cynnwys manylion cyswllt deiliaid grantiau, manylion banc y mudiad, ac efallai ei fod wedi cynnwys gwybodaeth bersonol arall megis cofnodion adnabod. Nid oedd y disgiau'n cynnwys data adnabyddadwy mewn perthynas â buddiolwyr neu gyfranogwyr.

Hysbyswyd cwsmeriaid (gwrthrychau'r data) trwy ddatganiad ar ein gwefan allanol a gafodd ei hyrwyddo ar sianeli cyfryngau cymdeithasol a thrwy wasg y sector. Roedd cyfeiriad e-bost pwrpasol a llinell gymorth gyda neges wedi'i recordio i gynorthwyo unrhyw gwsmeriaid a allai fod wedi cael eu heffeithio. Cadarnhaodd yr ICO na fyddai unrhyw gamau'n cael eu cymryd o ganlyniad i'r toriad data oherwydd y camau adferol a gymerwyd a'r mesurau ataliol sydd ar waith.

Cynhaliwyd archwiliad dilynol, gyda'r holl gamau gweithredu bellach wedi'u cwblhau.

Effaith Ymadael â'r UE

Mae'r Gronfa yn rhan o ddwy raglen ariannu weithredol gyda chyllid cyfatebol o Gronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF). Mae'r ariannu eisoes yn ei le trwy'r Adran Gwaith a Phensiynau fel yr Asiant Reoli i gyflwyno'r grantiau hyn. Mae costau'r Gronfa i gyflwyno'r rhaglenni hyn yn cael eu sicrhau gan y Trysorlys a'r Adran Gwaith a Phensiynau am gyfnod y rhaglen gyfredol beth bynnag y trefniadau ar gyfer unrhyw ariannu yn y dyfodol yn setliad terfynol Brexit.

Nid yw gweddill gweithgareddau'r Gronfa'n ddibynnol ar ffynonellau ariannu ar draws ffiniau na chwaith ydyw'n dibynnu ar wasanaethau arwyddocaol o endidau'r Undeb Ewropeaidd. Ni ragwelir unrhyw effaith faterol ar y Gronfa yn dilyn ymadawiad rhagweledig y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd.

Asesiad cyffredinol o lywodraethu a rheoli mewnol

Yn fy marn i ac wedi ystyried adroddiad sicrwydd y Pennaeth Archwilio Mewnol, mae systemau llywodraethu a rheoli mewnol y Gronfa yn ddigon i'm galluogi fi i sicrhau cydymffurfiaid y Gronfa â Deddfau'r Loteri Genedlaethol, y Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur a'r cyfarwyddiadau polisi, ariannol a chyfrifyddu a gyhoeddir oddi tanynt.

David Knott
Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

15 Gorffennaf 2022

Aelodaeth, presenoldeb mewn cyfarfodydd a thâl cydna-byddiaeth y Bwrdd a phwyllgorau yn ystod y flwyddyn

Aelodau Bwrdd

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Blondel Cluff CBE	Cadeirydd, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	75,000	6,177
	Cadeirydd, Pwyllgor Ariannu'r Deyrnas Unedig	4/4		
	Cadeirydd, Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth	1/1		
Tony Burton CBE	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig (tan 20 Awst 2021)	1/1	3,270	30,910
Perdita Fraser	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	7,848	7,848
	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	3/4		
Elizabeth Passey	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	7,848	7,848
Rachael Robathan	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	3/4	7,848	7,848
Sir Adrian Webb	Cadeirydd, Pwyllgor Cymru (tan 3 Mehefin 2021)	1/1	13,285	24,000
	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig (tan 31 Rhagfyr 2021)	3/3		
	Aelod, Pwyllgor Tâl Cydna-byddiaeth	1/1		
	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg (tan 31 Rhagfyr 2021)	3/3		

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Simone Lowthe-Thomas	Cadeirydd, Pwyllgor Cymru (o 1 Gorffennaf 2021)	3/3	18,000	-
	Aelod, Pwyllgor Ariannu'r Deyrnas Unedig	2/2		
	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig (o 1 Gorffennaf 2021)	3/3		
Paul Sweeney	Cadeirydd, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (o 1 Mehefin 2021)	7/7	20,000	-
	Aelod, Pwyllgor Ariannu'r Deyrnas Unedig	3/3		
	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig (o 1 Mehefin 2021)	4/4		
Emma Boggis	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	11,027	15,696
	Cadeirydd, Pwyllgor Archwilio a Risg	4/4		
Danielle Walker-Palmour	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	7,848	7,848
	Aelod, Pwyllgor Ariannu Deyrnas Unedig (tan 31 Rhagfyr 2021)	1/2		
	Aelod, Pwyllgor Tâl Cydna-byddiaeth	1/1		

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
John Mothersole	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	24,000	22,090
	Aelod, Pwyllgor Ariannu'r Deyrnas Unedig	2/2		
	Cadeirydd, Pwyllgor Lloegr	9/9		
Kate Still	Aelod, Bwrdd Deyrnas Unedig	4/4	24,000	19,067
	Aelod, Pwyllgor Ariannu'r Deyrnas Unedig	2/2		
	Cadeirydd, Pwyllgor Yr Alban	9/9		

Aelodau eraill - Lloegr

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Margaret Jones	Aelod, Pwyllgor Lloegr	9/9	24,000	25,346
Tarn Lamb	Aelod, Pwyllgor Lloegr	9/9	7,848	7,848
Kevin Bone	Aelod, Pwyllgor Lloegr	9/9	7,848	7,848
	Aelod, Pwyllgor Ariannu Deyrnas Unedig (tan 31 Rhagfyr 2021)	1/2		
Rosie Ginday	Aelod, Pwyllgor Lloegr	8/9	7,848	7,848
Ray Coyle	Aelod, Pwyllgor Lloegr	8/9	5,886	654

Aelodau eraill - Yr Alban

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Jackie Brock	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	8/9	5,232	5,232
Grant Carson	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 31 Mawrth 2022)	4/9	5,232	5,232
Lindsay Graham	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	8/9	5,232	5,232
Aaliya Seyal	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	9/9	5,232	5,232
	Aelod, Pwyllgor Ariannu Deyrnas Unedig (tan 31 Rhagfyr 2021)	2/2		
Martin Johnstone	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	7/9	5,232	5,232
Janet Miles	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	9/9	6,152	6,282

Aelodau eraill - Cymru

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Rona Aldrich	Aelod, Pwyllgor Cymru (tan 31 Gorffennaf 2021)	1/1	1,744	5,232
Trystan Pritchard	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 1 Hydref 2021)	3/3	3,052	-
Kate Young	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 1 Hydref 2021)	2/2	2,616	-
Gwenllian Lansdown Davies	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 1 Hydref 2021)	2/2	1,744	-
Sian Callaghan	Aelod, Pwyllgor Cymru (tan 31 Ionawr 2022)	3/3	4,360	5,232
	Aelod, Pwyllgor Ariannu Deyrnas Unedig (tan 31 Rhagfyr 2021)	1/2		
Nicola Russell-Brooks	Aelod, Pwyllgor Cymru	4/4	5,232	5,232
Fadhili Maghiya	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 13 Ionawr 2020)	4/4	5,232	5,232

Aelodau eraill - Gogledd Iwerddon

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Dr Michael Dobbins	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (tan 31 Hydref 2021)	0/5	3,052	5,232
Tony Doherty	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (tan 31 Hydref 2021)	4/5	3,052	5,232
Charles Mack	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	6/8	5,232	5,232
Eileen Mullan	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (tan 31 Hydref 2021)	5/5	3,052	5,232
	Aelod, Pwyllgor Ariannu Deyrnas Unedig (tan 31 Hydref 2021)	1/1		
Sandra McNamee	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	8/8	8,310	27,733
Nick Garbutt	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (o 1 Tachwedd 2021)	2/2	2,180	-
Cara Cash-Marley	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon (o 1 Tachwedd 2021)	3/3	2,180	-
Kate Clifford	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	8/8	5,232	872

Aelodau eraill - Pwyllgor Archwilio a Risg

Enw	Rôl	Presenoldeb 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2021/22	Tâl cydna-byddiaeth 2020/21
Ruth Marchington	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	4/4	1,744	1,744
Charlotte Moar	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	4/4	1,744	1,744

Cofrestr buddiannau

Mae'n rhaid i holl aelodau ein Bwrdd a'n Pwyllgorau, ein haseswyr, ein hymgyngorwyr ac aelodau unrhyw banel ymgynghorol, a'n staff, ddatgan buddiannau perthnasol o dan ein côd moeseg. Mae'r côd hwn yn cydymffurfio â chod ymarfer Swyddfa'r Cabinet ar gyfer aelodau Byrddau cyrff cyhoeddus. Mae buddiannau sydd wedi'u datgan gan aelodau Bwrdd wedi'u cyhoeddi ar ein gwefan. Mae manylion y cyfryw fuddiannau ar gyfer yr holl aelodau pwyllgor sy'n gwneud penderfyniadau ar gael trwy ysgrifennu at y Pennaeth Llywodraethu.

Os yw'r Bwrdd neu bwyllgor yn ystyried unrhyw faterion y gellir tybio'n rhesymol eu bod yn achosi gwrthdaro buddiannau, yn bennaf o ran penderfyniadau ar grantiau i fudiadau ond hefyd unrhyw berthnasoedd masnachol, mae cadeirydd y cyfarfod yn sicrhau o'r cychwyn cyntaf bod y datgeliad yn cael ei wneud a bod yr aelod yn gadael pan drafodir yr eitem berthnasol.

Mae'r tabl a ganlyn yn rhoi manylion y dyfarniadau a wnaed i fudiadau y mae aelodau'r Bwrdd neu bwyllgorau gwlad wedi datgan buddiant ynddynt o fewn y flwyddyn ariannol bresennol neu pan ddatgelir buddiannau eraill o ran mudiadau a ariannwyd.

Enw	Enw'r mudiad	Natur y berthynas
Aaliya Seyal	Parent Network Scotland	Hwy
	Scottish Refugee Council	Hwy
	Airdrie CAB	Hwy
	Prifysgol Glasgow	Plant
	Legal Services Agency	Hwy
Adrian Webb	Ysgol Fusnes Caerdydd	Hwy
	RSPB	Hwy
	Prifysgol De Cymru	Hwy
Cara Cash-Marley	Groundwork Northern Ireland	Hwy
	Centre for Health and Wellbeing	Hwy
	Nexus NI	Hwy
	CO3	Hwy
Charlotte Moar	Comic Relief	Hwy
Danielle Palmour	MySight York	Hwy
Emma Boggis	Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol	Mam
Eileen Mullan	Age Northern Ireland	Hwy
Elizabeth Passey	Prifysgol Glasgow	Hwy
	Coleg y Mynydd Du	Hwy
Fadhili Maghiya	Sub-Saharan Advisory Panel	Hwy
	Amgueddfa Genedlaethol Cymru	Priod/Partner
	Cymdeithas Tai Cymunedol Caerdydd	Hwy
Grant Carson	Legal Services Agency	Hwy
	Glasgow Disability Alliance	Hwy
Gwenllian Lansdown Davies	Mudiad Meithrin	Hwy
Janet Miles	Wester Ross Biosphere	Hwy
John Mothersole	Cyngor Dinas Sheffield	Hwy
	Cyngor Bwrdeistref Metropolitan Gateshead	Merch
Lindsay Graham	Dundee Bairns	Hwy
	Mayor's Fund for London	Hwy

Natur y berthynas	Dyfarniadau a wnaed yn 2021/22	Tynnu'n ôl o'r dyfarniad	Dyfarniad grant sy'n weddill ar 31 Mawrth 2022	
	Nifer	£		£
Aelod Bwrdd	1	187,976	Dd/B	140,982
Aelod Bwrdd	2	1,748,590	le	-
Cyflogai	-	-	Dd/B	43,639
Cyflogai	-	-	Dd/B	87,242
Cyflogai	1	180,000	Dd/B	120,000
Athro Gwadd	-	-	Dd/B	23,309
Cadeirydd Cymru, Ymddiriedolwr Deyrnas Unedig	-	-	Dd/B	201,617
Athro Emeritws	1	6,300	Dd/B	-
Prif Weithredwr	1	10,000	Dd/B	-
Aelod Bwrdd	1	10,000	Dd/B	-
Cyflogai cyflogedig blaenorol	1	496,619	Dd/B	571,172
Aelod tanystrifol	-	-	Dd/B	151,767
Ymddiriedolwr a Thrysorydd	-	-	Dd/B	54,122
Ymddiriedolwr	1	9,300	Dd/B	-
Aelod	-	-	Dd/B	18,904
Cadeirydd	-	-	Dd/B	913,900
Cadeirydd ac Aelod y Llys	-	-	Dd/B	87,242
Aelod Bwrdd	1	6,443	Dd/B	-
Cyfarwyddwr	1	393,614	Dd/B	-
Cyflogai	1	378,600	Dd/B	378,600
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	63,160
Aelod Bwrdd	1	180,000	Dd/B	120,000
Cysylltiedig â'r Dirprwy Brif Weithredwr	-	-	Dd/B	259,432
Prif Weithredwr	1	9,715	Dd/B	-
Cyfarwyddwr	1	4,000	Dd/B	-
Prif Weithredwr/ Cyflogai	1	1,067,698	Dd/B	1,067,698
Cyflogai	1	1,663,156	Dd/B	1,983,156
Ymddiriedolwr	1	10,000	Dd/B	-
Ymgynghorydd	1	342,000	Dd/B	228,000

Enw	Enw'r mudiad	Natur y berthynas
Maggie Jones	Womens Health Matters Leeds	Plant
	Bwrdd Cymunedol Cyngor Dinas Leeds	Hwy
	YourConsortium	Hwy
	Consortium of Voluntary Adoption Agencies	Hwy
Martin Johnstone	Home-Start Glasgow South	Priod/Partner
	Cyrenians	Plant
	Penumbra	Plant
	Home Start Renfrewshire ac Inverclyde	Priod/Partner
Nick Garbutt	Beat Carnival	Hwy
	Cedar Foundation	Hwy
	CO3	Hwy
Nicola Russell-Brooks	Age Cymru Bae Abertawe	Hwy
	Frame Sir Benfro Cyf	Hwy
	Comic Relief	Hwy
	Milford Youth Matters	Hwy
Perdita Fraser	Ashoka UK	Hwy
Ruth Marchington	Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol	Hwy
Rachael Robathan	Cyngor Dinas Westminster	Hwy
Sian Callaghan	Cymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar	Priod/Partner
	Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol	Hwy
Sandra McNamee	NSPCC	Hwy
	Belfast and Lisburn Women's Aid	Hwy
Simone Lowthe-Thomas	Asiantaeth Ynni Hafren Gwy Cyf	Hwy
Tony Burton	Campaign to Protect Rural England	Hwy
	Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol	Hwy
	Renaisi Limited	Hwy
	The Conservation Volunteers	Hwy
Tony Doherty	Bogside & Brandywell Initiative/ Healthy LivingCtr Alliance Ltd	Hwy
	Rural Health Partnership	Hwy
Tarn Lamb	Safer Stronger Consortium	Hwy
Trystan Pritchard	Hosbis Dewi Sant	Hwy
	Prifysgol Bangor	Priod/Partner

Natur y berthynas	Dyfarniadau a wnaed yn 2021/22	Tynnu'n ôl o'r dyfarniad	Dyfarniad grant sy'n weddill ar 31 Mawrth 2022	
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	197,579
Aelod	-	-	Dd/B	1,763,642
Cyswllt gyda mudiad cysylltiedig	-	-	Dd/B	1,532,495
Prif Weithredwr	-	-	Dd/B	152,983
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	195,311
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	39,515
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	40,562
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	256,939
Ymgynghorydd	1	10,000	Dd/B	-
Ymgynghorydd	1	9,280	Dd/B	-
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	151,767
Cyflogai	1	10,000	Dd/B	-
Mentor	1	10,000	Dd/B	-
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	54,122
Ymgynghorydd	1	7,220	Dd/B	73,903
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	20,000
Aelod tanysgrifiol	-	-	Dd/B	18,904
Cynghorydd/Aelod y Cabinet	1	1,071,947	Dd/B	1,071,947
Cyswllt Perthynas Agos	-	-	Dd/B	201,617
Aelod	-	-	Dd/B	18,904
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	19,660,381
Ymgynghorydd	1	157,503	Dd/B	131,253
Prif Weithredwr	-	-	Dd/B	562,325
Aelod	1	10,000	Dd/B	-
Aelod	-	-	Dd/B	18,904
Ymgynghorydd	-	-	Dd/B	572,036
Ymddiriedolwr	1	107,107	Dd/B	-
Cyfarwyddwr	1	9,300	Dd/B	-
Rhan o'r HCL Alliance	-	-	Dd/B	332,500
Cyfarwyddwr	1	9,984	Dd/B	-
Cyflogai	-	-	Dd/B	150,000
Cyflogai	-	-	Dd/B	34,151

Nodiadau: 1. Pan gaiff ei gofnodi fel ddim yn berthnasol ("Dd/B") mae'r unigolyn wedi datgan cysylltiad â'r mudiad ond ni fu'n rhan o unrhyw benderfyniad mewn perthynas â grantiau cysylltiedig.

Yr Uwch Dîm Rheoli

Prif Weithredwr

David Knott (o fis Mehefin 2021)

Prif Weithredwr Dros Dro

John Rose (o fis Ionawr 2021 i fis Mehefin 2021)

Cyfarwyddwr Lloegr

Elly de Decker (tan Awst 2021)

Cyfarwyddwr Lloegr Dros Dro

Mark Purvis (o Awst 2021)

Cyfarwyddwr Lloegr Dros Dro

Jonathan Eastwood (o Awst 2021)

Cyfarwyddwr yr Alban

Neil Ritch

Cyfarwyddwr Gogledd Iwerddon

Kate Beggs

Cyfarwyddwr Cymru

John Rose (tan fis Rhagfyr 2020. Eto o fis Mehefin 2021)

Cyfarwyddwr Cymru Dros Dro

Ruth Bates (o fis Rhagfyr 2020 i fis Mehefin 2021)

Cyfarwyddwr Technoleg a Data

Matthew Green (tan fis Medi 2021)

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol

Neil Harris

Cyfarwyddwr Cyllid

Stuart Fisher (o Ionawr 2022)

Cyfarwyddwr Cyllid Dros Dro

Harnish Hadani (o Ionawr 2021 i Ionawr 2022)

Cyfarwyddwr Ymgysylltu a Mewnwelediad

Faiza Khan MBE

Cyfarwyddwr Strategaeth Ariannu

Emma Ackerman

Ein hadroddiad tâl cydnabyddiaeth a staff

Llywodraethu

Mae gan Bwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth y Bwrdd gyfrifoldeb i:

- cytuno ar amodau a thelerau cyflogaeth y Prif Weithredwr
- penderfynu ar arfarniad perfformiad a thâl cysylltiedig y Prif Weithredwr
- pennu tâl cydnabyddiaeth cyfarwyddwyr
- cymeradwyo arfarniadau perfformiad a thâl cysylltiedig cyfarwyddwyr, a
- phenderfynu ar delerau diswyddo ar gyfer y Prif Weithredwr a'r cyfarwyddwyr.

Ar gais Cadeirydd y Pwyllgor, mae'r Prif Weithredwr, Cyfarwyddwr Pobl neu swyddogion eraill yn dod i gyfarfodydd ar gyfer eitemau penodol ar yr agenda.

Mae penderfyniadau'r Pwyllgor yn amodol ar:

- gydymffurfio â'r arweiniad tâl a gyhoeddir gan Swyddfa'r Cabinet/ Trysorlys EM sy'n berthnasol i dâl cydnabyddiaeth staff yn gyffredinol
- cymeradwyaeth gan DCMS o amodau a thelerau cyflogaeth y Prif Weithredwr
- cymeradwyaeth gan DCMS o unrhyw daliadau terfynu i'r Prif Weithredwr.

Polisi tâl cydnabyddiaeth cyfarwyddwyr gweithredol

Mae ein polisi yn cynnig tâl cydnabyddiaeth sy'n galluogi'r Gronfa i ddenu, cadw a symblu unigolion hynod alluog sydd â'r sgiliau a'r galluedd i arwain a rheoli'r mudiad. Wrth wneud hyn, mae'r polisi'n ceisio darparu tâl cydnabyddiaeth teg ar gyfer cyfraniadau a chyfrifoldeb unigol, gan ddarparu elfen o dal ar sail perfformiad.

Mae Cyfarwyddwyr, gan gynnwys y Prif Weithredwr, yn derbyn cyflog sylfaenol a thâl ar sail perfformiad. Mae'r amodau a thelerau cyflogaeth eraill yr un â chyflogion eraill y Gronfa. Mae ganddynt hawl i fod yn aelodau o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Mae'r holl gyfarwyddwyr ar gcontractau parhaol (ac eithrio pan fônt yn destun trefniadau dros dro neu interim) yn amodol ar dri mis o rybudd. Telir unrhyw daliadau terfynu yn unol â chynllun iawndal y gwasanaeth sifil.

Pennir unrhyw gynnydd yng nghyflog y Prif Weithredwr gan y Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth; ar gyfer 2021/22 doedd dim cynnydd (2020/21 0.81%). Cymeradwyir unrhyw gynnydd blynyddol yng nghyflogau'r Cyfarwyddwyr eraill gan y Prif Weithredwr, gan adlewyrchu canlyniad dyfarniad tâl y staff yn gyffredinol.

Mae gan y Prif Weithredwr hawl i daliad ar sail perfformiad gwerth hyd

at 12% o'i chyflog sylfaenol. Mae gan y Cyfarwyddwyr eraill hawl i daliad gwerth hyd at 8% o'u cyflog sylfaenol. Mae taliadau ar sail perfformiad yn anghyfunedig (hynny yw, nid ydynt yn cael eu hychwanegu at y cyflog sylfaenol, ac mae'n rhaid eu hennill eto bob blwyddyn). Nid ydynt wedi'u cynnwys mewn tâl pensiynadwy.

Nid oes unrhyw un o'r cyfarwyddwyr yn derbyn unrhyw fuddiannau trethadwy mewn da. Ad-delir treuliau a geir fel rhan o'u dyletswyddau i gyfarwyddwyr ar yr yn sail â holl gyflogaion eraill y Gronfa.

Bu dau aelod o'r Uwch Dîm Rheoli adael yn ystod y flwyddyn.

Mae manylion cyflog sylfaenol, taliadau ar sail perfformiad a buddiannau pensiwn cyfarwyddwyr wedi'u hamlinellu yn y tabl ar dudalennau 116 i 121. Gellir dod o hyd i fanylion eu treuliau ar y wefan: tnlcommunityfund.org.uk/about/our-people/senior-management-team

Swyddogion sydd â chyfrifoldeb ariannol sylweddol

Penododd y Gronfa 26 o aelodau Bwrdd neu aelodau o'r Uwch Dîm Rheoli yn ystod y flwyddyn y pennwyd bod ganddynt gyfrifoldeb ariannol sylweddol. Talwyd am yr holl benodiadau hyn trwy gyflogres y Gronfa.

Lluosrifau tâl (gwybodaeth wedi'i harchwilio)

Mae'n ofynnol i ni ddatgelu'r berthynas rhwng tâl cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr â'r tâl uchaf (sef y Prif Weithredwr) a thâl cydnabyddiaeth canolrif cyflogaion y Gronfa.

Mae'r cyfanswm tâl cydnabyddiaeth yn cynnwys cyflog, tâl ar sail perfformiad A buddiannau mewn da; Mae'n eithrio taliadau terfynu. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr a gwerth trosglwyddo cyfwerth ag arian pensiynau.

Band cyfanswm cyflog plws dyfarniad perfformiad y cyfarwyddwr â'r tâl mwyaf, sef y Prif Weithredwr, eleni oedd £145,000 i £150,000 (2020/21 £160,000 i £165,000), cyflog canolrif cyflogaion y Gronfa oedd £29,495 (2020/21 £28,937). Yn 2021/22, mae'r gymhareb rhwng y tâl mwyaf a'r canolrif wedi newid i 5.0:1 (2020/21 5.6:1). Mae hyn oherwydd gostyngiad yn nhâl y Prif Weithredwr. Yn 2021/22, doedd dim (2020/21 dim) cyflogaion a dderbyniodd tâl cydnabyddiaeth sy'n fwy na'r cyfarwyddwr â'r tâl uchaf. Mae'r ystod tâl cydnabyddiaeth yn amrywio o'r ystod £15,000 - £20,000 i'r ystod £145,000 - £150,000.

Yn 2021/22, 25ain canradd cyflog gweithwyr y Gronfa oedd £25,533. Y 75ain canradd oedd £36,500. Cymhareb y cyfarwyddwr sy'n cael y cyflog uchaf i'r 25ain canradd yw 5.8:1. Cymhareb y cyfarwyddwr sy'n cael y cyflog uchaf i'r 75ain canradd yw 4.0:1. Nid oes cymariaethau ar gael ar gyfer y 25ain a'r 75ain canradd ym mlwyddyn gyntaf gweithredu'r datgeliad hwn.

Staff

Dangosir manylion nifer y staff, eu cyfansoddiad ac unrhyw becynnau ymadael yn nodyn 7 y datganiadau ariannol.

Absenoldeb salwch staff

Rydym yn ymroddedig i iechyd a lles ein staff. Mae gan y Gronfa bolisi absenoldeb salwch staff cynhwysfawr ac mae'n gweithredu gweithgareddau lles a arweinir gan gyflogaion hefyd. Yn ystod 2021/22, y nifer cyfartalog o ddiwrnodau absenoldeb salwch oedd 6.0 diwrnod fesul cyflogai (5.3 diwrnod yn 2020/21).

Cyfranogiad cyflogaion

Mae gan y Gronfa berthynas adeiladol gyda'n hundebau cydnabyddedig ar y cyd, Prospect ac Unite, ac mae'n ceisio annog a dod o hyd i gyfleoedd cynnwys ac ymgynghori â chyflogaion. Mae'r Gronfa yn cywain barn ei staff yn rheolaidd trwy ddeialog anffurfiol a thrwy arolygon cyswllt cyflogaion blynyddol ffurfiol.

Iechyd a Diogelwch

Mae'r Gronfa yn trin ei chyfrifoldebau dros lechyd a Diogelwch ei staff, contractwyr a deiliaid grant fel mater o ddifrif. Rydym yn ceisio mabwysiadu arfer gorau wrth reoli ac adrodd ar risg. Mae newidiadau i'r ffordd yr ydym yn gweithio, gyda mwy o'n staff yn gweithio i ffwrdd o swyddfeydd penodol, wedi

achosi i ni ymdrin ag unrhyw risgiau ychwanegol a allai godi.

Penodiadau ac Ymgynghoriaeth Oddi Ar y Gyflogres

Yn ystod y flwyddyn nid yw'r Gronfa wedi penodi (2020/21 tri) unrhyw unigolion trwy gontractau oddi ar y gyflogres.

Mae'r Gronfa wedi talu costau ymgynghori o £548,284 (2020/21 £425,431) yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â darparu cyngor ac arbenigedd na fyddem yn eu caffael fel mater o drefn i gefnogi ein gweithgareddau parhaus. Ar gyfer 2021/22, mae hyn yn cynnwys gwaith ymgynghorol yn ymwneud ag adroddiad yr ymchwiliad diwylliannol; y gwaith stori effaith data; a chymorth rheoli prosiect allanol ar raglen Jiwbil Platinwm y Frenhines ac ar y system gyllid caffael-i-dalu newydd.

Ardoll Brentisiaethau

Mae'r ardoll brentisiaethau'n berthnasol i bob mudiad sydd â bil cyflogau dros £3 miliwn. Mae cyfraniadau at y cyfrif ardoll brentisiaethau'n 0.5% o'r cyfanswm bil cyflogau ar ôl didynnu lwfans £15,000. Mae'r llywodraeth yn cyfrannu hyd at 10% at y cyfrif mewn perthynas â symiau sy'n gysylltiedig â Lloegr. Gall cyflogwyr ddefnyddio'r cyfrif i dalu am weithgareddau hyfforddiant cymwys. Mae trefniadau prentisiaeth mewn perthynas â Chymru, Yr Alban a Gogledd Iwerddon heb eu newid.

Mae'r Gronfa wedi gwneud cyfanswm cyfraniad o £122,036 (2020/21 £120,944)

at y cynllun yn ystod y flwyddyn ac yn unol ag arweiniad cyfrifyddu'r llywodraeth mae wedi dileu hwn fel cost staff o dan drethi.

Mae'r Gronfa wedi hawlio cyfanswm o £39,201 (2020/21 £95,183) yn ôl mewn costau hyfforddi gan ddarparwyr priodol. Dangosir y costau hyn fel arfer fel costau hyfforddi mewn costau gweithredu gyda mantais tynnu i lawr o'r cyfrif ardoll brentisiaethau wedi'i ddangos mewn incwm fel grant gan y llywodraeth.

Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau

Mae'n ofynnol i'r Gronfa adrodd ar ei pherfformiad i'r llywodraeth o dan y rheoliadau Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau. Mae manylion llawn ar gael ar borth bwlch cyflog rhwng y rhywiau gov. uk ac fe'u cyhoeddir ar ein gwefan. Ar draws y Gronfa'n gyffredinol, rydym yn adrodd am fwllch cyflog rhwng y rhywiau

o 2.0% (2020/21 2.8%) ar gyfer cyflog canolrif tra ar gyfer tâl cymedrig, y bwlch yw 4.8% (2020/21 5.3%). Rydym yn falch o'r gostyngiad yn ein bwlch cyflog ers y llynedd a byddwn yn parhau â'r gwaith cadarnhaol rydym wedi'i ddechrau i leihau'r bwlch hwn ymhellach fyth.

Bwlch Cyflog mewn perthynas ag Ethnigrwydd

Er na fod dyletswydd gyfreithiol arnom i adrodd ein bwlch cyflog mewn perthynas ag ethnigrwydd, rydym wedi gwneud y penderfyniad i gyhoeddi ein canlyniadau ochr yn ochr â'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau. Ar draws y Gronfa'n gyffredinol, rydym yn adrodd am fwllch cyflog mewn perthynas ag ethnigrwydd o 0.7% (2020/21 0.9%) ar gyfer cyflog canolrif tra ar gyfer tâl cymedrig, y bwlch yw 2.1% (2020/21 minws 1.8%). Mae'r niferoedd hyn yn parhau i fod yn gadarnhaol, gan ddangos bron dim gwahaniaeth rhwng cyflog ar draws yr holl gydweithwyr.

Amser Hwyluso Undebau Llafur

Nifer y cyflogeion a oedd yn swyddogion perthnasol yr undeb yn ystod y flwyddyn ariannol	4
Nifer y cyflogeion cyfwerth ac amser llawn	2.1
Canran yr amser sy'n cael ei dreulio ar amser hwyluso gan swyddogion perthnasol yr undeb:	
0%	-
1-50%	2
51-99%	2
100%	-
Cyfanswm cost yr amser hwyluso	£113,954
Cyfanswm cost y bil cyflogau	£35,939,990
Canran y bil cyflogau sy'n cael ei threulio ar amser hwyluso	0.3%
Oriau a dreulir ar weithgareddau undeb llafur â thâl	180
Oriau a dreulir ar amser hwyluso â thâl	4,016
Canran	4.5%

Ad-daliadau swyddogion gweithredol – un cyfanswm ar gyfer

	Cyflog 2021/22	Taliadau ar sail perfformiad 2021/22	Gwerth buddiannau pensiwn 2021/22
	£'000	£'000	£'000
David Knott (Prif Weithredwr) o 7 Mehefin 2021	105-110 (cyfwerth ac amser llawn 140-145)	-	103
John Rose (Prif Weithredwr Dros Dro) o 1 Ionawr 2021 tan 6 Mehefin 2021. (Cyfarwyddwr Cymru) tan 31 Rhagfyr 2020 ac eto o 7 Mehefin 2021.	90-95	0-5	24
Emma Ackerman (Cyfarwyddwr Strategaeth Ariannu) o 1 Hydref 2020	75-80	0-5	29
Ruth Bates (Cyfarwyddwr Cymru Dros Dro) o 1 Rhagfyr 2020 tan 6 Mehefin 2021	10-15 (cyfwerth ac amser llawn 65-70)	0-5	(5)
Kate Beggs (Cyfarwyddwr Gogledd Iwerddon)	75-80	0-5	21
Elly de Decker (Cyfarwyddwr Lloegr) tan 1 Medi 2021	35-40 (cyfwerth ac amser llawn 90-95)	0-5	14
Mark Purvis (Cyd-gyfarwyddwr Lloegr Dros Dro) o 2 Awst 2021	70-75	0-5	0

ad-daliadau (gwybodaeth archwiliedig)

Cyfanswm ffigur tâl cydnabyddiaeth unigol 2021/22	Cyflog 2020/21	Taliadau ar sail perfformiad 2020/21	Gwerth buddiannau pensiwn 2020/21	Cyfanswm ffigur tâl cydnabyddiaeth unigol 2020/21
£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
205-210	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
120-125	90-95	5-10	40	135-140
100-105	35-40 (cyfwerth ac amser llawn 75-80)	0-5	-	35-40
5-10	20-25 (cyfwerth ac amser llawn 65-70)	0-5	19	40-45
100-105	75-80	0-5	33	115-120
55-60	85-90	0-5	34	120-125
70-75	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B

	Cyflog 2021/22	Taliadau ar sail perfformiad 2021/22	Gwerth buddiannau pensiwn 2021/22		Cyfanswm ffigur tâl cydnabyddiaeth unigol 2021/22	Cyflog 2020/21	Taliadau ar sail perfformiad 2020/21	Gwerth buddiannau pensiwn 2020/21	Cyfanswm ffigur tâl cydnabyddiaeth unigol 2020/21
	£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Jonathan Eastwood (Cyfarwyddwr Lloegr Dros Dro) o 2 Awst 2021	70-75	0-5	0		70-75	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
Stuart Fisher (Cyfarwyddwr Cyllid) o 17 Ionawr 2022	20-25 (cyfwerth ac amser llawn 95-100)	Dd/B	8		25-30	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
Harnish Hadani (Cyfarwyddwr Cyllid Dros Dro) o 6 Ionawr 2021 i 31 Ionawr 2022)	100-105	0-5	39		140-145	20-25 (cyfwerth ac amser llawn 95-100)	0-5	9	30-35
Matthew Green (Cyfarwyddwr Technoleg a Data) tan 15 Medi 2021	45-50 (cyfwerth ac amser llawn 85-90)	0-5	(66)		(10)-(15)	80-85	5-10	39	120-125
Neil Harris (Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol)	90-95	0-5	35		125-130	90-95	0-5	35	125-130
Faiza Khan (Cyfarwyddwr Ymgysylltu a Mewnwelediad)	80-85	0-5	0		85-90	80-85	0-5	33	115-120
Neil Ritch (Cyfarwyddwr yr Alban)	75-80	0-5	19		95-100	75-80	0-5	37	110-115

Tâl cydnabyddiaeth Gweithredwyr – Pensiynau (gwybodaeth wedi'i harchwilio)

	Pensiwn cronus ar oedran pensiynadwy ar 31/03/22 a chyfandaliad cysylltiedig	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad ar oedran pensiwn	Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (GETV) ar 31/03/22	Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (GETV) ar 31/03/21	Cynnydd gwirioneddol mewn GETV
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
David Knott (Prif Weithredwr) o 7 Mehefin 2021	25-30	5-7.5	319	251	57
John Rose (Prif Weithredwr Dros Dro) o 1 Ionawr 2021 tan 6 Mehefin 2021. (Cyfarwyddwr Cymru) tan 31 Rhagfyr 2020 ac eto o 7 Mehefin 2021.	30-35	0-2.5	499	460	11
Emma Ackerman (Cyfarwyddwr Strategaeth Ariannu) o 1 Hydref 2020	5-10	0-2.5	84	62	15
Ruth Bates (Cyfarwyddwr Cymru Dros Dro) o 1 Rhagfyr 2020 tan 6 Mehefin 2021	5-10	0-2.5	69	68	(7)
Kate Beggs (Cyfarwyddwr Gogledd Iwerddon)	20-25 plws cyfandaliad o 35-40	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	338	310	7
Elly de Decker (Cyfarwyddwr Lloegr) tan 1 Medi 2021	5-10	0-2.5	107	95	7
Mark Purvis (Cyd-gyfarwyddwr Lloegr Dros Dro) o 2 Awst 2021	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
Jonathan Eastwood (Cyd-gyfarwyddwr Lloegr Dros Dro) o 2 Awst 2021	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
Stuart Fisher (Cyfarwyddwr Cyllid) o 17 Ionawr 2022	0-5	0-2.5	5	0	3
Harnish Hadani (Cyfarwyddwr Cyllid Dros Dro) o 6 Ionawr 2021 i 31 Ionawr 2022)	0-5	0-2.5	42	8	27
Matthew Green (Cyfarwyddwr Technoleg a Data) tan 15 Medi 2021	10-15	0	135	170	(37)
Neil Harris (Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol)	5-10	0-2.5	90	64	18
Faiza Khan (Cyfarwyddwr Ymgysylltu a Mewnwelediad)	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B	Dd/B
Neil Ritch (Cyfarwyddwr yr Alban)	25-30 plws cyfandaliad o 45-50	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	439	408	6

Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV)

Gwerth trosglwyddo cyfwerth ag arian (CETV) yw gwerth wedi'i gyfalafu buddiannau'r cynllun pensiwn fel yr aseswyd gan actiwari sydd wedi'i gronni gan aelod ar bwynt penodol mewn amser. Mae'r buddion a brisiwyd yw buddiannau cronus yr aelod a phensiwn unrhyw briod dilynol a delir o'r cynllun. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddiannau y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i'w cyfanswm aelodaeth o'r cynllun, nid dim ond eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae'r datgeliad yn berthnasol iddi. Mae'r ffigurau hefyd yn cynnwys gwerth unrhyw bensiwn mewn cynllun neu drefniad arall y mae'r aelod wedi'i drosglwyddo i'r trefniadau pensiwn Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddiant pensiwn ychwanegol y mae'r aelod wedi'i gronni o ganlyniad iddynt brynu buddiannau pensiwn ychwanegol y maent wedi talu amdanynt eu hunain. Mae CETV yn cael eu cyfrifo yn unol â Rheoliadau Cynlluniau pensiwn galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygiad) 2008 ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ostyngiad gwirioneddol neu bosib i fudd-daliadau o ganlyniad i Dreth Lwfans Gydol Oes a allai fod yn ddyledus pan ystyrir buddiannau pensiwn.

Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV sy'n cael ei ariannu gan y Gronfa. Nid yw'n ystyried y cynnydd

mewn pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddiannau a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniad pensiwn arall ac yn defnyddio ffactorau prisio cyffredinol y farchnad ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Tâl Cydnabyddiaeth Aelodau Bwrdd a Phwyllgorau

Mae tâl cydnabyddiaeth aelodau Bwrdd a Phwyllgorau'r Gronfa wedi'i bennu gan Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Ddigidol, Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon.

Mae Cadeiryddion y Bwrdd Deyrnas Unedig a'r pwyllgorau gwlad yn derbyn cyflog blynyddol yn seiliedig ar nifer y diwrnodau y mae disgwyl iddynt eu hymroi i waith y Gronfa. Disgrifiwyd y rhain yn eu llythyr penodi.

Mae'r cyfansymiau a dderbyniant wedi'u dangos yn y tabl ar dudalennau 99 i 105.

Nid yw aelodau Bwrdd a phwyllgorau'n derbyn unrhyw fuddiannau trethadwy mewn da neu fuddiannau pensiwn. Ad-delir treuliau a geir fel rhan o'u dyletswyddau iddynt ar yr un sail â chyflogeion y Gronfa.

David Knott
Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

15 Gorffennaf 2022

Ein hadroddiad atebolrwydd ac archwilio seneddol

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD Y RHEOLWR A'R ARCHWILYDD CYFFREDINOL I SENEDD Y DEYRNAS UNEDIG, SENEDD YR ALBAN, SENEDD CYMRU A SENEDD GOGLEDD IWERDDON.

Barn am ddatganiadau ariannol

Ardystiaf fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol y Gronfa Loteri Fawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008.

Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys:

- Datganiad sefyllfa ariannol y Gronfa Loteri Fawr ar 31 Mawrth 2022;
- Datganiad incwm cynhwysfawr, Datganiad llif arian a Datganiad newidiadau mewn ecwiti ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- 'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisiau cyfrifyddu perthnasol.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU.

Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn darparu barn wir a theg am gyflwr materion y Gronfa Loteri Fawr ar 31 Mawrth 2022 ac o'i gwaged cyn treth ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- mae'r datganiadau ariannol wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol

â Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993, Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008 a chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd Gwladol a gyhoeddir oddi tanynt.

Barn am Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol mae'r incwm a gwariant a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso yn unol â bwriad Senedd y DU ac mae'r trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Sail dros y farn

Cynhaliiais fy archwiliad yn unol â'r Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (ISA) (Deyrnas Unedig) a Nodyn Arfer 10 Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol fy nhystysgrif.

Mae'r safonau hynny'n mynnu fy mod i a fy staff yn cydymffurfio â Safonau Moesegol 2019 diwygiedig y Cyngor Adrodd Ariannol. Rwyf hefyd wedi dewis cymhwyso'r safonau moesegol sy'n berthnasol i endidau rhestredig. Rwy'n annibynnol oddi wrth y Gronfa Loteri

Fawr yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm archwiliad a'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig. Mae fy staff a minnau wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn.

Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail dros fy marn.

Casgliadau yn ymwneud â'r busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, deuthum i'r casgliad bod defnydd Cronfa'r Loteri Fawr o sail cyfrif busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu'r Gronfa Loteri Fawr i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol y dystysgrif hon.

Mabwysiadir sail busnes gweithredol cyfrifyddu Cronfa'r Loteri Fawr wrth ystyried y gofynion a nodir yn Llawlyfr Adrodd Llywodraeth y Trysorlys EM, sy'n ei gwneud yn ofynnol i endidau fabwysiadu sail cyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol lle roedd yn rhagweld y byddai'r gwasanaethau y maent yn eu darparu yn parhau i'r dyfodol.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys gwybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol, ond nid yw'n cynnwys y datganiadau ariannol na'm

tystysgrif ac adroddiad archwilydd. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am wybodaeth arall.

Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a gan eithrio i'r graddau y nodir yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arnynt.

Mewn perthynas â fy archwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried p'un a yw'r wybodaeth arall yn faterol anghyson â'r datganiadau ariannol neu fy ngwybodaeth y daethpwyd o hyd iddi yn yr archwiliad neu sydd fel arall i'w gweld fel cael ei chamddatgan yn faterol.

Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os dof i'r casgliad, yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, bod camddatgan materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ar hyn o beth.

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sydd i'w harchwilio wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd Gwladol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008.

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a gyflawnwyd yn ystod yr archwiliad:

- mae'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sydd i'w harchwilio wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd

Gwladol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008; a

mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Atebolrwydd ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r gofynion cyfreithiol perthnasol

Materion yr adroddaf arnynt trwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth o'r Gronfa Loteri Fawr a'i hamgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi adnabod unrhyw gamddatgan materol yn yr Adroddiad Perfformiad neu'r Adroddiad Atebolrwydd.

Nid oes gennyf unrhyw beth i adrodd amdano mewn perthynas â'r materion canlynol yr adroddaf amdanynt i chi os, yn fy marn i:

- os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen ar gyfer fy archwiliad; neu
- nad yw cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw gan [insert name of audited entity] neu ddychweliadau sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn gan ganghennau nas ymwelwyd â hwy gan fy staff; neu
- os nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sydd i'w harchwilio'n cyfateb i'r cofnodion cyfrifo a'r dychweliadau; neu
- nid yw rhai datgeliadau o daliadau a nodir gan Lawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth Trysorlys EM wedi'u gwneud neu nid yw rhannau o'r Adroddiad Tâl a Staff sydd i'w harchwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- os nad yw'r Datganiad Llywodraethu'n adlewyrchu cydymffurfiaid â chanllawiau Trysorlys EM.

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer y datganiadau ariannol

Fel yr esbonir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol am:

- gynnal cofnodion cyfrifyddu dilys;
- paratoi'r datganiadau ariannol ac Adroddiad Blynyddol yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi trosolwg gwir a theg;
- cadarnhau bod yr Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol cyfan yn deg, yn gytbwys ac yn ddealladwy;
- rheolaethau mewnol fel y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn pennu sy'n angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiad ariannol i fod yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall; a
- asesu gallu Cronfa'r Loteri Fawr i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail busnes gweithredol cyfrifyddu oni bai bod y Swyddog Cyfrifyddu yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan y Gronfa Loteri Fawr yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993. a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008.

Fy amcanion yw sicrhau sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi dystysgrif sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag

ISA (y Deyrnas Unedig) bob amser yn datgelu camddatgan materol pan fydd yn bodoli. Gall camddatgan ddeillio o dwyll neu wall ac ystyrir ei fod yn faterol os, yn unigol neu ar y cyd, gellir disgwyl yn rhesymol eu bod yn dylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

I ba raddau yr ystyriwyd bod yr archwiliad yn gallu canfod diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau gan gynnwys twyll

Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio â deddfau a rheoleiddio, gan gynnwys twyll. Manylir isod i ba raddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll.

Nodi ac asesu risgiau posibl yn ymwneud â diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll

Wrth nodi ac asesu risgiau camddatganiad sylweddol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll, ystyriom y canlynol:

- natur y sector, yr amgylchedd rheoli a pherfformiad gweithredol gan gynnwys dyluniad polisiâu cyfrifyddu a dangosyddion perfformiad allweddol y Gronfa Loteri Fawr.
- Ymchwilio i reolwyr, pennaeth archwilio mewnol y Gronfa Loteri Fawr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisiâu a gweithdrefnau'r Gronfa Loteri Fawr sy'n ymwneud â:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;

- canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheus neu honedig; a
- y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau gan gynnwys rheolaethau'r Gronfa Loteri Fawr sy'n ymwneud â Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 a Rheoli Arian Cyhoeddus.

- trafod ymhlith y tîm ymgysylltu ynghylch sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll.

O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, ystyriais y cyfleoedd a'r cymhellion a all fodoli o fewn y Gronfa Loteri Fawr ar gyfer twyll a nodais y potensial mwyaf ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: postio cyfnodolion anarferol, trafodion cymhleth a thuedd mewn amcangyfrifon cyfrifyddu. Yn gyffredin â phob archwiliad o dan ISAs (DU), mae hefyd yn ofynnol i mi gyflawni gweithdrefnau penodol i ymateb i'r risg y bydd rheolwyr yn diystyru rheolaethau.

Rwyf hefyd wedi ennill dealltwriaeth o fframwaith awdurdod y Gronfa Loteri Fawr yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau'r Gronfa Loteri Fawr. Roedd y deddfau a'r rheoliadau allweddol a ystyriais yn y cyd-destun hwn yn cynnwys Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 a Chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd Gwladol a wnaed o dan y Ddeddf honno

a Rheoli Arian Cyhoeddus, rheoliadau cyflogaeth a deddfwriaeth treth.

Yn ogystal, ystyriais y risg y bydd y rheolwyr yn ceisio camddosbarthu gwariant gweinyddol fel gwariant rhaglen er mwyn cyrraedd targed dangosydd perfformiad allweddol sy'n rhan o gytundeb rheoli presennol y Gronfa Loteri Fawr gyda'r Adran dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ac sydd wedi'i gynnwys fel nodyn i'r datganiadau ariannol.

Ymateb archwilio i risg a nodwyd

O ganlyniad i gyflawni'r uchod, roedd y gweithdrefnau a roddais ar waith i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu datgeliadau'r datganiadau ariannol a phrofi dogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â darpariaethau'r chyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol a ddisgrifir uchod fel rhai sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol;
- ymholi'r rheolwyr, y Pwyllgor Archwilio a chwnsler cyfreithiol mewnol ynghylch ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen ac adolygu cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Bwrdd ac adroddiadau archwilio mewnol;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy reolwyr yn diystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i waith arferol y busnes;
- profi cywirdeb y dosbarthiad gwariant fel gweinyddiaeth neu raglen; a
- profi sampl o wariant uniongyrchol i gefnogi rhaglen i lefel uwch neu risg

i sicrhau bod cymeradwyaeth briodol wedi'i rhoi i gefnogi'r dosbarthiad.

Hefyd, mi wnes i gyfleu deddfau a rheoliadau perthnasol a risgiau twyll posib i holl aelodau'r tîm ymgysylltu a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Mae disgrifiad pellach o fy nghyfrifoldebau dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o fy nhystysgrif.

Cyfrifoldebau eraill archwilwyr

Mae'n ofynnol i mi ddod o hyd i ddigon o dystiolaeth i roi sicrhad rhesymol bod yr incwm a gwariant yr adroddir amdanynt yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso i'r dibenion yn unol â bwriad Senedd y Deyrnas Unedig a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sydd â gofal llywodraethu mewn perthynas â, ymysg pethau eraill cwmpas ac amseru cynlluniedig yr archwiliad a chanfyddiadau arwyddocaol yr archwiliad, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw arsylwadau ynglŷn â'r datganiadau ariannol hyn.

Gareth Davies

18 Gorffennaf 2022

Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol
Y Swyddfa Archwilio Genedlaethol
157-197 Buckingham Palace Road
Victoria
Llundain
SW1W 9SP

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Incwm			
Incwm Loteri			
Enillion gan y Loteri Genedlaethol	13	723,100	725,510
Incwm Buddsoddi o Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol	13	1,024	424
Llog banc a llog arall a dderbynnir	2	-	41
Adennill grantiau	2	2,866	1,995
		726,990	727,970
Incwm arian cyfrifon segur			
Derbyniwyd/Derbyniadwy o Reclaim Fund Ltd	35a	54,008	90,281
Llog banc derbyniadwy	35a	7	136
Adennill grantiau	35a	31	33
		54,046	90,450
Incwm Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws			
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DCMS	30	-	199,417
Adennill grantiau		862	-
		862	199,417
Incwm Cronfa Elusennau COVID-19			
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DfC	32	-	9,215
Incwm Cronfa Local Connections			
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DCMS	31	-	2,000
Adennill grantiau		8	5
		8	2,005
Incwm Cronfa Living Places and Spaces			
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan Dfl	33	791	-
Incwm Cronfa Caru'n Cynefin			
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan IKEA	34	500	-
Incwm arall			
	2	3,851	6,367
		787,048	1,035,424

Gwariant**Gwariant ar raglenni'r Loteri Genedlaethol**

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwariant ar grantiau	3	595,404	513,820
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	3	(3,181)	(4,670)
Gwariant uniongyrchol i gefnogi rhaglenni	4	4,925	8,131
		597,148	517,281

Gwariant ar y rhaglen arian cyfrifon segur

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Trosglwyddiadau/trosglwyddadwy i ddosbarthwyr penodol	35a	352	30,410
Gwariant ar grantiau	35a	13,450	5,940
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	35a	(24)	(18)
		13,778	36,332

Gwariant ar raglenni Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwariant ar grantiau	30	(22)	188,423
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	30	(281)	160
Ad-dalwyd i DCMS	30	1,281	-
		978	188,583

Gwariant ar raglenni Cronfa Elusennau COVID-19

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwariant ar grantiau	32	-	8,847
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	32	-	(20)
		-	8,827

Gwariant ar raglenni Cronfa Local Connections

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwariant ar grantiau	31	-	1,828
Ad-dalwyd i DCMS	31	22	-
		22	1,828

Gwariant ar raglenni Cronfa Living Places and Spaces

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwariant ar grantiau	33	737	-
Gwariant ar raglenni Cronfa Caru'n Cynefin			
Gwariant ar grantiau	34	500	-

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Costau gweithredu			
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri	5	48,594	42,357
Costau gweithredu a ailgodir	5	2,004	3,159
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur	5	592	346
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws	5	826	9,266
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian Cronfa Local Connections	5	89	71
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian Cronfa Elusennau COVID-19	5	-	388
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian Cronfa Living People and Spaces		41	-
		52,146	55,587
Ailstrwythuro a buddsoddiad	8	(1,621)	2,335
Cyfanswm gwariant		663,688	810,773
Gwarged cyn treth		123,360	224,651
Treth	9	-	(8)
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr		123,360	224,643

Mae'r holl incwm a gwariant yn berthnasol i weithgareddau parhaus.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 135 i 188 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Mae canlyniadau'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 wedi'u hailddatgan fel y nodir yn Nodyn 28.

Datganiad sefyllfa ariannol

	Nodyn	Ar 31 Mawrth 2022 £000	Wedi'i ailddatgan ar 31 Mawrth 2021 £000	Wedi'i ailddatgan ar 1 Ebrill 2020 £000
Asedau anghyfredol				
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	10	1,003	2,200	3,473
Asedau anniriaethol	11	134	249	368
Asedau hawl i ddefnyddio	20	5,088	6,976	11,676
		6,225	9,425	15,517
Asedau cyfredol				
Masnach ac arian arall a dderbynnir	12	41,858	155,319	124,847
Arian yn y banc ac mewn llaw		163,313	81,512	79,951
Balans buddsoddi yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol	13	398,650	263,583	302,735
		603,821	500,414	507,533
Cyfanswm asedau		610,046	509,839	523,050
Rhwymedigaethau cyfredol				
Masnach ac arian arall a delir	14	(470,465)	(511,824)	(565,706)
Rhwymedigaethau prydles	20	(1,348)	(1,343)	(4,710)
Cyfanswm asedau llai ymrwymiaid net cyfredol		138,233	(3,328)	(47,366)
Rhwymedigaethau anghyfredol				
Masnach ac arian arall a delir	14	(447,339)	(426,721)	(555,414)
Rhwymedigaethau prydles	20	(3,850)	(4,995)	(6,636)
Darpariaethau	15	(1,027)	(2,299)	(52,570)
Asedau llai rhwymedigaethau		(313,983)	(437,343)	(661,986)
Cynrychiolwyd gan:				
Arian wrth gefn y Loteri		(416,713)	(501,429)	(670,627)
Arian cyfrifon segur wrth gefn		102,088	62,412	8,641
Arian Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws wrth gefn		626	1,568	-
Arian Cronfa Local Connections wrth gefn		3	106	-
Arian Cronfa Living Places and Spaces wrth gefn		13	-	-
		(313,983)	(437,343)	(661,986)

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Gronfa Loteri Fawr ar 15 Gorffennaf 2022.

David Knott Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Blondel Cluff Cadeirydd

Mae'r nodiadau ar dudalennau 135 i 188 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Mae canlyniadau'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 wedi'u hailddatgan fel y nodir yn Nodyn 28

Datganiad newidiadau mewn ecwiti

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022		Cronfa Gymorth Cymunedol Y Coronafeirws	Cronfa Local Connections	Cronfa Living Places and Spaces	Cyfanswm
	Cyfrifon Loteri	Cyfrifon Segur				
	£000	£000				
Sefyllfa warged gychwynnol wedi'i hailddatgan	(501,429)	62,412	1,568	106	-	(437,343)
Trosglwyddwyd o'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr	84,716	39,676	(942)	(103)	13	123,360
Sefyllfa warged derfynol	(416,713)	102,088	626	3	13	(313,983)

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan		Cronfa Gymorth Cymunedol Y Coronafeirws	Cronfa Local Connections	Cronfa Living Places and Spaces	Cyfanswm
	Cyfrifon Loteri	Cyfrifon Segur				
	£000	£000				
Sefyllfa warged gychwynnol wedi'i hailddatgan	(670,627)	8,641	-	-	-	(661,986)
Trosglwyddwyd o'r Datganiad Incwm Net Cynhwysfawr	169,198	53,771	1,568	106	-	224,643
Sefyllfa warged derfynol wedi'i hailddatgan	(501,429)	62,412	1,568	106	-	(437,343)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 135 i 188 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Mae canlyniadau'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 wedi'u hailddatgan fel y nodir yn Nodyn 28.

Datganiad llif arian

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Gwarged ar gyfer y cyfnod	123,360	224,643
Gwaredu asedau anghyfredol (nodyn 10 ac 11)	-	-
Dibrisiant eiddo, peiriannau a chyfarpar ac amortiddiad asedau anniriaethol (nodyn 10 ac 11)	1,431	1,669
Dibrisiant asedau prydles hawl-i-ddefnydd (nodyn 20)	2,078	3,552
Treuliau llog (nodyn 20)	125	198
Gwaged wedi'i addasu ar gyfer trafodion anariannol	126,994	230,062
Gostyngiad/(Cynnydd) mewn masnachu ac arian arall a dderbynnir (nodyn 12)	113,461	(30,472)
Cynnydd/(Gostyngiad) yn y balans NLDF (nodyn 13)	(135,067)	39,152
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn masnachu ac arian arall a dderbynnir (nodyn 14)	(20,741)	(193,460)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn darpariaethau (nodyn 15)	(1,212)	(39,386)
Trosglwyddo i ased prydles hawl-ddefnydd o ddi-rent (nodyn 20)	-	230
Mewnlif arian net o weithgareddau gweithredu	83,375	6,126
Llif arian o weithgareddau buddsoddi		
Ad-dalu benthyciadau a rhwymedigaethau prydlesu (nodyn 20)	(1,455)	(4,289)
Llif arian o weithgareddau buddsoddi		
Taliadau i gaffael eiddo, peiriannau a chyfarpar (nodyn 10 ac 11)	(119)	(276)
Cynnydd mewn arian	81,801	1,561
Cynnydd net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		
Balansau arian wedi'u cario ymlaen	163,313	81,512
Llai balansau arian wedi'u cario ymlaen	(81,512)	(79,951)
Cynnydd mewn arian	81,801	1,561

Mae'r nodiadau ar dudalennau 135 i 188 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Mae canlyniadau'r flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021 wedi'u hailddatgan fel y nodir yn Nodyn 28

Nodiadau i'r cyfrifon

1. Datganiad o bolisiau cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (FReM) 2021/22 a gyhoeddir gan Drysorlys EM a'r Cyfarwyddiadau Cyfrifon a gyhoeddir gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn unol ag Adran 36A (2) Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 (fel y'i diwygir gan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol 1998 a 2006) a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008 (fel y'i diwygir gan Ddeddf Asedau Segur 2022). Mae'r polisiau cyfrifyddu sydd wedi'u cynnwys yn FReM yn cymhwyso Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel y'u haddaswyd neu ddehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Pan fydd FReM yn caniatáu dewis polisi cyfrifyddu, dewisir y polisi cyfrifyddu y bernir ei fod yn fwyaf priodol i amgylchiadau penodol y Gronfa at ddiben darparu barn wir a theg. Disgrifir y polisiau penodol a fabwysiedir gan y Gronfa ar gyfer 2021/22 isod. Maent wedi eu cymhwyso'n gyson wrth ymdrin ag eitemau yr ystyrir eu bod yn faterol i'r cyfrifon. Nid ydym wedi mabwysiadu unrhyw IFRS a gyhoeddwyd nad yw wedi dod i rym eto.

1.1 Confensiwn cyfrifyddu

Paratowyd y cyfrifon hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol wedi'i addasu pan fo'n briodol er gwerth teg. Ac eithrio rhai asedau penodol a ailbrisiwyd, rydym yn credu nad yw cost hanesyddol yn wahanol yn faterol i werth teg.

Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Ddeddf Cwmniau, FReM a Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, lle bo'n briodol.

1.2 Busnes gweithredol

Paratowyd y cyfrifon hyn ar sail busnes cyfredol; mae hyn yn gyson â'r canllawiau a nodir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth sy'n dweud "rhoi sylw i'r dybiaeth sylfaenol y bydd datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar sail busnes cyfredol". Ar ben hynny, mae'n datgan y "dylai endidau noddedig y mae eu datganiadau o sefyllfa ariannol yn dangos cyfanswm rhwymedigaethau net baratoi eu datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol oni bai, ar ôl trafod gyda'u noddwyr, yr ystyrir bod y sail busnes gweithredol yn amhriodol". Nid oes unrhyw drafodaethau o'r fath wedi'u cynnal.

Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yw enw masnachu'r Cronfa Loteri Fawr. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gorfforaeth statudol a sefydlwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006. Mae'r Gronfa'n gyfrifol am ddosbarthu symiau achosion da a godir drwy'r Loteri Genedlaethol, y mae'n eu dosbarthu trwy ddyfarniadau grant i gefnogi prosiectau â ffocws cymunedol fel y pennir gan y cyfrannau a nodir yn Neddf y Loteri Genedlaethol 1993. Hyd y gŵyr y Bwrdd, nid oes unrhyw fwriad i ddiddymu neu ddiwygio'r ddeddfwriaeth honno.

Yn ychwanegol at yn dosbarthu arian a godir gan y Loteri Genedlaethol i

achosion da, mae'r Gronfa'n gyfrifol am ddsbarthu arian a ryddheir o gyfrifon banc segur ac asedau perthynol dan ddarpariaethau Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008. Mae'r Gronfa wedi'i chyfarwyddo yn y modd y mae arian cyfrifon segur yn cael ei ddsbarthu ac nid yw'n gwneud taliadau arian parod nes derbynnir arian parod. Ni ddarperir unrhyw wasanaethau dewisol a gefnogir gan ffynonellau ariannu eraill.

Ar gyfer gweithgaredd grant y Loteri Genedlaethol mae arian parod yn cael ei dynnu i lawr o Gronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol yn ôl yr angen yn unig, ond mae polisi cydnabod dyfarniadau grant y Gronfa i roi cyfrif am werth llawn y dyfarniadau a wneir ar y pwynt cymeradwyo a hysbysu ac eithrio lle bo rhai meini prawf perfformiad penodol, er efallai na fydd y taliadau arian parod yn codi am hyd at 7 mlynedd. Mae hyn yn arwain at gyfrif am rwymedigaethau net sylweddol yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol. Mae'n bwysig felly bod y Gronfa'n ystyried y risg i gywirdeb ei rhagamcanion a'r potensial i hynny effeithio ar ei gallu i roi grantiau. Bydd goramcangyfrif incwm y dyfodol yn sylweddol yn golygu bod ymrwymadau grant yn rhy uchel ac efallai y bydd yn rhaid eu cwtogi'n sylweddol yn y tymor byr er mwyn rheoli arian parod. I liniaru'r risg hon, mae'r Gronfa, fel rhan o'i phrosesau busnes craidd, yn cynhyrchu rhagolwg llif arian manwl sy'n ymestyn ymlaen ar hyn o bryd hyd at ddiwedd blwyddyn ariannol 2026/27.

- Mae hwn yn defnyddio rhagolygon y Comisiwn Hapchwarae o refferniw'r Loteri i lywio rhagamcanion incwm, gydag addasiadau'n cael eu gwneud yn lleol ar sail profiad y gorffennol ac amrywiadau disgwylidig yn

y dyfodol. Mae'r Gronfa hefyd yn ystyried addasiad ar ragolygon incwm o +/- 5% yn ei rhagamcanion i ddangos effaith amrywiadau posibl yn erbyn rhagamcanion achosion canolog.

- Mae'n ofynnol i dimau ariannu ddarparu manylion am ymrwymadau grant hysbys yn y dyfodol a dyfarniadau grant disgwylidig yn y dyfodol i lywio'r rhagolygon llif arian. Lle nad yw dyfarniadau grant yn y dyfodol yn hysbys eto oherwydd nad yw rhaglenni'r dyfodol wedi'u cytuno eto, mae ymrwymiad grant heb ei ddyrannu wedi'i gynnwys yn y rhagolwg.
- Mae balans arian parod sylfaenol derbyniol hefyd wedi'i sefydlu yn NLDF, ar hyn o bryd yn seiliedig ar 20% o incwm y Loteri namyn £20 miliwn. Defnyddir hwn i bennu'r all-lif arian parod mwyaf a ragwelwyd o daliadau grant y gellir ei wneud tra'n dal i ddiogelu lefel sylfaenol o arian yn NLDF.

Gwneir ein hasesiad busnes gweithredol hyd at 31 Mawrth 2024. Yn seiliedig ar y diweddariad diweddaraf o'r rhagolwg llif arian, mae'r Gronfa'n disgwyl dal balans arian parod o £400.9 miliwn yng Nghronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol bryd hynny. Mae hyn £275.4 miliwn yn uwch na'r isafswm balans arian parod derbyniol a bennwyd gan y Gronfa yng Nghronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol.

Er bod rhai risgiau i gyflawni hyn, er enghraifft, cynnal cyfran y Gronfa o 40% o incwm y Loteri, y newid disgwylidig yng ngweithredwr y Loteri o fis Chwefror 2024 a'r ansicrwydd cynhenid yn refferniw'r Loteri yn y dyfodol, gellid lliniaru'r rhain yn y sefyllfa achos gwaethaf drwy atal ymrwymadau grant cynlluniedig lle nad yw cytundebau grant

wedi'u llofnodi eto. Mae pob cytundeb grant Loteri a lofnodwyd hefyd yn cynnwys cymal lle mae gan y Gronfa'r hawl i beidio â thalu os na fydd arian o incwm y Loteri ar gael.

Ar sail hyn oll nid yw'r Bwrdd yn ystyried bod unrhyw ansicrwydd sylweddol i'w gasgliad ei bod yn briodol i'r cyfrifon gael eu paratoi ar sail busnes gweithredol.

1.3 Gronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol

Erys balansau a ddelir yng Nghronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF) o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Er hynny, mae cyfran y balans hwn y gellir ei phriodoli i'r Gronfa i'w gweld yn y cyfrifon ac, ar 31 Mawrth 2022, mae wedi'i hardystio gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Digidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon fel arian sydd ar gael ar gyfer ei ddsbarthu gan y Gronfa mewn perthynas ag ymrwymadau presennol a'r rhai yn y dyfodol.

1.4 Eiddo, peiriannau a chyfarpar

Mae eiddo, peiriannau a chyfarpar wedi'u cydnabod yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol am y gost, ac eithrio eitemau â chost o lai na £2,000 sy'n cael eu dibrisio i'r Datganiad incwm cynhwysfawr ym mlwyddyn eu caffael.

Darperir dibrisiant yn unol â'r cyfraddau a gyfrifwyd i ddileu prisiau'r asedau ar sail llinell wastad yn ystod amcangyfrif o'u hoes ddefnyddiol, fel a ganlyn:

Gwelliannau prydles	Dros gyfnod y les
Offer TG	3 blynedd
Offer, dodrefn a ffitiadau Swyddfa	3 blynedd

1.5 Asedau anniriaethol

Yn unol ag IAS 38 'Asedau Anniriaethol', cydnabyddir costau datblygu y gellir eu priodoli'n uniongyrchol i ddylunio a phrofi'r meddalwedd adnabyddadwy ac unigryw fel ased anniriaethol. Mae costau y gellir eu priodoli'n uniongyrchol yn cynnwys ffioedd contractwyr allanol a chostau cyflogaion. Yn dilyn cydnabyddiaeth gychwynnol o'r asedau rydym yn amorteiddio ar sail linol dros y bywyd defnyddiol amcangyfrifedig fel a ganlyn:

Gwelliannau prydles	Dros gyfnod y les
Offer TG	3 blynedd
Offer, dodrefn a ffitiadau Swyddfa	3 blynedd

Nid ydym yn amorteiddio costau mewn perthynas ag asedau sy'n cael eu hadeiladu.

Mae asedau anniriaethol wedi bod yn destun adolygiad gwerth gostyngol o dan IAS 36 (nodyn 11).

1.6 Gronfa bensiwn

Mae gweithwyr yn rhan o ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS), sy'n cynllun pensiwn amlgyflogwr heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio. Fel arall gallant ymuno â Chynllun Pensiwn Partneriaeth y Gwasanaeth Sifil - pensiwn budd-ddeiliad. Telir buddiannau pensiwn gan PCSPS. Mae ein rhwymedigaethau wedi'u cyfyngu i gost, sydd wedi'i osod gan Brif Actwari'r Llywodraeth, mewn perthynas â chyflogau a delir ym mhob blwyddyn Prisiwyd y cynllun ddiwethaf ar 31 Mawrth 2012. Defnyddiwyd prisiad interim wedi'i ddiweddarau a oedd yn weithredol o Ebrill 2019.

1.7 Lesi gweithredol

Lesai

Bu'r Gronfa fabwysiadu Prydlesi IFRS 16 am y tro cyntaf ym mlwyddyn ariannol 2019/20. Nodir asedau hawl i defnyddio yn y datganiad sefyllfa ariannol ar gost a bennir gan werth gyfredol y taliadau dan bob prydles. Caiff y costau hyn eu hamorteiddio dros gyfnod isafswm y brydles gan gynnwys cyfnodau dewisol lle mae'r Gronfa'n sicr neu'n weddol sicr o arfer yr opsiwn i ymestyn. Codir y costau ariannol o wasanaethu'r asedau ar brydles fel llog yn y datganiad o incwm cynhwysfawr.

Leswr

Pan fyddwn wedi darparu cyfnod di-rent neu gymhelliad arall i denant, mae cost y cymhelliad hwn wedi'i dosrannu dros y cyfnod i ba un bynnag yw'r cynharaf o'r

dyddiad adolygu rhent neu ddyddiad dod i ben y les ar sail linol.

1.8 Gwariant ar raglenni

Mae Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 yn gwneud darpariaeth i'r Gronfa ddsbarthu grantiau i ariannu neu gynorthwyo ariannu prosiectau a gwneud neu gychwyn trefniadau sydd â'r nod o dalu am wariant sy'n elusennol neu'n gysylltiedig ag iechyd, addysg neu'r amgylchedd fel a bennir gan yr Ysgrifennydd Gwladol.

Dyfarniadau grant

Cyfrifir dyfarniadau grant fel gwariant yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr a, hyd nes y cânt eu talu, fel rhwymedigaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol os ydynt yn gweddu i ddiffiniad rhwymedigaethau yn IAS37 Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol, p'un a ydynt yn deillio o rwymedigaethau cyfreithiol neu adeiladol. Cydnabyddir dyfarniadau grant fel gwariant a chyfrifir am rhwymedigaethau pan:

- fo'r Gronfa wedi dod i benderfyniad pendant ar y dyfarniad; a
- mae derbynnydd y dyfarniad wedi'i hysbysu amdano; a
- mae'r dyfarniad yn rhydd rhag unrhyw amodau o dan reolaeth y Gronfa.

Nid yw dyfarniadau grant y gwnaed penderfyniad ffurfiol arnynt gan y Gronfa nad ydynt yn bodloni diffiniad technegol rhwymedigaethau, naill ai oherwydd nad ydynt wedi'u cyfathrebu i'r derbynnydd, neu gan nad ydynt yn bodloni meini prawf llym mewn perthynas â naill ai amodau penodol neu fathau o ddyfarniadau (gweler isod), wedi'u cynnwys mewn gwariant yn y

Grantiau sy'n cael eu had-dalu a'u hadennill

Mae ein hamodau grant yn caniatáu adennill ac ad-dalu grantiau a dalwyd. Gall hyn ddigwydd pan fydd y deiliad grant yn methu â chydymffurfio ag amodau a thelerau neu pan fydd gwariant gwirioneddol derbynnydd yn is na'r grant a dalwyd yn seiliedig ar amcangyfrif o gostau.

Mae arian sy'n cael ei adennill yn cael ei gydnabod fel incwm ar ôl derbyn yr ad-daliad.

Gwariant uniongyrchol ar raglenni

Rydym yn cofnodi 'gwariant uniongyrchol ar raglenni' fel y costau hynny a geir wrth gyflwyno gwasanaethau'n uniongyrchol i fuddiolwyr neu dderbynnyddion grant o dan a36B Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993. Act 1993. Er enghraifft, darparu strwythurau cefnogi ymgeiswyr a deiliaid grant a sicrhau ansawdd er budd uniongyrchol derbynnyddion grant.

Gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu

Rydym yn cofnodi 'gwariant grantiau wedi darfod neu eu diddymu' pan fydd y deiliad grant wedi dewis dychwelyd arian grant nas defnyddiwyd i'r Gronfa neu pan fyddwn wedi dewis diddymu arian grant nas defnyddiwyd gan y deiliad grant. Ym mhob achos mae hyn yn gysylltiedig â symiau a gofnodwyd yn flaenorol fel rhwymedigaethau.

1.9 Treth

Codir treth gorfforaethol ar sail y gyfraith dreth sydd mewn grym ar ddyddiad y sefyllfa ariannol. Mae'r dreth hon ar log

Datganiad Incwm Cynhwysfawr neu fel rhwymedigaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol ond yn cael eu datgelu fel rhwymedigaethau amodol yn Nodyn 17.

Dyfarniadau datblygu

Pan fydd y Gronfa'n cadw'r disgresiwn i wneud dyfarniadau dilynol yn dilyn cam datblygu a ariannwyd, nid yw'r dyfarniad dilynol posib yn cael ei drin fel rhwymedigaeth hyd nes bod y Gronfa wedi gwneud penderfyniad ffurfiol pellach i symud ymlaen ag ef.

Dyfarniadau ar sail perfformiad

Pan fydd talu dyfarniad cyfan neu ran ohono'n amodol ar amod perfformiad, nid yw'r rhan o'r dyfarniad sy'n destun yr amod yn cael ei drin fel rhwymedigaeth hyd nes bod yr amod yn cael ei fodloni.

Dyfarniadau cam lluosog

Pan wneir dyfarniad sy'n daladwy dros gamau lluosog ac mae parhau â'r dyfarniad yn dibynnau ar ganlyniad adolygiadau ffurfiol gan y Gronfa, bydd camau diweddarach y dyfarniad yn cael eu trin fel rhwymedigaeth naill ai os mai natur yr adolygiad yw cadarnhau cynnydd, neu os mai canlyniad yr adolygiad yw bod y Gronfa'n parhau â'r dyfarniad.

Dosbarthu rhwymedigaethau

Mae rhwymedigaethau grant ar ddyddiad y Datganiad Sefyllfa Ariannol wedi'u dosbarthu'n groniadau oni bai eu bod yn bodloni'r meini prawf cydnabyddiaeth yn IAS37, Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol.

a dderbyniwyd ar falansau arian a ddelir mewn cyfrifon banc masnachol.

Rydym yn gofrestredig ar gyfer treth ar werth (TAW). Codir ac adferir TAW ar ein gweithgareddau sy'n cydymffurfio â'r diffiniad o weithgareddau busnes a ddisgrifir mewn deddfwriaeth TAW. Mae hyn yn cynnwys llawer o'n gweithgareddau Trydydd Parti.

Codir TAW anadferadwy ar wariant neu wedi'i gyfalafu yng nghost asedau sefydlog.

1.10 Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae arian parod yn cynnwys arian mewn llaw ac adneuo a ddelir ar alwad gyda banciau masnachol.

1.11 Darpariaethau

Mae'r Gronfa'n cydnabod darpariaeth pan fydd:

- rhwymedigaeth gyfreithiol o ganlyniad i benderfyniad yn y gorffennol
- yn debygol y bydd angen adnoddau i setlo'r rhwymedigaeth, a
- phan ellir amcangyfrif y swm yn ddibynadwy.
- Ar hyn o bryd mae gennym ddarpariaethau ar gyfer costau sy'n ymwneud ag eiddo.

1.12 Rheoli grantiau

Partneriaid dirprwyedig

Rydym wedi ymgymryd â chytundebau sy'n bwriadu i nifer o gyfrif dirprwyedig weithredu fel mudiadau arweiniol wrth gyflwyno cynlluniau grant. Wrth wneud hyn rydym wedi dirprwyo'r swyddogaeth gwneud penderfyniadau am grantiau

statudol i fudiadau eraill. Mae arian a roddir ymlaen llaw i fudiadau dirprwyol at ddibenion talu ymrwymadau grant yn cael ei gydnabod fel ymrwymiad grant ar y pwynt dyfarnu.

Ymddiriedolaethau

Mae'r Gronfa wedi gwneud dyfarniadau i gwmnïau cyfyngedig trwy warant newydd sy'n gweithredu fel unig ymddiriedolwr mewn ymddiriedolaethau elusennol newydd. Cofnodir arian a ddyfernir i'r ymddiriedolaethau hyn fel rhwymedigaeth hyd nes ein bod yn gwneud taliadau i'r ymddiriedolaethau. Nid yw'r symiau a ddelir gan yr ymddiriedolaeth wedi'u dangos fel asedau.

Cynlluniau ar y cyd

Os ydym wedi ymrwymo i gynllun ar y cyd, fel a ddiffinnir yn Neddf y Loteri Genedlaethol 1998, cyfrifir ymrwymadau grant a wneir trwy'r cynllun ar y cyd ar sail ein cyfran yn y cynllun. Cofnodir arian a anfonir ymlaen at y cynllun ar y cyd at ddiben talu ymrwymadau grant fel ased cyfredol hyd nes i ni dderbyn cadarnhad bod y taliadau mewn perthynas â'r ymrwymadau hynny wedi'u gwneud. Mae costau gweinyddu wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn unol â'r swm a godir ar y Gronfa.

1.13 Asedau trydydd parti

Mae'r Gronfa'n geidwad rhai asedau penodol sy'n perthyn i drydydd partion. Nid yw'r rhain wedi'u cydnabod yn y cyfrifon gan nad oes gennym unrhyw fuddiant uniongyrchol ynddynt. Dangosir y balansau banc a ddelir ar ran trydydd partion yn nodyn 24.

1.14 Offerynnau ariannol

Mae'r Gronfa wedi mabwysiadu Offerynnau Ariannol IFRS 9 a ddaeth i rym o flwyddyn ariannol 2018/19. Rydym wedi adolygu ein hofferynnau ariannol mewn perthynas â dosbarthu, mesur ac amhariad, gan nodi'r colledion credyd disgwylidig lle bo'n berthnasol. Mae'r asedau a'r rhwymedigaethau yr ystyrir eu bod yn ariannol eu natur wedi'u hamlinellu yn nodyn 19. Nid ydym yn dal unrhyw offerynnau ariannol cymhleth.

1.15 Adrodd cylchrannol

Yn unol ag IFRS 8 mae Bwrdd y Gronfa, fel 'Prif Gorff Gwneud Penderfyniadau Gweithredol', wedi pennu ein bod yn gweithredu mewn pum segment daearyddol materol - y Deyrnas Unedig, Cymru, Lloegr, Yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae gennym ffynhonnell incwm sylweddol unigol gan y Loteri, ac mae'r fformat adrodd cylchrannol yn adlewyrchu'n strwythur rheoli ac adrodd mewnol. Gweithredir rhai rhaglenni ar draws y Deyrnas Unedig gyfan ac adroddir ar y rhain yn annibynnol i'r pedair gwlad.

1.16 Arian cyfrifon segur

Mae polisiâu cyfrifyddu mewn perthynas â chronfeydd cyfrifon Segur wedi'u hadolygu yn ystod y flwyddyn, a datgelwyd sefyllfa glir yn nodyn 28. Mae trafodion cyfrifon segur yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac maent yn amodol ar farn archwilio. Er eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud ag arian cyfrifon segur yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 35.

1.17 Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws

Cyfrifwyd am arian Cronfa Gymorth Cymunedol Coronafeirws (CCSF) Llywodraeth y DU o dan yr un polisiâu ag arian y Loteri Genedlaethol, gyda'r symiau'n ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac yn destun barn archwilio. Er tryloywder ac eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud ag arian CCSF yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 30.

1.18 Cronfa Local Connections

Cyfrifwyd am arian Cronfa Local Connections o dan yr un polisiâu ag arian y Loteri Genedlaethol, gyda'r symiau'n ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac yn destun barn archwilio. Er tryloywder ac eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud â'r rhaglen ariannu hon yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 31.

1.19 Cronfa Elusennau COVID-

Cyfrifwyd am arian Cronfa Elusennau COVID-19 o dan yr un polisiâu ag arian y Loteri Genedlaethol, gyda'r symiau'n ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac yn destun barn archwilio. Er tryloywder ac eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud â'r rhaglen ariannu hon yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 32.

1.20 Cronfa Living Places and Spaces

Cyfrifwyd am arian Cronfa Living Places and Spaces o dan yr un polisiâu ag arian y Loteri Genedlaethol, gyda'r symiau'n ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac yn destun barn archwilio. Er

tryloywder ac eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud â'r rhaglen ariannu hon yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 32.

1.21 Gronfa Caru'n Cynefin

Cyfrifwyd am arian Cronfa Caru'n Cynefin o dan yr un polisiau ag arian y Loteri Genedlaethol, gyda'r symiau'n ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn ac yn destun barn archwilio. Er tryloywder ac eglurder, mae datganiadau ariannol ffurf fer sy'n ymwneud â'r rhaglen ariannu hon yn unig wedi'u cynnwys yn nodyn 33.

1.22 Safonau Cyfrifyddu sydd wedi'u cyhoeddi ond heb eu mabwysiadu eto

Nid oes unrhyw safonau cyfrifyddu newydd wedi'u cyhoeddi y tybiwyd eu bod yn berthnasol i gyfrifon y Gronfa yn 2021/22.

1.23 Amcangyfrifon cyfrifyddu a barn

Mae paratoi datganiadau ariannol yn gofyn bod rheolwyr yn ffurfio barn, tybiaethau neu amcangyfrif sy'n effeithio ar y symiau asedau, rhwymedigaethau, incwm a threuliau a adroddir amdanynt. Caiff amcangyfrifon a barn eu gwerthuso'n rheolaidd a'u diweddarau i adlewyrchu unrhyw newidiadau yn ystod y cyfnod o'u hadolygu.

Mae'r polisiau cyfrifyddu'n disgrifio meysydd sy'n ymwneud â gradd uchaf o dechnegau ffurfio barn, tybiaethau neu amcangyfrif, megis nodyn 1.5 (Asedau

anniriaethol), nodyn 1.8 (Gwariant ar raglenni) a nodyn 1.11 (Darpariaethau).

Y barnau mwyaf arwyddocaol yw:

- Gwariant ar raglenni - mae'r Gronfa'n cydnabod gwerth dyfarniadau sy'n destun amodau perfformiad fel rhwymedigaethau amodol yn hytrach na chroniadau grant. Mae'r farn yn seiliedig ar amodau a thelerau'r contractau dyfarnu.

Yr amcangyfrifon mwyaf arwyddocaol yw:

- Darpariaethau – Rydym wedi amcangyfrif costau dadfeiliad mewn perthynas ag ailstrwythuro ein gofod swyddfa yn seiliedig ar wybodaeth gan ein Hadran Gyfreithiol sydd mewn deialog gyda landlordiaid ar ffioedd setlo.

1.24 Incwm

Mae effaith cymhwysiad Refeniw o Gytundebau gyda Chwsmeriaid IFRS 15 wedi cael ei asesu, gydag adolygiad a dadansoddiad o bob cytundeb refeniw. Rydym yn dod i'r casgliad nad oes gennym unrhyw refeniw perthnasol o gontractau gyda chwsmeriaid. Lle mae gan y Gronfa gytundeb gyda thrydydd parti sy'n adran o'r llywodraeth ar gyfer gwasanaethau ariannu uniongyrchol neu ar gyfer partneriaeth cyd-ariannu, mae'r cytundebau'n nodi neu'n awgrymu y dylid trin y refeniw fel grant llywodraeth. Felly, rydym yn parhau i gymhwyso Cyfrifo ar gyfer Grantiau Llywodraeth IAS 20 lle mae incwm a threuliau yn cyd-fynd yn ystod yr un cyfnod.

2. Incwm

Isod mae dadansoddiad o incwm arall nad yw wedi'i adnabod ar wahân yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr..

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Llog banc a llog arall a dderbynnir		
Llog banc derbyniadwy	-	41
	-	41
Incwm arall		
Gwerthu tir ar Benrhyn Greenwich	220	236
Incwm o gyflwyno arian nad yw'n arian y Loteri	2,355	2,976
Incwm o gyflwyno arian y Loteri ar ran dosbarthwyr eraill	45	47
Incwm rhent	843	2,814
Mân incwm	388	294
	3,851	6,367
Adennill grantiau gan ddeiliaid grant (Nodyn 1.8)		
Adennill grantiau	2,866	1,995
	2,866	1,995

3. Gwariant ar raglenni'r Loteri Genedlaethol

Mae IFRS 8 yn mynnu datgelu data ariannol fesul cylchran adroddadwy. Mae'r Gronfa'n rheoli ac yn adrodd am weithgareddau dyfarnu grantiau fesul cylchrannau daearyddol. Er hynny, nid yw costau gweithredu'n cael eu rheoli a'u hadrodd ar sail gylchrannol.

Mae'r tabl isod yn amlinellu gwariant grant, ar gyfer pob portffolio, a godir ar y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn.

	Deyrnas Unedig	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwariant ar grantiau	36,420	458,631	43,827	34,787	21,739	595,404
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	(18)	(2,965)	(131)	(63)	(4)	(3,181)
Gwariant net ar grantiau 2021/22	36,402	455,666	43,696	34,724	21,735	592,223
Gwariant grant net 2020/21	44,830	354,067	51,087	31,259	27,907	509,150

4. Gwariant uniongyrchol i gefnogi rhaglenni

Costau yn ymwneud â gwariant er budd uniongyrchol dderbynyddion grant a'u buddiolwyr a wnaed fel rhan o gontract yn hytrach na dyfarniad grant.

	Deyrnas Unedig	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cefnogaeth a ddarperir yn uniongyrchol i dderbynyddion a buddiolwyr grant 2021/22	563	3,754	369	32	207	4,925
Cefnogaeth a ddarperir yn uniongyrchol i dderbynyddion a buddiolwyr grant 2020/21	416	4,209	3,334	38	134	8,131

5. Costau Gweithredu

	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri	Costau gweithredu a ailgodir	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian CCSF	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian LCF	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian Living Places and Spaces	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	Total operating costs £000	Total operating costs £000
Tâl cydnabyddiaeth cyflogeion	34,228	1,911	409	181	78	41	36,848	37,142
Teithio a Threuliau								
- Staff	414	15	1	(0)	-	-	430	238
- Bwrdd a Phwyllgor	18	-	-	-	-	-	18	4
Taliadau o dan lesi gweithredol tymor byr/gwerth isel:								
- Eiddo	754	-	(6)	-	1	0	749	(100)
- Arall	69	-	-	-	-	-	69	63
Costau llety eraill	1,580	-	-	-	-	-	1,580	2,224
Costau cyfathrebu	711	28	2	-	-	-	741	785
Cefnogaeth allanol ar gyfer rhaglenni grant	899	69	8	-	-	-	976	1,229
Gwerthuso Rhaglenni	330	6	-	514	-	-	850	1,573
Recriwtio a hyfforddi staff	1,060	2	(0)	-	-	-	1,062	1,149
Ffioedd proffesiynol	390	0	3	-	-	-	393	834
Tâl archwilwyr ar gyfer gwaith archwilio	126	-	-	-	-	-	126	116
Costau isadeiledd TG	2,305	-	-	-	-	-	2,305	2,110
Costau eraill	779	(48)	173	-	-	-	904	701
Dibrisio eiddo, peiriannau a chyfarpar	3	-	-	-	-	-	3	-
TAW	1,294	21	2	131	10	-	1,458	2,100
Eitemau anariannol								
- Dibrisio (ac eithrio asedau hawl i ddefnyddio)	1,431	-	-	-	-	-	1,431	1,669
- Amorteiddio asedau hawl i ddefnyddio	2,078	-	-	-	-	-	2,078	3,552
- Costau llog ar rwymedigaethau prydlesi	125	-	-	-	-	-	125	198
	48,594	2,004	592	826	89	41	52,146	55,587

Nid oedd unrhyw ffioedd ar gyfer gwasanaethau nad oeddent yn ymwneud ag archwilio gan archwilwyr allanol.

6. Dangosydd perfformiad ariannol

Ein dangosydd perfformiad ariannol yw'r gyfran o incwm y Loteri a wariwn ar ddsbarthu, wedi'i hasesu dros gyfnod o dair blynedd. O'r mesur hwn rydym yn hepgor costau rydym yn eu hailgodi ar bobl eraill, gan gynnwys costau dosbarthu arian nad yw'n dod o'r Loteri dros fudiadau eraill, isosod eiddo a gwariant anghymhwysol. Rydym hefyd yn eithrio costau unigol buddsoddi i gyflawni mesurau effeithlonrwydd yn y dyfodol. Mae TAW anadferadwy hefyd wedi'i eithrio o wariant cymwys.

Fel olynydd i Gomisiwn y Mileniwm, mae gan y Gronfa hawl i gyfran o'r elw o werthu tir ar Benrhyn Greenwich a wnaed gan Awdurdod Llundain Fawr, wedi i gostau penodol gael eu talu. Derbyniwyd neu gronnwyd taliad o £220k yn 2021/22.

Ar y sail hon, roedd y gost o ddsbarthu ein cyfran o incwm y Loteri yn 6.3% o'r incwm hwnnw yn ystod y flwyddyn (2020/21 5.1%). Wedi'i hasesu dros gyfnod treigl o dair blynedd, y gyfran oedd 6.2%.

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020 £000
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri (yn unol â Nodyn 5)	48,594	42,357	54,822
Llai incwm rhent (yn unol â Nodyn 2)	(843)	(2,814)	(2,786)
Llai mân incwm (yn unol â Nodyn 2)	(388)	(294)	(398)
Namyn TAW anadferadwy	(1,458)	(2,099)	(1,131)
Cyfanswm gwariant cymwys	45,905	37,150	50,507
Enillion o'r Loteri Genedlaethol (yn unol â Nodyn 13)	723,100	725,510	710,434
Incwm Buddsoddi (yn unol â Nodyn 13)	1,024	424	3,436
Gwerthu tir ar Benrhyn Greenwich (yn unol â Nodyn 2)	220	236	47
Cyfanswm incwm cymwys	724,344	726,170	713,917
Canran	6.3%	5.1%	7.1%

Safle treigl o dair blynedd

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000
Cyfanswm gwariant cymwys	133,562
Cyfanswm incwm cymwys	2,164,431
Canran	6.2%

7. Niferoedd a chostau staff

Roedd cyfanswm cost y staff, gan gynnwys tâl cydnabyddiaeth aelodau'r Bwrdd, fel a ganlyn:

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Tâl a chyflogau	26,492	26,561
Costau nawdd cymdeithasol	2,685	2,656
Costau pensiwn eraill	6,763	6,865
Costau ardoll brentisiaethau	122	121
Costau staff asiantaeth	786	939
	36,848	37,142

Secondiwyd nifer o staff sydd wedi'u cynnwys uchod i fudiadau eraill, y mae ad-daliadau o £361,130 wedi'u cynnwys mewn incwm arall. Mae cyflog a hawliau pensiwn aelodau uwch dîm rheoli a Bwrdd y Gronfa wedi'u cynnwys uchod ac mae'r manylion wedi'u datgelu yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth a Staff. Nid yw'n bosib adnabod nifer a chost yr aelodau staff o fewn y cyfanswm nad ydynt wedi'u cyflogi ar sail barhaol ac eithrio'r rhai a gyflogir trwy asiantaethau.

Roedd nifer y cyflogeion cyfwerth ag amser llawn a staff dros dro sy'n gweithio i'r Gronfa yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Number of temporary staff Ar 31 Mawrth 2022 (CaAlI)	Number of employees Ar 31 Mawrth 2022 (CaAlI)	Total number of staff Ar 31 Mawrth 2022 (CaAlI)	Total number of staff Ar 31 Mawrth 2021 (CaAlI)
Gwneud grantiau	8	462	470	468
Cefnogi cwsmeriaid a budd-ddeiliaid	3	157	160	180
Llywodraethu a gweinyddu	-	158	158	167
	11	777	788	815

Ar 31 Mawrth 2022, cyflogodd y Gronfa 788 o gyflogeion cyfwerth ag amser llawn (31 Mawrth 2021 815). Roedd hyn yn cynnwys 11 o gyflogeion dros dro cyfwerth ag amser llawn (31 Mawrth 2021, 37).

Pecynnau ymadael

Er nad yw cyflogeion y Gronfa'n weision sifil, mae eu telerau cyflogaeth yn darparu ar gyfer taliadau terfynu a phensiynau ymddeol yn gynnar a gyfrifir yn yr un modd â Chynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil. Telir costau'r buddiannau hyn gan y Gronfa ac nid gan y Gwasanaeth Sifil neu gronfeydd y Trysorlys. Nid oedd unrhyw ddiswyddiadau na phensiynau ymddeoliad cynnar yn 2021/22 (2020/21 dim).

8. Costau ailstrwythuro

Rydym yn adolygu'r ffordd yr ydym wedi'n strwythuro'n rheolaidd ac yn gwneud newidiadau i gyflwyno gwasanaethau effeithlon ac effeithiol sy'n addas i'r diben. Mae costau ailstrwythuro yn cynnwys taliadau terfynu a thrafodion eiddo. Roedd y taliad terfynu yn daliad yn lle rhybudd i aelod o staff a oedd yn gadael.

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Taliadau terfynu	5	36
Rhesymoli eiddo	(1,626)	2,299
	(1,621)	2,335

Yn ystod 2021/22 rydym wedi lleihau'r ddarpariaeth ar gyfer costau adfer ein swyddfeydd yn Llundain a Glasgow.

9. Treth

Mae'r Gronfa'n talu treth gorfforaethol ar log banc ac unrhyw log arall a dderbynnir. Nid oes cost treth net ar gyfer y flwyddyn (2020/21 £7,881)

Nid yw incwm buddsoddi a gynhrychir ar falansau a ddelir yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol yn destun treth gorfforaethol y Deyrnas Unedig.

10. Eiddo, peiriannau a chyfarpar

	Gwelliannau prydlesol £000	TG £000	Offer, dodrefn a ffitiadau swyddfa £000	Cyfanswm £000
Pris				
Ar 1 Ebrill 2021	9,921	1,628	796	12,345
Ychwanegiadau	83	36	-	119
Gwarediadau	-	(132)	(112)	(244)
Ar 31 Mawrth 2022	10,004	1,532	684	12,220
Dibrisio				
Ar 1 Ebrill 2021	8,593	827	725	10,145
Tâl am y flwyddyn	818	427	71	1,316
Gwarediadau	-	(132)	(112)	(244)
Ar 31 Mawrth 2022	9,411	1,122	684	11,217
Llyfrwerth net				
Ar 31 Mawrth 2022	593	410	-	1,003
Pris				
Ar 1 Ebrill 2020	9,921	1,399	796	12,116
Ychwanegiadau	-	276	-	276
Gwarediadau	-	(47)	-	(47)
Ar 31 Mawrth 2021	9,921	1,628	796	12,345

	Gwelliannau prydlesol	TG	Offer, dodrefn a ffitiadau swyddfa	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Dibrisio				
Ar 1 Ebrill 2020	7,566	473	604	8,643
Tâl am y flwyddyn	1,027	401	121	1,549
Gwarediadau	-	(47)	-	(47)
Ar 31 Mawrth 2021	8,593	827	725	10,145
Llyfrwerth net				
Ar 31 Mawrth 2021	1,328	801	71	2,200

Mae'r holl welliannau prydlesol ar eiddo prydles fer gyda phrydles sy'n dod i ben mewn llai nag 20 mlynedd.

11. Asedau anniriaethol

	System rheoli grantiau	Gwefan	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Pris			
Ar 1 Ebrill 2021	427	358	785
Ychwanegiadau	-	-	-
Gwastraff	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2022	427	358	785
Amorteiddio			
Ar 1 Ebrill 2021	178	358	536
Tâl am y flwyddyn	115	-	115
Gwastraff	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2022	293	358	651
Llyfrwerth net			
Ar 31 Mawrth 2022	134	-	134

Pris

	System rheoli grantiau	Gwefan	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Ar 1 Ebrill 2020	427	358	785
Ychwanegiadau	-	-	-
Gwastraff	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2021	427	358	785
Amorteiddio			
Ar 1 Ebrill 2020	59	358	417
Tâl am y flwyddyn	119	-	119
Gwastraff	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2021	178	358	536
Llyfrwerth net			
Ar 31 Mawrth 2021	249	-	249

12. Masnach ac arian arall a dderbynnir

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021
	£000	£000
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn		
Yn cael ei ddal gan bartneriaid dirprwyol ar gyfer talu rhwymedigaethau grantiau	-	10,886
Symiau derbyniadwy drwy fasnach	88	846
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	2,368	11,771
Arian cyfatebol Ewropeaidd	36,725	32,414
Reclaim Fund	-	90,300
Symiau eraill i'w derbyn	2,677	9,102
	41,858	155,319

13. National Lottery Distribution Fund

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Balans ar 1 Ebrill 2021	263,583	302,735
Enillion gan y Loteri Genedlaethol	723,100	725,510
Incwm buddsoddi o NLDF	1,024	424
Arian a dynnwyd i lawr o NLDF	(589,057)	(765,086)
Cynnydd net yn y balans	135,067	(39,152)
Gwerth marchnad ar 31 Mawrth 2022	398,650	263,583

Mae'r Gronfa'n derbyn cyfran o'r arian a delir gan Grŵp Camelot plc i NLDF ar ôl didyniad ar gyfer costau'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wrth weithredu ei swyddogaethau o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1993, costau'r rheoleiddiwr (y Comisiwn Hapchwarae), costau'r rheolwr buddsoddi (y Comisiwnwyr Dyled Cenedlaethol) a chostau Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol.

14. Masnach ac arian arall a delir

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn		
TAW	36	179
Treth a nawdd cymdeithasol arall	704	708
Masnach daladwy	-	47
Yn ddyledus i bartner ar y cyd/partner dirprwyol ar gyfer talu rhwymedigaethau grant	1,632	2,117
Croniadau ac incwm gohiriedig	2,484	3,450
Symiau taladwy eraill	1,078	1,227
Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws	-	8,657
Cronfa Local Connections	-	11
Croniadau grant (Nodyn 16)	464,530	495,427

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn mwy nag un flwyddyn		
Croniadau grant (Nodyn 16)	447,340	426,721
	447,340	426,721

Rhwymedigaethau Grant

Mae rhwymedigaethau grant ar ddyddiad y Datganiad Sefyllfa Ariannol wedi'u dosbarthu'n ddarpariaethau os byddant yn bodloni'r meini prawf cydnabyddiaeth yn IAS37, Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol, neu, os na fyddant, fel cronidau.

15. Darpariaethau ar gyfer ymrwymadau a thaliadau

	Dadfeiliadau £000	Parcio ceir swyddfa Birmingham £000	Adolygiad rhent swyddfa Glasgow	Cyfanswm £000
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021 wedi'i ailddatgan	2,299	-	-	2,299
Darpariaethau newydd a grëwyd	-	561	70	631
Darpariaethau a ddefnyddiwyd	(282)	-	-	(282)
Darpariaethau a ryddhawyd	(1,621)	-	-	(1,621)
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	396	561	70	1,027

Dadfeiliadau

Fe wnaethom sefydlu darpariaethau dadfeiliad yn 2020/21 mewn perthynas â'n swyddfeydd yn Llundain, Glasgow, Manceinion a Chaerdydd yn dilyn adleoli o dan brydlesi newydd. Yn ystod 2021/22 mae'r darpariaethau ar gyfer Caerdydd a Glasgow wedi'u defnyddio ac nid oes unrhyw ddarpariaeth yn parhau mewn perthynas â'r

swyddfeydd hyn. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer swyddfeydd Manceinion a Llundain yn dal i gael ei chynnal er mae darpariaeth swyddfa Llundain wedi'i lleihau o ganlyniad i drafodaethau diweddar.

Parcio ceir swyddfa Birmingham

Yn ystod 2021/22 rydym wedi sefydlu darpariaeth ar gyfer costau parcio ceir ar gyfer ein swyddfa yn Birmingham, tra bod y trafodaethau ar ein prydles yn parhau. Mae hyn yn ymwneud â thaliadau parcio ceir wedi'u hôl-ddyddio o 2016 sy'n daladwy'n gyfreithiol yn unol â'r cytundeb prydles.

Adolygiad rhent swyddfa Glasgow

Rydym wedi creu darpariaeth ar gyfer codiad rhent a ddisgwylir ar ein swyddfa yn Glasgow nad ydym wedi ei chwblhau eto.

16. Croniadau grant

	Ar 31 Mawrth 2022 £000
Symud croniadau grant	
Rhwymedigaethau grant a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021	922,148
Ymrwymadau grant a wnaed	610,069
Rhwymedigaethau wedi darfod a'u diddymu	(3,486)
Rhwymedigaethau grant a fodlonwyd	(616,863)
Croniad a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	911,868

	Ar 31 Mawrth 2022 £000	Wedi'i ailddatgan ar 31 Mawrth 2021 £000
Dosbarthiad croniadau grant ar ddiwedd y flwyddyn		
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn		
Croniadau (Nodyn 14)	464,530	495,427
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn mwy nag un flwyddyn		
Croniadau (Nodyn 14)	447,338	426,721
Cyfanswm croniadau grant	911,868	922,148

Ar 31 Mawrth 2022 £000	Wedi'i ailddatgan ar 31 Mawrth 2021 £000
---	---

Croniadau grant sy'n heneiddio

Yn ddyledus o fewn blwyddyn	464,530	495,427
Yn ddyledus o fewn mwy na blwyddyn ond llai na dwy flynedd	269,695	223,407
Yn ddyledus o fewn mwy na dwy flynedd ond llai na thair blynedd	132,118	119,108
Yn ddyledus o fewn mwy na thair blynedd ond llai na phedair blynedd	30,249	64,828
Yn ddyledus o fewn mwy na phedair blynedd ond llai na phum mlynedd	12,902	15,789
Yn ddyledus ar ôl mwy na phum mlynedd	2,374	3,589
	911,868	922,148

17. Rhwymedigaethau Amodol

Datgelir grantiau fel rhwymedigaethau amodol os nad ydynt yn bodloni'r meini prawf ar gyfer eu trin fel rhwymedigaethau.

	Ar 31 Mawrth 2022 £000	Ar 31 Mawrth 2021 £000
Dyfarniadau grant a wneir gan y Gronfa nad ydynt yn bodloni'r meini prawf ar gyfer eu trin fel rhwymedigaethau	110,578	14,937
Cyfanswm rhwymedigaethau grant amodol	110,578	14,937

Rydym wedi cydnabod rhwymedigaeth wrth gefn o £19.2m ar gyfer gweithgareddau a ariennir gan y Loteri nad ydynt ar hyn o bryd yn bodloni'r meini prawf ar gyfer cael eu cydnabod fel rhwymedigaethau.

O fewn cyfrifon segur, rydym wedi cydnabod rhwymedigaeth wrth gefn o £6m ar 31 Mawrth 2022 mewn perthynas â rhwymedigaethau posibl i dalu hyd at £500k y flwyddyn i'r Big Society Trust (BST) am eu costau gweinyddol. Mae'r rhwymedigaeth

bosibl hon yn unol â gweithred gytundeb rhwng BST a'r Gronfa a wnaed ar 10 Rhagfyr 2019, sy'n ddilys am 15 mlynedd o'r dyddiad hwnnw. Felly mae'r rhwymedigaeth wrth gefn a gydnabyddwn am y 12 mlynedd sy'n weddill. Yn ogystal, cydnabyddir rhwymedigaeth wrth gefn o £85.4m sy'n ymwneud â symiau cytundebol (wedi'u llofnodi) sy'n ddyledus i ddosbarthwyr dynodedig ond nad oes incwm ar gael ar eu cyfer eto.

18. Cynlluniau ar y cyd

Parks for People

Gweinyddir y cynllun hwn gan y National Heritage Memorial Fund ar ran yr holl bartion i'r cytundeb. Rydym wedi cytuno i gyfrannu hyd at £151 miliwn i'r cyfanswm ariannu disgwylidig o £389 miliwn. Wedi'i gynnwys o fewn rhwymedigaethau grant mae £0.7 miliwn (2020/21 £2.2 miliwn) o rwymedigaethau grant a dim rhwymedigaethau amodol, gan gynrychioli ein cyfraniad at gynllun Parks for People ar y cyd. Mae ffigur y credydwy'r yn cynnwys £1.6m (2020/21 £2.1 million) sy'n ddyledus i National Heritage Memorial Fund mewn perthynas â'n cyfraniad i daliadau a wnaed ganddynt i'n derbynyddion grant.

19. Risgiau ariannol

Offerynnau ariannol

Mabwysiadodd y Gronfa Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 9 o flwyddyn ariannol 2018/19 gan ddefnyddio'r ymagwedd gronnol. Gan nad oes gan y Gronfa pwerau benthyg, mae offerynnau ariannol yn chwarae rôl lawer fwy cyfyngedig o ran creu neu newid risg nag sy'n arferol ar gyfer y cwmnïau a restrir, i'r graddau y mae'r safon yn berthnasol iddynt. Mae asedau ac atebolrwydd ariannol yn cael eu cynhyrchu gan weithgareddau gweithredu bob dydd yn hytrach na chael; eu dal i newid y risgiau sy'n wynebu'r mudiad.

Mae hyn yn golygu bod y Gronfa yn agored i ychydig iawn o risgiau uniongyrchol o ran hylifedd, y farchnad neu gredyd.

Risgiau hylifedd

Bodlonir gofynion arian parod ar gyfer gwariant Loteri trwy dynnu i lawr yn erbyn rhagamcaniadau angen wythnosol o'r balansau a ddelir ar ran y Gronfa gan NLDF. Ym mis Mawrth 2021 balans y gronfa oedd £264 miliwn, roedd hyn wedi codi i £399 miliwn erbyn 31 Mawrth 2022, bryd hynny roedd gwerth £863 o rwymedigaethau grant i'w talu o hyd. Wrth gyllidebu ar gyfer gwariant cyfredol, mae'r Gronfa'n cydbwysu all-lif y taliadau arian parod yn erbyn rhwymedigaethau grant ynghyd â blaen-rhagamcaniadau o incwm y Loteri. Mae'r Gronfa'n cynnal isafswm trothwy wrth gefn NLDF er mwyn bodloni ymrwymadau yn y dyfodol.

Yn 2021/22, deilliodd £724 miliwn (92.0%) o incwm y Gronfa o'r Loteri Genedlaethol, gan gynnwys incwm o £1.0 miliwn a ddeilliodd o enillion buddsoddi'r balans a ddelir gyda'r NLDF. Roedd incwm o arian cyfrifon segur yn £54 miliwn (7.0%). Mae'r incwm sy'n weddill yn swm bach o incwm adennill grant, incwm Cronfa Living Places and Spaces Fund, incwm Cronfa Caru'n Cynefin, yn ogystal â llog banc a mân incwm.

Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021
£000	£000

Asedau hylifol

Gwerth marchnad buddsoddiadau NLDF	398,650	263,583
Arian parod	163,313	81,512
Cyfanswm	561,963	345,095

Risgiau marchnad a chyfraddau llog

Mae asedau ariannol y Gronfa Loteri Fawr yn cael eu buddsoddi yn NLDF, sy'n buddsoddi mewn band cul o asedau isel eu risg megis bondiau llywodraeth ac arian parod. Nid oes gan y Bwrdd unrhyw reolaeth dros fuddsoddi'r arian hwn. Y Comisiynwyr ar gyfer Lleihau'r Ddyled Genedlaethol (CRND) sy'n gyfrifol am fuddsoddi a rheoli'r cronfeydd hyn. Ar ddyddiad y Datganiad o Sefyllfa Ariannol, £399 miliwn oedd gwerth ein buddsoddiadau ar y farchnad. Ar gyfartaledd enillodd arian NLDF 0.19% yn ystod y flwyddyn. Delir y balansau arian sy'n cael ei dynnu i lawr o Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol i dalu am ymrwymadau grant a chostau gweithredu mewn cyfrifon banc mynediad di-oed, gyda chyfraddau llog amrywiol â chyfradd llog o 0.05% yn ystod y flwyddyn. Roedd y balans arian parod ar ddiwedd y flwyddyn yn £163 miliwn. Mae'r Bwrdd yn ystyried nad yw'r Gronfa'n agored i risgiau cyfraddau llog sylweddol.

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - arian y Loteri	11,945	41,904
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - arian cyfrifon segur	150,957	29,304
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - arian CCSF	409	10,187
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - arian Cronfa Local Connections	3	117
Sterling ar gymysgedd o gyfraddau penodol - NLDF	398,650	263,583
	561,964	345,095

Risgiau credyd

Mae arian derbynadwy y Gronfa'n cynnwys balansau rhynglywodraethol Mae'r balansau rhynglywodraethol yn bennaf gyda chyd-ddosbarthwyr y Loteri ac yr oeddent oll wedi'u had-dalu neu eu cytuno erbyn cyfnod llofnodi'r cyfrifon.

Ar ddiwedd y flwyddyn cofnododd y Gronfa ddyledwr o £75.0m gyda Reclaim Fund Limited. Mae hyn yn cynrychioli'r symiau yr adnabyddir eu bod ar gael i'r Gronfa i'w dosbarthu o dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 nad ydynt wedi'u tynnu i lawr o Reclaim Fund Limited eto. Delir y rhain gan Reclaim Fund mewn cyfrifon arian parod risg isel gan gynnwys gyda Banc Lloegr.

Risgiau Arian Tramor

Nid oes gan y Gronfa unrhyw asedau nad sy'n sterling ac nid yw'n agored at unrhyw risgiau yn ymwneud â chyfnwifeydd tramor.

Asedau ariannol fesul categori

Asedau yn ôl y Datganiad sefyllfa ariannol	2021/22 £000	2020/21 £000
Asedau anghyfredol	6,225	9,425
Balans buddsoddi yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol	398,650	263,583
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - arian y Loteri	11,945	41,904
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - arian cyfrifon segur	150,957	29,304
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - arian CCSF	409	10,187
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - arian Cronfa Local Connections	3	117
	568,189	354,520

Prisiad Teg

Mae'r Bwrdd yn disgwyl i'r llyfrwerth gyfateb i'r gwerth teg ar gyfer yr holl asedau a rhwymedigaethau ariannol. Ar y sail bod:

Yr holl adneuon arian parod mewn banciau masnachol yn y DU.

Er ein bod yn datgelu gwerth £447 miliwn o ymrwymadau grant nad ydynt yn ddyledus i gael eu talu tan ar ôl un flwyddyn, nid ydym wedi gwneud addasiad gwerth teg. Mae'r Gronfa o dan rwymedigaeth contract i dalu'r symiau hyn ar alw, yn amodol ar y contract, ac felly gallai'r symiau gael eu talu o fewn y 12 mis nesaf. Mae amodau a thelerau'r grant hefyd yn darparu am stopio taliadau pa bydd arian annigonol ar gael i fodloni'r gofynion.

Mae'r holl eitemau taladwy yn ddyledus o fewn telerau contract arferol, ac felly nid oes unrhyw wahaniaeth rhwng llyfrwerth a gwerth teg.

Aeddfedrwydd rhwymedigaethau ariannol

Rhwymedigaethau yn ôl y Datganiad Sefyllfa Ariannol	2021/22 £000	2020/21 £000
Mewn llai na blwyddyn	470,465	511,823
Mewn mwy na blwyddyn ond llai na dwy	269,695	223,407
Mewn dwy i bum mlynedd	175,269	199,726
Mewn mwy na phum mlynedd	2,374	3,588
	917,803	938,544

Mae'r Datganiad sefyllfa ariannol yn datgelu'r ffigur uchod wedi'i wahanu rhwng y symiau sy'n ddyledus mewn blwyddyn ac mewn mwy na blwyddyn. Mae'r rhaniad hwnnw'n seiliedig ar brofiad blaenorol o symiau a dynnir i lawr gan grantion gan nad yw ein contractau gyda grantion yn cynnwys y cyfryw raniad.

20. Prydlesi

Asedau hawl i ddefnyddio

Prydlesi eiddo yw'r unig ased hawl i ddefnyddio sydd gan y Gronfa.

	Ar 31 Mawrth 2022 £000
Pris	
Ar 1 Ebrill 2021	14,863
Ychwanegiadau	324
Ailbrisiadau	(134)
Balans ar 31 Mawrth 2022	15,053

Amorteiddio

Ar 1 Ebrill 2021	7,887
Tâl am y flwyddyn	2,078
Ar 31 Mawrth 2022	9,965

Llyfrwerth net

Ar 31 Mawrth 2022	5,088
--------------------------	--------------

	Ar 31 Mawrth 2021 £000
Pris	
Ar 1 Ebrill 2020	16,011
Ailbrisiadau	(1,148)
Balans ar 31 Mawrth 2021	<u>14,863</u>
Amorteiddio	
Ar 1 Ebrill 2020	4,335
Tâl am y flwyddyn	3,552
Balans ar 31 Mawrth 2021	<u>7,887</u>
Llyfrwerth net	
Ar 31 Mawrth 2021	<u>6,976</u>

Roedd ailbrisiadau i asedau hawl i ddefnyddio yn ystod 2020-21 oherwydd cyfuniad o rent uwch ar gyfer swyddfeydd Belfast a Newcastle ynghyd â gostyngiadau yn rhent swyddfa Glasgow ac addasiadau ar gyfer TAW adferadwy. Mae ailbrisiadau prydlesi o £134k yn 2021/22 wedi digwydd oherwydd bod y rhent disgwylidig sy'n daladwy ar gyfer swyddfa Newcastle (£132k) a swyddfa'r Alban (£8k) yn gostwng ers diwedd y flwyddyn ddiwethaf a rhent ar gyfer swyddfa Caerwysg (£6k) yn cynyddu yn dilyn adolygiad rhent.

Atebolrwydd prydlesi

	Ar 31 Mawrth 2022 £000
Balans ar 1 Ebrill 2021	(6,338)
Ychwanegiadau	(324)
Cost ariannol	(125)
Rhent	1,455
Ailbrisiadau	134
Balans ar 31 Mawrth 2022	<u>(5,198)</u>

	Ar 31 Mawrth 2021 £000
Balans ar 1 Ebrill 2020	(11,346)
Cost ariannol	(198)
Rhent	4,289
Ailbrisiadau	917
Balans ar 31 Mawrth 2021	<u>(6,338)</u>

Atebolrwydd prydlesi sy'n aeddfedu

	Ar 31 Mawrth 2022 £000
Ddim yn hwyrach na blwyddyn	(1,348)
Hwyrach na blwyddyn a ddim yn hwyrach na 5 mlynedd	(3,560)
Hwyrach na 5 mlynedd	(290)
	<u>(5,198)</u>

Prydleswyr

	Ar 31 Mawrth 2022 £000
Ddim yn hwyrach na blwyddyn	101
Hwyrach na blwyddyn a ddim yn hwyrach na 5 mlynedd	345
Hwyrach na 5 mlynedd	-
	<u>446</u>

21. Cynllun pensiwn

Darperir buddiannau pensiwn trwy drefniadau Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Gall cyflogeion fod naill ai mewn cynllun buddiant diffiniedig cyfartaledd gyrfa (alpha) neu bensiwn budd-ddeiliad (cyfrif partneriaeth). Trosglwyddwyd cynllun cyflog terfynol (classic, classic plus neu premium) a'r cynllun cyfartaledd gyrfa – nuvos – i alpha yn 2015. Cadwodd aelodau fuddiannau cynlluniau cyflog terfynol blaenorol ar gyfer gwasanaeth hyd at y pwynt trosglwyddo. Nid yw'r trefniadau buddiant diffiniedig

statudol yn cael eu hariannu, telir costau'r buddiannau gan arian a bennir gan Senedd y Deyrnas Unedig bob blwyddyn. Mae pensiynau sy'n daladwy o dan classic, premium, classic plus a nuvos a'u cynllun olynol alpha yn cynyddu bob blwyddyn yn unol â newidiadau yn y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI). Mae'r pensiwn cyfrif partneriaeth yn bensiwn budd-ddeiliad 'prynu arian' gyda chyfraniad gan y cyflogwr.

Ar gyfer y cynllun alpha mae cyfraniadau cyflogeion wedi'u pennu ar isafswm graddfa ar gyfer aelodau sydd â chyflogau pensiynadwy o dan £23,100 o 4.6% o enillion pensiynadwy. Mae hyn yn cynyddu mewn bandiau hyd at uchafswm o 8.05% ar gyfer aelodau sydd â chyflog pensiynadwy dros £150,001. Cronnodd buddiannau'r cynllun classic ar gyfradd o 1/80 o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer bob blwyddyn o wasanaeth. At hynny, mae cyfandaliad cyfwerth â phensiwn tair blynedd yn daladwy wrth ymddeol. Cronnodd buddiannau'r cynllun premiwm ar gyfradd o 1/60 o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer bob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i classic, nid oes cyfandaliad awtomatig. Mae Classic Plus yn gynllun cymysg, gyda buddiannau ar gyfer gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras yn unol â classic a buddiannau ar gyfer gwasanaeth o fis Hydref 2002 wedi'u cyfrifo'n unol â premium. Yn alpha, mae aelodau'n cronni pensiynau'n seiliedig ar enillion pensiynadwy yn ystod cyfnod eu haelodaeth o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) mae'r cyfrif pensiwn wedi'i ennill yn cael ei gredu gyda 2.32% o'u henillion pensiynadwy yn y flwyddyn honno o'r cynllun ac mae'r pensiwn a gronnir yn cael ei uwchraddio'n unol â'r CPI. Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cyfnewid) y pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a ganiateir gan ddeddfwriaeth dreth.

Trefniad pensiwn budd-ddeiliad yw'r cyfrif pensiwn partneriaeth. O 1 Hydref 2015, mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol rhwng 8% a 14.75% (gan ddiwyddu ar oedran yr aelod) i bensiwn budd-ddeiliad a ddewisir gan y cyflogwr o banel o dri darparwr. Nid oes rhaid i'r cyflogwr gyfrannu ond os yw'n gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn cyfrannu'n gyfatebol hyd at uchafswm o 3% o'r cyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr).

Mae'r cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.5% pellach o gyflog pensiynadwy i dalu cost yr yswiriant risg a ddarperir yn ganolog (marw mewn gwasanaeth ac ymddeol oherwydd salwch).

Ar gyfer 2021/2022, roedd cyfraniadau cyflogwyr o £156,017 yn daladwy i'r cyfrif pensiwn partneriaeth (2020/21: £166,960).

Ceir manylion pellach am drefniadau Pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar y wefan www.civilservice-pensions.gov.uk

Ar gyfer 2021/22, roedd cyfraniadau cyflogwyr o £6,900,583 yn daladwy i'r PCSPS (2020/21: £6,433,976) ar un o bedair graddfa yn yr amrediadau isod. Caiff cyfraniadau cyflogwr eu hadolygu adeg prisiad llawn o'r cynllun. Cynhaliwyd y prisiad diweddaraf, wedi'i gyflawni gan Hewitt Associates, ar 31 Mawrth 2012. Mae'r cyfraddau cyfrannu'n adlewyrchu'r buddiannau wrth iddynt gronni, nid pan fo'r costau'n cael eu

codi, ac maent yn adlewyrchu profiadau'r cynllun yn y gorffennol. Mae'r cyfraddau ar gyfer 2021/22 yn cyfateb i argymhellion gan yr Actiwari.

Ar hyn o bryd, mae cyflogwyr yn talu 27.34% o gyflog eu gweithwyr ar gyfartaledd fel cyfraniad pensiwn ar bensiynau Alpha a 9.71% ar bensiynau Partneriaeth. Mae'r union ffigur yn dibynnu ar gyflogau'r cyflogeion unigol.

Bandiau	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Bandiau	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021
£23,000 a llai	26.6%	£23,000 a llai	26.6%
£23,001 – £45,500	27.1%	£23,001 – £45,500	27.1%
£45,501 – £77,000	27.9%	£45,501 – £77,000	27.9%
£77,001 a mwy	30.3%	£77,001 a mwy	30.3%

Nifer y staff y gwnaed cyfraniadau pensiwn ar eu cyfer yn 2021/22 oedd 7 classic, 19 premium, 890 alpha a 38 partneriaeth. Mae'r cyfanswm o 954 yn cynrychioli'r mwyafrif o gyfanswm yr aelodau staff unigol a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn.

Lefel ragfynedig cyfraniadau'r cyflogwr i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar gyfer 2022/23, yn seiliedig ar ddyfarniad tâl 1.7% ar lefelau tâl 2021/22, yw £7,017,893.

Fel cynllun amlgyflogwr heb ei ariannu sy'n gweithredu'n bennaf yn y sector cyhoeddus, mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil yn cynnal trafodaethau gyda'r Llywodraeth, Undebau Llafur ac aelodau mewn perthynas â'i sefyllfa ariannol, ei sefyllfa actiwaraid a lefelau tebygol cyfraniadau cyflogeion a chyflogwyr. Mewn cyffredin â'r holl brif gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus eraill, mae'r tebygolrwydd o gynnydd yn lefel y cyfraniadau'n rhan o'r trafodaethau hyn.

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil yn gynllun buddiant diffiniedig amlgyflogwr, felly ni allwn adnabod ein cyfran ni o asedau neu rwymedigaethau'r cynllun.

22. Colledion a thaliadau arbennig

Ceir colledion pan nad oes unrhyw dystiolaeth bod amcanion prosiect a ariannwyd wedi'u cyflawni. Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2022 rydym wedi dileu colledion o £824,945, gan gynrychioli 56 o ddyfarniadau (2020/21 £497,757 gan gynrychioli 66 o ddyfarniadau). Roedd dau ddilead uwchben £100,000 (2020/21 dim). Sef:

- The Hidden Homeless Ltd £321,788
- Age Concern Newcastle upon Tyne £117,880

Ceir taliadau arbennig yn yr achosion canlynol:

- gwnaed grant yn anfwriadol i fudiad nad yw'n gyfreithiol gymwys i'w dderbyn ond lle mae'r grant o fewn bwriad cyffredinol deddfwriaeth statudol. Gwariwyd yr holl ddyfarniadau hyn ar amcanion prosiectau, yn unol ag amodau a thelerau'r grant.
- Cymeradwyir taliadau ex gratia.

Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2022, gwnaed un taliad arbennig gwerth cyfanswm o £9,950 (2020/21 tri gwerth cyfanswm o £29,884) mewn perthynas â thrafodion grant. Roedd hwn i Onus (NI) Ltd.

23. Trafodion cyrff cysylltiedig

Mae'r Gronfa yn gorff cyhoeddus anadrannol. Ei hadran noddi yw DCMS. Gan hynny, mae DCMS wedi cael ei drin fel parti cysylltiedig trwy gydol y flwyddyn.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi cynnal trafodion materol amrywiol gyda DCMS a chyrrff eraill yr ystyrir mai DCMS yw'r adran noddi ar eu cyfer: Cronfa Dreftadaeth y Loteri, Sport England a Chyngor Celfyddydau Lloegr.

Mae trafodion gyda DCMS yn adlewyrchu incwm a dderbyniwyd drwy Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol a secondio staff i mewn. Mae trafodion gyda dosbarthwyr eraill y Loteri'n cynnwys incwm a dderbyniwyd ar gyfer rheoli dyfarniadau a darparu gwasanaethau proffesiynol.

Mae taliadau'n cael eu gwneud i Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar gyfer eu gwasanaethau rhedeg rhaglenni grant.

At hynny, mae gennym nifer o drafodion materol gydag adrannau a chyrrff Llywodraeth sy'n ystyried adrannau llywodraeth eraill fel eu hadrannau noddi hwy:

- Cyllid a Thollau EM mewn perthynas â thrafodion Talu wrth Ennill ac Yswiriant Gwladol
- Mae Cronfa Gymdeithasol Ewrop wedi contractio rheolaeth y Gronfa Building Better Opportunities i'r Gronfa trwy DWP fel awdurdod rheoli.
- Mae'r Adran Tai, Ffyniant Bro a Chymunedau (y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol gynt) wedi rhoi contract i'r Gronfa i reoli Cronfa Cymunedau'r Arfordir ar gyfer portffolio Cymru.
- Mae'r Swyddfa Cymdeithas Sifil wedi contractio'r Gronfa i reoli Cronfa Life Chances, Cronfa Youth Investment, Place Based Social Action, Cronfa #iwill, Cronfa Safeguarding Training a Chronfa Building Connections.

Mae Cronfa Youth Investment, Cronfa #iwill, Cronfa Safeguarding Training a Chronfa Building Connections yn rhaglenni arian cyfatebol lle mae'r Gronfa'n cyfrannu ei hadnoddau arian loteri ac mae'n gyfrifol hefyd am wneud penderfyniadau am ddyfarniadau grant

Aelodau Bwrdd

Mae'r Gronfa'n glynu wrth gôd ymarfer Swyddfa'r Cabinet ar gyfer aelodau Byrddau cyrff cyhoeddus. Fel mater o bolisi a gweithdrefn, mae aelodau Bwrdd yn cynnal cofrestrau buddiannau sydd ar gael yn gyhoeddus ac yn datgan unrhyw fuddiannau uniongyrchol mewn ceisiadau grant a wneir i'r Gronfa ynghyd â pherthnasoedd masnachol pan fydd gan neu pan allai fod gan fudiadau berthynas gyda ni.

Pan wneir unrhyw benderfyniadau pwyllgor y gellid tybio'n rhesymol y byddent yn achosi gwrthdaro buddiannau, yn bennaf o ran grantiau i gyrff gwirfoddol, mae cadeirydd y cyfarfod yn sicrhau ar y dechrau bod datgeliad yn cael ei wneud a bod yr aelod pwyllgor yn gadael yn ystod unrhyw drafodaeth o'r eitem berthnasol. Mae gofyn hefyd bod cydweithwyr ar draws y Gronfa'n datgelu unrhyw fuddiannau perthnasol mewn mudiadau rydym yn eu hariannu neu a dderbyniwn geisiadau ganddynt. Mae ein gweithdrefnau'n sicrhau hefyd nad yw swyddogion grant yn ymwneud â phrosesu ceisiadau y byddai ganddynt fuddiant ynddynt.

Mae nifer o aelodau Bwrdd wedi datgan buddiannau mewn cyrff cyhoeddus, gwirfoddol ac elusennol y mae gan y Gronfa fuddiannau busnes â nhw. Datgelir yr aelod Bwrdd, y mudiad, natur y berthynas a gwerth y trafodiad ar y Gofrestr Buddiannau ar dudalennau 106 i 109.

24. Asedau trydydd parti

Mae'r asedau hyn yn cynrychioli balansau banc a ddelir ar ran trydydd partion yr ydym yn rheoli rhaglenni grant ar eu rhan ac Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol, i wneud taliadau a brosesir gan y Gronfa o dan gytundebau lefel gwasanaeth. Mae gwahaniaeth amseru symiau mewn perthynas â'r balansau hyn yn gynnwysedig yn y symiau sy'n ddyledus neu'n daladwy yn y datganiad sefyllfa ariannol fel bo'n briodol.

Ar 31 Mawrth 2022 cadwyd y balansau banc a ganlyn ar ran trydydd partion:

	31/03/2021	Mewnlif	All-lif	31/03/2022
	£000	£000	£000	£000
DCMS : Cronfa Social Incubator, Cronfa Life Chances, Cronfa Youth Investment, Cronfa #iwill, Place Based Social Action, Cronfa Building Connections, Cronfa Safeguarding Training	1,013	11,507	11,294	1,226
Creative Scotland; Arian i Bawb Yr Alban	120	-	-	120
Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol	431	3,801	3,707	525
Llywodraeth Cymru; Trosglwyddo Asedau Cymunedol	2	-	-	2
Sports Scotland; Arian i Bawb Yr Alban	(751)	564	547	(734)
Llywodraeth Yr Alban; Scottish Land Fund, Delivering Financial Inclusion	1,641	6,170	3,576	4,235
Yr Adran Tai, Ffyniant Bro a Chymunedau; Cronfa Cymunedau'r Arfordir	11,322	4,538	11,778	4,082
Cyllid Ewropeaidd - Swyddfa'r Cabinet	212	47,201	47,412	1
Cyfansymiau	13,990	73,781	78,314	9,457

25. Menter ar y Cyd - Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol

Mae Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol (NLPU) yn fenter ar y cyd rhwng Grŵp Camelot plc, y dosbarthwyr Loteri a DCMS. Sefydlwyd NLPU i gynyddu ymwybyddiaeth gadarnhaol a chefnogaeth y cyhoedd o ddsbarthu arian Loteri ar draws y Deyrnas Unedig, gan gyfrannu at iechyd cyffredinol y Loteri Genedlaethol a hyrwyddo teyrngarwch a chyfranogiad. Ariennir traean o NLPU gan Camelot a dau draean yn uniongyrchol gan Gronfa Ddsbarthu'r Loteri Genedlaethol. Mae'r cyfanswm gwariant wedi'i gyfyngu i £3 miliwn. Mae'n atebol i Fwrdd Rheoli sy'n cynnwys cynrychiolwyr tri budd-ddeiliad allweddol: Camelot, y dosbarthwyr Loteri a DCMS, gyda'r Comisiwn Hapchwarae'n bresennol fel arsylwr.

Nid yw cyfran y fenter ar y cyd sy'n ymwneud â'r Gronfa wedi'i chyfuno o fewn y cyfrifon blynyddol o ystyried ei hanfateroldeb.

Mae mwy o wybodaeth a chyfrifon NLPU ar gael yn lotterygoodcauses.org.uk/contact

26. Ymrwymadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2022, nid oedd gan y Gronfa unrhyw ymrwymadau cyfalaf).

27. Asedau amodol

Mae hawl gan Ddsbarthwyr y Loteri Genedlaethol dderbyn cyfran o enillion o werthu tir ar Barc Olympaidd y Frenhines Elizabeth yn gyfnewid am gyfrannu £675m ychwanegol miliwn at ariannu Gemau Olympaidd a Pharalympaidd 2012 Llundain. Mae'r trefniadau wedi'u disgrifio mewn cytundeb cyfreithiol rhwng yr Ysgrifennydd Gwladol ac Awdurdod Llundain Fawr dyddiedig 29 Mawrth 2012 sy'n disgrifio dosbarthiad yr arian rhwng Awdurdod Llundain Fawr a dosbarthwyr y Loteri Genedlaethol (trwy'r adran graidd). Rydym yn parhau i ymgysylltu ag Awdurdod Llundain Fawr ar ragolygon ar gyfer gwerthu tir yn y Parc Olympaidd.

Fel olynnydd i Gomisiwn y Mileniwm, mae gan y Gronfa hawl i gyfran o'r elw o werthu tir ar Benrhyn Greenwich a wnaed gan Awdurdod Llundain Fawr, wedi i gostau penodol gael eu talu. Rhagwelir y bydd taliadau o £47.4 miliwn yn cael eu derbyn rhwng 2016 a 2045, gyda £8.2 miliwn eisoes wedi cael ei derbyn erbyn diwedd 2021/22. Derbyniwyd £46k yn y flwyddyn ar gyfer incwm dyledus 2020/21. Rydym wedi cronni incwm o £170k ar gyfer 2021/22.

O dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008, gall banciau a chymdeithasau adeiladu drosglwyddo arian o gyfrifon segur i Reclaim Fund Ltd, endid nid er elw sydd ag awdurdod i weithredu fel y gronfa hawlio'n ôl. Mae RFL Fund yn trosglwyddo arian y mae wedi'i fodloni nad oes ei angen i dalu hawliadau yn y dyfodol gan berchnogion yr arian cyfrifon segur i'r Gronfa Loteri Fawr ei ddsbarthu ymlaen. Mae RFL yn cyfrifo'r rhwymedigaeth sy'n ddyledus i'r Gronfa ac yn cydnabod hyn fel credydwr, sy'n cyfateb i ddyledwr ac incwm cysylltiedig y mae'r Gronfa'n rhoi cyfrif amdano. Yn ogystal, mae RFL yn nodi swm dros dro o incwm yn y dyfodol y gellir ei drosglwyddo i'r Gronfa. Mae'r Gronfa bellach yn cydnabod hwn fel ased wrth gefn yn unol ag IAS 37: Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol. Mae RFL wedi nodi bod y gwerth hwn yn debygol o fod rhwng £75m-£90m ar gyfer 2021/22.

28. Addasiad cyfnod blaenorol

Paratoir y Datganiadau Ariannol yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM). Mae'r FReM yn cyfarwyddo bod IAS 8 *Polisiau Cyfrifo, Newidiadau mewn Amcangyfrifon a Gwallau Cyfrifyddu* yn berthnasol heb eu haddasu na'u dehongli.

IAS 37: Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol

Mae Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008 yn dynodi cyfrifoldeb i'r Gronfa am ddosbarthu arian a dderbyniwyd oddi wrth Reclaim Fund Ltd. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn cyhoeddi cyfarwyddiadau ariannol a gwariant mewn perthynas â'i swyddogaethau o dan y Ddeddf.

Mae gan y Gronfa uwch brosesau llywodraethu sydd wedi'u hen sefydlu i reoli llif ariannu'r Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur mewn ymateb i lefelau cynyddol o weithgarwch. Yn ogystal, mae Reclaim Fund Ltd wedi diwygio diwedd eu blwyddyn gyfrifyddu yn ystod y cyfnod hwn fel rhan o'u trosglwyddiad i ddod yn Gorff Llywodraeth Hyd Braich. Mae hyn wedi arwain at adolygiad o ddyfarniadau polisi cyfrifyddu a gymerwyd mewn perthynas â chymhwyso IAS 37, a newid cysylltiedig mewn polisi cyfrifyddu.

Egwyddorion cydnabod a rhesymau dros newid mewn polisi cyfrifyddu

Mae ymrwymadau grant i ddosbarthwyr dynodedig Cynllun Asedau Segur Lloegr, o dan gytundebau wedi'u llofnodi, yn cael eu cyfrif fel gwariant yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr ac fel, hyd nes y telir, rhwymedigaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol os maent yn bodloni'r diffiniad o rwymedigaethau ariannol yn IFRS 9, neu ddarpariaethau o dan IAS 37. Yn flaenorol, roedd yr holl symiau a gyhoeddwyd drwy gyfarwyddiadau gwariant a gyhoeddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol yn cael eu cyfrif fel darpariaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol hyd nes y cawsant eu talu, p'un a lofnodwyd cytundebau ai peidio, i'r graddau yr oedd incwm ar gael i'w talu. Roedd hyn oherwydd bod y Gronfa o'r farn bod cyfarwyddiadau gwario a gyhoeddwyd yn creu rhwymedigaeth adeiladol ar ran y Gronfa i dalu symiau penodol yn y cyfarwyddiadau gwario i ddosbarthwyr dirprwyedig yn Lloegr. Ar ôl ystyried ymhellach Ganllawiau Ceisiadau Cyfrifyddu Grantwyr Trysorlys EM, aseswyd mai 'camau gweithredu' yn hytrach na digwyddiadau gorfodol yw'r cyfarwyddiadau gwariant a gyhoeddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol, o ystyried y gall y llywodraeth osgoi cyflawni'r rhwymedigaeth drwy ei sefyllfa unigryw i wrthdroi neu ddiwygio cyhoeddiadau ar gwmpas diwygiadau mewn polisi, a phrofiad gwirioneddol sydd wedi dangos bod gwrthdroi a diwygiadau yn cael eu gwneud yn ymarferol. Mae'r cyfarwyddiadau gwariant yn gyfarwyddyd i'r Gronfa, i greu rhwymedigaeth gyfreithiol gydag un o'r dosbarthwyr presennol (neu o bosibl newydd) drwy gytundeb wedi'i lofnodi. Unwaith y bydd y rhain yn eu lle, caiff rhwymedigaethau ariannol eu cydnabod i'r graddau y mae incwm ar gael i'w talu.

Mae'r Gronfa wedi asesu bod cyfarwyddiadau gwariant yn creu rhwymedigaeth bosibl ac felly bydd symiau cyfeiriedig heb gytundebau wedi'u llofnodi yn cael eu datgelu fel rhwymedigaethau wrth gefn, o ystyried y bydd eu bodolaeth yn cael ei gadarnhau drwy ddrafftio a llofnodi cytundeb newydd gyda pharti arall rywbryd yn y dyfodol. Mae symiau o dan gytundeb wedi'i lofnodi ond heb incwm gan Reclaim Fund Ltd eto ar gael i'w talu yn cael eu cydnabod fel darpariaethau, o ystyried bod y rhwymedigaeth wedi'i chreu drwy lofnodi'r cytundeb ond bod ansicrwydd ynghylch amseriad y taliad. Mae symiau o dan gytundebau wedi'u llofnodi gydag incwm o Reclaim Fund Limited yn cael eu cydnabod fel rhwymedigaethau ariannol o dan IFRS 9.

Mae'r Gronfa wedi dod i'r casgliad ei bod yn briodol gwneud y newid hwn mewn polisi cyfrifyddu gan ei fod yn arwain at y datganiadau ariannol yn darparu gwybodaeth ddibynadwy a mwy perthnasol am effeithiau trafodion, digwyddiadau neu amodau eraill ar sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol y Gronfa mewn perthynas â Chynllun Asedau Segur Lloegr.

Effaith ar y datganiadau ariannol

Mae'r Gronfa wedi cymhwyso'r dehongliad newydd o'r polisi cyfrifyddu. Crynhoir yr effaith isod:

Cyfrifon Statudol Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol 2021/22	Impact on Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	As Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan £000
Wedi'i feintoli a'i brosesu		
Categori		
Datganiad incwm cynhwysfawr		
Gwariant ar y rhaglen arian cyfrifon segur		
Trosglwyddiadau/trosglwyddadwy i ddosbarthwyr penodol	30,452	41,933
Darpariaethau ar gyfer dosbarthiadau pellach	85,000	-
Addasiad cyfnod blaenorol	-	(11,523)
Newid yn yr addasiad i'r polisi cyfrifyddu	(115,100)	-
Fel y'i ailddatganir	352	30,410
Datganiad sefyllfa ariannol		
Rhwymedigaethau cyfredol		
Masnach ac arian arall a delir	-	(465,152)
Addasiad i'r symiau taladwy agoriadol	-	(60,215)
Addasiad cyfnod blaenorol	-	13,543
Fel y'i ailddatganir	-	(511,824)
Rhwymedigaethau anghyfredol		
Darpariaethau	(86,027)	(18,870)
Addasiad i'r ddarpariaeth agoriadol	-	18,592
Addasiad cyfnod blaenorol	-	(2,021)
Newid yn yr addasiad i'r polisi cyfrifyddu	85,000	-
Fel y'i ailddatganir	(1,027)	(2,299)
Datganiad newidiadau mewn ecwiti		
Cyfrifon segur		
Sefyllfa warged derfynol	92,088	92,513
Addasiad i'r arian wrth gefn agoriadol	-	(41,623)
Addasiad cyfnod blaenorol	-	11,522
Newid yn yr addasiad i'r polisi cyfrifyddu	10,000	-
Fel y'i ailddatganir	102,088	62,412

Mae trydedd fantolen hefyd wedi'i chyflwyno fel rhan o'r cyfrifon hyn ar gyfer y newid yn y polisi cyfrifyddu i ddangos yr effaith ar y wybodaeth yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol ar ddechrau'r cyfnod cymharol.

Nid yw'r Gronfa wedi gwneud unrhyw ailddatganiadau pellach na datgelu gwybodaeth cyfnod blaenorol cyn datgeliadau'r drydedd fantolen gan nad yw'n ystyried ei bod yn ymarferol nac yn fuddiol i ddefnyddiwr y datganiadau ariannol wneud hynny.

29. Adolygiad ar ôl y fantolen

Nid oes unrhyw ddigwyddiadau ar ôl dyddiad y fantolen a hyd at y dyddiad yr awdurdodwyd cyhoeddi'r cyfrifon sy'n gofyn am addasiad i'r datganiadau ariannol. Dehonglir dyddiad awdurdodi cyhoeddi'r cyfrifon fel dyddiad Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

30. Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws

Yn 2020/21, derbyniodd y Gronfa £200m ar ffurf grant gan y Trysorlys ar gyfer rhaglen Cronfa Gymorth Cymunedol y Coronafeirws, i'w dosbarthu i elusennau a mudiadau cymunedol yn Lloegr i'w galluogi i ateb y gofynion a osodir arnynt gan y Coronafeirws. Roedd rhaid cwblhau'r rhaglen weithgarwch erbyn diwedd mis Medi 2020 gyda'r disgwyliad y bydd y mudiadau derbyn yn gwario'r arian o fewn chwe mis o'i derbyn. Llofnodwyd y cytundeb grant ar 22 Mai 2020 gan DCMS a'r Gronfa.

Yn y cytundeb grant, penderfynwyd y dylai'r Gronfa fod yn atebol am y grant ariannu a'r penderfyniadau dyfarnu sy'n deillio o hynny. Nid oes unrhyw bŵer gwneud penderfyniadau yn DCMS na llywodraeth ehangach a dim pŵer fetto.

Felly, mae'r Gronfa wedi cymryd rôl Penadur yn hytrach nag Asiant. Cofnododd y Gronfa hwn fel incwm derbyn cyfanswm grant y llywodraeth a chyfrifo am y grantiau fel rhan o'i gwariant grant er gwahanwyd hwn yn glir oddi wrth ei gwariant grant Loteri.

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DCMS	-	198,776
Ad-daliadau	862	641
Cyfanswm Incwm	862	199,417
Gwariant		
Gwariant ar grantiau	(22)	188,423
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	(281)	160
	(303)	188,583
Ad-dalwyd i DCMS	1,281	-
Costau gweithredu	826	9,266
Cyfanswm gwariant	1,804	197,849
Cyfanswm (gwariant) incwm net cynhwysfawr	(942)	1,568
Arian wrth gefn		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021	1,568	-
Cyfanswm (gwariant) incwm net cynhwysfawr	(942)	1,568
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	626	1,568

Datganiad sefyllfa ariannol

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Asedau cyfredol		
Arian yn y banc ac mewn llaw	409	10,187
Symiau eraill i'w derbyn	217	-
Cyfanswm asedau	626	10,187
Rhwymedigaethau cyfredol		
Symiau taladwy eraill	-	(8,619)
Cyfanswm rhwymedigaethau	-	(8,619)
Asedau llai rhwymedigaethau	626	1,568

Colledion a thaliadau arbennig

Ceir colledion pan nad oes unrhyw dystiolaeth bod amcanion prosiect a ariannwyd wedi'u cyflawni. Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2022 rydym wedi dileu colledion o £208,815, gan gynrychioli 30 o ddyfarniadau (2020/21 £38,693 gan gynrychioli chwech o ddyfarniadau). Nid oedd unrhyw ddileadau uwchben £100,000 (2020/21 dim).

Ceir taliadau arbennig yn yr achosion canlynol:

- gwnaed grant yn anfwriadol i fudiad nad yw'n gyfreithiol gymwys i'w dderbyn ond lle mae'r grant o fewn bwriad cyffredinol deddfwriaeth statudol. Gwariwyd yr holl ddyfarniadau hyn ar amcanion prosiectau, yn unol ag amodau a thelerau'r grant.
- Cymeradwyir taliadau ex gratia.

Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2022 ni wnaed unrhyw daliadau arbennig (2020/21 dau daliad arbennig gwerth cyfanswm o £10,884) mewn perthynas â thrafodion grant.

31. Gronfa Local Connections

Yn ystod 2020/21, cytunodd y Gronfa ar y rhaglen hon am gyfnod rhwng 1 Hydref 2020 a 31 Mawrth 2022. Cyfanswm cost y rhaglen yw £4.0m, a bydd DCMS yn cyfrannu £2.0m ohono drwy gytundeb grant. Bydd y £2.0 sy'n weddill yn cael ei gyfrannu gan y Gronfa. Yn y cytundeb grant, penderfynwyd y bydd y Gronfa yn gweithredu fel Penadur yn hytrach nag Asiant.

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DCMS	-	2,000
Ad-daliadau	8	5
Cyfanswm Incwm	8	2,005
Gwariant		
Gwariant ar grantiau	-	1,828
Ad-dalwyd i DCMS	22	-
Costau gweithredu	89	71
Cyfanswm gwariant	111	1,899
Cyfanswm (gwariant) incwm net cynhwysfawr	(103)	106
Arian wrth gefn		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021	106	-
Cyfanswm (gwariant) incwm net cynhwysfawr	(103)	106
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	3	106

Datganiad sefyllfa ariannol

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Asedau cyfredol		
Arian yn y banc ac mewn llaw	3	117
Cyfanswm asedau	3	117
Rhwymedigaethau cyfredol		
Symiau taladwy eraill	-	(11)
Cyfanswm rhwymedigaethau	-	(11)
Asedau llai rhwymedigaethau	3	106

32. Gronfa Elusennau COVID-19

Yn ystod 2020/21, cytunodd y Gronfa ar y rhaglen newydd hon ar 11 Mehefin 2020 fel rhan o'n hymateb i'r coronafeirws. Bydd yr Adran Cymunedau, ar ffurf grant a roddir i'r Gronfa, yn darparu hyd at £15.9m. Byddai'n rhaid dychwelyd unrhyw arian sy'n weddill ar ôl 30 Medi 2020 i'r Adran erbyn diwedd mis Hydref 2020. Yn y cytundeb grant, penderfynwyd y bydd y Gronfa yn gweithredu fel Penadur yn hytrach nag Asiant.

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan DfC	-	9,215
Cyfanswm Incwm	-	9,215
Gwariant		
Gwariant ar grantiau	-	8,847
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	-	(20)
Costau gweithredu	-	388
Cyfanswm gwariant	-	9,215
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr	-	-

Cwblhawyd y rhaglen ariannu yn llawn yn ystod 2020/21, felly nid oes asedau na rhwymedigaethau i'w datgelu.

33. Gronfa Living Places and Spaces

Yn ystod 2021/22, cytunodd y Gronfa ar y rhaglen newydd hon, a fydd yn para hyd at 31 Mawrth 2022. Cyfanswm cost y rhaglen yw £0.8m y bydd yr Adran Isadeiledd yn ei darparu drwy gytundeb grant. Yn y cytundeb grant, penderfynwyd y bydd y Gronfa yn gweithredu fel Penadur yn hytrach nag Asiant.

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan Dfl	791	-
Ad-daliadau	-	-
Cyfanswm Incwm	791	-
Gwariant		
Gwariant ar grantiau	737	-
Costau gweithredu	41	-
Cyfanswm gwariant	778	-
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr	13	-

Datganiad sefyllfa ariannol

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Asedau cyfredol		
Masnach ac arian arall a dderbynnir	13	-
Cyfanswm asedau	13	-
Rhwymedigaethau cyfredol		
Symiau taladwy eraill	-	-
Cyfanswm rhwymedigaethau	-	-
Asedau llai rhwymedigaethau	13	-

34. Gronfa Caru'n Cynefin

Yn ystod 2021/22, cytunodd y Gronfa ar y rhaglen newydd hon, a fyddai'n para hyd at 31 Rhagfyr 2021 neu'r dyddiad y mae'r ddau barti wedi cyflawni eu hymrwymadau o dan y cytundeb. Cyfanswm cost y rhaglen yw £0.7m y bydd IKEA yn ei ddarparu drwy gytundeb grant. Yn y cytundeb grant, penderfynwyd y bydd y Gronfa yn gweithredu fel Penadur yn hytrach nag Asiant.

Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy gan IKEA	500	-
Cyfanswm Incwm	500	-
Gwariant		
Gwariant ar grantiau	500	-
Cyfanswm gwariant	500	-
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr	-	-

Datganiad sefyllfa ariannol

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022 £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 £000
Asedau cyfredol		
Masnach ac arian arall a dderbynnir	-	-
Cyfanswm asedau	-	-
Rhwymedigaethau cyfredol		
Symiau taladwy eraill	-	-
Cyfanswm rhwymedigaethau	-	-
Asedau llai rhwymedigaethau	-	-

35. Cyfrifon segur

O dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008, gall banciau a chymdeithasau adeiladu drosglwyddo arian o gyfrifon segur i Reclaim Fund Ltd (RFL), endid nid er elw sydd ag awdurdod i weithredu fel y gronfa hawlio'n ôl.

Mae RFL yn trosglwyddo arian y mae wedi'i fodloni nad oes ei angen i dalu hawliadau yn y dyfodol gan berchnogion yr arian cyfrifon segur i'r Gronfa. Mae'r Gronfa'n dosbarthu'r arian hwnnw yn unol â'r Ddeddf a chyfarwyddiadau a gyhoeddir iddi gan Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon yn unol â'i wariant yn Lloegr a gan y gweinyddiaethau datganoledig o ran gwariant yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Dosrennir arian rhwng pedair gwlad y Deyrnas Unedig yn unol ag offeryn statudol a gymeradwyir gan Senedd y Deyrnas Unedig.

Didynnir y costau a delir gan y Gronfa a'r Gweinidog mewn perthynas â gweithredu'r cynllun yn gyffredinol cyn eu dyrannu rhwng y pedair gwlad.

Didynnir y costau a gafwyd gan y Gweinidog a'r gweinyddiaethau datganoledig mewn perthynas â'r gwledydd unigol o'r arian a ddyrennir.

Yn 2018 cyhoeddodd DCMS y byddai £330m ar gael o dan y cynllun dros y 3-4 blynedd nesaf, gyda £277m ohono yn cynrychioli'r gyfran i'w dosbarthu yn Lloegr. Ers hynny, mae cyfanswm y dosraniadau a dalwyd neu sy'n daladwy gan RFL i'r Gronfa wedi dod i gyfanswm o £512m ac mae £430m ohono i'w briodoli i Loegr. Mae cyfarwyddiadau polisi pellach gan DCMS wedi dyrannu symiau ychwanegol i'r mudiadau sy'n derbyn y Cronfeydd sydd ar gael yn Lloegr gan ddod â'r cyfanswm a ddyrannwyd i £398m.

Mae cyfanswm yr ariannu ers dechrau'r cynllun sydd ar gael i'r Gronfa drwy RFL bellach wedi cyrraedd £875m. Yn ogystal â'r dyraniad i gyrff dosbarthu yn Lloegr, mae'r Gronfa'n dyfarnu grantiau yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon yn unol â'r cyfarwyddiadau perthnasol.

35a. Datganiad incwm cynhwysfawr

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan
	£000	£000
Incwm		
Derbyniwyd/Derbyniadwy o Reclaim Fund Ltd	54,008	90,281
Llog banc derbyniadwy	7	136
Adennill grantiau	31	33
Cyfanswm Incwm	54,046	90,450
Gwariant		
Gwariant ar grantiau i ddosbarthwyr dynodedig	352	30,410
Gwariant ar grantiau	13,450	5,940
Llai gwariant ar grantiau wedi darfod neu eu diddymu	(24)	(18)
	13,778	36,332
Costau gweithredu	592	346
Cyfanswm gwariant	14,370	36,679
Gwarged cyn treth	39,676	53,771
Treth	-	-
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr	39,676	53,771
Arian wrth gefn		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021	62,412	8,641
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	39,676	53,771
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	102,088	62,412

35b. Datganiad sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2022

	Ar 31 Mawrth 2022	Wedi'i ailddatgan ar 31 Mawrth 2021	Wedi'i ailddatgan ar 1 Ebrill 2020
	£000	£000	£000
Asedau cyfredol			
Masnach ac arian arall a dderbynnir	-	90,300	68,995
Arian yn y banc ac mewn llaw	150,957	29,304	63,939
Cyfanswm asedau	150,957	119,604	132,934
Rhwymedigaethau cyfredol			
Masnach ac arian arall a delir	(126)	(77)	(56)
Rhwymedigaethau grant i ddsbarthwyr dynodedig	(34,099)	(46,672)	(60,215)
Darpariaethau trosglwyddadwy i ddsbarthwyr dynodedig	-	-	(52,508)
Rhwymedigaethau grant	(14,644)	(10,443)	(11,514)
Cyfanswm rhwymedigaethau	(48,869)	(57,192)	(124,293)
Asedau llai rhwymedigaethau	102,088	62,412	8,641
Gwarged argadwedig	102,088	62,412	8,641

35c. Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl gyda Dyraniad fesul Gwlad

	Lloegr £000	Yr Cymru Alban £000	Gogledd Iwerddon £000	Cyfanswm £000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan Cyfanswm £000
Dadansoddiad yn ôl Segment						
Incwm	-	-	-	-	54,015	90,417
Namyn costau gweithredu	-	-	-	-	(592)	(347)
Incwm net ar gael i'w dosbarthu					53,423	90,070
Ar gael i bob gwlad	44,822	4,487	2,618	1,496		
Adennill grantiau	-	31	-	-	31	33
Ymrwymadau grant i ddsbarthwyr penodol	(352)	-	-	-	(352)	(30,410)
Ymrwymadau grant a wnaed	-	(5,299)	(222)	(7,905)	(13,426)	(5,922)
Gwarged/ (Diffyg) ar gyfer y flwyddyn	44,470	(781)	2,396	(6,409)	39,676	53,771
Balans arian a ddygwyd ymlaen wedi'i ailddatgan	9,036	17,542	15,208	20,626	62,412	8,641
Balans yr arian a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	53,506	16,761	17,604	14,217	102,088	62,412

					Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan
	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dadansoddiad yn ôl Segment						
Symud croniadau grant						
Ymrwymiadau grant a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021 wedi'u hailddatgan	46,672	6,007	4,257	179	57,115	124,237
Ymrwymiadau grant a wnaed	-	5,324	222	7,905	13,451	35,940
Rhwymedigaethau wedi darfod a'u diddymu	-	(24)	-	-	(24)	(18)
Rhwymedigaethau grant a fodlonwyd	(12,573)	(4,617)	(2,565)	(2,044)	(21,799)	(103,044)
Croniad a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2022	34,099	6,690	1,914	6,040	48,743	57,115

					Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021 wedi'i hailddatgan
	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dadansoddiad yn ôl Segment						
Croniadau grant sy'n heneiddio						
Yn ddyledus o fewn blwyddyn	34,099	4,019	1,348	3,063	42,530	53,041
Yn ddyledus o fewn mwy na blwyddyn ond llai na dwy flynedd	-	2,031	311	2,001	4,343	3,055
Yn ddyledus o fewn mwy na dwy flynedd ond llai na thair blynedd	-	640	106	801	1,547	837
Yn ddyledus o fewn tair blynedd	-	-	76	100	176	182
Yn ddyledus o fewn mwy na phedair blynedd ond llai na phum mlynedd	-	-	66	75	141	-
Yn ddyledus ar ôl mwy na phum mlynedd	-	-	7	-	7	-
	34,099	6,690	1,914	6,040	48,743	57,115

Ased Amodol

O dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008, gall banciau a chymdeithasau adeiladu drosglwyddo arian o gyfrifon segur i Reclaim Fund Ltd (RFL), endid nid er elw sydd ag awdurdod i weithredu fel y gronfa hawlio'n ôl. Mae RFL yn trosglwyddo arian y mae wedi'i fodloni nad oes ei angen i dalu hawliadau yn y dyfodol gan berchnogion yr arian cyfrifon segur i'r Gronfa Loteri Fawr.

Mae RFL yn cyfrifo'r rhwymedigaeth sy'n ddyledus i'r Gronfa ac yn cydnabod hyn fel credydwr, sy'n cyfateb i ddyledwr ac incwm cysylltiedig y mae'r Gronfa'n rhoi cyfrif amdano. Yn ogystal, mae RFL yn nodi swm dros dro o incwm yn y dyfodol y gellir ei drosglwyddo i'r Gronfa. Mae'r Gronfa bellach yn cydnabod hwn fel ased wrth gefn yn unol ag IAS

37: Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodau ac Asedau Amodol. Mae RFL wedi nodi bod y gwerth hwn yn debygol o fod rhwng £75m-£90m ar gyfer 2021/22.

Atebolrwydd Amodol

Mae'r Gronfa wedi cydnabod rhwymedigaeth wrth gefn o £6m ar 31 Mawrth 2022 mewn perthynas â rhwymedigaethau posibl i dalu hyd at £500k y flwyddyn i'r Big Society Trust (BST) am eu costau gweinyddol. Mae'r rhwymedigaeth bosibl hon yn unol â gweithred gytundeb rhwng BST a'r Gronfa a wnaed ar 10 Rhagfyr 2019, sy'n ddilys am 15 mlynedd o'r dyddiad hwnnw. Felly mae'r rhwymedigaeth wrth gefn a gydnabyddwn am y 12 mlynedd sy'n weddill. Hefyd rhwymedigaeth wrth gefn o £85.4m sy'n ymwneud â symiau cytundebol (wedi'u llofnodi) sy'n ddyledus i ddsbarthwyr dynodedig.

Ein cefndir statudol

Cyfarwyddiadau Polisi

Rhoddir y pŵer i'n hadran nodd i'r gweinyddiaethau datganoledig o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 i roi Cyfarwyddiadau mewn perthynas â materion sydd i'w hystyried wrth ddyfarnu grantiau.

Mae'r cyfarwyddiadau polisi cyfredol mewn perthynas â Lloegr, Ynys Manaw ac ariannu Deyrnas Unedig wedi'u disgrifio isod. Cyhoeddwyd y rhain gan Swyddfa'r Cabinet ac fe ddaethant i rym at 1 Ebrill 2012. Yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon fydd yn gyfrifol am gyfarwyddiadau polisi'r dyfodol yn dilyn trosglwyddo swyddogaethau o Swyddfa'r Cabinet yn ystod y flwyddyn.

Mae'r Gronfa wedi cydymffurfio â'r Cyfarwyddiadau hyn ym mhob agwedd faterol trwy gydol y flwyddyn ariannol 2021/22.

Disgrifir y cyfarwyddiadau polisi cyfredol mewn perthynas â Chymru, Yr Alban a Gogledd Iwerddon, sydd wedi'u cyhoeddi gan y gweinyddiaethau datganoledig priodol, yn ddiweddarach yn yr adran hon.

Lloegr a'r Deyrnas Unedig**CYFARWYDDIADAU A RODDWDYD I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 36E(1)(b) DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993 (fel y'i diwygiwyd)**

Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygiwyd).

Trwy hyn mae'r Ysgrifennydd dros Swyddfa'r Cabinet, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddi gan adran 36E(1)(b) ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa"), Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Gweinidogion yr Alban a'r Adran dros Ddiwylliant, y Celfyddydau a Hamdden Gogledd Iwerddon yn unol ag adran 36E(5), yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Lloegr, Ynys Manaw a'r Deyrnas Unedig**Cyfarwyddiadau Cyffredinol**

1. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant y Deyrnas Unedig, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddsbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddsbarthu ei harian o dan adran 25(1).

A. Yr angen am sicrhau dros amser bod yr arian a ddosberthir:

(i) Yn sicrhau bod pobl yn cymryd rhan ac yn ymwneud â defnyddio grantiau'r Gronfa i ddarparu atebion i'r materion sydd fwyaf pwysig iddynt yn eu cymunedau;

(ii) Yn helpu i adnabod a galluogi'r rhai sy'n barod i arwain y broses o ddarparu'r atebion hyn ac yn dileu rhwystrau ar gyfer y rhai y gallai fod angen cymorth arnynt i wneud hyn; a

(iii) Yn cefnogi atebion newydd ac arloesol ochr yn ochr â modelau sydd wedi profi eu gwerth, ac yn cynhyrchu dysgu i helpu datblygiad polisiau ac arfer y tu hwnt i ariannu'r Gronfa.

B. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa'n cyflawni dosbarthiad yr ariannu i ledaeniad gweddol eang o brosiectau, yn bennaf y rhai a gyflwynir gan y sector gwirfoddol a chymunedol a mentrau cymdeithasol, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mudiadau newydd eu cyfansoddi, mudiadau sy'n gweithredu fel mentrau cymdeithasol a mudiadau sydd â'u pencadlys yn y Deyrnas Unedig y maent yn gweithio tramor.

C. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles cyhoeddus a chymdeithasol nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

Ch. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisiau, pennu blaenoriaethau a gwneud grantiau, a allai gynnwys partneriaethau â

darlledwyr, cyfryngau electronig, print a digidol a chyfryngau eraill

D. Yr angen am sicrhau bod grantiau'n cael ei ddosbarthu ar sail angen, gan gyflwyno canlyniadau mesuradwy ac effaith ehangach ar gyfer cymunedau ac unigolion.

Dd. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i dderbynyddion i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

E. Bydd y Gronfa'n ystyried yr egwyddorion canlynol wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1):

1. YMGYSYLLTU – dylai datblygu rhaglenni fod yn seiliedig ar ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol ac mewn mentrau cymdeithasol.

2. CYNRYCHIOLAETH – dylai datblygu rhaglenni gymryd y rhai mewn angen mwyaf i ystyriaeth trwy dargedu anghydraddoldeb a gwella gallu pobl a chymunedau i gyfrannu at raglenni'r Gronfa, cymryd rhan ynddynt ac elwa o'r canlyniadau a ariennir trwyddynt.

3. CYNALADWYEDD – gallu'r rhaglen i wella'r amgylchedd heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol a lleihau'r effaith ar yr amgylchedd.

4. BUDDION TYMOR HWY – y gall prosiectau gyflawni dichonolrwydd a gwydnwch ariannol dros y tymor hwy.

5. YCHWANEGEDD a CHYDWEDDU – dylai datblygu rhaglenni ac

ariannu prosiectau gydweddu ag arianwyr a phartion eraill sy'n gweithio tuag at gyrnodau'r Gronfa, ychwanegu gwerth atynt a bod yn unigryw iddynt.

6. GWEITHIO AR Y CYD – pan fydd hyn yn cyflawni canlyniadau gwell, dylai datblygu rhaglenni ac ariannu prosiectau gefnogi gweithredu ar y cyd rhwng mudiadau a ariennir a phartneriaid y sectorau cyhoeddus, preifat a chymdeithas sifil.

Gwariant datganoledig Lloegr ac Ynys Manaw

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Lloegr ac Ynys Manaw, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu arian, y dibenion dros ddosbarthu arian, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:-

A. Yr angen am weithredu o fewn cyd-destun unigryw polisi a chymdeithas sifil gan ychwanegu gwerth mewn ffyrdd priodol at yr amcan o greu cymdeithas fwy teg, rhydd a chyfrifol lle mae pawb yn chwarae rhan wrth wella'u cymuned a helpu ei gilydd.

B. Yr angen am sicrhau y caiff ariannu ei ddosbarthu i brosiectau sy'n creu buddion ar gyfer pobl a chymunedau lleol a wasanaethir gan y sector gwirfoddol a chymunedol.

C. Yr angen am sicrhau dros amser bod yr arian a ddosberthir yn ymdrin ag un neu fwy o'r blaenoriaethau a ganlyn:

(i) Annog cyfranogiad cymdeithasol mewn cymunedau a dileu rhwystrau;

(ii) Cryfhau galluoedd mudiadau gwirfoddol a chymunedol a mentrau cymdeithasol; a

(iii) Chryfhau a chynyddu gallu'r farchnad buddsoddi cymdeithasol i gefnogi buddion cyhoeddus a gweithredu cymdeithasol.

Ch. Yr angen am ystyried:

(i) Buddion a chwmpas cymryd camau effeithiol ar gyfer Lloegr neu Ynys Manaw yn gyffredinol ac ar gyfer rhannau gwahanol o Loegr neu Ynys Manaw; a

(ii) Meintiau poblogaeth a lefelau amddifadedd economaidd a chymdeithasol cymharol mewn rhannau gwahanol o Loegr ac Ynys Manaw.

Llofnodwyd gan y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet

28 Mawrth 2012.

Yr Alban

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 36E(4)(b) DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993

Trwy hyn mae Gweinidogion Yr Alban, wrth ddefnyddio'r pwerau a gyflwynwyd iddynt gan adran 36E(4)(b) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") a sicrhau caniatâd gan Weinidog Swyddfa'r Cabinet yn unol

ag adran 36E(8) y Ddeddf, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

1. Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993.

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy, at ba ddibenion ac o dan ba amodau y bydd yn dosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo budd y cyhoedd ac nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

B. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

C. Yr angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd.

Ch. Yr angen am hyrwyddo amcanion datblygiad cynaliadwy ymhellach.

D. Yr angen am bennu cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

Dd. Yr angen:

(i) ym mhob achos, i'r ymgeiswyr ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y grant,'

(ii) os ceisir arian cyfalaf:

a) am gynllun busnes clir gan gynnwys yr angen am sicrhau adnoddau er mwyn bodloni unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw sy'n gysylltiedig â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan ystyried maint a natur y prosiect; a

b) sicrhau bod y broses gwerthuso a rheoli ar gyfer prosiectau sylweddol yn cyfateb i broses Adolygiadau Porth Swyddfa Fasnach y Llywodraeth.

(iii) mewn achosion eraill, dylid ystyried argaeledd tebygol arian arall i dalu am gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl cwblhau dyfarniad y Loteri, gan roi ystyriaeth i faint a natur y prosiect, ac i arian y Loteri gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

E. Y dymunoldeb o weithio gyda mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, pan fo hyn yn ffordd effeithiol o gyflwyno elfennau o strategaeth y Gronfa.

F. Yr angen am sicrhau bod gan y Gronfa wybodaeth o'r fath y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol.

Ff. Yr angen am fynnu elfen o gyllid partneriaeth a/neu gyfraniadau mewn da gan ffynonellau eraill sy'n gweddu i allu rhesymol gwahanol fathau o ymgeiswyr, neu ymgeiswyr mewn

ardaloedd penodol, ddod o hyd i'r cyfryw gefnogaeth.

G. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

Ng. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisiau, pennu blaenoriaethau a dosbarthu grantiau.

Gwariant Datganoledig Yr Alban

3. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy, at ba ddibenion ac o dan ba amodau y bydd yn dosbarthu arian:

A. Yr angen am weithredu o fewn cyd-destun polisi unigryw Yr Alban, gan ychwanegu gwerth at strategaeth Gweinidogion Yr Alban lle bo'n briodol; gweithio yng nghyd-destun y fframwaith perfformiad cenedlaethol i adeiladu Alban fwy teg a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb.

B. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa yn dosbarthu arian dros amser i ymdrin â'r flaenoriaeth lleihau anghydraddoldeb; ac ar yr un pryd sicrhau lledaeniad rhesymol eang o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y rhai sy'n gweithio ar lefel leol yn unig, mentrau a mudiadau cymdeithasol a mudiadau sydd wedi'u lleoli yn Yr Alban ac yn gweithio tramor.

C. Yr angen am ystyried buddion Yr Alban yn gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o'r Alban a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba

raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o'r Alban.

Ch. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa'n cyfrannu at gynladwyedd trwy gefnogi gweithgareddau sy'n helpu ymgorffori newidiadau a dylanwadu ar ddatblygu hir dymor.

D. Yn olaf, yr angen am sicrhau dros amser bod y Gronfa'n dosbarthu arian yn rhesymol gyfartal rhwng gwariant ar/sy'n gysylltiedig â:

(i) Hyrwyddo dysgu a datblygu cymunedol;

(ii) Hyrwyddo diogelwch a chydlyniant cymunedol;

(iii) Hyrwyddo grymuso cymunedau a chyfleoedd cynhwysol i bawb gymryd rhan, a

(iv) Hyrwyddo lles corfforol a meddyliol.

4. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried yr angen am ddosbarthu Arian o dan adran 25(1) i waith sydd â'r nod o gyflawni un neu fwy o'r amcanion a ganlyn.

(i) Lleihau anghydraddoldeb trwy daclo anfantais a gwahaniaethu

(ii) Grymuso pobl trwy alluogi ennyn diddordeb pobl a defnyddio eu dylanwad.

5. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban bydd y Gronfa'n ystyried yr egwyddorion a ganlyn wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1):

(i) Cyflawni'r defnydd mwyaf effeithiol o adnoddau trwy ddewis yr ymagwedd fwyaf priodol mewn meysydd polisi priodol er mwyn ychwanegu gwerth at yr ymdrech gyhoeddus gyffredinol

(ii) Trosoli'r gwerth uchaf posib ar gyfer pobl a chymunedau o adnoddau trwy gefnogaeth dros wirfoddoli, gwaith teg a chaffael cynaliadwy.

Llofnodwyd ar ran Gweinidogion Yr Alban Chwefror 2016.

Cymru

CYFARWYDDIADAU A RODDWYD I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 36E DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993.

Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygiwyd).

Trwy hyn mae Gweinidogion Cymru, wrth ddefnyddio'r pwerau a gyflwynwyd iddynt gan adran 36E(4)(b) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr (yn gweithredu fel Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ac a gyfeirir ati o hyn ymlaen fel "Y Gronfa") a sicrhau caniatâd gan Weinidog Swyddfa'r Cabinet yn unol ag adran 36E(8)(b) y Ddeddf, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa.

CYFARWYDDIADAU - GWARIANT DATGANOLEDIG CYMRU

Wrth benderfynu i bwy y mae'n dosbarthu gwariant datganoledig Cymru, at ba bwrpas ac o dan ba amodau, bydd

y Gronfa'n ystyried y materion canlynol o dan Adran 25(1).

A. Ystyried egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn enwedig:

- gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru
- annog cyrff cyhoeddus i feddwl mwy am yr hir dymor, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd
- atal problemau a chymryd ymagwedd fwy cyd-gysylltiedig
- y pum dull o weithio: hir dymor; atal; integreiddio; cydweithio; cymryd rhan
- saith nod llesiant.

B. Sicrhau bod y Gronfa yn dosbarthu arian i ystod eang o brosiectau a ddarperir yn bennaf gan y trydydd sector. Dylai hyn gynnwys mudiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gan gynnwys mentrau cymdeithasol.

C. Sicrhau bod y Gronfa'n gweithredu o fewn cyd-destun polisi, llywodraethol, cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, gan sicrhau bod ariannu'n gweddu i ac yn ychwanegu gwerth at waith y Llywodraeth tra'n aros ar wahân iddi ar yr un pryd.

Ch. Sicrhau bod arian yn cael ei ddsbarthu mewn modd sy'n cefnogi cymunedau i ffynnu, ac sy'n hygyrch i bob cymuned, gan gynnwys y rhai a fydd angen cymorth ychwanegol.

D. Ystyried buddiannau Cymru gyfan a buddiannau gwahanol rannau o Gymru, gan gynnwys:

- y patrymau demograffig ac amddifadedd amrywiol yng ngwahanol rannau o Gymru
- barn cymunedau Cymru wrth osod blaenoriaethau a dosbarthu arian.

Dd. Sicrhau bod arian yn cael ei ddsbarthu i brosiectau sy'n hyrwyddo budd cyhoeddus a chymdeithasol ac nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er budd preifat.

E. Hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg, gan adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru trwy:

- gweithio yn ôl yr egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na Saesneg yn holl weithgareddau'r Gronfa yng Nghymru
- gweithredu yn unol â Safonau'r Gymraeg a'n Cynllun Iaith Gymraeg, mewn partneriaeth â Chomisiynydd y Gymraeg.

F. Sicrhau bod arian yn cael ei ddsbarthu sy'n gwella amgylchedd Cymru heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol ac ar yr un pryd hyrwyddo ei botensial i wella ansawdd bywyd cymunedau ac unigolion.

Ff. Darparu cefnogaeth i'r sawl sy'n ymgeisio i'r Gronfa, ac i fudiadau sy'n derbyn ariannu, er mwyn gwella cyflwyno canlyniadau prosiect a'u galluogi i ddarparu atebion cadarnhaol i'r materion sydd o'r pwys mwyaf iddyn nhw a'u cymunedau.

G. Cefnogi arloesedd a modelau sydd wedi'u profi, i gynhyrchu dysgu i helpu datblygu ac ymarfer polisi y tu hwnt i ariannu'r Gronfa.

Ng. Cynnwys amod ym mhob dyfarniad bod yn rhaid i dderbynwyr

gydnabod ariannu'r Loteri Genedlaethol a defnyddio brandio cyffredin y Loteri Genedlaethol.

H. Sicrhau bod y Gronfa'n ffocysu gwariant ar gyflawni'r canlyniadau a ganlyn dros amser:

- Mae pobl yn iach ac yn byw bywydau cynhyrchiol mewn cymdeithas ffyniannus ac arloesol
- Amgylchedd gwledig a threfol gwydn gyda defnydd mwy cynaliadwy o adnoddau naturiol Cymru
- Cryfheir amgylchiadau i greu cymunedau mwy cryf, diogel a chydlynol, gan wella cyfiawnder cymdeithasol ac ar yr un pryd, lliniaru effaith tlodi yn ogystal ag annog twf economaidd cynaliadwy.

Gogledd Iwerddon

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 36E(4)(b) DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993

Trwy hyn mae Ysgrifennydd Gwladol Gogledd Iwerddon, wrth ddefnyddio'r pwerau a gyflwynwyd iddo gan adran 36E(4)(b) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") a sicrhau caniatâd gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn unol ag adran 36E(8) y Ddeddf, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

1. Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993.

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy, at ba ddibenion ac o dan ba amodau y bydd yn dosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo budd y cyhoedd ac nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

B. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

C. Yr angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd.

Ch. Yr angen am hyrwyddo amcanion datblygiad cynaliadwy ymhellach.

D. Yr angen am bennu cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

Dd. Yr angen: ym mhob achos, i'r ymgeiswyr ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y grant;

(ii) os ceisir arian cyfalaf:

(a) am gynllun busnes clir gan gynnwys yr angen am sicrhau adnoddau er mwyn bodloni unrhyw gostau rhedeg a chynnal

a chadw sy'n gysylltiedig â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan ystyried maint a natur y prosiect; a

(b) sicrhau bod y broses gwerthuso a rheoli ar gyfer prosiectau sylweddol yn cyfateb i broses Adolygiadau Porth Swyddfa Fasnach y Llywodraeth.

(iii) mewn achosion eraill, dylid ystyried argaeledd tebygol arian arall i dalu am gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl cwblhau dyfarniad y Loteri, gan roi ystyriaeth i faint a natur y prosiect, ac i arian y Loteri gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

E. Y dymunoldeb o weithio gyda mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, pan fo hyn yn ffordd effeithiol o gyflwyno elfennau o strategaeth y Gronfa.

F. Yr angen am sicrhau bod gan y Gronfa wybodaeth o'r fath y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol.

Ff. Yr angen am fynnu elfen o gyllid partneriaeth a/neu gyfraniadau mewn da gan ffynonellau eraill sy'n gweddu i allu rhesymol gwahanol fathau o ymgeiswyr, neu ymgeiswyr mewn ardaloedd penodol, ddod o hyd i'r cyfryw gefnogaeth.

G. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

Ng. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisiau, pennu blaenoriaethau a dosbarthu grantiau.

Gwariant Datganoledig Gogledd Iwerddon

3. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy, at ba ddibenion ac o dan ba amodau y bydd yn dosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa, wrth ystyried ei hasesiad o anghenion ac unrhyw flaenoriaethau y mae wedi'u hadnabod yn ei strategaeth, dros amser yn dosbarthu arian i ledaeniad weddol eang o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mentrau cymdeithasol, a mudiadau sy'n gweithio dramor y mae ganddynt bencadlys yng Ngogledd Iwerddon.

B. Yr angen am sicrhau dros amser bod y Gronfa'n dosbarthu arian yn rhesymol gyfartal rhwng gwariant ar neu sy'n gysylltiedig â:

(i) hyrwyddo dysgu cymunedol;

(ii) hyrwyddo diogelwch a chydlyniant cymunedol; a

(iii) hyrwyddo lles corfforol a meddyliol.

C. Yr angen am ystyried buddiannau Gogledd Iwerddon yn gyffredinol, buddiannau holl rannau gwahanol Gogledd Iwerddon a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd

economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o Gogledd Iwerddon.

4. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried yr angen am ddosbarthu arian o dan adran 25(1) i brosiectau sydd â'r nod o gyflawni un neu fwy o'r amcanion canlynol:

A. Mae gan bobl gyfle i gyflawni eu potensial llawn

B. Gall pobl gymryd rhan yn weithredol yn eu cymunedau i greu newidiadau cadarnhaol

C. Perchnogaeth gymunedol ar amgylcheddau gwledig a threfol gwell a mwy diogel.

Ch. Gwell iechyd corfforol a meddyliol i bawb.

5. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa, wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1), yn ystyried yr angen am sicrhau bod un neu'n fwy o'r blaenoriaethau a ganlyn yn cael eu bodloni:

A. Gwella sgiliau hanfodol i ddiwallu anghenion cymdeithasol ac economaidd.

B. Cynyddu cyfleoedd ar gyfer dysgu cymunedol.

C. Adeiladu gallu cymunedau.

Ch. Cynyddu cyfleoedd gwirfoddoli ac ar gyfer ymgysylltu rhwng ac o fewn cymunedau.

D. Adeiladu partneriaethau cymunedol a gwirfoddol/statudol.

Dd. Gwella cyfleusterau, mynediad a gwasanaethau cymunedol.

E. Cynyddu cyfranogiad cymunedol wrth amddiffyn, adfer a chynnal yr amgylchedd trefol a gwledig.

F. Helpu unigolion a chymunedau i ddatblygu sgiliau i wneud dewisiadau ffordd o fyw mwy iach.

Ff. Hyrwyddo iechyd meddwl a lles emosiynol ar lefel unigolion a chymunedau.

Llofnodwyd ar ran Ysgrifennydd Gwladol Gogledd Iwerddon

Cyfarwyddyd Cyfrifon

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR (YN GWEITHREDU FEL CRONFA GYMUNEDOL Y LOTERI GENEDLAETHOL) O DAN ADRAN 22(3) DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 FEL Y'I DIWYGIR

Trwy hyn mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddo gan adran 22(3) Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 (c.31) ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") yn unol ag adran 22(7) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa.

Mae'r holl Gyfarwyddiadau Gwario hyd yn hyn yn cael eu tynnu'n ôl ar unwaith gyda'r Cyfarwyddwyd Gwario hwn yn eu disodli.

Dyraniadau blaenorol

2. Mae'r Gronfa wedi'i chyfarwyddo'n flaenorol i ddsbarthu'r symiau canlynol o gyfran Lloegr o arian cyfrifon segur o dan y cynllun, ac mae'n ofynnol iddi barhau i wneud hynny hyd nes y cyflawnir yr ymrwymadau hyn yn llawn (mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu i'r degolyn agosaf ar gyfer y dibenion y cyfarwyddyd hwn):

- Dan delerau'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng DCMS a'r Gronfa a gytunwyd ar 17 Hydref 2018, dosbarthodd y Gronfa cyfanswm o £1.144m o gyfran Lloegr o arian y cyfrifon segur ar ffurf grantiau nad sy'n rhaid eu had-dalu i fudiadau gwirfoddol ieuencid mewn lleoliadau targedig trwy'r Gronfa Capasiti Ieuencid, gyda'r Gronfa a DCMS wedi cytuno ar grantiau o'r fath. Bydd y Gronfa'n parhau i reoli'r grantiau hyn tan eu cwblhad
- £90m (gyda £55.9m o hwnnw'n cael ei dosbarthu erbyn Rhagfyr 2021) i fodloni gwariant ar neu'n ymwneud â darparu gwasanaethau, cyfleusterau neu gyfleoedd i ddiwallu anghenion pobl ifanc, yn unol ag a18(1)(a) y Ddeddf, a gyflwynir gan Youth Futures Foundation Limited;
- £96m (gyda £51.5m o hwnnw'n cael ei dosbarthu erbyn Rhagfyr 2021) i fodloni gwariant ar neu'n ymwneud â (i) datblygu gallu unigolion i reoli eu harian, neu (ii) wella mynediad at wasanaethau ariannol personol, yn unol ag a18(1)(b) y Ddeddf, a gyflwynir gan Fair4All Finance Limited;
- £435m (gyda £435m o hwnnw'n cael ei dosbarthu erbyn Rhagfyr 2021) ar ffurf grantiau nad ydynt yn ad-daladwy i'r Big Society Trust i fuddsoddi yn Big Society

Capital ac i fodloni gofyniad ariannu cychwynnol Access – the Foundation for Social Investment, yn gweithredu fel cyfanwerthwr buddsoddiad cymdeithasol yn unol ag adran 18 o'r Ddeddf.

- £30m (gyda £21m o hwnnw'n cael ei dosbarthu erbyn Rhagfyr 2021) ar ffurf grantiau nad ydynt yn ad-daladwy i Access- the Foundation for Social Investment, gan weithredu fel cyfanwerthwr buddsoddi cymdeithasol yn unol ag adran 18 o'r Ddeddf.

Dyraniadau newydd

3. Bellach mae'n ofynnol i'r Gronfa ddsbarthu symiau pellach o gyfran Lloegr o arian cyfrifon segur fel a ganlyn:

- £20m ar ffurf grantiau nad ydynt yn ad-daladwy i Access – the Foundation for Social Investment, gan weithredu fel cyfanwerthwr buddsoddi cymdeithasol yn unol ag adran 18 y Ddeddf;
- £20m i fodloni gwariant ar neu'n ymwneud â darparu gwasanaethau, cyfleusterau neu gyfleoedd i ddiwallu anghenion pobl ifanc, yn unol ag a18(1)(a) y Ddeddf, a gyflwynir gan Youth Futures Foundation Limited; a
- £4m i fodloni gwariant ar neu'n ymwneud â (i) datblygu gallu unigolion i reoli eu harian, neu (ii) wella mynediad at wasanaethau ariannol personol, yn unol ag a18(1)(b) y Ddeddf, a gyflwynir gan Fair4All Finance Limited.

Ychwanegedd

4. Bydd y Gronfa'n ystyried sut y gall telerau ac amodau perthnasol eu trefniadau gyda'r mudiadau hyn sicrhau:

- bod yr arian yn cael ei defnyddio dim ond ar gyfer prosiectau, neu agweddau ar brosiectau, y byddai arian yn annhebygol o fod ar gael ar eu cyfer gan adran o'r Llywodraeth.

The Oversight Trust

5. Bydd y Gronfa hefyd yn dosbarthu hyd at £500k y flwyddyn o gyfran Lloegr arian y cyfrifon segur, ac ar ffurf grant, i The Oversight Trust – Assets for the Common Good (OST) ar sail barhaol (oni bai a than y cyhoeddir cyfarwyddiadau pellach gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon i addasu neu ddisodli'r cyfarwyddyd hwn).

6. Bydd OST ond yn defnyddio'r ariannu hwn i gynorthwyo cyrff eraill sydd o fewn rheolaeth gyfreithiol unigryw neu helaeth OST, ac sy'n dosbarthu arian cyfrifon segur i fodloni gwariant sydd â diben cymdeithasol neu amgylcheddol. Roedd £1m wedi'i ddsbarthu i OST at y dibenion hyn erbyn Rhagfyr 2021, gyda £0.4m arall yn debygol o gael ei ddsbarthu cyn diwedd Rhagfyr 2021.

- Rhaid i gyrff eraill fel hyn, ar ben hyn, naill ai (i) fod yn gyfanwerthwr buddsoddiad cymdeithasol; neu (ii) ddefnyddio arian cyfrifon segur wrth gyflawni eu swyddogaethau sydd:

i. yn bodloni'r gwariant ar neu sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau, cyfleusterau neu gyfleoedd i ddiwallu anghenion pobl ifanc; neu

ii. yn bodloni gwariant ar neu sy'n ymwneud â (a) datblygu gallu unigolion i reoli eu cyllidebau, neu (b) wella

mynediad at wasanaethau ariannol personol.

Dim taliadau eraill

7. Cyfarwyddir y Gronfa i beidio â gwneud unrhyw daliadau eraill o gyfran Lloegr o arian cyfrifon segur tan i'r Ysgrifennydd Gwladol gyhoeddi rhagor o Gyfarwyddiadau dan y Ddeddf

Llofnodwyd trwy awdurdod yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon

ATODIAD A

Gofynion Cyfrifyddu a Datgelu Ychwanegol (yn effeithiol o fis Rhagfyr 2006)

Mae'r paragraffau a ganlyn yn datgelu'r gofynion ychwanegol y cytunwyd arnynt gan y Trysorlys, yr Adran a'r Gronfa Loteri Fawr, uwchben y datgeliadau hynny sy'n ofynnol yn FReM.

1. Bydd y Datganiad Incwm/Gwariant Cynhwysfawr Net yn cynnwys y canlynol fel eitemau ar wahân, lle bo'n faterol:

a. cyfran yr enillion Loteri y gellir eu priodoli i'r Gronfa Loteri Fawr

b. cyfran incwm buddsoddi Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol y gellir eu priodoli i'r Gronfa Loteri Fawr

c. llog sy'n dderbyniadwy ar arian loteri

ch. ad-dalu grantiau

d. unrhyw incwm arall

dd. grantiau a wnaed o arian Loteri

e. grant sydd wedi darford neu ei ddi-ddymu a gofnodwyd yn flaenorol fel rhwymedigaethau o arian Loteri

f. y cyfanswm costau gweithredu a delir mewn perthynas â gweithgareddau dosbarthu'r Loteri Genedlaethol

2. Bydd y Datganiad Sefyllfa Ariannol yn cynnwys:

a. o dan y pennawd "Asedau cyfredol": wedi'i ddangos fel buddsoddiad, y balans a ddelir ar ran y Gronfa Loteri Fawr yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol;

b. Dylid datgelu grant sy'n dod yn ddyledus i'w dalu o fewn blwyddyn ar wahân o dan y pennawd "Rhwymedigaethau Cyfredol".

c. Dylid datgelu grant sy'n dod yn ddyledus i'w dalu ar ôl mwy na blwyddyn ar wahân o dan y pennawd "Rhwymedigaethau Anghyfredol"

3. Bydd y Datganiad Llif Arian yn defnyddio'r dull anuniongyrchol wrth gyflwyno "Llif arian o Weithgareddau Gweithredu";

4. Dylai'r Nodiadau i'r Cyfrifon fodloni gofynion FReM a chynnwys:

a. Datganiad y paratowyd y Cyfrifon ar ffurf a bennwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol gyda chaniatâd y Trysorlys yn unol ag Adran 35D(3) Deddf y Loteri Genedlaethol ayyb 1993

b. Datganiad o'r polisïau cyfrifyddu. Mae'n rhaid i hyn gynnwys datganiad sy'n esbonio natur y balansau a ddelir ar ran y Gronfa Loteri Fawr

yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol fel a ganlyn:

"Mae balansau a ddelir yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol yn parhau o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Fodd bynnag, mae cyfran y balansau hyn y gellir eu priodoli i'r Gronfa Loteri Fawr i'w gweld yn y Cyfrifon ac, ar ddyddiad y Datganiad Sefyllfa Ariannol, mae wedi'i hardystio gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon eu bod ar gael i'w ddsbarthu gan y Gronfa Loteri Fawr mewn perthynas ag ymrwymadau cyfredol a rhai'r dyfodol."

c. gwerth ymrwymadau grant ar ddiwedd y flwyddyn y mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi'u gwneud nad ydynt wedi'u cynnwys fel rhwymedigaethau yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol gan nad oeddent yn bodloni gofynion cael eu trin fel rhwymedigaethau ar y dyddiad hwnnw

ch. Pan fydd grantiau'n fwy na'r adnoddau sydd ar gael fel a ddangosir yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol, nodyn sy'n esbonio sail resymegol y gor-ymrwymiad gan gymryd unrhyw gyngor a dderbyniwyd gan yr Adran i ystyriaeth fel y bo'n briodol.

d. Nodyn sy'n cysoni balans agoriadol a therfynol buddsoddiadau a ddelir yn NLDF. Dylai hyn ddatgelu enillion a dderbynnir gan y Loteri Genedlaethol, incwm buddsoddi, enillion a cholledion nas gwiredwyd ar fuddsoddi, ac arian a dynnwyd i lawr o NLDF

dd. Dadansoddiad o'r cyfanswm rhwymedigaethau grant (cyfredol ac anghyfredol) yn y Datganiad Sefyllfa Ariannol i ddangos:

- Rhwymedigaeth a ddygwyd ymlaen
- Rhwymedigaethau yn y flwyddyn
- Dadrwymedigaethau
- Rhwymedigaethau a dalwyd
- Rhwymedigaeth a gariwyd ymlaen
- Dadansoddiad o'r rhwymedigaeth ar gyfer bob blwyddyn hyd at a chan gynnwys 5 mlynedd a thros 5 mlynedd

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22(5) (B) DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT YN YR ALBAN

Trwy hyn mae Gweinidogion yr Alban, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddo gan adran 22(5)(b) Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") yn unol ag adran 22(7) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

1. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddsbarthu arian cyfrifon segur o dan y Ddeddf honno mewn perthynas â gwariant Yr Alban, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau cyffredinol a ganlyn wrth bennu'r sawl i bwy y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau, at ba ddibenion y bydd y Gronfa'n gwneud dosbarthiadau, y broses a ddefnyddir i benderfynu pa daliadau i'w gwneud

ac o dan ba amodau a thelerau y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau.

2. Mae'n rhaid i ddosbarthiad arian cyfrifon segur fod;

A. ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles y cyhoedd nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat;

B. ar gyfer prosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol;

C. dim ond ar gyfer mudiadau 'trydydd sector', h.y. mudiadau sy'n bodoli'n gyfan gwbl neu'n bennaf i ddarparu buddion ar gyfer cymdeithas neu'r amgylchedd;

Ch. cydbwysu'r angen am annog arloesedd gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd; a

D. dylid ceisio hyrwyddo amcanion datblygu cynaliadwy.

3. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur, mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr sicrhau bod ymgeiswyr:

A. ym mhob achos yn dangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y dosbarthiad;

B. mewn achosion pan geisir arian cyfalaf;

a). dangos cynllun busnes clir gan gynnwys unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw sy'n gysylltiedig â phob prosiect am gyfnod rhesymol, a rhoi ystyriaeth i faint a natur y prosiect; a

b). ar gyfer prosiectau mawr, mae ymgeiswyr yn dangos bod prosesau gwerthuso a rheoli prosiectau'n cyfateb i rai Adolygiadau Porth Swyddfa Fasnach y Llywodraeth; neu

C. mewn achosion pan na cheisir arian cyfalaf, dylid ystyried argaeledd tebygol unrhyw arian arall i dalu am gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl ar ôl i arian cyfrifon segur ddod i ben, gan roi ystyriaeth i faint a natur y prosiect, ac i arian cyfrifon segur gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

4. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur, mae'n rhaid i'r Gronfa sicrhau'r canlynol;

A. y pennir cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae dosbarthiadau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw;

B. cynnwys amod ym mhob dosbarthiad bod derbynyddion yn cydnabod defnyddio arian Cyfrifon Segur gan ddefnyddio brand cytunedig Cynllun Cyfrifon Segur Yr Alban;

C. sicrhau bod ganddi'r cyfryw wybodaeth y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol;

Ch. cydweithio â mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, pan fo hyn yn ddull effeithiol o gyflwyno ei swyddogaethau ac amcanion;

D. lle bo'n bosib, cynnwys y cyhoedd wrth lunio polisiau, pennu blaenoriaethau a gwneud dosbarthiadau;

Dd. gweithredu o fewn cyd-destun polisi unigryw Yr Alban, gan ychwanegu gwerth at strategaeth Gweinidogion Yr Alban lle bo'n briodol; cefnogi mwy o degwch yn Yr Alban wrth ddatblygu cyfleoedd i bawb ffynnu o fewn cenedl sy'n fwy llwyddiannus ac yn fwy cynaliadwy;

E. dros amser, sicrhau dosbarthiad arian i ledaeniad rhesymol eang o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y rhai sy'n gweithio ar lefel leol yn unig, mentrau cymdeithasol a mudiadau sydd wedi'u lleoli yn Yr Alban ac yn gweithio tramor;

F. ystyried buddion Yr Alban yn gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o'r Alban a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o'r Alban;

Ff. sicrhau y bwriedir i brosiectau gyfrannu at gyflawni diben trosgynnol Llywodraeth Yr Alban o dwf economaidd cynyddol a chynaliadwy a hefyd un neu fwy o'r amcanion strategol a ganlyn:

MWY CALL: Gwell cyfleoedd i bobl mewn bywyd

MWY CRYF A DIOGEL: Cymunedau sy'n cydweithio i ymdrin ag anghydraddoldeb

MWY GWYRDD: Gwasanaethau ac amgylcheddau gwell a mwy cynaliadwy i bobl

MWY IACH: Pobl a chymunedau mwy iach; a

G. chymryd yr egwyddorion a ganlyn i ystyriaeth:

YMGYSYLLTU – dylai datblygu rhaglenni fod yn seiliedig ac ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid cyhoeddus a phreifat ac yn y trydydd sector.

UNDOD A CHYDLYNIANT - sicrhau bod unigolion a chymunedau ledled Yr Alban yn cael cyfle i gyfrannu at genedl sy'n fwy llwyddiannus, cymryd rhan ynddi ac elwa ohoni.

CYNALADWYEDD – gwella amgylchedd Yr Alban heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol, a lleihau effaith Yr Alban ar yr amgylchedd byd-eang.

Cyfarwyddiadau Penodol

5. Cyn gweithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mewn perthynas â gwariant Yr Alban, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddyd penodol a ganlyn wrth bennu'r unigolion at bwy y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau, at ba ddiben y dylai'r Gronfa wneud y dosbarthiadau hynny:

A. Mae'n rhaid i'r Gronfa ddarparu asesiad effaith seiliedig ar dystiolaeth o ddosbarthu'r arian cyfrifon segur yn unol â chyfyngiadau a ragnodwyd a ddisgrifwyd yng Ngorchymyn Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur

(Yr Alban) 2010 ac yn unol ag un o'r opsiynau a ganlyn:

Opsiwn 1: Cefnogi 4 thema bolisi eang: byddai'n rhaid i'r Gronfa gefnogi bod dosbarthiad yr arian yn cael ei ddsorrannu'n rhesymol i gefnogi 4 thema bolisi eang:

Cyfleoedd i blant a phobl ifanc;

Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd drwy fwy o weithgareddau;

Cryfhau gweithgareddau rhwng y cenedlaethau; a

Chreu cyfleoedd cyflogaeth gymunedol.

Opsiwn 2 Dosrannu 50%, 67% neu 100% o'r arian cychwynnol i'w drosglwyddo gan y Gronfa Loteri Fawr i ymddiriedolaeth waddoedig. Byddai gweddill yr arian yn cael ei ddsorbarthu gan y Gronfa i gefnogi'r 4 thema bolisi eang.

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22 DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT YNG NGHYMRU

Trwy hyn mae Gweinidogion Cymru, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddynt gan adran 22 Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr (yn gweithredu fel Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol ac a gyfeirir ati o hyn ymlaen fel "Y Gronfa"), yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

1. Wrth benderfynu i bwy y mae'n dosbarthu arian o gyfrifon segur mewn perthynas ag arian Cymru, at ba bwrpas ac o dan ba amodau, rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r canlynol:

A. Ystyried egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn enwedig:

- gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru
- annog cyrff cyhoeddus i feddwl mwy am yr hir dymor, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd
- atal problemau a chymryd ymagwedd fwy cyd-gysylltiedig
- y pum dull o weithio: hir dymor; atal; integreiddio; cydweithio; cymryd rhan
- saith nod llesiant.

B. Sicrhau bod arian yn cael ei ddsorbarthu i brosiectau sy'n hyrwyddo lles cyhoeddus a chymdeithasol ac nad yw wedi'i fwriadu'n bennaf er budd preifat.

C. Sicrhau bod arian yn cael ei ddsorbarthu i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau cynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

Ch. Sicrhau bod y Gronfa yn dosbarthu arian i ystod eang o brosiectau a ddarperir yn bennaf gan y trydydd sector. Dylai hyn gynnwys mudiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gan gynnwys mentrau cymdeithasol. Mewn sefyllfaoedd eithriadol, gellir dosbarthu arian i awdurdodau lleol neu gyrff statudol eraill lle mae

prosiect yn cynnwys partneriaeth neu gonsortiw, a bod y corff statudol yn gweithredu mewn swyddogaeth gydlynol.

D. Cydbwysu annog arloesedd â rheoli risg.

Dd. Hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg, gan adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru trwy:

- gweithio yn ôl yr egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na Saesneg yn holl weithgareddau'r Gronfa yng Nghymru
- gweithredu yn unol â Safonau'r Gymraeg a'n Cynllun Iaith Gymraeg, mewn partneriaeth â Chomisiynydd y Gymraeg.

E. Y pennir cyfyngiadau amser ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

F. Sicrhau bod yr ymgeiswyr yn ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y grant.

Ff. Sicrhau bod y Gronfa'n gweithio gyda mudiadau eraill lle mae hon yn fodd effeithiol o ddarparu elfennau o arian cyfrifon segur yng Nghymru.

G. Sicrhau bod gan y Gronfa'r wybodaeth angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol lle bo angen.

Ng. Cynnwys amod ym mhob dyfarniad bod derbynwyr yn cydnabod arian cyfrifon segur ac yn defnyddio brandio Cynllun Cyfrifon Segur y cytunwyd arno.

H. Mabwysiadu ymagwedd seiliedig ar ganlyniadau, gan gydweithio'n agos â phartneriaid priodol i gyflawni'r patrwm buddsoddiad gorau er budd cymunedau ledled Cymru.

I. Wrth ddsorbarthu arian cyfrifon segur, mae'n rhaid i'r Gronfa ystyried buddion Cymru'n gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o Gymru a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o Gymru.

Cyfarwyddiadau Penodol

2. Rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau penodol canlynol wrth benderfynu ar y personau y mae'n rhoi grantiau iddynt ac at ba bwrpas.

A. Rhaid i'r Gronfa weithredu'n unol â'r cyfyngiadau a ragnodir sydd wedi'u disgrifio yng Ngorchymyn Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 (Cyfyngiadau a Ragnodir) (Cymru) 2010 ac yn unol â'r themâu a ganlyn:

- Cefnogi plant a phobl ifanc i gyrraedd eu llawn botensial trwy weithio trwy'r trydydd sector i hyrwyddo cynhwysiant cymdeithasol a dileu'r rhwystrau i ddatblygiad personol a chyflogaeth.
- Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a hyrwyddo datblygu cynaliadwy ehangach trwy weithgareddau cymunedol â ffocws.

B. Rhaid i'r Gronfa ystyried y buddion ehangach y gall ceisiadau eu cynnig, yn enwedig eu potensial i ddenu arian o ffynonellau eraill (e.e. cyllid cyfatebol) a'r cyfraniad y gallant ei wneud i bolisiau a strategaethau Llywodraeth Cymru.

CYFARWYDDIADAU GWARIANT A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22(5)(C) DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT YNG NGOGLEDD IWERDDON

O dan Adran 22 o Ddeddf Cyfrifon Banc Segur a Chymdeithas Adeiladu 2008, "Y Ddeddf" o hyn ymlaen, wrth arfer unrhyw un o'i swyddogaethau o dan y Ddeddf, bydd Cronfa'r Loteri Fawr (a elwir bellach yn Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol) yn cydymffurfio â chyfarwyddiadau a roddir iddi o dan yr adran honno.

Trwy hyn, mae'r Adran Gyllid, wrth arfer y pwerau a roddwyd iddi gan Adran 22(5)(c) o Ddeddf Cyfrifon Banc Segur a Chymdeithas Adeiladu 2008 ac ar ôl ymgynghori â Chronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol fel sy'n ofynnol o dan Adran 22(7) o mae'r Ddeddf, yn rhoi'r cyfarwyddiadau canlynol i Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol mewn perthynas â gwariant Gogledd Iwerddon o dan y Ddeddf.

- Dylid sefydlu Cynllun i ddsbarthu Cyfrifon Segur yng Ngogledd Iwerddon cyn gynted â phosibl.
- Dylai Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol baratoi a mabwysiadu cynllun strategol ar gyfer Gogledd Iwerddon fel y nodir yn Atodlen 3 Rhan 1 o'r Ddeddf.
- Bydd Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol yn ymgynghori ar gynnwys y Cynllun Gweithredu Strategol cyn ei osod gerbron y Cynulliad fel y nodir yn

Atodlen 3 Rhan 1 Paragraff 4 Is-adran 6 (b) y Ddeddf.

- Dylai'r Cynllun fod ar gael er budd y trydydd sector yng Ngogledd Iwerddon, trwy brosiectau/gwaith a ddarperir yn bennaf gan fudiadau Gwirfoddol, Cymunedol a Menter Gymdeithasol i gynyddu gallu, tyfu gwytnwch ac annog cynaliadwyedd.
- Dylai'r Cynllun sicrhau bod gan brosiectau/gwaith a ariennir gynrychiolaeth ddaearyddol deg ar draws Gogledd Iwerddon.
- Dylai gwersi a ddysgwyd o ddsbarthu cronfeydd Cyfrifon Segur mewn rhannau eraill o'r DU gael eu hadlewyrchu yng Nghynllun Gogledd Iwerddon lle bo hynny'n bosibl.
- Ni fydd yr Adran yn cyfyngu ar ddefnydd neu ddsbarthiad y Cynllun, fodd bynnag, yr egwyddor yw na ddylid defnyddio arian cyfrifon segur i ariannu prosiectau neu agweddau ar brosiectau a fyddai fel rheol yn denu ariannu statudol.
- O ran modelau cyflenwi, gallai'r rhain olygu, ond heb fod yn gyfyngedig i, Fodel Benthyciad Buddsoddi ar gyfer mudiadau mwy sefydledig, model hybrid grant/benthyciad neu fodel arddull grant mwy traddodiadol i gefnogi mudiadau cymunedol ar lawr gwlad i ddatblygu gallu a meithrin gwytnwch.
- Fel y caniateir o dan y Ddeddf Cyfrifon Segur, caiff Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol gyflawni'r Cynllun yn ei gyfanrwydd neu weithio gyda thrydydd parti. Dylid penodi unrhyw drydydd parti yn unol ag Adran 25 (1) o'r Ddeddf a chadw at yr amodau wedi hynny fel y nodir yn y Ddeddf.

- Un o amodau'r holl ariannu a ddsberthir o'r Cynllun yw bod yn rhaid i ymgeiswyr llwyddiannus gydnabod y defnydd o ariannu Cyfrifon Segur, gan ddefnyddio'r brandio y cytunwyd arno ar gyfer y Cynllun Cyfrifon Segur yng Ngogledd Iwerddon.

- Bydd dosbarthiad ariannu o dan y Cynllun Cyfrifon Segur yn gyfyngedig i brosiectau sydd wedi'u lleoli yng Ngogledd Iwerddon fel y nodir yn Adran 22 5(c) o'r Ddeddf.

- Dylai'r trefniadau Adrodd a Chyfrifyddu fod fel y nodir yn Atodlen 3, Rhan 3, y Ddeddf.

- Dylai'r Cynllun gyfrannu at Raglen ddrafft Cynllun Cyflenwi Canlyniadau'r Llywodraeth a'i olynydd lle bo hynny'n bosibl.

Cysylltu â ni

Swyddfa gorfforaethol

The National Lottery Community Fund, 3 Embassy Drive,
Edgbaston, Birmingham, B15 1TR

ffôn. 028 9568 0143

ffacs. 020 7211 1750

Ar gyfer y rhai sydd â nam ar y clyw neu'r lleferydd:

Cyfnwid Testun: 18001 plws 020 7211 1800 neu 0300 500 5050

ISBN 978-1-5286-3479-3

E02760897